

**Praktisk handbok för behöriga myndigheter:
2007 års Haagkonvention om underhållsskyldighet,
2007 års Haagprotokoll om tillämplig lag avseende
underhållsskyldighet
och EU:s förordning om underhållsskyldighet från 2009**

Oktober 2013

Ansvarsfriskrivning: Denna praktiska handbok har utarbetats inom ramen för ett projekt under ledning av Rumäniens justitieministerium med titeln Förbättring av det internationella rättsliga samarbetet i fråga om underhållsskyldighet (bidragsavtalets referensnummer JUST/2010/JCIV/AG/0026). Handboken har framställts med ekonomiskt stöd från Europeiska unionen, inom ramen för programmet "Civilrätt". Rumäniens justitieministerium är ensamt ansvarigt för innehållet i denna publikation, och innehållet kan inte på något sätt anses återspegla Europeiska kommissionens uppfattning.

Författare

**Philippe Lortie, förste sekreterare, Haagkonferensens permanenta byrå
Maja Groff, förste juridisk handläggare, Haagkonferensens permanenta byrå**

Rådfrågade experter

**Ian Curry-Sumner, konsult, Voorts Juridische Diensten, Nederländerna
Michael Grabow, domare vid familjedomstolen, Berlin, Tyskland
Hannah Roots, verkställande direktör för programmet om verkställighet av
underhållsbeslut, British Columbia, Kanada**

Fotnoter och text om rumänsk rätt:

**Viviana Onaca, direktör, justitieministeriet, Rumänien
Ioana Burduf, rådgivare, justitieministeriet, Rumänien**

Innehållsförteckning

Sida

INLEDNING: 2007 ÅRS HAAGKONVENTION OM UNDERHÅLLSSKYLDIGHET OCH EU:S FÖRORDNING OM UNDERHÅLLSSKYLDIGHET FRÅN 2009	XI
A. VAD DEN HÄR HANDBOKEN OMFATTAR (OCH VAD DEN INTE OMFATTAR)	XI
B. HANDBOKENS STRUKTUR	XII
C. HUR SKA JAG ANVÄNDA HANDBOKEN?	XIII
D. ANDRA INFORMATIONSKÄLLOR	XIII
E. NÅGRA RÅD PÅ VÄGEN	XV
KAPITEL 1 - INLEDNING TILL OLIKA TYPER AV ANSÖKNINGAR OCH FRAMSTÄLLNINGAR ENLIGT 2007 ÅRS KONVENTION OCH 2009 ÅRS FÖRORDNING: ANSÖKNINGAR GENOM CENTRALMYNDIGHETER OCH DIREKTA FRAMSTÄLLNINGAR	16
I. SYSTEMET FÖR SAMARBETE MELLAN CENTRALMYNDIGHETER	16
A. INLEDNING TILL SYSTEMET FÖR SAMARBETE MELLAN CENTRALMYNDIGHETER	16
B. CENTRALMYNDIGHETENS SÄRSKILDA UPPGIFTER	16
II. KAPITEL 1 ÖVERSIKT	17
III. BESKRIVNING AV ANSÖKNINGAR OCH FRAMSTÄLLNINGAR ENLIGT 2007 ÅRS KONVENTION OCH 2009 ÅRS FÖRORDNING	18
A. ÖVERSIKT ÖVER ANSÖKNINGAR ENLIGT KONVENTIONEN OCH FÖRORDNINGEN	18
1. Ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet/verkställbarhetsförklaring av ett befintligt avgörande	19
2. Ansökan om verkställighet av ett avgörande som har meddelats eller erkänts i den anmodade staten	20
3. Ansökan om erhållande av ett avgörande	21
4. Ansökan om ändring av ett befintligt avgörande	22
B. FRAMSTÄLLAN OM SÄRSKILDA ÅTGÄRDER	23
C. ÖVERSIKT ÖVER DIREKTA FRAMSTÄLLNINGAR TILL BEHÖRIGA MYNDIGHETER ENLIGT KONVENTIONEN OCH FÖRORDNINGEN	24
KAPITEL 2 - ORDFÖRKLARINGAR: 2007 ÅRS KONVENTION	26
A. SYFTET MED DETTA KAPITEL	26
B. BEGREPP SOM ANVÄNDS I DEN HÄR HANDBOKEN	26
KAPITEL 3 - FRÅGOR AV ALLMÄN RÄCKVIDD: 2007 ÅRS KONVENTION OCH 2009 ÅRS FÖRORDNING	39
I. SYFTET MED DETTA KAPITEL	39
DEL I – TILLÄMPNINGSOMRÅDET FÖR 2007 ÅRS KONVENTION OCH 2009 ÅRS FÖRORDNING	40
I. ALLMÄNNA TILLÄMPNINGSFRÅGOR SOM ÄR GEMENSAMMA FÖR 2007 ÅRS KONVENTION OCH 2009 ÅRS FÖRORDNING	40
A. 2007 ÅRS KONVENTION OCH 2009 ÅRS FÖRORDNING: INGEN VERKAN I FRÅGA OM FAMILJEFÖRHÅLLANDEN	40
B. ANDRA INTERNATIONELLA INSTRUMENT ELLER AVTAL OM UNDERHÅLL	40
II. TILLÄMPNINGSOMRÅDE FÖR 2007 ÅRS KONVENTION	41
A. ÖVERSIKT: KONVENTIONENS MATERIELLA TILLÄMPNINGSOMRÅDE	41
B. GRUNDLÄGGANDE MATERIELL TILLÄMPLIGHET – UNDERHÅLLSSKYLDIGHETER	42

1.	Underhåll till barn	42
2.	Underhållsskyldighet mellan makar	42
3.	Förbehåll och förklaringar	43
4.	Verkan av förbehåll för att begränsa tillämpningen av konventionen	43
5.	Verkan av förklaringar om att utvidga tillämpningen av konventionen	44
6.	Exempel	44
C.	FÖRKLARINGAR OCH FÖRBEHÅLL FRÅN EUROPEISKA UNIONEN AVSEENDE KONVENTIONENS MATERIELLA TILLÄMPNINGSOMRÅDE.....	47
1.	Underhåll till barn – barnets ålder.....	47
2.	Underhållsskyldighet mellan makar	47
3.	Andra former av familjeunderhåll.....	47
4.	Avtal om underhållsbidrag	47
D.	KONVENTIONENS GEOGRAFISKA OCH TIDSMÄSSIGA TILLÄMPNINGSOMRÅDE	48
1.	Allmänna och inledande bestämmelser	48
2.	Övergångsbestämmelser och samordning med andra instrument.....	48
III. TILLÄMPNINGSOMRÅDE FÖR 2009 ÅRS FÖRORDNING.....		49
A.	FÖRORDNINGENS MATERIELLA TILLÄMPNINGSOMRÅDE.....	49
B.	FÖRORDNINGENS GEOGRAFISKA TILLÄMPNINGSOMRÅDE.....	49
C.	FÖRORDNINGENS TIDSMÄSSIGA TILLÄMPNINGSOMRÅDE.....	50
1.	Inledande bestämmelser och övergångsbestämmelser	50
2.	Samordning med andra instrument.....	50
IV. ANDRA FAKTORER SOM STYR KONVENTIONENS OCH FÖRORDNINGENS TILLÄMPLIGHET.....		51
1.	Är parterna bosatta i fördragsslutande stater eller i medlemsstater?	51
2.	Är sökanden underhållsskyldig eller underhållsberättigad?	52
3.	Har sökanden ett avgörande om underhållsskyldighet?.....	53
4.	Var meddelades avgörandet?	53
5.	Var har den underhållsberättigade sin hemvist?.....	54
DEL II – GEMENSAMMA INSLAG I ANSÖKNINGAR OCH FRAMSTÄLLNINGAR ENLIGT 2007 ÅRS KONVENTION OCH 2009 ÅRS FÖRORDNING.....		54
I. SPRÅK ENLIGT 2007 ÅRS KONVENTION.....		54
A.	SPRÅKET I ANSÖKAN OCH I HANDLINGARNA.....	54
B.	UNDANTAG FRÅN KRAVET PÅ ÖVERSÄTTNING.....	55
II. SPRÅK ENLIGT 2009 ÅRS FÖRORDNING.....		55
A.	FÖRORDNINGENS ALLMÄNNA KRAV I FRÅGA OM SPRÅK I ANSÖKNINGAR OCH HANDLINGAR (ARTIKLARNA 59 OCH 66).....	55
B.	FÖRORDNINGENS KRAV PÅ ÖVERSÄTTNING AV VISSA FRAMSTÄLLNINGAR OCH ANSÖKNINGAR.....	56
III. LEGALISERING ENLIGT 2007 ÅRS KONVENTION OCH 2009 ÅRS FÖRORDNING.....		56
IV. FULLMAKT ENLIGT 2007 ÅRS KONVENTION OCH 2009 ÅRS FÖRORDNING.....		56
V. SIGNATURER OCH BESTYRKA KOPIOR AV HANDLINGAR ENLIGT 2007 ÅRS KONVENTION OCH 2009 ÅRS FÖRORDNING.....		57
A.	KONVENTIONEN.....	57
B.	FÖRORDNINGEN.....	57
VI. SKYDD AV PERSONUPPGIFTER OCH SEKRETESSBELAGDA UPPGIFTER ENLIGT 2007 ÅRS KONVENTION OCH 2009 ÅRS FÖRORDNING.....		57
A.	KONVENTIONEN (ARTIKLARNA 38–40).....	57
B.	FÖRORDNINGEN (ARTIKLARNA 61–63 OCH ARTIKEL 57.3).....	58

VII. FAKTISK TILLGÅNG TILL FÖRFARANDEN ENLIGT 2007 ÅRS KONVENTION OCH 2009 ÅRS FÖRORDNING.....	60
A. ÖVERSIKT.....	60
1. Faktisk tillgång till förfaranden/möjlighet till rättslig prövning enligt konventionen och förordningen	60
2. Rättsligt bistånd/rättshjälp.....	60
B. KRAV PÅ ATT TILLHANDAHÅLLA KOSTNADSFRITT RÄTTLIGT BISTÅND/FRI RÄTTSHJÄLP.....	63
1. Ansökningar som görs av en underhållsberättigad	63
2. Ansökningar som görs av en underhållsskyldig	66
3. Föräldraskap eller genetiska tester	67
C. FAKTISK TILLGÅNG TILL FÖRFARANDEN OCH RÄTTLIGT BISTÅND I [STATENS NAMN].....	68
VIII. INTERIMISTISKA ÅTGÄRDER OCH SÄKERHETSÅTGÄRDER ENLIGT 2007 ÅRS KONVENTION OCH 2009 ÅRS FÖRORDNING.....	68
A. HJÄLP FRÅN CENTRALMYNDIGHETEN MED INTERIMISTISKA ÅTGÄRDER ENLIGT KONVENTIONEN OCH FÖRORDNINGEN.....	68
B. INTERIMISTISKA ÅTGÄRDER OCH SÄKERHETSÅTGÄRDER SOM ÄR UNIKA FÖR FÖRORDNINGEN.....	69
1. Interimistiska åtgärder i ursprungsstaten	69
2. Interimistiska åtgärder eller säkerhetsåtgärder i andra stater än den stat där avgörandet meddelades	69
3. Interimistiska åtgärder i väntan på erkännande, erkännande och verkställbarhetsförklaring/verkställighet av ett avgörande i en annan medlemsstat i enlighet med avsnitten 1 och 2 i kapitel IV	70
IX. ANDRA KONVENTIONER OCH FÖRORDNINGAR OM DELGIVNING AV HANDLINGAR OCH BEVISUPPTAGNING UTOMLANDS.....	70
A. ÖVERSIKT.....	70
B. 1965 ÅRS KONVENTION OM DELGIVNING I UTLANDET AV HANDLINGAR.....	71
C. 1970 ÅRS KONVENTION OM BEVISUPPTAGNING I UTLANDET.....	72
D. RÅDETS FÖRORDNING (EG) NR 1206/2001 AV DEN 28 MAJ 2001 OM SAMARBETE MELLAN MEDLEMSSTATERNAS DOMSTOLAR I FRÅGA OM BEVISUPPTAGNING I MÅL OCH ÄRENDE AV CIVIL ELLER KOMMERSELL NATUR.....	72
E. EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) NR 1393/2007 OM DELGIVNING I MEDLEMSSTATERNAS AV RÄTTEGÅNGSHANDLINGAR OCH ANDRA HANDLINGAR I MÅL OCH ÄRENDE AV CIVIL ELLER KOMMERSELL NATUR (DELGIVNING AV HANDLINGAR).....	73
X. BEDÖMNING AV KÖPKRAFTSPARITET: GRÄNSÖVERSKRIDANDE JUSTERING AV UNDERHÅLLSBELOPP.....	73
KAPITEL 4 - 2009 ÅRS FÖRORDNING: DIREKTA BEHÖRIGHETSREGLER.....	74
A. INLEDNING.....	74
B. ARTIKEL 3 I FÖRORDNINGEN: ALLMÄNNA BESTÄMMELSER.....	75
C. ARTIKEL 4 I FÖRORDNINGEN: VAL AV DOMSTOL.....	75
D. ARTIKEL 5 I FÖRORDNINGEN: BEHÖRIGHET GRUNDAD PÅ ATT SVARANDEN GÅR I SVAROMÅL.....	76
E. ARTIKEL 6 I FÖRORDNINGEN: SUBSIDIÄR BEHÖRIGHET.....	76
F. ARTIKEL 7 I FÖRORDNINGEN: FORUM NECESSITATIS.....	76
G. ARTIKEL 8 I FÖRORDNINGEN: BEGRÄNSNING AV FÖRFARANDEN.....	77
H. ARTIKEL 9 I FÖRORDNINGEN: VÄCKANDE AV TALAN VID DOMSTOL.....	77
I. ARTIKEL 10 I FÖRORDNINGEN: PRÖVNING AV BEHÖRIGHETSFRÅGAN.....	78
J. ARTIKEL 11 I FÖRORDNINGEN: PRÖVNING AV FRÅGAN OM MÅLET KAN TAS UPP.....	78
K. ARTIKEL 12 I FÖRORDNINGEN: LITISPENDENS OCH ARTIKEL 13: MÅL SOM HAR SAMBAND MED VARANDRA.....	78

L. ARTIKEL 14 I FÖRORDNINGEN: INTERIMISTISKA ÅTGÄRDER, DÄRIBLAND SÄKERHETSÅTGÄRDER.....	79
KAPITEL 5 - TILLÄMPLIG LAG ENLIGT 2007 ÅRS KONVENTION OCH 2009 ÅRS FÖRORDNING.....	80
A. 2007 ÅRS KONVENTION OCH 2007 ÅRS HAAGPROTOKOLL OM TILLÄMPLIG LAG.....	80
B. 2009 ÅRS FÖRORDNING OCH 2007 ÅRS HAAGPROTOKOLL OM TILLÄMPLIG LAG.....	81
C. TILLÄMPNING AV PROTOKOLLET OCH EN KORT SAMMANFATTNING AV BESTÄMMELSERNA.....	81
1. Universell tillämpning	81
2. Protokollets tillämpningsområde	82
3. Den tillämpliga lagens räckvidd	82
4. Allmän regel om tillämplig lag	82
5. Särskilda regler till förmån för vissa underhållsberättigade.....	83
6. Särskild regel avseende makar och tidigare makar.....	83
7. Parternas val av tillämplig lag	83
8. Offentliga organ	84
9. Fastställa beloppet för underhållsbidraget.....	84
KAPITEL 6 - HITTA OCH BEKRÄFTA UTLÄNDSK LAG.....	85
A. INLEDNING.....	85
B. HITTA UTLÄNDSK LAG UTANFÖR OCH INOM EUROPEISKA UNIONEN.....	85
1. Landsprofilen enligt 2007 års konvention	85
2. Information om nationella lagar och förfaranden inom ramen för 2009 års förordning	85
3. Andra världsomspännande och europeiska onlineresurser för att hitta och bekräfta utländsk lag	85
4. Bedömning och bekräftelse av utländsk lag med hjälp av avtal om eller mekanismer för rättsligt samarbete	87
KAPITEL 7 - 2007 ÅRS KONVENTION: HANDLÄGGNING AV ANSÖKNINGAR GENOM CENTRALMYNDIGHETER OCH DIREKTA FRAMSTÄLLNINGAR OM ERKÄNNANDE ELLER ERKÄNNANDE OCH VERKSTÄLLIGHET.....	89
DEL I – ANSÖKNINGAR GENOM CENTRALMYNDIGHETER OM ERKÄNNANDE ELLER ERKÄNNANDE OCH VERKSTÄLLIGHET.....	90
I. ÖVERSIKT OCH ALLMÄNNA PRINCIPER.....	90
A. ALLMÄNNA PRINCIPER.....	90
B. ÖVERSIKT ÖVER FÖRFARANDET.....	90
C. NÄR SKA MAN ANVÄNDA DEN HÄR ANSÖKAN?.....	92
D. EXEMPEL.....	93
E. VEM KAN SÖKA?.....	93
II. SAMMANFATTNING AV ERKÄNNANDE- OCH VERKSTÄLLIGHETSFÖRFARANDET.....	93
III. FÖRFARANDE.....	96
A. INLEDANDE KONTROLL AV INKOMMANDE HANDLINGAR OCH ANDRA FÖRBEREDANDE ÅTGÄRDER.....	96
1. Inledande granskning av handlingarna	96
2. Är erkännande eller erkännande och verkställighet den korrekta ansökan?	96
3. Är det "uppenbart" att kraven i konventionen är uppfyllda?.....	96
4. Kontrollera att handlingarna är fullständiga.....	97
5. Måste man göra efterforskningar för att lokalisera svaranden?	99
6. Om handlingarna inte är fullständiga.....	99
7. Lämpliga interimistiska åtgärder eller säkerhetsåtgärder	100
B. FÖRKLARING AV VERKSTÄLLBARHET ELLER REGISTRERING AV DEN BEHÖRIGA MYNDIGHETEN.....	100
1. Förklara avgörandet verkställbart eller registrera avgörandet för verkställighet.....	101

2.	Vägran att förklara avgörandet verkställbart eller registrera avgörandet för verkställighet	101
3.	Verkställa avgörandet	102
4.	Underrätta sökanden och svaranden	102
5.	Om svaranden eller sökanden vill invända mot erkännande och verkställighet	102
C.	ERKÄNNANDE OCH VERKSTÄLLIGHET – ANSÖKNINGSRESULTAT	104
1.	Erkännande och verkställighet	104
2.	Övriga resultat	104
D.	KOMMUNIKATION MED DEN BEGÄRANDE STATEN	105
IV. ANDRA ASPEKTER: ANSÖKNINGAR OM ERKÄNNANDE OCH ERKÄNNANDE OCH VERKSTÄLLIGHET		106
A.	ANSÖKNINGAR OM ERKÄNNANDE FRÅN EN UNDERHÅLLSSKYLDIG	106
1.	Allmänt	106
2.	När kan en underhållsskyldig använda den här ansökan?	106
3.	Förfaranden	107
4.	Begränsningar av erkännande av ändrade avgöranden	107
B.	AVTAL OM UNDERHÅLLSBIDRAG	108
1.	Avgörande skillnader	108
2.	Förfaranden	108
3.	Genomförande av förfarandet för erkännande och verkställighet	108
V. ERKÄNNANDE OCH VERKSTÄLLIGHET – ANDRA FRÅGOR		109
A.	RÄTTSLIGT BISTÅND	109
B.	VERKSTÄLLIGHETSFRÅGOR	109
Valutaomräkning		109
C.	RELEVANTA UNDANTAG OCH FÖRBEHÅLL	109
VI. YTTERLIGARE MATERIAL		110
A.	PRAKTISKA RÅD	110
B.	ÅTFÖLJANDE FORMULÄR	111
C.	KONVENTIONSARTIKLAR	111
D.	TILLHÖRANDE KAPITEL I HANDBOKEN	111
VII. CHECKLISTA – ANSÖKNINGAR OM ERKÄNNANDE OCH VERKSTÄLLIGHET		111
VIII. VANLIGA FRÅGOR		112
DEL II – DIREKTA FRAMSTÄLLNINGAR OM ERKÄNNANDE ELLER ERKÄNNANDE OCH VERKSTÄLLIGHET		114
I. ÖVERSIKT		114
A.	TYPER AV INKOMMANDE DIREKTA FRAMSTÄLLNINGAR OM ERKÄNNANDE OCH VERKSTÄLLIGHET	116
II. YTTERLIGARE MATERIAL		118
A.	PRAKTISKA RÅD	118
B.	ÅTFÖLJANDE FORMULÄR	118
C.	RELEVANTA ARTIKLAR	118
III. VANLIGA FRÅGOR		119
KAPITEL 8 - 2009 ÅRS FÖRORDNING: HANDLÄGGNING AV ANSÖKNINGAR GENOM CENTRALMYNDIGHETER OCH DIREKTA FRAMSTÄLLNINGAR OM ERKÄNNANDE ELLER ERKÄNNANDE OCH VERKSTÄLLBARHETSFÖRKLARING		121
DEL I – ANSÖKNINGAR OM ERKÄNNANDE ELLER ERKÄNNANDE OCH VERKSTÄLLBARHETSFÖRKLARING		121

I. ÖVERSIKT OCH ALLMÄNNA PRINCIPER.....	121
A. ALLMÄNNA PRINCIPER.....	121
B. ÖVERSIKT ÖVER FÖRFARANDET.....	122
C. NÄR SKA MAN ANVÄNDA DEN HÄR ANSÖKAN?.....	124
D. EXEMPEL.....	124
E. VEM KAN SÖKA?.....	125
II. FÖRFARANDE: FÖRBEREDANDE ÅTGÄRDER SOM ÄR GEMENSAMMA FÖR BÅDE AVSNITT 1 OCH AVSNITT 2 I KAPITEL IV I FÖRORDNINGEN.....	125
A. INLEDANDE KONTROLL AV INKOMMANDE HANDLINGAR.....	125
1. Inledande granskning av handlingarna	125
2. Bör ansökan avse erkännande eller erkännande och verkställbarhet?	126
3. Är det "uppenbart" att kraven i förordningen inte är uppfyllda?	126
4. Kontrollera att handlingarna är fullständiga.....	126
5. Obligatoriska och kompletterande handlingar och uppgifter.....	126
6. Begär ytterligare handlingar.....	129
7. Lokalisera svaranden	129
III. FÖRFARANDE: DEN BEHÖRIGA MYNDIGHETENS ERKÄNNANDE ELLER ERKÄNNANDE OCH VERKSTÄLLBARHETSFÖRKLARING AV DOMEN.....	129
A. GEMENSAMMA BESTÄMMELSER FÖR BÅDE AVSNITT 1 OCH 2 I KAPITEL IV I FÖRORDNINGEN (DOMAR FRÅN MEDLEMSSTATER SOM ÄR BUNDNA AV RESPEKTIVE INTE BUNDNA AV 2007 ÅRS HAAGPROTOKOLL).....	130
1. Interimistisk verkställbarhet (artikel 39)	130
2. Åberopande av en erkänd dom (artikel 40)	130
3. Förfarande och villkor för verkställighet (artikel 41)	130
4. Ingen omprövning i sak (artikel 42)	130
5. Icke prioriterad kostnadstäckning (artikel 43)	130
B. FÖRFARANDE ENLIGT AVSNITT 1 I KAPITEL IV I FÖRORDNINGEN: MEDLEMSSTATER SOM ÄR BUNDNA AV 2007 ÅRS HAAGPROTOKOLL.....	130
1. Erkänna domen	130
2. Vidta de säkerhetsåtgärder som kan behövas.....	130
3. Verkställa avgörandet	131
4. Underrätta svarande och sökande.....	131
5. Svarandens rätt att ansöka om förnyad prövning i ursprungsmedlemsstaten (artikel 19)	131
6. Ansökningar om hinder mot och uppskov med verkställighet.....	131
7. Ingen påverkan på förekomsten av familjeförhållanden	132
C. FÖRFARANDE ENLIGT AVSNITT 2 I KAPITEL IV I FÖRORDNINGEN: MEDLEMSSTATER SOM INTE ÄR BUNDNA AV 2007 ÅRS HAAGPROTOKOLL.....	132
1. Översikt över förfarandena i avsnitt 2	132
2. Erkännande (artikel 23).....	133
3. Verktällbarhetsförklaring (artiklarna 26–30)	133
4. Underrättelse om beslutet med anledning av verkställbarhetsansökan (artikel 31)	134
5. Överklagande av beslutet med anledning av ansökan om verkställbarhetsförklaring (artiklarna 32–34)	134
6. Skäl för att vägra erkännande (artikel 24)	134
7. Vilandeförklaring av mål om erkännande (artikel 25)	135
8. Vilandeförklaring av mål (artikel 35)	135
9. Interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder (artikel 36).....	135
10. Delvis verkställbarhet (artikel 37)	135
11. Ingen avgift eller skatt (artikel 38)	135
12. Verktällighet.....	135
D. KOMMUNIKATION MED DEN BEGÄRANDE STATEN.....	135

IV. ÖVRIGA ASPEKTER: ANSÖKNINGAR OM ERKÄNNANDE OCH ERKÄNNANDE OCH VERKSTÄLLBARHETSFÖRKLARING	136
A. ANSÖKNINGAR OM ERKÄNNANDE FRÅN EN UNDERHÅLLSSKYLDIG	136
1. Allmänt	136
2. När kan en underhållsskyldig använda den här ansökan?	136
3. Förfaranden	137
4. Begränsningar av erkännande av ändrade avgöranden	137
B. FÖRLIKNINGAR INFÖR DOMSTOL OCH OFFICIELLA HANDLINGAR	137
V. ERKÄNNANDE OCH ERKÄNNANDE OCH VERKSTÄLLBARHETSFÖRKLARING – ANDRA FRÅGOR	138
A. RÄTTSLIGT BISTÅND	138
B. VERKSTÄLLIGHETSFRÅGOR	138
Valutaomräkning	138
VI. YTTERLIGARE MATERIAL	138
A. PRAKTISKA RÅD	138
B. ÅTFÖLJANDE FORMULÄR	139
C. ARTIKLAR I FÖRORDNINGEN	139
D. TILLHÖRANDE KAPITEL I HANDBOKEN	139
VII. CHECKLISTA – ANSÖKNINGAR OM ERKÄNNANDE OCH VERKSTÄLLIGHET	139
VIII. VANLIGA FRÅGOR	110
IX. DIREKTA FRAMSTÄLLNINGAR: ÖVERSIKT	140
KAPITEL 9 - HANDLÄGGNING AV INKOMMANDE ANSÖKNINGAR OM VERKSTÄLLIGHET AV AVGÖRANDEN SOM MEDDELATS ELLER ERKÄNTS I DEN ANMODADE STATEN ENLIGT 2007 ÅRS KONVENTION ELLER 2009 ÅRS FÖRORDNING	142
I. ÖVERSIKT – ANSÖKNINGAR OM VERKSTÄLLIGHET AV AVGÖRANDEN SOM MEDDELATS ELLER ERKÄNTS I [STATENS NAMN] ENLIGT 2007 ÅRS KONVENTION ELLER 2009 ÅRS FÖRORDNING	142
A. NÄR SKA MAN ANVÄNDA DEN HÄR ANSÖKAN?	142
B. EXEMPEL	143
C. VIKTIG SKILLNAD – ANSÖKNINGAR OM VERKSTÄLLIGHET AV EN STATS EGET AVGÖRANDE	143
II. BEHANDLING AV ANSÖKNINGAR OM VERKSTÄLLIGHET	144
1. Kontrollera att handlingarna är fullständiga	144
2. Är det "uppenbart" att kraven i konventionen eller förordningen inte är uppfyllda?	148
3. Lokalisera svaranden	148
4. Lämpliga interimistiska åtgärder eller säkerhetsåtgärder	149
5. Inled verkställighetsförfarande	149
III. YTTERLIGARE MATERIAL	149
A. PRAKTISKA RÅD	149
B. ÅTFÖLJANDE FORMULÄR	149
C. RELEVANTA ARTIKLAR	149
D. TILLHÖRANDE KAPITEL I HANDBOKEN	150
IV. CHECKLISTA – INKOMMANDE FRAMSTÄLLNINGAR OM VERKSTÄLLIGHET	150
V. VANLIGA FRÅGOR	150

VI. DIREKTA FRAMSTÄLLNINGAR OM VERKSTÄLLIGHET AV ETT AVGÖRANDE SOM MEDDELATS ELLER ERKÄNTS I [STATENS NAMN]	151
KAPITEL 10 - HANDLÄGGNING AV INKOMMANDE ANSÖKNINGAR OM ERHÅLLANDE AV ETT AVGÖRANDE OM UNDERHÅLLSSKYLDIGHET ENLIGT 2007 ÅRS KONVENTION ELLER 2009 ÅRS FÖRORDNING	152
I. ÖVERSIKT	152
A. NÄR SKA MAN ANVÄNDA DEN HÄR ANSÖKAN?	152
B. EXEMPEL	152
C. VEM KAN ANSÖKA OM ERHÅLLANDE AV AVGÖRANDE OM UNDERHÅLLSSKYLDIGHET?	153
D. UTVERKANDE AV ETT AVGÖRANDE OM UNDERHÅLLSSKYLDIGHET OM ETT BEFINTLIGT AVGÖRANDE INTE KAN ERKÄNNAS	153
1. Inom ramen för konventionen	153
2. Inom ramen för förordningen	154
II. HANDLÄGGNING AV INKOMMANDE ANSÖKNINGAR OM ERHÅLLANDE AV ETT AVGÖRANDE OM UNDERHÅLLSSKYLDIGHET ENLIGT 2007 ÅRS KONVENTION ELLER 2009 ÅRS FÖRORDNING	154
A. ALLMÄNT	154
B. FLÖDESSHEMA	155
C. STEG I ERHÅLLANDEFÖRFARANDET	156
1. Inledande granskning av centralmyndigheten i [statens namn]	156
2. Utverkande av avgörandet om underhållsskyldighet - behörig [rättslig] [administrativ] myndighet	140
III. YTTERLIGARE MATERIAL	161
A. PRAKTISKA RÅD	161
B. ÅTFÖLJANDE FORMULÄR	161
C. RELEVANTA ARTIKLAR	161
D. TILLHÖRANDE KAPITEL I HANDBOKEN	162
IV. CHECKLISTA - INKOMMANDE ANSÖKNINGAR OM ERHÅLLANDE AV ETT AVGÖRANDE	162
V. VANLIGA FRÅGOR	162
VI. DIREKTA FRAMSTÄLLNINGAR OM ERHÅLLANDE AV AVGÖRANDE	164
KAPITEL 11 - ANSÖKNINGAR OM ÄNDRING AV ETT AVGÖRANDE: ARTIKEL 10.1 E OCH F OCH 10.2 B OCH C I 2007 ÅRS KONVENTION OCH ARTIKEL 56.1 E OCH F OCH 56.2 B OCH C I 2009 ÅRS FÖRORDNING	165
DEL I - INLEDNING	165
I. ÖVERSIKT - ÄNDRING AV AVGÖRANDE OM UNDERHÅLLSSKYLDIGHET ENLIGT 2007 ÅRS KONVENTION OCH 2009 ÅRS FÖRORDNING	165
A. ALLMÄNT	165
B. VAR KAN EN DIREKT FRAMSTÄLLNING ELLER ANSÖKAN OM ÄNDRING GÖRAS, OCH ÄR EN ANSÖKAN MÖJLIG ENLIGT KONVENTIONEN ELLER FÖRORDNINGEN?	167
DEL II - HANDLÄGGNING AV INKOMMANDE ÄNDRINGSANSÖKNINGAR	168
I. FÖRFARANDE - BEHÖRIG [RÄTTSLIG] [ADMINISTRATIV] MYNDIGHET	168
1. Är det "uppenbart" att kraven i konventionen eller förordningen inte är uppfyllda?	168
2. Är dokumenten och uppgifterna fullständiga?	169
3. Ofullständiga handlingar?	170

4.	Finns det några inledande överväganden?	170
5.	Lämpliga interimistiska åtgärder eller säkerhetsåtgärder	170
6.	Behandla ändringsansökan	170
7.	När avgörandet har meddelats	172
II.	CHECKLISTA – INKOMMANDE ÄNDRINGSANSÖKNINGAR	172
III.	YTTERLIGARE MATERIAL	173
A.	PRAKTISKA RÅD FÖR ALLA ANSÖKNINGAR ELLER FRAMSTÄLLNINGAR OM ÄNDRING.....	173
B.	ÅTFÖLJANDE FORMULÄR.....	173
C.	RELEVANTA ARTIKLAR.....	173
D.	TILLHÖRANDE KAPITEL I HANDBOKEN.....	174
IV.	VANLIGA FRÅGOR	174
V.	DIREKTA FRAMSTÄLLNINGAR OM ÄNDRING AV AVGÖRANDEN	176
KAPITEL 12 - VERKSTÄLLIGHET AV AVGÖRANDEN OM UNDERHÅLLSSKYLDIGHET ENLIGT 2007 ÅRS KONVENTION OCH 2009 ÅRS FÖRORDNING		177
I.	ÖVERSIKT	177
A.	INLEDNING TILL VERKSTÄLLIGHET AV ETT AVGÖRANDE ENLIGT KONVENTIONEN ELLER FÖRORDNINGEN.....	177
II.	VERKSTÄLLIGHET ENLIGT 2007 ÅRS KONVENTION	178
A.	ALLMÄNNA VERKSTÄLLIGHETSFÖRFARANDEN.....	178
B.	VERKSTÄLLIGHET UTAN DRÖJSMÅL.....	179
C.	VERKSTÄLLIGHETSÅTGÄRDER.....	179
III.	VERKSTÄLLIGHET ENLIGT 2009 ÅRS FÖRORDNING (ARTIKEL 41)	182
IV.	MER INFORMATION OM VERKSTÄLLIGHETSFÖRFARANDEN I [STATENS NAMN]	182
V.	UTBETALNINGAR ENLIGT 2007 ÅRS KONVENTION OCH 2009 ÅRS FÖRORDNING	182
VI.	ANDRA VERKSTÄLLIGHETSFRÅGOR	183
1.	Invändningar mot verkställighet	183
2.	Konventionen (och förordningen): preskription vid indrivning av utestående fordringar.....	183
3.	2007 års konvention: Varaktighet för underhållsskyldighet	184
4.	Tvister om utestående fordringar inom ramen för konventionen eller förordningen	185
5.	Kontoavstämning enligt konventionen och förordningen - valutaomräkningsfrågor	186
VII.	YTTERLIGARE MATERIAL	187
A.	PRAKTISKA RÅD.....	187
B.	RELEVANTA ARTIKLAR.....	188
C.	TILLHÖRANDE KAPITEL I HANDBOKEN.....	188
VIII.	VANLIGA FRÅGOR	188

Inledning: 2007 års Haagkonvention om underhållsskyldighet och EU:s förordning om underhållsskyldighet från 2009

1. Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar (nedan kallad *2007 års konvention*) är ett viktigt steg mot skapandet av ett kostnadseffektivt, tillgängligt och förenklat system för internationell indrivning av underhåll.
2. Rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet (nedan kallad *2009 års förordning*) antogs efter konventionen, och många av bestämmelserna i förordningen bygger på bestämmelserna i konventionen. Det finns dock viktiga skillnader.¹ Förordningen är tillämplig i Europeiska unionens medlemsstater sedan den 18 juni 2011.²
3. Dessutom ingicks Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet (nedan kallat *2007 års protokoll*) samtidigt som konventionen, och detta protokoll är tillämpligt i hela EU (förutom i Danmark och Förenade kungariket) sedan den 18 juni 2011 (se kapitel 5 för mer information om 2007 års protokoll).
4. Beslutsfattare, oavsett om det rör sig om domare i domstolar eller förvaltningsmyndigheter³, och andra behöriga myndigheter, som handlägger ärenden, tar emot ansökningar och arbetar på nationell nivå med den faktiska verkställigheten av avgöranden om underhållsskyldighet är centrala för det internationella samarbetet för att fastställa och verkställa avgöranden om underhållsskyldighet. Deras hängivenhet och engagemang när det gäller att hjälpa barn och familjer garanterar att konventionen och förordningen fungerar som det är tänkt.
5. Syftet med handboken är att ge praktisk vägledning till rättsliga, administrativa eller andra behöriga myndigheter och hjälpa dessa att handlägga ärenden som omfattas av rättsinstrumenten ovan. Handboken har skrivits för att bistå rättsliga, administrativa och andra behöriga myndigheter i alla typer av rättssystem, oavsett om de arbetar i stora stater som har komplexa it-system och handlägger hundratals ärenden, eller i små stater med färre ärenden. Handboken tar upp frågor och förfaranden i samband med handläggningen av en rad olika underhållsärenden.

A. Vad den här handboken omfattar (och vad den inte omfattar)

6. Syftet med handboken är att bistå rättsliga, administrativa och andra behöriga myndigheter i den praktiska handläggningen av de ärenden som omfattas av konventionen och förordningen. Det är viktigt att påpeka att handboken **inte ska ses som en rättslig vägledning till konventionen eller förordningen och att den inte innehåller några rättsliga råd**. Eftersom handboken främst ger vägledning i fråga om de internationella aspekterna i samband med ärenden som omfattas av konventionen och

¹ De främsta skillnaderna är att förordningen innehåller direkta regler om domstolars behörighet (se kapitel 4), att Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet (nedan kallat *protokollet*) är tillämpligt i de flesta EU-medlemsstater där förordningen är tillämplig (se kapitel 5) och att förordningen innehåller två olika förfaranden för erkännande och verkställighet av domar beroende på om medlemsstaterna är bundna av protokollet eller inte (se kapitel 8). Genom hela handboken uppmärksammas dessa och andra mindre skillnader mellan de två rättsinstrumenten.

² Förordningen är dock inte tillämplig fullt ut i Danmark. Förordningen är tillämplig för Danmark i den mån den innebär en ändring av Bryssel I-förordningen, se fotnot 8 nedan. I artikel 76 i förordningen stadgas att artiklarna 2.2, 47.3, 71, 72 och 73 ska tillämpas från och med den 18 september 2010. Se en närmare diskussion om förordningens övergångsbestämmelser och tillämpningsområde i kapitel 3 del I avsnitt III i denna handbok.

³ Bland de behöriga myndigheter som omfattas av bestämmelserna i förordningen och konventionen ingår en viss stats behöriga verkställande myndigheter, när verkställighet av ett avgörande som omfattas av konventionen begärs. I artikel 20 i förordningen hänvisas uttryckligen till behöriga verkställande myndigheter.

förordningen omfattar den inte alla aspekter av handläggningen av internationella ärenden. Internationella ärenden omfattas fortfarande av inhemska processer, till exempel verkställighetsförfaranden. I handboken ingår viss information om relevant nationell lagstiftning (ofta i fotnoter), men denna bör inte betraktas som uttömmande.

7. Konventionen var ett resultat av fyra års förhandlingar mellan mer än 70 länder, och förordningen tillkom efter ytterligare förhandlingar inom EU. Många frågor diskuterades under förhandlingarna, och dessa diskussioner ledde fram till de versioner av konventionen och förordningen som slutligen antogs. Mycket detaljerade förklaringar av konventionsbestämmelserna samt förhandlingshistoriken återges i den omfattande förklarande rapporten till konventionen.⁴ I den förklarande rapporten anges den rättsliga grunden för varje konventionsbestämmelse samt hur varje bestämmelse ska tolkas. Det finns en lika detaljerad och auktoritativ förklarande rapport till protokollet.⁵ När denna handbok utarbetades saknades ett motsvarande förklarande dokument till förordningen.

8. Till skillnad från en förklarande rapport ger handboken en praktiskt tillämpbar förklaring av hur förfaranden i konventionen och förordningen fungerar, och dessutom diskuteras hur de ärenden som omfattas av konventionen eller förordningen rent praktiskt ska handläggas. För en rättslig tolkning av konventionen, förordningen eller protokollet hänvisas till den förklarande rapporten eller liknande auktoritativa dokument, och över tid till den rättspraxis som utvecklas avseende tolkningen av dessa tre instrument.

9. Handboken ger alltså inte svar på eller vägledning om alla frågor som kan uppstå i internationella ärenden. Vilka handlingar som ska användas för att underrätta parterna om ansökningar enligt konventionen eller förordningen, eller hur ett avgörande om underhållsskyldighet ska vara utformat, avgörs exempelvis av varje lands nationella praxis och nationella lagstiftning. Även om handboken kan vara en källa till information för rättsliga, administrativa och andra behöriga myndigheter när det gäller den praktiska tillämpningen av konventionen och förordningen måste full hänsyn alltid tas till varje lands nationella praxis och lagstiftning.

B. Handbokens struktur

10. Denna handbok är inte tänkt att läsas från pärm till pärm eller från början till slut.

11. Den är i stället indelad i olika delar, som i princip omfattar varje typ av ansökan eller framställan som kan göras enligt konventionen eller förordningen (kapitlen 7–12). Vid varje ansökan eller framställan är två stater involverade – en avsändarstat, som kallas begärande stat och en mottagarstat, som kallas anmodad stat.

12. Varje kapitel innehåller både en diskussion om själva ansökan, när den kan användas och exempel på ärenden, samt ett antal flödesscheman och steg för steg-förfaranden för att handlägga ansökan eller framställan. I slutet av varje kapitel finns ofta hänvisningar till kompletterande handlingar, samt vanliga frågor.

13. Det finns en mängd inslag som är gemensamma för alla ansökningar och framställningar. I stället för att upprepa dessa i varje kapitel anges de därför i handbokens första del, i kapitlen 1 och 3. I de kapitlen ger vi en kortfattad förklaring av de olika typerna av ansökningar eller framställningar och hänvisar sedan läsaren till rätt kapitel i handboken för en mer ingående förklaring.

14. Kapitel 3 innehåller även en granskning av konventionens och förordningens materiella tillämpningsområde – vilka underhållsskyldigheter som omfattas av konventionen eller förordningen och vilka som inte omfattas – och förklaringar

⁴ A. Borrás och J. Degeling, *Explanatory Report – Convention on the International Recovery of Child Support and Other Forms of Family Maintenance*, finns att ladda ned från Haagkonventionens webbplats, < www.hcch.net > under "Child Support/Maintenance".

⁵ A. Bonomi, *Explanatory Report – Protocol of 23 November 2007 on the Law Applicable to Maintenance Obligations*, tillgänglig på Haagkonferensens webbplats < www.hcch.net >, under rubriken "Child Support/Maintenance Section".

beträffande tänkbara utvidgningar eller begränsningar av konventionens tillämpningsområde (inga förbehåll tillåts enligt förordningen). Kapitel 3 innehåller dessutom en beskrivning av konventionens och förordningens geografiska och tidsmässiga tillämpningsområde. Avslutningsvis förs en diskussion om allmänna frågor, såsom språkrav, vikten av att skydda personuppgifter, säkerställa faktisk tillgång till förfaranden samt rättsligt bistånd och rättshjälp i samband med ansökningar enligt konventionen och förordningen.

15. I kapitel 2 förklaras de vanligaste begrepp som används i handboken och hur dessa förhåller sig till konventionen.⁶ Detta är inte juridiska definitioner. Flera av de begrepp som används definieras dessutom i konventionen och förordningen. I konventionen anges att "vid tolkningen av denna konvention ska hänsyn tas till dess internationella karaktär och till behovet av att främja en enhetlig tillämpning av den".⁷

16. Förklaringarna i kapitel 2 är tänkta att göra det lättare att förstå formuleringarna i och syftet med konventionen, särskilt på de områden där de begrepp eller ord som används i hög grad avviker från vad som är brukligt i nationell lagstiftning eller praxis.

17. Kapitel 4 innehåller information om de enhetliga behörighetsregler i underhållsärenden som ska tillämpas i EU:s medlemsstater.

18. Kapitel 5 innehåller en sammanfattning av 2007 års protokoll, som reglerar valet av tillämplig lag i underhållsärenden i de flesta av EU:s medlemsstater där förordningen är tillämplig, och även i stater utanför EU som är parter i protokollet. Kapitel 6 innehåller information om och resurser för hur man hittar och bekräftar tillämplig utländsk lag, när detta är nödvändigt i samband med handläggningen av internationella underhållsärenden.

C. Hur ska jag använda handboken?

19. Om du inte är van vid att handlägga ärenden som omfattas av konventionen eller förordningen bör du först läsa igenom kapitel 1 – Inledning till olika typer av ansökningar och framställningar enligt 2007 års konvention och 2009 års förordning. I det kapitlet förklaras vilka olika ansökningar eller framställningar som kan ges in enligt konventionen eller förordningen, tillsammans med en hänvisning till var i handboken du hittar mer information om dessa.

20. Gå sedan vidare till kapitel 3 del I och se till att underhållsärendet omfattas av konventionens eller förordningens tillämpningsområde. Om så inte är fallet ska denna handbok och de förfaranden som anges i konventionen och förordningen inte tillämpas. Om ärendet omfattas av konventionens eller förordningens tillämpningsområde kan du gå vidare till det kapitel som handlar om den särskilda tillämpningen – och följa de förfaranden som anges där.

D. Andra informationskällor

21. Utöver vad som sägs i själva texten till de två rättsinstrumenten utgör de förklarande rapporter som nämndes ovan den mest omfattande och auktoritativa kompletterande källan till information om 2007 års konvention och 2007 års protokoll. Många tekniska frågor som inte tas upp i handboken besvaras i de förklarande rapporterna. Utöver de förklarande rapporterna finns det en stor mängd förberedande dokument och rapporter som innehåller bakgrundsinformation och teknisk information som användes under de förhandlingar som ledde fram till konventionen och protokollet. Alla dessa rapporter finns att tillgå på Haagkonferensen för internationell privaträtts webbplats < www.hcch.net >, under rubriken "Child Support/Maintenance Section".

⁶ När denna handbok utarbetades saknades en ordlista för förordningen. Båda rättsinstrumenten kan dock innehålla liknande eller identiska formuleringar.

⁷ Artikel 53 i konventionen.

22. 2009 års förordning är ett led i en kontinuerlig process för att göra reglerna på privaträttens område mer enhetliga i Europa. Många av bestämmelserna i förordningen grundas också på andra, redan gällande, unionsrättsliga instrument. Genom hela handboken kommer vi att hänvisa till motsvarande relevant bestämmelse i andra instrument (t.ex. "Bryssel I-förordningen"⁸, "Bryssel IIa-förordningen"⁹ och "förordningen om en europeisk exekutionstitel"¹⁰). Dessa bestämmelser, och rättspraxis avseende dessa bestämmelser, kan vara användbara vid tolkningen av bestämmelserna i den nya förordningen om underhållsskyldighet.

23. Generellt sett grundas förordningens bestämmelser om domstols behörighet på motsvarande behörighetsregler i Bryssel I-förordningen. Bestämmelserna om erkännande och verkställighet i avsnitt 1 i kapitel IV grundas i princip på förordningen om en europeisk exekutionstitel, medan bestämmelserna i avsnitt 2 i kapitel IV grundas på det system för erkännande som anges i Bryssel I-förordningen.

24. Svaren på frågor om en stats nationella lagar och praxis i underhållsärenden som omfattas av konventionen går ofta att hitta i den landsprofil som en fördragsslutande stat har lämnat till Haagkonferensens permanenta byrå. Landsprofilen innehåller information om verkställighetsåtgärder, på vilken grund avgöranden om underhållsskyldighet erhålls, begränsningar i fråga om ändringar och huruvida det generellt sett är administrativa eller rättsliga förfaranden som används vid ansökningar. Landsprofilen innehåller också kontaktuppgifter och information om eventuella särskilda krav som den staten ställer på ansökningar enligt konventionen. I landsprofilen hittar du även länkar till statliga webbplatser och liknande informationskällor. Landsprofilen hittar du på Haagkonferensen för internationell privaträtts webbplats.¹¹

25. EU:s medlemsstater måste tillhandahålla liknande information om förordningen till det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område, och kontinuerligt uppdatera denna information.¹² Det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område har en särskild avdelning för underhållsfrågor på sin webbplats med länkar till specifik landsinformation.¹³ Genom det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område har rättsliga, administrativa eller andra behöriga myndigheter i Europa även tillgång till sambandspersoner och nationella kontaktpunkter som kan hjälpa till att se till "att gemenskapsrättsliga instrument eller gällande konventioner mellan två eller flera medlemsstater tillämpas ändamålsenligt i praktiken".¹⁴

26. Slutligen bör rättsliga, administrativa och andra behöriga myndigheter naturligtvis konsultera sin egen nationella praxis och sina egna nationella förfaranden och rättsliga manualer om så behövs. Eftersom många stater redan har stor erfarenhet av att handlägga internationella underhållsärenden har många stater därför stor expertis när det gäller att bistå behöriga myndigheter vid prövningen av internationella ärenden.

⁸ Rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område.

⁹ Rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000.

¹⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 805/2004 av den 21 april 2004 om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar.

¹¹ Vissa länder kan välja att inte använda sig av det rekommenderade landsprofilformuläret, även om varje fördragsslutande stat enligt artikel 57 är skyldig att tillhandahålla samma typ av information till den permanenta byrån. Den här informationen ska också finnas tillgänglig på Haagkonferensens webbplats på < www.hcch.net > under "Child Support/Maintenance Section".

¹² Rådets beslut 2001/470/EG om inrättande av ett europeiskt rättsligt nätverk på privaträttens område. Denna skyldighet att utbyta information anges i artiklarna 70 och 71 i förordningen. Se: < http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_en.htm >.

¹³ Se: < http://ec.europa.eu/civiljustice/maintenance_claim/maintenance_claim_gen_en.htm >. Det bör påpekas att denna typ av uppgifter förmodligen kommer att omdirigeras till den europeiska e-juridikportalen, som finns på följande länk: < <https://e-justice.europa.eu/home.do> >.

¹⁴ Artikel 3.2 b i rådets beslut 2001/470/EG, ovan fotnot 12.

E. Några råd på vägen

27. När du handlägger ansökningar och direkta framställningar enligt konventionen eller förordningen kommer du att märka att betoningen ligger på enklast möjliga handläggning, skyndsam handläggning av ansökningar och framställningar, effektiva verkställighetsåtgärder och vid behov regelbunden kontakt med centrala myndigheter. Detta är de viktigaste syftena med konventionen och förordningen, vilket speglas i artikel 1 i konventionen och skälen 9 och 10 i förordningen. Om tillämpningen av rättsinstrumenten leder till att dessa syften kan nås kommer detta att på ett tydligt och varaktigt sätt gagna barn och familjer i hela världen. För att uppnå detta krävs hårt arbete och stora insatser av alla som handlägger och prövar ärenden, inklusive domstolar och andra behöriga myndigheter. Förhoppningen är att denna handbok ska bli ett användbart verktyg för att åstadkomma detta.

Kapitel 1 - Inledning till olika typer av ansökningar och framställningar enligt 2007 års konvention och 2009 års förordning: ansökningar genom centralmyndigheter och direkta framställningar

I. Systemet för samarbete mellan centralmyndigheter

A. Inledning till systemet för samarbete mellan centralmyndigheter

28. Ett viktigt inslag i både konventionen och förordningen är de system för administrativt samarbete som har inrättats genom dessa instrument. Syftet med samarbetet är att underlätta effektiv gränsöverskridande indrivning av underhåll. Dessa system för administrativt samarbete, som har inrättats genom att medlemsstaterna har utsett nationella "centralmyndigheter", fanns inte tillgå i de gamla Haagkonventionerna eller tidigare EU-rättsakter på området. Rättsliga, administrativa och andra behöriga myndigheter har ofta ett nära samarbete med sin nationella centralmyndighet. De behöriga myndigheternas funktioner bör stödjas och stärkas av den viktiga roll som det internationella nätverket av centralmyndigheter spelar, och de uppgifter som detta tilldelas i båda instrumenten.

B. Centralmyndighetens särskilda uppgifter

29. I kapitel II i konventionen beskrivs de allmänna och särskilda uppgifterna för centralmyndigheter, och i kapitel III fastställs reglerna för ansökningar som görs via centralmyndigheter. Parallella bestämmelser, med några smärre skillnader, anges i kapitel VII i förordningen.

30. Enligt konventionen (artikel 6.1) och förordningen (artikel 51.1) ska centralmyndigheter vara behjälpliga i samband med ansökningar som görs genom centralmyndigheter enligt kapitel III (artikel 10) i konventionen eller kapitel VII (artikel 56) i förordningen. De ska särskilt

- vidarebefordra och ta emot sådana ansökningar,
- inleda eller underlätta inledandet av förfaranden vad gäller sådana ansökningar.

Centralmyndigheten är den offentliga myndighet som en fördragsslutande stat har utsett att fullgöra eller utföra de uppgifter i fråga om administrativt samarbete eller bistånd som åligger den enligt konventionen eller förordningen. I [statens namn] är centralmyndigheten [för båda instrumenten] [...].

En **behörig myndighet** är det offentliga organ eller den person i en viss stat som enligt lagstiftningen i den staten har ålagts eller tillåts utföra särskilda uppgifter enligt konventionen eller förordningen. En behörig myndighet kan vara en domstol, ett administrativt organ, ett organ med ansvar för indrivning av underhåll till barn eller någon annan statlig enhet som utför några av de uppgifter som anges i konventionen eller förordningen. I [statens namn] är de behöriga myndigheterna [...].

31. Enligt artikel 6.2 i konventionen och artikel 51.2 i förordningen ska centralmyndigheter i samband med sådana ansökningar vidta alla lämpliga åtgärder för att

- tillhandahålla eller underlätta tillhandahållandet av rättsligt bistånd (konventionen) eller rättshjälp (förordningen), när omständigheterna så kräver (a),

- bistå med att lokalisera den underhållsskyldige eller den underhållsberättigade (b),¹⁵
- bistå med att ta fram relevanta uppgifter om den underhållsskyldiges eller den underhållsberättigades inkomster och, om det är nödvändigt, andra ekonomiska förhållanden, inklusive lokalisering av tillgångar (c),¹⁶
- uppmuntra till samförståndslösningar för att på frivillig väg utverka utbetalning av underhåll, om så är lämpligt genom medling, förlikning eller liknande förfaranden (d),
- underlätta pågående verkställighet av domar om underhåll, inklusive eventuella utestående fordringar (e),
- underlätta indrivning och snabb överföring av utbetalningar av underhåll (f),
- underlätta erhållandet av dokumentation eller annat bevis (g),¹⁷
- vara behjälplig med att fastställa föräldraskap, när detta krävs för indrivningen av underhållet (h),
- inleda eller underlätta inledandet av förfaranden för att utverka eventuella nödvändiga interimistiska åtgärder av territoriellt slag som syftar till att säkra utgången av en pågående ansökan om underhållsbidrag (i),
- underlätta delgivningen av handlingar (j).¹⁸

32. Varje stat som är bunden av konventionen och varje EU-medlemsstat som omfattas av förordningens bestämmelser om samarbete mellan centralmyndigheter¹⁹ ska utse en centralmyndighet (federala stater kan utse fler än en). Varje stat ska även ange vilka av de ovannämnda typerna av bistånd som ska utföras av centralmyndigheten eller av en behörig myndighet eller offentligt organ eller andra organ i just den fördragsslutande staten eller medlemsstaten, under tillsyn av centralmyndigheten.²⁰

II. Översikt

33. I detta kapitel förklaras vilka typer av ansökningar och framställningar som kan göras enligt konventionen eller förordningen, antingen genom en centralmyndighet eller utan hjälp av en centralmyndighet. De flesta av de ärenden som omfattas av konventionen eller förordningen, och som ska handläggas av rättsliga, administrativa och andra behöriga myndigheter, förväntas utgöras av ansökningar genom centralmyndigheter. Därför är det viktigt för domare och andra behöriga myndigheter att förstå vilka typer av ansökningar som kan göras genom centralmyndigheter, och vad centralmyndigheterna har för uppgifter. Rättsliga, administrativa och andra behöriga myndigheter ska även handlägga sådana ärenden enligt konventionen och förordningen som har inletts med hjälp av direkta framställningar, och där systemet med centralmyndigheter inte används (se avsnitt III.C nedan). Detta kapitel bör läsas tillsammans med kapitel 3 del 1 som innehåller viktig information om konventionens och förordningens tillämpningsområde och tillämpningen av respektive instrument för varje enskilt ärende.

34. Kom ihåg att syftet med detta kapitel endast är att ge en allmän översikt över de olika typerna av ansökningar och framställningar. Närmare information om varje typ av ansökan eller framställan ges i de enskilda kapitlen. Exempelen i detta kapitel begränsas

¹⁵ I förordningen specificeras att vidtagandet av sådana åtgärder ska ske "med tillämpning av artiklarna 61, 62 och 63" i förordningen, som rör centralmyndigheters tillgång till uppgifter, vidarebefordran och användning av uppgifter och underrättelse till den person som berörs av insamlingen av uppgifter.

¹⁶ Ibid.

¹⁷ I förordningen anges dessutom att uppgiften att underlätta erhållandet av dokumentation ska utföras "utan att det påverkar tillämpningen av förordning (EG) nr 1206/2001" (rådets förordning (EG) nr 1206/2001 av den 28 maj 2001 om samarbete mellan medlemsstaternas domstolar i fråga om bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur). Se kapitel 3 del II avsnitt IX för mer information om denna förordning.

¹⁸ I förordningen anges dessutom att uppgiften att underlätta delgivningen av handlingar ska ske "utan att det påverkar tillämpningen av förordning nr (EG) 1393/2007" (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (delgivning av handlingar)). Se kapitel 3 del II avsnitt IX för mer information om denna förordning.

¹⁹ Nämligen i alla EU:s medlemsstater förutom Danmark. Se kapitel 3 del I nedan för mer information om förordningens geografiska tillämpningsområde.

²⁰ I [statens namn] [...].

därför till de vanligaste användningarna av ansökningar eller framställningar och är inte lika detaljrika som de enskilda kapitlen i handboken.

35. När du väl har fastställt huruvida ansökan eller framställan omfattas av antingen konventionen eller förordningen (se kapitel 3 del 1) och med hjälp av nedanstående avsnitt identifierat vilken typ av ansökan eller framställan som görs, kan du gå vidare till det specifika kapitel i handboken som handlar om just den typen av ansökan eller framställan. Kapitel 2 innehåller förklaringar av de viktigaste begrepp som används i handboken (och är i huvudsak inriktat på konventionen).

III. Beskrivning av ansökningar och framställningar enligt 2007 års konvention och 2009 års förordning

36. I denna del ges en grundläggande översikt över de vanligaste typerna av **ansökningar** (erkännande, erkännande och verkställighet/verkställbarhetsförklaring, erhållande och ändring) och **framställningar** genom centralmyndigheter (**framställan om särskilda åtgärder**) som kan göras enligt antingen konventionen eller förordningen, och när var och en får användas. Vi beskriver de olika faktorer som påverkar möjligheterna att göra en ansökan eller framställning.

37. Även om båda instrumenten innehåller samma typer av ansökningar måste domare och andra behöriga myndigheter naturligtvis tillämpa *antingen* konventionen eller förordningen i ett enskilt ärende. Närmare information om frågor i samband med tillämpningsområdet för de två instrumenten och en analys av när konventionen eller förordningen bör tillämpas ges i kapitel 3 del I. I de exempel som ges i detta avsnitt beskriver vi de olika typerna av ansökningar i allmänna ordalag, utan att närmare gå in på frågor i samband med tillämpningsområdet för eller tillämpningen av de två instrumenten.

Tips: Genom hela handboken skiljer vi mellan med **direkta framställningar** och **ansökningar**. En ansökan är en åtgärd enligt konventionen eller förordningen som går genom en centralmyndighet, t.ex. en ansökan om erkännande och verkställighet. En direkt framställan är en åtgärd som går direkt till en behörig myndighet, t.ex. en direkt framställan om erhållande av ett avgörande om underhållsskyldighet mot make enligt konventionen, där den anmodande staten inte har utvidgat tillämpningen av konventionen till att även gälla en sådan ansökan. Kom emellertid ihåg att en **framställan om särskilda åtgärder** enligt artikel 7 i konventionen och artikel 53 i förordningen utgör ett undantag från denna regel. Sådana framställningar går genom en centralmyndighet. Se avsnitt B nedan.

A. Översikt över ansökningar enligt konventionen och förordningen

38. De typer av ansökningar som enligt konventionen eller förordningen får göras genom centralmyndigheter anges i artikel 10 i konventionen och artikel 56 i förordningen. Enskilda personer (eller i vissa fall ett offentligt organ) kan göra dessa ansökningar i följande fall:

Situation	Typ av ansökan som kan göras enligt konventionen eller förordningen
En sökande som har ett avgörande om underhållsskyldighet från den anmodande staten, och vill att detta ska verkställas i den staten.	Ansökan om verkställighet
En sökande som har ett avgörande om underhållsskyldighet från en stat där konventionen eller förordningen gäller eller är tillämplig, och som vill att detta ska erkännas eller verkställas i den andra staten.	Ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet/verkställbarhetsförklaring

En sökande som ännu inte har ett avgörande om underhållsskyldighet, om svaranden är bosatt i en annan stat där konventionen eller förordningen gäller eller är tillämplig.	Ansökan om erhållande av ett avgörande om underhållsskyldighet
En sökande som har ett avgörande om underhållsskyldighet men som behöver ett nytt avgörande eftersom det är svårt att få det befintliga avgörandet erkänt eller verkställt i en annan stat där konventionen eller förordningen gäller eller är tillämplig.	Ansökan om erhållande av ett avgörande om underhållsskyldighet
En sökande som har ett avgörande om underhållsskyldighet i en annan stat där konventionen eller förordningen gäller eller är tillämplig men som vill ändra detta, och svaranden (den andra parten) är bosatt i en annan stat där konventionen eller förordningen gäller eller är tillämplig.	Ansökan om ändring

Figur 1: Tabell över ansökningar

39. Som framgår av Figur 1 finns det fyra allmänna typer av ansökningar som går att göra enligt konventionen. Inom ramen för dessa mer övergripande kategorier kan man vilja uppnå flera olika resultat. De fyra generella typerna är

- ansökan om verkställighet av ett avgörande om underhållsskyldighet som meddelats eller erkänts i den anmodade staten,
- ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet/verkställbarhetsförklaring av ett befintligt avgörande om underhållsskyldighet,
- ansökan om erhållande av ett avgörande om underhållsskyldighet, inklusive fastställande av föräldraskap vid behov,
- ansökan om ändring av ett befintligt avgörande om underhållsskyldighet.

40. Enligt artikel 10.2 i konventionen och artikel 56.2 i förordningen får alla dessa ansökningar göras av en underhållsberättigad, och vissa även av en underhållsskyldig.

1. Ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet/verkställbarhetsförklaring av ett befintligt avgörande

41. Den här ansökan ska användas när den sökande redan har ett **avgörande om underhållsskyldighet** och vill att en annan stat än den där han eller hon bor ska erkänna eller erkänna och verkställa det avgörandet. Processen för erkännande och verkställighet innebär att den sökande inte behöver ansöka om ett nytt avgörande hos den anmodade staten för att få underhåll. I stället innebär erkännande- och verkställighetsprocessen att det befintliga avgörandet kan verkställas i den andra staten på samma grunder som om avgörandet ursprungligen hade meddelats i den staten. Båda staterna måste vara bundna av konventionen, eller EU-medlemsstater där förordningen är tillämplig, och avgörandet måste ha meddelats i en fördragsslutande stat eller i en medlemsstat.

I ett **avgörande om underhållsskyldighet** fastställs den underhållsskyldiges skyldighet att betala underhåll. Det får även omfatta en automatisk justering genom indexering och krav på betalning av utestående fordringar på underhåll, retroaktivt underhåll eller ränta samt fastställande av kostnader eller utgifter.

a) När ska man använda den här ansökan?

42. I de flesta fall kommer en sökande att få ett avgörande erkänt och verkställt för att underhållsutbetalningar ska drivas in och verkställighetsförfaranden ska inledas vid behov. I vissa fall kommer den sökande enbart att ansöka om erkännande. En underhållsskyldig kan till exempel ansöka om enbart erkännande av ett utländskt avgörande för att begränsa eller upphäva verkställigheten av betalningar enligt ett annat avgörande, eller så kan en underhållsberättigad ansöka om enbart erkännande när han eller hon inte begär bistånd från den andra staten med att verkställa avgörandet.

En **behörig myndighet** är den myndighet i en viss stat som har i uppdrag eller befogenhet enligt den statens lagstiftning att utföra specifika uppgifter enligt konventionen. En behörig myndighet kan vara en domstol, ett administrativt organ, ett program för indrivning av underhåll till barn eller någon annan statlig enhet som utför några av de uppgifter som anges i konventionen eller förordningen.

b) Exempel

43. D är bosatt i land A och har ett avgörande från land A om att hennes tidigare make är skyldig att betala underhåll till hennes tre barn. Hennes tidigare make är bosatt i land B. D vill att hennes avgörande om underhållsskyldighet ska verkställas. Både land A och land B är stater mellan vilka antingen konventionen är i kraft eller förordningen är tillämplig.

44. Centralmyndigheten i land A vidarebefordrar en ansökan om **erkännande och verkställighet** (enligt konventionen)/**erkännande och verkställbarhetsförklaring** (enligt förordningen) av avgörandet till land B. Centralmyndigheten i land B skickar avgörandet till en **behörig myndighet** som ska registrera det för verkställighet eller förklara att det är verkställbart. Den tidigare maken underrättas om erkännandet eller verkställandet av avgörandet och ges eventuellt möjlighet att invända mot avgörandet, i enlighet med de förfaranden som anges i konventionen eller förordningen. Om den tidigare maken inte frivilligt betalar underhållet ska en behörig myndighet i land B vidta de åtgärder som krävs för att verkställa avgörandet och vidarebefordra utbetalningarna till land A.²¹

Tillämplig artikel i konventionen – artikel 10.1 a och 10.2 a

Tillämplig artikel i förordningen – artikel 56.1 a och 56.2 a

Se kapitel 7 – 2007 års konvention: Handläggning av ansökningar genom centralmyndigheter och direkta framställningar om erkännande eller erkännande och verkställighet

Se kapitel 8 – 2009 års förordning: Handläggning av ansökningar genom centralmyndigheter och direkta framställningar om erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring

2. Ansökan om verkställighet av ett avgörande som har meddelats eller erkänts i den anmodade staten

45. Detta är den enklaste formen av alla ansökningar enligt konventionen eller förordningen. I ansökan begär sökanden att den anmodade staten ska verkställa sitt eget avgörande eller ett avgörande som redan erkänts och hjälpa till med överföringen av utbetalningarna till en underhållsberättigad.

46. Skillnaden mellan denna ansökan och den ansökan om erkännande och verkställighet som beskrevs ovan är att det avgörande som ska verkställas meddelades

²¹ Centralmyndigheten eller den behöriga myndigheten är enligt konventionen eller förordningen skyldig att "underlätta" verkställighet samt indrivning och överföring av underhållsutbetalningar. Vilka åtgärder som vidtas i varje stat för att göra detta kommer att variera. Se kapitel 12 om verkställighet av avgöranden om underhåll.

eller redan har erkänts i den stat som ska verkställa avgörandet (den anmodade staten). Därför behöver avgörandet inte erkännas innan det kan verkställas.²²

a) När ska man använda den här ansökan?

47. Den här ansökan ska användas när den sökande har ett avgörande om underhållsskyldighet som har meddelats eller erkänts i den stat där svaranden är bosatt eller har tillgångar eller inkomster. Den sökande kan göra en framställning om att den staten ska verkställa ett avgörande som den har meddelat eller erkänt. Den sökande behöver inte resa till den stat som har meddelat avgörandet för att göra den framställningen. I stället kommer centralmyndigheten i den stat där den sökande är bosatt att översända ansökan om verkställighet av avgörandet till den anmodade staten. Båda staterna måste vara bundna av konventionen eller vara EU-medlemsstater där förordningen är tillämplig.

Den **begärande staten** är den stat där den sökande är bosatt och där en ansökan eller framställning enligt konventionen inleds.

Den **anmodade staten** är den stat som tar emot ansökan eller framställan och som anmodas att behandla ansökan eller framställan. Det är oftast den stat där svaranden är bosatt.

b) Exempel

48. F bor i land A och har ett avgörande om underhållsskyldighet från land B där hennes barns far är bosatt. Hon vill att land B ska verkställa avgörandet om underhållsskyldighet. Både land A och land B är stater mellan vilka konventionen eller förordningen är i kraft respektive tillämplig.

49. Enligt konventionen eller förordningen kan F be centralmyndigheten i land A att på hennes vägnar vidarebefordra en ansökan om verkställighet till land B. F behöver inte ansöka om erkännande av avgörandet, eftersom det har meddelats i land B. Centralmyndigheten i land B kommer att behandla ansökan och vidarebefordra den till den behöriga myndigheten i land B för verkställighet. Om den underhållsskyldige inte betalar underhållet frivilligt kommer den behöriga myndigheten att vidta de åtgärder den har befogenhet för enligt inhemsk lag för att verkställa avgörandet.

Tillämplig artikel i konventionen – artikel 10.1 b

Tillämplig artikel i förordningen – artikel 56.1 b

Se kapitel 9 – Handläggning av inkommande ansökningar om verkställighet av avgöranden som meddelats eller erkänts i den anmodade staten enligt 2007 års konvention eller 2009 års förordning

3. Ansökan om erhållande av ett avgörande

50. Den här ansökan ska man använda för att erhålla ett avgörande om underhållsskyldighet för den sökande, dennes barn eller andra personer.²³ Den sökande ber centralmyndigheten i den stat där han eller hon är bosatt att översända en ansökan om erhållande av ett avgörande på hans eller hennes vägnar till centralmyndigheten i den stat där den underhållsskyldige är bosatt, inbegripet fastställande av föräldraskap vid

²² Som påpekas i kapitlen 7 och 8 måste ett avgörande för att kunna erkännas och verkställas i den anmodade staten ha meddelats i en stat som är bunden av konventionen (se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 240) eller i en EU-medlemsstat där förordningen är tillämplig. Om avgörandet kommer från en stat som inte omfattas av konventionen eller förordningen får en ansökan om verkställighet göras om den anmodade staten redan har erkänt avgörandet, antingen genom ett annat fördrag eller genom nationell lag. I annat fall ska en ansökan om erhållande av ett nytt avgörande göras.

²³ En ansökan om erhållande av ett avgörande enligt konventionen kan endast göras för "andra personer" om konventionens tillämpningsområde har utvidgats till att även omfatta dessa andra personer. Se diskussionen om tillämpningsområde i kapitel 3, del 1.

behov.²⁴ Båda staterna måste vara bundna av konventionen, eller EU-medlemsstater i vilka förordningen är tillämplig.

a) När ska man använda den här ansökan?

51. Den här ansökan ska användas när det inte finns något avgörande om underhållsskyldighet eller om den sökande har ett avgörande om underhållsskyldighet men det av någon anledning inte kan erkännas eller verkställas i den stat där den underhållsskyldige är bosatt eller där avgörandet ska verkställas.

b) Exempel

52. G är bosatt i land A och har ett barn som är fyra år gammalt. Hon har aldrig varit gift med barnets far, och föräldraskapet har inte bekräftats för barnet. Barnets far har nu flyttat till land B. G vill att fadern ska börja betala underhåll för barnet. Både land A och land B är bundna av konventionen, eller EU-medlemsstater där förordningen är tillämplig.

53. Enligt konventionen eller förordningen ska centralmyndigheten i land A vidarebefordra en ansökan om **erhållande av ett avgörande om underhållsskyldighet** för barnet till centralmyndigheten i land B. Centralmyndigheten i land B kommer att vidta de åtgärder som behövs för att inleda ansökan om erhållande av ett avgörande, oftast genom att vidarebefordra ansökan till en behörig myndighet. Den behöriga myndigheten i land B ska underlätta fastställandet av föräldraskapet. Det kan man göra genom ett faderskapstest, och man kommer att ta kontakt direkt med modern eller gå via centralmyndigheterna för att kunna testa modern och barnet. I vissa stater kan föräldraskapet i stället fastställas genom ett rättsligt avgörande eller genom att föräldern erkänner föräldraskapet. När avgörandet om underhåll har erhållits i land B kommer den behöriga myndigheten i land B att se till att det verkställs vid behov, och utbetalningarna kommer att föras över till modern i land A utan att modern behöver göra någon ytterligare ansökan.²⁵

Tillämplig artikel i konventionen – artikel 10.1 c och d

Tillämplig artikel i förordningen – artikel 56.1 c och d

Se kapitel 10 – Handläggning av inkommande ansökningar om erhållande av ett avgörande enligt 2007 års konvention eller 2009 års förordning

4. Ansökan om ändring av ett befintligt avgörande

54. Denna ansökan ska användas när det finns ett avgörande om underhållsskyldighet men någon av parterna vill att det ska ändras.

a) När ska man använda den här ansökan?

55. En ansökan om ändring kan göras för att den underhållsberättigades eller barnens behov har förändrats, eller för att den underhållsskyldiges förmåga att betala underhållet har förändrats. Den sökande (den underhållsberättigade eller den underhållsskyldige) ber centralmyndigheten i den stat där han eller hon är bosatt att översända en ansökan om ändring till den stat där den andra parten är bosatt (eller där ändringen ska göras). Om det är tillåtet enligt lagstiftningen i den anmodade staten kommer avgörandet att ändras

²⁴ Enligt artikel 10.3 i konventionen och artikel 56.4 i förordningen ska ansökan handläggas enligt lagen i den anmodade medlemsstaten och omfattas av de regler för domstols behörighet som är tillämpliga i den medlemsstaten (se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 248). I EU:s medlemsstater ska de regler för domstols behörighet som anges i förordningen användas för att pröva en ansökan om erhållande av ett avgörande, samt de regler om tillämplig lag som föreskrivs i förordningen, i den utsträckning dessa är tillämpliga i olika medlemsstater (se kapitlen 4 och 5 i denna handbok).

²⁵ Se den förklarande rapporten, punkt 108, i fråga om användningen av begreppet *underlätta*.

eller ett nytt avgörande att meddelas.²⁶ Om det ändrade avgörandet meddelas i en annan stat än den stat där det ska verkställas kan det därefter behöva erkännas.

56. Konventionen och förordningen täcker inte in alla situationer där en person i ett internationellt underhållsärende vill ändra ett befintligt avgörande. I många situationer görs ingen ansökan enligt artikel 10 i konventionen eller artikel 56 i förordningen utan i stället gör sökanden en direkt framställan om ändring till en behörig myndighet i hans eller hennes hemland, eller i den stat där avgörandet meddelades. Konventionen och förordningen innehåller emellertid inte några mekanismer för att vidarebefordra ansökningar om en person väljer att, eller är skyldig att, inleda ett ansökningsförfarande i en stat och slutföra förfarandet i en annan stat.²⁷

b) Exempel

57. H har ett avgörande om underhållsskyldighet från land A om att hennes före detta make ska betala underhåll för sina två barn. Hennes före detta make har flyttat till land B. Avgörandet verkställs i land B. H vill att underhållet ska höjas eftersom hennes make har fått högre inkomster sedan avgörandet meddelades.

58. Om H väljer att ansöka om ändring enligt konventionen eller förordningen ska centralmyndigheten på H:s vägnar vidarebefordra en ansökan om **ändring av ett befintligt avgörande** till centralmyndigheten i land B. Den före detta maken kommer att delges, och ärendet kommer att behandlas i land B. Det ändrade avgörandet kan verkställas i land B när det har meddelats.

Tillämplig artikel i konventionen – artikel 10.1 e och f, 10.2 b och c

Tillämplig artikel i förordningen – artikel 56.1 e och f, samt 56.2 b och c

Se kapitel 11 – Ansökningar om ändring av ett avgörande: artikel 10.1 e och f och 10.2 b och c i 2007 års konvention och artikel 56.1 e och f och 56.2 b och c i 2009 års förordning

B. Framställan om särskilda åtgärder

59. Utöver de fyra typer av ansökningar som kan göras enligt de två rättsinstrumenten får en sökande enligt konventionen och förordningen göra vissa ytterligare framställningar till en centralmyndighet om vederbörande ännu inte har gett in en ansökan. Dessa kallas "framställningar om särskilda åtgärder". Det är upp till den anmodade staten att besluta vilket bistånd den ska tillhandahålla och vilka åtgärder som ska vidtas.

60. I artikel 7 i konventionen och artikel 53 i förordningen anges sex tänkbara framställningar som kan göras genom en centralmyndighet till en annan centralmyndighet. Beroende på typ av åtgärd och nationellt rättssystem kan rättsliga, administrativa och andra behöriga myndigheter av sin nationella centralmyndighet uppmanas att hjälpa till att utföra dessa särskilda åtgärder. En framställning om särskilda åtgärder kan göras för att

- 1 bistå med att lokalisera den underhållsskyldige eller den underhållsberättigade,
- 2 bistå med att ta fram uppgifter om den underhållsskyldiges eller den underhållsberättigades inkomst och andra ekonomiska förhållanden, inklusive uppgifter om tillgångar,
- 3 underlätta erhållandet av dokumentation eller annat bevis,

²⁶ Se artikel 10.3 i konventionen och artikel 56.4 i förordningen. Ansökan ska prövas i enlighet med lagen i den anmodade staten, inklusive de regler för domstols behörighet som är tillämpliga i den staten. I EU:s medlemsstater ska de regler för domstols behörighet som anges i förordningen användas för att pröva en ansökan om ändring av ett avgörande, liksom de regler om tillämplig lag som föreskrivs i förordningen, i den utsträckning dessa är tillämpliga i olika medlemsstater (se kapitlen 4 och 5 i denna handbok).

²⁷ Se kapitlen 4 och 11. Konventionen och förordningen innehåller begränsningar som kan påverka en underhållsskyldig persons möjligheter att få ett befintligt avgörande ändrat, framför allt om den underhållsberättigade är bosatt i den stat där avgörandet meddelades.

- 4 vara behjälplig med att fastställa föräldraskap,
- 5 inleda eller underlätta inledandet av förfaranden för att utverka interimistiska åtgärder i avvaktan på att prövningen av den pågående ansökan ska slutföras,
- 6 underlätta delgivningen av handlingar.

a) När ska en framställning om särskilda åtgärder göras?

61. En framställan om särskilda åtgärder ska göras när en sökande är i behov av en begränsad form av bistånd för att ge in en ansökan om erkännande, erkännande och verkställighet/verkställbarhetsförklaring, verkställighet, erhållande eller ändring av ett avgörande enligt konventionen eller förordningen. Biståndet kan även begäras för att avgöra huruvida ett ansökningsförfarande ska inledas, eller begäras inom ramen för ett nationellt mål angående underhåll när detta har internationella inslag.

62. I vissa stater kan även andra internationella konventioner eller förordningar vara tillämpliga i mål som rör delgivning av handlingar eller bevisupptagning (se artikel 50 i konventionen och artikel 51.2 i förordningen). Se kapitel 3 del II avsnitt IX i denna handbok.

b) Exempel

63. J bor i land A och har två barn. Hon är skild från barnens far och har ett avgörande om underhållsskyldighet som innebär att han ska betala underhåll. J tror att fadern bor i land B eller land C eftersom han har släktingar i båda länderna. Hon vill att hennes avgörande ska verkställas men vet inte till vilken stat hon ska skicka det.

64. Enligt konventionen eller förordningen kan centralmyndigheten i land A göra en framställan till centralmyndigheten i land B eller land C om hjälp med att lokalisera fadern. En framställan om särskilda åtgärder ska göras, och i denna ska det anges att J vill ge in en ansökan om erkännande och verkställighet/verkställbarhetsförklaring av avgörandet när fadern/svaranden väl har lokaliserats. Centralmyndigheten i land B eller land C kommer att bekräfta om svaranden kan lokaliseras i den staten, så att land A sedan kan vidarebefordra paketet till rätt centralmyndighet.

Tillämplig artikel i konventionen – artikel 7

Tillämplig artikel i förordningen – artikel 53

Se även kapitel 3 del II avsnitt VIII – Interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder enligt 2007 års konvention och 2009 års förordning

C. Översikt över direkta framställningar till behöriga myndigheter enligt konventionen och förordningen

65. Ibland får rättsliga, administrativa och andra behöriga myndigheter även ta emot "direkta framställningar", dvs. framställningar som sökande i enlighet med konventionen eller förordningen gör direkt till behöriga myndigheter i stället för att låta ansökningarna gå genom centralmyndigheterna.

66. Konventionen innehåller särskilda bestämmelser om direkta framställningar (artikel 37), och framställningarna regleras huvudsakligen av den anmodade statens nationella rätt. Det är en stats nationella rätt/nationellt tillämpliga lagar som avgör huruvida framställan över huvud taget kan göras, och vilka formulär eller förfaranden som måste användas. Notera dock att i artikel 37 i konventionen anges att vissa bestämmelser i konventionen i vissa fall fortfarande kan tillämpas på direkta framställningar (nämligen ett antal bestämmelser som rör faktisk tillgång till förfaranden/rättsligt bistånd, begränsningar av förfaranden (artikel 18), erkännande och verkställighet, verkställighet och offentliga organ som sökande).

67. Enligt förordningen kan bestämmelserna i förordningen tillämpas på direkta framställningar om de direkta framställningarna omfattas av förordningens tillämpningsområde, med undantag av de mest fördelaktiga bestämmelserna om

rättshjälp i kapitel V (Rättslig prövning)²⁸ och många av bestämmelserna i kapitel VII (Samarbete mellan centralmyndigheter). Se även kapitlen om de olika typerna av ansökningar enligt konventionen och förordningen för att få en kort redogörelse för de olika typerna av direkta framställningar enligt de två instrumenten (se kapitel 7 för direkta framställningar om erkännande eller erkännande och verkställighet enligt konventionen, kapitel 8 för direkta framställningar om erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring enligt förordningen, kapitel 9 för direkta framställningar om verkställighet av avgöranden som meddelats eller erkänts i den anmodade staten och kapitlen 10 och 11 för direkta framställningar om erhållande respektive ändring av ett avgörande).

²⁸ Att de mest fördelaktiga rättshjälpsbestämmelserna i kapitel V i förordningen, vilka anges i artikel 46, inte gäller direkta framställningar från underhållsberättigade som är yngre än 21 år (utan endast ansökningar som görs genom centralmyndigheter) framgår av artiklarna 55, 56.1 och 46.1 samt skäl 36 i förordningen. I artikel 47 i förordningen (som återfinns i kapitel V) hänvisas dock till en mer begränsad uppsättning bestämmelser om rättshjälp som även sägs gälla direkta framställningar.

Kapitel 2 - Ordförklaringar: 2007 års konvention

A. Syftet med detta kapitel

68. De särskilda begrepp som används i konventionen är ett resultat av fyra års förhandlingar och diskussioner. Dessutom har flera av begreppen även använts i förordningen, eftersom förhandlingarna om det instrumentet följde på förhandlingarna om konventionen. Vid utarbetandet av denna handbok existerade ingen officiell ordlista för förordningen. I detta kapitel definieras således endast sådana begrepp som används i konventionen. En beskrivning av de begrepp som används i konventionen kan emellertid även underlätta förståelsen av en del av den terminologi som används i förordningen.

69. Ett fåtal begrepp som används i konventionen definieras också i själva konventionen. Många andra definieras dock inte, och begreppets betydelse kan bero på den interna lagstiftningen i den stat där underhållsförfarandet genomförs. Begreppet "verkställighet" definieras t.ex. inte. Det begreppet används i konventionen, men man ansåg att det inte behövde fastställas någon definition i konventionen eftersom det råder ett generellt samförstånd om begreppets betydelse i de stater som arbetar med underhållsskyldighet och eftersom en av de viktigaste underliggande principerna för konventionen är att den ska tolkas brett och liberalt.²⁹

70. I praktiken är det alltså den behöriga myndighet som ansvarar för att verkställa avgörandet som kommer att avgöra om en viss åtgärd utgör verkställighet. Lägg dock märke till att det anges i konventionen att vissa åtgärder kan vidtas för att verkställa ett avgörande, vilket ger en vägledning om vilka åtgärder som i allmänhet anses utgöra verkställighet. På samma sätt avgörs betydelsen av begreppet "make", för att avgöra huruvida det rör sig om underhållsskyldighet mellan makar, av den behöriga myndighet som meddelar avgörandet (vid erhållande av ett avgörande) eller den behöriga myndighet som handlägger begäran om erkännande (om erkännande och verkställighet har begärts).

71. Syftet med det här kapitlet är inte att ge rättsliga eller slutgiltiga definitioner av de begrepp som används i konventionen. I stället ger vi här en ordlista eller förklaring av de begrepp som används i handboken och vad de innebär **inom ramen för de verksamhetsprocesser** som används för konventionsärenden, så att det ska bli lättare att följa förfarandena för dem som inte är välbekanta med internationella underhållsärenden. Om du är osäker på den verkliga rättsliga innebörden av ett visst ord eller begrepp som används i konventionen, bör du söka information i den förklarande rapporten och i internationella och inhemska rättskällor.

B. Begrepp som används i den här handboken

Anslutning

72. Anslutning är en av de processer som en stat kan använda för att bli en fördragsslutande stat i konventionen.³⁰ I artikel 60 fastställs när konventionen träder i kraft (tre månader efter det att det andra ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrumentet har deponerats) och när den träder i kraft i en viss fördragsslutande stat. Haagkonferensens webbplats innehåller information om vilka stater som har blivit fördragsslutande stater i konventionen.

²⁹ Se diskussionen i den förklarande rapporten till konventionen, punkterna 60–65.

³⁰ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 690.

Se artiklarna 58 och 60 i konventionen

Administrativ myndighet

73. I vissa stater avgörs underhållsärenden av en administrativ myndighet (ibland kallad byrå för underhåll till barn) som regeringen inrättat för att hjälpa till att utverka, verkställa och ändra beslut om underhållsskyldighet.³¹

74. I artikel 19.3 definieras en administrativ myndighet som ett offentligt organ vars avgöranden ska uppfylla de två kriterier som fastställs i den artikeln. Avgörandena måste kunna bli föremål för överklagande till eller förnyad prövning av en rättslig myndighet, och de måste ha liknande giltighet och verkan som ett avgörande av en rättslig myndighet i samma fråga.

Se artikel 19.1 och 19.3 i konventionen

Närvaro

75. Detta begrepp används för att ange att en person har infunnit sig eller varit närvarande vid någon typ av förhandling. Beroende på lagstiftningen och förfarandena i en stat kan en persons eller parts närvaro innefatta deltagande i förhandlingen personligen eller deltagande i förhandlingen via telefon eller andra elektroniska medel. En person kan också "närvara vid ett förfarande" genom att låta en jurist eller annan företrädare närvara eller göra framställningar på dennes vägnar. Huruvida en part har varit närvarande vid ett förfarande för att meddela ett avgörande är relevant enligt konventionen för att avgöra om det måste bifogas ett intyg om giltig delgivning till en ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet av ett avgörande.

Se artiklarna 25 och 29 i konventionen

Referens till handboken – kapitel 7

Sökande

76. I handboken är sökanden den person eller offentliga myndighet ("offentligt organ") som gör framställningen till en centralmyndighet för någon av de ansökningar som omfattas av artikel 10 (erkännande, erkännande och verkställighet, verkställighet, erhållande av avgörande eller ändring).

77. I vissa delar av konventionen kan en sökande även vara den person eller part i ett rättsligt förfarande som har gjort ett överklagande. I artikel 23.6 är sökanden till exempel den person som överklagar ett beslut om att registrera ett avgörande för verkställighet eller att förklara ett avgörande verkställbart.

78. En sökande kan vara en underhållsberättigad, en underhållsskyldig eller en juridisk företrädare för ett barn. För vissa ansökningar kan ett offentligt organ betraktas som underhållsberättigat.

Se artiklarna 7, 10, 36 och 37 i konventionen

Ansökningar och framställningar

79. I den här handboken och i konventionen görs det åtskillnad mellan *ansökningar* och *framställningar*. Med *ansökan* avses de ansökningar som görs till en centralmyndighet i enlighet med artikel 10. Enligt den artikeln kan en ansökan gälla erkännande, erkännande och verkställighet, verkställighet, erhållande av avgörande eller ändring.

80. En direkt framställning görs inte genom en centralmyndighet. En direkt framställning är en framställning som tas emot av en behörig myndighet, som en domstol eller en administrativ myndighet, direkt från en enskild person. Framställningen omfattas inte av artikel 10. En framställning ska till exempel göras direkt till en behörig

³¹ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 432.

myndighet om erkännande av ett avgörande som enbart gäller underhållsskyldighet mellan makar.

81. Artikel 7, som innebär att det går att göra framställningar om särskilda åtgärder, är ett undantag från denna generella åtskillnad. Även om särskilda åtgärder inte omfattas av artikel 10 görs framställan ändå av en centralmyndighet till en annan centralmyndighet.

Se artiklarna 7, 10 och 37 i konventionen

Referens till handboken – kapitel 1

Officiell handling

Se avtal om underhållsbidrag

Centralmyndighet

82. Centralmyndigheten är den offentliga myndighet som utsetts av en fördragsslutande stat för att fullgöra eller utföra det administrativa samarbete och bistånd som krävs enligt konventionen. Dessa skyldigheter fastställs i kapitlen II och III i konventionen.³²

83. I federala stater eller stater med autonoma enheter kan det finnas mer än en centralmyndighet.³³ Centralmyndigheten ska vidarebefordra ansökningar till andra stater och rent allmänt ansvara för flödet och behandlingen av ansökningar. Många av centralmyndighetens ansvarsområden kan, så långt lagstiftningen i den egna staten tillåter det, utföras av offentliga organ inom en stat, till exempel ett organ för underhåll till barn, under centralmyndighetens tillsyn.

Se artiklarna 4, 5, 6, 7 och 8 i konventionen

Behörig myndighet

84. En behörig myndighet är det offentliga organ eller den offentliga person i en viss stat som har i uppdrag eller befogenhet enligt den statens lagstiftning att utföra specifika uppgifter enligt konventionen. Den behöriga myndigheten kan vara en domstol, en administrativ myndighet, ett organ för verkställighet av underhåll till barn eller någon annan statlig myndighet som utför några av de uppgifter som följer av konventionen. I vissa stater kan centralmyndigheten även vara den behöriga myndigheten för samtliga eller vissa skyldigheter enligt konventionen.

Se artikel 6 i konventionen

Fördragsslutande stat

85. En fördragsslutande stat är en stat som är bunden av konventionen eftersom den har slutfört den process för ratificering, godtagande eller godkännande som anges i artikel 58.

86. Begreppet stat används ofta i den här handboken. Det avser i allmänhet en suverän stat, eller ett land, och inte en underenhet i staten eller den territoriella enheten, såsom en provins eller en stat i Förenta staterna. Det finns dock situationer där begreppet stat även innefattar den territoriella enheten. Detta behandlas i artikel 46. En hänvisning till den behöriga myndigheten i en stat där ett avgörande har meddelats kan till exempel uppfattas eller tolkas som en hänvisning till en rättslig eller administrativ myndighet i just den territoriella enheten.³⁴

³² Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 85.

³³ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 89.

³⁴ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 637.

Se artiklarna 46 och 58 i konventionen

Konvention

87. I den här handboken avses med *konvention* Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar.

Landsprofil

88. Enligt artikel 57 i konventionen ska varje fördragsslutande stat tillhandahålla Haagkonferensen för internationell privaträtts permanenta byrå viss information om dess lagar och förfaranden och de åtgärder den kommer att vidta för att genomföra konventionen, inklusive en beskrivning av hur staten kommer att handlägga ansökningar om erhållande, erkännande och verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet.³⁵

89. En fördragsslutande stat får använda den landsprofil som rekommenderas och offentliggörs av Haagkonferensen för att tillhandahålla denna information. Landsprofilen kommer att innehålla information om eventuella särskilda handlingar som krävs eller andra krav som den staten ställer på ansökningar.

90. Det är inte obligatoriskt att använda landsprofilen. En stat som inte använder landsprofilen måste ändå lämna de uppgifter som krävs enligt artikel 57 till Haagkonferensen för internationell privaträtts permanenta byrå.

91. Både landsprofilen och den information som den fördragsslutande staten har tillhandahållit enligt artikel 57 finns att tillgå på Haagkonferensen för internationell privaträtts webbplats < www.hcch.net >, under rubriken "Child Support/Maintenance Section".

Se artikel 57 i konventionen

Den underhållsberättigade

92. Enligt artikel 3 definieras en underhållsberättigad som den enskilda person som har eller påstås ha rätt att få underhållsbidrag. En underhållsberättigad kan vara en förälder eller en make/maka, ett barn, fosterförälder, släkting eller någon annan som tar hand om ett barn. I vissa stater kan denna person kallas underhållsmottagare, fordringsägare eller förmyndare eller vårdnadshavare. En underhållsberättigad kan vara antingen den person som begär underhåll för första gången (t.ex. i en ansökan om erhållande av ett avgörande) eller den person som har rätt till underhåll enligt ett befintligt avgörande.³⁶

93. Om en fördragsslutande stat utvidgar konventionens tillämpningsområde till andra former av familjeunderhåll, inklusive sårbara personer, kan en underhållsberättigad vara varje annan person som har rätt till den typen av familjeunderhåll.

94. Enligt artikel 36 ska begreppet underhållsberättigad i vissa avsnitt av konventionen även omfatta ett offentligt organ. Ett offentligt organ kan endast utgöra en underhållsberättigad i samband med en ansökan om erkännande, erkännande och verkställighet, verkställighet eller erhållande av ett nytt avgörande när erkännandet av ett befintligt avgörande nekades av de skäl som anges i artikel 20.4.

Se artiklarna 3, 10 och 36 i konventionen

Den underhållsskyldige

95. Enligt artikel 3 definieras en underhållsskyldig som den enskilda person som är eller påstås vara skyldig att betala underhållsbidrag. Den underhållsskyldige kan vara en förälder eller en make/maka eller någon annan som enligt lagstiftningen på den plats där avgörandet meddelades har en skyldighet att betala underhållsbidrag. I vissa stater kallas denna person underhållsbetalare, gäldenär eller förälder som inte är förmyndare

³⁵ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 683.

³⁶ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 66.

eller vårdnadshavare. Ett offentligt organ, t.ex. ett socialtjänstkontor, kan inte vara en underhållsskyldig.

96. Om en fördragsslutande stat utvidgar konventionens tillämpningsområde till andra former av familjeunderhåll kan en underhållsskyldig vara varje annan person som är skyldig eller påstås vara skyldig att betala den typen av familjeunderhåll.

Se artiklarna 3 och 10 i konventionen

Avgörande

97. Begreppet *avgörande* definieras i konventionen i fråga om ansökningar om erkännande och verkställighet, verkställighet och vissa typer av framställningar till behöriga myndigheter.

98. I ett avgörande om underhållsskyldighet fastställs den underhållsskyldiges skyldighet att betala underhåll. Avgörandet får även omfatta automatisk justering genom indexering och krav på betalning av utestående underhållsfordringar, retroaktivt underhåll eller ränta samt fastställande av kostnader eller utgifter.³⁷

99. Begreppet omfattar exempelvis den typ av avgörande som vanligtvis meddelas av en rättslig myndighet i form av en dom eller ett domstolsbeslut. Avgöranden av en administrativ myndighet ingår också uttryckligen, förutsatt att de uppfyller kriterierna i artikel 19.3. Bedömningar som görs av ett organ för underhållsbidrag till barn i ett administrativt system kommer alltså också att omfattas av konventionens tillämpningsområde, förutsatt att de uppfyller kriterierna.

Se artiklarna 3 och 19 i konventionen

Förklaring

100. En förklaring är ett formellt uttalande som avges av en fördragsslutande stat om vissa artiklar eller krav enligt konventionen. Förklaringar föreskrivs i artikel 63. En stat kan till exempel avge en förklaring om att hela konventionen ska tillämpas på underhåll mellan makar i enlighet med artikel 2.3. Förklaringar kan avges när en stat ansluter sig till konventionen eller när som helst efter det. Förklaringar får också ändras eller återtas. Landsprofilen för en stat innehåller de förklaringar som har avgetts av den staten, och de förklaringar som har avgetts av en stat anges också på Haagkonferensens webbplats < www.hcch.net > under "Child Support/Maintenance Section".

Se artikel 63 i konventionen

Referens till handboken – kapitel 3

Verkställbarhetsförklaring

101. En verkställbarhetsförklaring är en mekanism som i vissa stater kan användas för att se till att ett utländskt avgörande får samma rättsverkan (inom de gränser som anges i nationell lag) som ett avgörande som meddelas i den staten. En verkställbarhetsförklaring skiljer sig från ett uttalande om verkställbarhet, som är ett dokument där det anges att ett avgörande är verkställbart i ursprungsstaten och som måste ingå i de handlingar som bifogas med en ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet.

Se artiklarna 23.2 och 25.1 b i konventionen

Referens till handboken – kapitlen 7 och 8

Erhållande av ett avgörande

102. Detta begrepp används för att hänvisa till processen för att erhålla ett avgörande om underhållsskyldighet om det saknas ett sådant eller om det befintliga avgörandet om

³⁷ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkterna 434–437.

underhållsskyldighet av någon anledning inte går att erkänna eller verkställa. Erhållande av ett avgörande kan omfatta fastställande av föräldraskap, om detta krävs för att meddela avgörandet om underhållsskyldighet.

Se artikel 10 i konventionen

Referens till handboken – kapitel 10

Fastställande av föräldraskap

103. Ett fastställande av föräldraskap innebär att det biologiska eller rättsliga föräldraskapet för ett barn ska fastställas i fråga om underhållsskyldighet. Enligt konventionen begärs fastställande av föräldraskap ofta i samband med en ansökan om erhållande av ett avgörande om underhållsskyldighet, men det kan också ingå i en framställning om särskilda åtgärder enligt artikel 7.³⁸ Även om föräldraskap kan fastställas med hjälp av ett DNA-test kan föräldraskap även fastställas på juridisk väg genom antaganden som grundas på vissa omständigheter, såsom att parterna var gifta eller sammanboende innan barnet föddes, eller genom att föräldern erkänner föräldraskapet.

Se artiklarna 7 och 10 i konventionen

Referens till handboken – kapitlen 1 och 10

Prövning på eget initiativ

104. En ex officio-prövning är en form av prövning som en behörig myndighet kan utföra på eget initiativ i ett förfarande om erkännande eller erkännande och verkställighet. Prövningen föreskrivs i artikel 23.4 och artikel 24.4.³⁹ Ingen av parterna har rätt att yttra sig under prövningen.

105. Prövningen på eget initiativ enligt artikel 23 får gälla huruvida registrering av avgörandet för verkställighet eller verkställbarhetsförklaring uppenbart skulle vara oförenlig med offentlig praxis, om inte den anmodade staten har gjort en förklaring om att använda den process som anges i artikel 24.

106. Om det alternativa förfarandet i artikel 24 används kommer prövningen på eget initiativ att se något annorlunda ut eftersom den behöriga myndigheten är tvungen att ta ställning till ytterligare grunder.

Du hittar en mer uttömmande diskussion om denna process i kapitel 5.

Se artiklarna 12.8, 23.4 och 24.4 i konventionen

Referens till handboken – kapitel 7

Utmätning

107. Utmätning innebär att den verkställande myndigheten beslagtar medel som annars skulle betalas ut till en underhållsskyldig. I ett förordnande eller beslut om utmätning krävs att den person eller organisation som skulle ha betalat ut medlen i stället ska betala dem till den verkställande myndigheten på den underhållsberättigades vägnar. I vissa stater kallas utmätning för konfiskation eller beslag av tillgångar.

³⁸ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 174.

³⁹ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 500.

Se artikel 34 i konventionen

Referens till handboken – kapitel 12

Hemvist

108. Begreppet hemvist definieras inte i konventionen.⁴⁰ Det används i ett antal artiklar i konventionen i samband med huruvida ett avgörande kan erkännas eller verkställas. De enskilda sakförhållandena i varje ärende avgör om en person har sin hemvist i en stat. Fastställande av hemvist kan utgå från sakförhållanden som var personen är bosatt, var personen har sin primära bostad (eller huvudbostad), var han eller hon arbetar eller studerar. Enbart vistelse i en stat räcker inte för att fastställa hemvist.

Se artikel 20.1 a i konventionen

Behörighet

109. Vid en invändning mot eller ett överklagande av ett avgörande om erkännande eller erkännande och verkställighet av ett avgörande får en svarande göra gällande att de grunder för erkännande och verkställighet som anges i artikel 20 inte är uppfyllda. Dessa grunder för erkännande och verkställighet samt hänvisningen till behörighet i det sammanhanget gäller de förbindelser som krävs mellan parterna och den stat där beslutsfattaren befinner sig. En domstol kan till exempel ha behörighet att meddela ett avgörande om underhållsskyldighet om båda föräldrarna är bosatta i den staten. Ett avgörande på den grunden kan alltså erkännas och verkställas.

Se artiklarna 20 och 21 i konventionen

Legalisering

110. Legalisering är det begrepp som används för att beskriva vissa formella juridiska processer. En legalisering innebär ett intyg om att en namnteckning på en handling är äkta, i vilken egenskap undertecknaren har skrivit på, samt att sigill eller stämpel som finns på handlingen är äkta. Legaliseringen säger alltså inget om innehållet i handlingen i sig (det vill säga den legaliserade handlingen). Enligt artikel 41 får det inte krävas någon legalisering eller annat liknande förfarande, såsom en apostille, för förfaranden enligt konventionen.⁴¹

Se artikel 41 i konventionen

Panträtt

111. En säkerhet är ett rättsligt innehållande av eller anspråk som kan ställas på en persons egendom. I vissa stater kan säkerhet krävas i en underhållsskyldigs egendom, inklusive mark och fordon, om den underhållsskyldige har utestående underhållsfordringar. Om egendomen säljs kan utestående underhållsfordringar återvinnas från intäkterna från försäljningen.

Se artikel 34 i konventionen

Referens till handboken – kapitel 12

Underhåll

112. Underhåll innefattar stöd till barn, en make/maka eller partner samt kostnader för omsorg om barnen eller maken/makan/partnern. Enligt konventionen får en stat också utvidga underhållet till stödförpliktelser till följd av andra former av familjeförhållanden.

113. Underhåll betalas av den underhållsskyldige till den underhållsberättigade. Underhåll kan omfatta både regelbundna utbetalningar och utbetalningar av

⁴⁰ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkterna 63 och 444.

⁴¹ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 614.

klumpsummor eller överföring av egendom, beroende på lagen i den stat där avgörandet meddelats.⁴²

Se artikel 2 i konventionen

Avtal om underhållsbidrag

114. Enligt artikel 30 kan ett avtal om underhållsbidrag erkännas och verkställas om det är verkställbart som ett avgörande i den stat där avtalet ingicks. Vid tillämpningen av artikel 10 ingår avtal om underhållsbidrag i begreppet avgörande vid ansökningar om erkännande eller erkännande och verkställighet.⁴³

115. I artikel 3 definieras ett avtal om underhållsbidrag som ett skriftligt avtal som rör betalning av underhållsbidrag, som kan bli föremål för prövning och ändring av en behörig myndighet och som har

- upprättats eller registrerats som en officiell handling av en behörig myndighet, eller
- bestyrkts av, ingåtts vid, registrerats hos eller getts in till en behörig myndighet.

116. Definitionen omfattar alltså både de autentiska instrument som används i vissa stater och privata överenskommelser som används i andra stater. Ett avtal om underhållsbidrag som har ingåtts av föräldrar under ett skilsmäsoförfarande eller ett avgörande till följd av ett medlingsförfarande mellan föräldrarna kan till exempel betraktas som ett avtal om underhållsbidrag och vara verkställbart enligt konventionen om det uppfyller dessa kriterier.

117. En stat får utfärda ett förbehåll om att den inte kommer att erkänna avtal om underhållsbidrag.

Se artiklarna 3 och 30 i konventionen

Referens till handboken – kapitel 7

Avgörande om underhållsskyldighet

Se avgörande.

Behovsprövning

118. I vissa situationer får en stat enligt konventionen göra en behovsprövning för att fastställa om en sökande har rätt till rättsligt bistånd för ett förfarande enligt konventionen och om en sökande eller part ska få detta bistånd kostnadsfritt. Vid en behovsprövning kontrolleras i allmänhet den sökandes inkomster och tillgångar eller andra ekonomiska omständigheter som påverkar den sökandes förmåga att betala för rättsligt bistånd.

119. Enligt artikel 16 är en behovsprövning utifrån en bedömning av barnets medel tillåten i samband med vissa ansökningar. Vid en sådan prövning tar man hänsyn till barnets, snarare än föräldrarnas, medel eller ekonomiska omständigheter. Vissa stater använder denna typ av prövning för att avgöra om de ska tillhandahålla kostnadsfritt rättsligt bistånd.

Se artiklarna 16 och 17 i konventionen

Referens till handboken – kapitel 3

Prövning av de faktiska omständigheterna

120. Enligt konventionen får en stat i vissa situationer göra en prövning av de faktiska omständigheterna för att avgöra om den ska ge kostnadsfritt rättsligt bistånd till en sökande i ett förfarande enligt konventionen. Vid en prövning av de faktiska omständigheterna brukar man i allmänhet undersöka de faktiska omständigheterna eller

⁴² Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 65.

⁴³ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 554.

sannolikheten för att en ansökan ska bli framgångsrik med hänsyn till faktorer som den rättsliga grunden för ansökan och om omständigheterna i fallet sannolikt kommer att leda till att ansökan godkänns. Vilken typ av frågor som behandlas i en prövning av de faktiska omständigheterna beror på staten som gör prövningen.

Se artiklarna 15.2 och 17 a i konventionen

Referens till handboken – kapitel 3

Ändring av ett avgörande

121. Med ändring avses processen med att ändra ett avgörande om underhållsskyldighet efter det att det har meddelats. I vissa stater kallas detta för en ansökan om ändring eller förändring av ett avgörande. Ändringen kan gälla underhållsbidragets storlek, hur ofta det ska betalas ut eller något annat villkor i avgörandet om underhållsskyldighet. Enligt konventionen omfattar begreppet ändring också meddelandet av ett nytt avgörande om den inhemska lagstiftningen i den anmodade staten inte har något förfarande för att ändra ett utländskt avgörande och endast tillåter att ett nytt avgörande meddelas.⁴⁴ En ansökan om ändring kan ges in antingen av en underhållsberättigad enligt artikel 10.1 e eller f, eller av en underhållsskyldig enligt artikel 10.2 b eller c.

Se artiklarna 10 och 18 i konventionen

Referens till handboken – kapitel 11

Permanent byrå/Haagkonferensen för internationell privaträtt

122. Haagkonferensen för internationell privaträtt (nedan kallad *Haagkonferensen*) är en internationell mellanstatlig organisation som utarbetar och handhar flerspråkiga juridiska handlingar, främjar internationellt rättsligt och administrativt samarbete på privaträttens område, särskilt när det gäller skydd av familj och barn, civilprocessrätt och handelsrätt.

123. Den permanenta byrån är Haagkonferensens sekretariat och ansvarar för organisationens dagliga arbete.

124. Enligt konventionen måste fördragsslutande stater ge den permanenta byrån den information som anges i artikel 57 och ange hur konventionens krav ska genomföras i den staten. Den permanenta byrån ska också samla in information, inbegripet statistik och rättspraxis, om hur konventionen tillämpas.

Se artiklarna 54 och 57 i konventionen

Personuppgifter

125. Personuppgifter är uppgifter om en person som samlas in, används eller lämnas under förfaranden enligt konventionen. De omfattar identifieringsuppgifter såsom födelsedatum, personens adress och inkomster, uppgifter om personens sysselsättning och nationella eller statliga identifieringsuppgifter som personnummer, socialförsäkringsnummer, individuella hälso- och sjukvårdsnummer och liknande nummer som är unika för en person.⁴⁵

126. Enligt konventionen får personuppgifter endast användas i de syften för vilka de samlats in eller översänts, och sekretess för sådana uppgifter måste säkerställas i enlighet med nationell lag i den stat som behandlar uppgifterna. Personuppgifter eller personlig information får inte lämnas ut om utlämnandet skulle kunna äventyra en persons hälsa, säkerhet eller frihet.⁴⁶

Se artiklarna 38, 39 och 40 i konventionen

Referens till handboken – kapitel 3

⁴⁴ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 264.

⁴⁵ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 605.

⁴⁶ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 608.

Protokollet om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet

127. Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag för underhållsskyldighet är ett internationellt instrument som innehåller allmänna bestämmelser om tillämplig lag och är ett komplement till Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar. Vissa stater som är parter i konventionen har också undertecknat protokollet och kommer att tillämpa protokollet i underhållsärenden.

Referens till handboken – kapitlen 5, 10 och 11

Interimistiska åtgärder

128. Interimistiska åtgärder föreskrivs i artiklarna 6.2 i och 7 i konventionen. De är förfaranden som inleds i en stat för att säkerställa resultatet av en ansökan om underhållsskyldighet. Interimistiska åtgärder kan till exempel behövas för att förhindra avyttring av tillgångar eller hindra en underhållsskyldig från att lämna staten för att undvika underhållsförfarandet.⁴⁷

Se artiklarna 6 och 7 i konventionen

Referens till handboken – kapitlen 1 och 3

Offentligt organ

129. Begreppet offentligt organ används i två olika sammanhang i konventionen.

130. Enligt artikel 36 är ett offentligt organ en offentlig myndighet som i begränsade fall får göra en ansökan om underhållsskyldighet i egenskap av underhållsberättigad. Ett offentligt organ får göra en ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet eller verkställighet av ett avgörande enligt artikel 10.1 a och b. Det kan också göra en ansökan om erhållande av ett avgörande om ett befintligt avgörande inte kan erkännas av de skäl som anges i artikel 20.4.⁴⁸

131. För att ha rätt att göra ansökan måste det offentliga organet antingen agera i den underhållsberättigades ställe eller kräva återbetalning för bidrag som lämnats i stället för underhållsbidrag.

132. I artikel 6.3 i konventionen hänvisas också till offentliga organ, och i det sammanhanget avses med offentliga organ de enheter som enligt lagstiftningen i en stat har rätt att utföra centralmyndighetens uppgifter. Ett offentligt organ som ansvarar för dessa uppgifter måste stå under tillsyn av de behöriga myndigheterna i den staten, och omfattningen av deras uppgifter måste meddelas till Haagkonferensen för internationell privaträtts permanenta byrå.

Se artiklarna 6.3 och 36 i konventionen

Ratificering

133. Ratificering är en av de metoder som en stat kan använda sig av för att tillträda konventionen. I artikel 60 fastställs när konventionen träder i kraft (tre månader efter det att det andra ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrumentet har deponerats) och när den träder i kraft i en viss fördragsslutande stat. På Haagkonferensen för internationell privaträtts webbplats visas vilka stater som har tillträtt konventionen.

⁴⁷ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 176.

⁴⁸ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 590.

Se artiklarna 58 och 60 i konventionen

Erkännande

134. *Erkännande* av ett avgörande om underhållsskyldighet är det förfarande som används av den behöriga myndigheten i en stat för att godta det avgörande om underhållsrätt och underhållsskyldighet som myndigheten i ursprungsstaten har meddelat, och införliva det avgörandet i den egna lagstiftningen.⁴⁹ I de flesta fall ansöker en sökande även om att avgörandet ska verkställas, vilket innebär att ansökan avser både erkännande och verkställighet. En sökande får dock ansöka om enbart erkännande av ett avgörande. Enligt artikel 26 ska en ansökan om erkännande omfattas av samma krav som en ansökan om erkännande och verkställighet, bortsett från att kravet på verkställbarhet ersätts av ett krav på att avgörandet har verkan i ursprungsstaten.

Se artiklarna 19–28 i konventionen

Erkännande och verkställighet

135. Erkännande och verkställighet av befintliga avgöranden om underhållsskyldighet är ett av de viktigaste förfarandena enligt konventionen. Syftet med erkännande och verkställighet är att göra det möjligt för ett avgörande som har meddelats i en stat att få verkan eller kunna verkställas i en annan fördragsslutande stat.⁵⁰ Genom förfarandet för erkännande och verkställighet undanröjs en underhållsberättigad persons behov av att erhålla ett nytt avgörande i den stat där avgörandet ska verkställas och den anmodade staten kan verkställa det befintliga avgörandet.

Se artiklarna 19–28 i konventionen

Referens till handboken – kapitel 7

Begärande centralmyndighet och anmodad centralmyndighet

136. Den begärande centralmyndigheten är centralmyndigheten i den stat där ansökan eller framställningen inleds. Den centralmyndigheten ska överföra ansökan till den anmodade centralmyndigheten, som ska behandla ansökan och skicka den till en behörig myndighet för slutbehandling. Centralmyndighetens uppgifter fastställs i artikel 7 i konventionen.

Se artikel 7 i konventionen

Begärande stat och anmodad stat

137. Den **begärande staten** är den stat där den sökande är bosatt och där en ansökan eller framställning enligt konventionen inleds. Den **anmodade staten** är den stat som uppmanas att behandla ansökan eller framställningen. Det är oftast den stat där svaranden är bosatt.⁵¹

Se artiklarna 10 och 12 i konventionen

Förbehåll

138. Ett förbehåll är ett formellt uttalande av en fördragsslutande stat som tillåts i vissa fall enligt konventionen om att konventionens tillämplighet i den staten ska begränsas på något sätt. En stat får till exempel utfärda ett förbehåll om att den inte kommer att erkänna eller verkställa avtal om underhållsbidrag. Förfarandet för att anmäla förbehåll beskrivs i artikel 62. Landsprofilen för en stat ska innehålla information om förbehåll som den staten har gjort. Den fullständiga texten till alla förbehåll som utfärdats av en stat

⁴⁹ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 429.

⁵⁰ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 490.

⁵¹ Begreppen "begärande stat" och "anmodad stat" definieras inte i konventionen eller den förklarande rapporten. Se förklarande rapport, punkt 64. Artikel 9 i konventionen innehåller en definition av vad som avses med att vara bosatt i en stat, men den definitionen gäller endast för den artikeln. Se den förklarande rapporten, punkt 228.

finns också på Haagkonventionens webbplats på < www.hcch.net > under "Child Support/Maintenance Section".

Se artikel 62 i konventionen

Referens till handboken – kapitel 3

Svarande

139. Svaranden är den person som ska svara på en ansökan eller som utgör motpart i ett överklagande enligt konventionen. En svarande kan vara underhållsberättigad eller underhållsskyldig.

Se artiklarna 11, 23 och 24 i konventionen

Särskilda åtgärder

140. Särskilda åtgärder är vissa skyldigheter till administrativt samarbete som förtecknas i artikel 7 och kan vara föremål för en framställning från en centralmyndighet till en annan centralmyndighet. Framställningen görs separat från en ansökan om erkännande, erkännande och verkställighet, erhållande av avgörande, verkställighet eller ändring. De särskilda åtgärder som framställningen kan avse omfattar bistånd med

- lokalisering av en underhållsskyldig eller underhållsberättigad,
- framtagning av uppgifter om den underhållsberättigades eller den underhållsskyldiges inkomst och andra ekonomiska förhållanden, inklusive lokalisering av tillgångar,
- fastställande av föräldraskap för ett barn,
- inhämtning av handlingar och bevis,
- delgivning av handlingar,
- inhämtande av interimistiska eller provisoriska åtgärder.

Se artikel 7 i konventionen

Referens till handboken – kapitlen 1 och 3

Stat

Se fördragsslutande stat.

Ursprungsstat

141. Detta begrepp används för att hänvisa till den stat där avgörandet om underhållsskyldighet meddelades. Ursprungsstaten kan skilja sig från den stat där den sökande eller den svarande nu är bosatt, eller kan vara samma stat. Det är viktigt att känna till vilken stat som är ursprungsstaten för att till exempel fastställa vilken behörig myndighet som ska utfärda uttalandet om verkställbarhet i en ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet. Ursprungsstaten kan också kallas utfärdande stat.

142. När det gäller avtal om underhållsskyldighet är ursprungsstaten sannolikt den stat där avtalet har ingåtts eller formaliserats.

Se artiklarna 11, 20, 25 och 30 i konventionen

Uttalande om verkställbarhet

143. Denna handling måste ingå i en ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet enligt konventionen för att kunna fastställa att avgörande kan verkställas i den stat där det meddelades (ursprungsstaten). I vissa stater görs uttalandet om verkställbarhet i form av en handling från den behöriga myndigheten om att avgörandet är "införlivat i den egna lagstiftningen", vilket innebär att det kan verkställas i den staten. Ett uttalande om verkställbarhet skiljer sig från en verkställbarhetsförklaring, som

är en av de mekanismer som kan användas i vissa stater för att erkänna eller erkänna och verkställa ett avgörande.⁵²

Se artiklarna 23.2 och 25.1 b i konventionen

Referens till handboken – kapitel 7

Intyg om giltig delgivning

144. Denna handling måste ingå i en ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet enligt konventionen om svaranden (oftast den underhållsskyldige) har uteblivit från eller inte varit företrädd vid förfarandet i ursprungsstaten. Intyget ska bekräfta att svaranden har delgetts meddelande om de förfaranden som har lett fram till avgörandet om underhållsskyldighet och har haft möjlighet att bli hörd, eller att svaranden har delgetts avgörandet och fått möjlighet att göra invändningar mot eller överklaga avgörandet på grund av sakförhållanden eller på rättsliga grunder ("på faktiska och rättsliga grunder").

Se artikel 25 i konventionen

Referens till handboken – kapitel 7

Sårbar person

145. Enligt artikel 3 i konventionen är en sårbar person en person som, på grund av nedsatt eller bristande förmåga i sin personliga kapacitet, inte kan försörja sig själv. Konventionen omfattar endast sårbara personer om det har utfärdats en förklaring enligt artikel 2.3 av både den begärande och den anmodade staten om att konventionens tillämpning ska utvidgas.

Se artikel 2 i konventionen

Referens till handboken – kapitel 3

⁵² I vissa stater får en "attestation de la force de chose jugée" användas, som föreskriver att avgörandet är införlivat i lagstiftningen i den staten.

Kapitel 3 - Frågor av allmän räckvidd: 2007 års konvention och 2009 års förordning

I. Syftet med detta kapitel

146. Det finns en mängd allmänna bedömningar och återkommande uppgifter som måste göras i samband med varje inkommande ansökan, direkta framställan eller framställan om särskilda åtgärder enligt konventionen eller förordningen. Det som först och främst ska bedömas är om ansökan eller framställan omfattas av konventionen eller förordningen. Följaktligen är det nödvändigt att behandla frågor som rör det materiella, geografiska och tidsmässiga tillämpningsområdet för de två instrumenten. Även om konventionen och förordningen har många likheter utgör de separata och autonoma rättsordningar som ska tillämpas separat i relevanta ärenden, i enlighet med de bestämmelser avseende deras tillämpningsområde som beskrivs i del I i detta kapitel.

147. Generellt sett ska förordningen tillämpas i samband med gränsöverskridande ärenden bland EU:s medlemsstater, medan konventionen ska tillämpas i samband med internationella ärenden som inbegriper en EU-medlemsstat och en stat utanför EU som är bunden av konventionen. Konventionen ska dock endast tillämpas mellan EU-medlemsstater och stater utanför EU som är bundna av konventionen efter det att EU har tillträtt konventionen och konventionen har trätt i kraft i EU.⁵³ EU förväntas tillträda konventionen någon gång under 2014 (se även avsnitt II.C nedan). Utanför EU ska konventionen endast tillämpas mellan stater som är bundna av konventionen.

148. Notera att i EU:s medlemsstater ska förordningens bestämmelser om behörighet och tillämplig lag (i medlemsstater som är bundna av 2007 års Haagprotokoll) tillämpas i alla ärenden som omfattas av förordningens materiella och tidsmässiga tillämpningsområde, dvs. inklusive ärenden från alla stater utanför EU. Se kapitel 4 respektive kapitel 5 för mer information om förordningens behörighetsregler och 2007 års Haagprotokoll (som har införlivats i förordningen genom hänvisningen i artikel 15).

149. Om ansökan eller framställan inte omfattas av konventionens eller förordningens tillämpningsområde ska de förfaranden som anges i denna handbok inte tillämpas. Andra internationella instrument som behandlar internationell indrivning av underhåll kan emellertid fortfarande vara tillämpliga (se del I avsnitt I.B nedan). I del I i kapitel 3 anges de faktorer som ska användas för att fastställa om en ansökan eller direkt framställan omfattas av konventionens eller förordningens tillämpningsområde.

150. I del II i kapitel 3 behandlas frågor som är gemensamma för alla förfaranden enligt konventionen och förordningen – vilket språk korrespondensen ska ske på, behovet av översättning av handlingar och avgöranden, skydd av personuppgifter, krav på faktisk tillgång till förfaranden, interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder samt delgivning och bevisupptagning utomlands.

⁵³ Danmark deltar inte i EU:s ingående av konventionen (se fotnot 59 nedan).

Del I – Tillämpningsområdet för 2007 års konvention och 2009 års förordning

I. Allmänna tillämpningsfrågor som är gemensamma för 2007 års konvention och 2009 års förordning

A. 2007 års konvention och 2009 års förordning: ingen verkan i fråga om familjeförhållanden

151. Det är viktigt att komma ihåg att konventionen, förordningen och protokollet (se kapitel 5 för mer information om 2007 års Haagprotokoll) inte reglerar eller påverkar de bakomliggande familjeförhållanden, föräldraskapsförhållanden eller andra förhållanden som kan ge upphov till underhållsskyldighet. Förekomsten av förhållanden som eventuellt ger upphov till underhållsskyldighet och deras natur ska fastställas genom tillämplig lag enligt nationell lagstiftning (inklusive, i förekommande fall, nationella bestämmelser om internationell privaträtt) i förfaranden för att fastställa sådana förhållanden, eller genom tillämplig lag om ett sådant förhållande fastställs genom tillämpning av lagen.⁵⁴

152. I artikel 22 i förordningen anges följande:

”Erkännande och verkställighet av en dom om underhåll enligt denna förordning ska inte på något sätt innebära ett erkännande av det familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svägerlagsförhållande som underhållsskyldigheten grundas på och som givit upphov till domen.”

153. Även om konventionen saknar en artikel som motsvarar artikel 22 i förordningen finns det inget i konventionen som tyder på att något annat tillvägagångssätt ska tillämpas. I artikel 2.4 i konventionen anges emellertid att bestämmelserna i konventionen ska vara tillämpliga på barn ”oavsett föräldrarnas civilstånd”.

154. Enligt både konventionen och förordningen är det emellertid möjligt att ge in ansökningar om fastställande av underhållsskyldighet som innefattar ett fastställande av föräldraskap (artikel 10 c i konventionen och artikel 56 c i förordningen) och ålägger centralmyndigheten att vara behjälplig med att fastställa föräldraskap när detta krävs (artikel 6 h i konventionen och artikel 51 h i förordningen (se kapitel 1 avsnitten I.B och III.B ovan)).

B. Andra internationella instrument eller avtal om underhåll

155. Behöriga myndigheter bör vara medvetna om att om varken förordningen eller konventionen är tillämplig kan andra internationella instrument eller avtal om gränsöverskridande indrivning av underhåll vara tillämpliga. Exempelvis har gränsöverskridande indrivning av underhåll tidigare behandlats i följande internationella instrument:

- FN:s konvention om indrivning av underhållsbidrag i utlandet, New York, den 20 juni 1956 (nedan kallad *1956 års FN-konvention*).⁵⁵
- Haagkonventionen av den 2 oktober 1973 om erkännande och verkställighet av avgöranden angående underhållsskyldighet (nedan kallad *1973 års konvention*).⁵⁶

⁵⁴ Se emellertid den förklarande rapporten till protokollet (fotnot 5 ovan, på s. 10) för exempel på tillfällen när vissa stater kan välja att tillämpa protokollet på frågan om förekomsten av familjeförhållanden ska utgöra första steget i det förfarande som har till huvudsyfte att avgöra om underhållsskyldighet föreligger.

⁵⁵ [statens namn] [har] [inte] tillträtt 1956 års FN-konvention.

⁵⁶ [statens namn] [har] [inte] tillträtt 1973 års konvention.

- Haagkonventionen av den 15 april 1958 om erkännande och verkställighet av avgöranden angående underhållsskyldighet (nedan kallad *1958 års konvention*).⁵⁷

156. Behöriga myndigheter kan konsultera FN:s fördragsdatabas (tillgänglig på < <http://treaties.un.org> >) för information om fördragsslutande stater som har tillträtt 1956 års FN-konvention och Haagkonferensens webbplats < www.hcch.net > för information om 1973 och 1958 års konventioner. I det sistnämnda fallet hittar du informationen under rubrikerna "Conventions", och därefter "Convention No 23" respektive "Convention No 9". Förteckningen över de sändande och mottagande organ som har utsetts av de fördragsslutande stater som har tillträtt 1956 års FN-konvention uppdateras numera endast på Haagkonferensens webbplats < www.hcch.net >. Du hittar denna information under rubrikerna "Conventions", därefter "Convention No 38" och avslutningsvis "1956 New York Convention".

157. Stater kan även ha ingått andra internationella, regionala eller bilaterala fördrag om internationell indrivning av underhållsbidrag, och samråd bör ske med nationella underhållsmyndigheter för att fastställa om det finns sådana avtal.

II. Tillämpningsområde för 2007 års konvention

A. *Översikt: Konventionens materiella tillämpningsområde*

158. Att förstå konventionens materiella tillämpningsområde är mycket viktigt för att fastställa i vilken utsträckning konventionen är tillämplig på en ansökan eller framställan om underhåll (en ansökan eller framställan om erkännande eller erkännande och verkställighet, verkställighet, erhållande eller ändring). Tanken är inte att konventionen ska omfatta varje typ av ansökan eller framställan om underhåll när parterna är bosatta i olika stater. Varje bestämmelse i konventionen är inte heller automatiskt tillämplig på varje ansökan eller framställan som görs enligt konventionen.

159. Till skillnad från förordningen tillåter konventionen de fördragsslutande stater som är bundna av konventionen att genom en förklaring eller ett förbehåll (artikel 2.2 och 2.3 i konventionen) utvidga eller begränsa hela eller delar av konventionens tillämpningsområde.

160. Alltså är det viktigt att först och främst undersöka om de kapitel i konventionen som gäller skyldigheterna till administrativt samarbete och centralmyndighetens uppgifter är tillämpliga i en viss situation, däribland bestämmelsen om rättsligt bistånd, och reglerna för innehåll i och överföring av ansökningar. Dessa skyldigheter fastställs i kapitlen II och III i konventionen.

161. Artikel 2 utgör utgångspunkten för fastställandet av konventionens materiella tillämpningsområde och för att fastställa om kapitlen II och III är tillämpliga på en viss situation. I artikel 2 anges de typer av underhållsskyldigheter som omfattas av konventionen, och i vilken utsträckning tillämpningsområdet kan utvidgas eller begränsas genom antingen en förklaring från en fördragsslutande stat eller ett förbehåll från en fördragsslutande stat.

162. De förklaringar och förbehåll som Europeiska unionen förväntas göra när den tillträder konventionen behandlas i avsnitt II.C nedan.

⁵⁷ [statens namn] [har] [inte] tillträtt 1958 års konvention.

B. Grundläggande materiell tillämplighet – underhållsskyldigheter

163. I grunden täcker konventionen underhållsskyldighet för barn och mellan makar enligt vad som beskrivs i det följande.

1. Underhåll till barn

164. Den bredaste tillämpningen för konventionen gäller underhåll till barn. Utgångspunkten är att alla kapitel i konventionen ska tillämpas på all **underhållsskyldighet** för barn, förutsatt att

- underhållsskyldigheten grundar sig på ett föräldra-barnförhållande,
- barnet är yngre än 21 år.

Underhåll innefattar stöd till barn, en make/maka eller partner samt kostnader för omsorg om barnen eller maken/makan/partnern. Enligt konventionen får en stat också utvidga underhållet till stöd till följd av andra former av familjeförhållanden.

165. Fördragsslutande stater får utvidga eller begränsa detta ursprungliga tillämpningsområde genom att utfärda förklaringar eller förbehåll, vilket vi går igenom närmare i avsnitt 3.

2. Underhållsskyldighet mellan makar

166. Konventionens tillämpningsområde för underhållsskyldighet mellan makar är inte lika stort som för underhåll till barn.

167. Hela konventionen, inklusive bestämmelserna i kapitlen II och III, ska alltid tillämpas på en ansökan om erkännande, erkännande och verkställighet eller verkställighet, om ett anspråk på underhållsskyldighet mellan makar görs i kombination med eller inom ramen för ett anspråk på underhåll till barn i det sammanhang som beskrivs ovan.⁵⁸ Ansökningarna ska därför gå genom centralmyndigheterna i båda staterna och alla konventionens bestämmelser om centralmyndigheter är tillämpliga, t.ex. skyldigheten att tillhandahålla uppdateringar och vidarebefordra avgöranden till den behöriga myndigheten i den aktuella staten.

168. Om ansökan emellertid enbart avser underhållsskyldighet mot make är bestämmelserna i kapitlen II och III inte tillämpliga på ansökan om inte staten, genom en förklaring, har utvidgat tillämpningen av hela konventionen till att även omfatta underhållsskyldighet mellan makar. Detta innebär att framställan eller ansökan inte ska gå genom centralmyndigheten utan i stället ska gå direkt till den behöriga myndigheten i den andra staten. Detta kallas för direkta framställningar till en behörig myndighet (se kapitel 1 avsnitt III.C ovan). Eftersom centralmyndigheterna inte är inblandade ska konventionens bestämmelser om deras verksamhet inte tillämpas, men det finns andra bestämmelser som ska tillämpas på direkta framställningar till behöriga myndigheter. Alla artiklar i konventionen utom artiklarna i kapitlen II och III ska alltid tillämpas på avgöranden om enbart underhållsskyldighet mellan makar.

169. En fördragsslutande stat får utöka sin centralmyndighets deltagande till alla frågor som gäller underhållsskyldighet mellan makar, vilket vi diskuterar i nästa avsnitt.

⁵⁸ I konventionen används orden "ges in tillsammans med ett anspråk" vid underhåll till barn. Detta betyder inte nödvändigtvis att anspråket på underhåll mellan makar måste göras i samma avgörande, men det måste vara knutet eller relaterat till anspråket på underhåll till barn. Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 47.

3. Förbehåll och förklaringar

170. Fördragsslutande staters möjlighet att begränsa eller utvidga tillämpningen av konventionen fastställs i artikel 2.

a) Underhåll till barn – barnets ålder

171. En fördragsslutande stat kan göra ett **förbehåll** enligt konventionen som begränsar konventionens tillämpning till barn under 18 år. En fördragsslutande stat kan också utvidga konventionens tillämpning (eller en del av konventionen) till att omfatta barn över 21 år.

Ett **förbehåll** är ett formellt uttalande av en fördragsslutande stat som tillåts i vissa fall enligt konventionen om att konventionens tillämplighet i den staten ska begränsas på något sätt. Förbehåll behandlas i artikel 62 i konventionen.

b) Underhållsskyldighet mellan makar

172. En fördragsslutande stat kan göra en förklaring om att utvidga kapitlen II och III i konventionen till vissa eller alla ansökningar som avser underhållsskyldighet mellan makar. Detta betyder i praktiken att centralmyndighetens uppgifter, däribland att göra eller besvara framställningar om särskilda åtgärder, och bestämmelserna om vissa eller alla ansökningar, ska gälla för alla skyldigheter och framställningar i fråga om underhållsskyldighet mellan makar.

c) Andra former av familjeunderhåll

173. Enligt konventionen får fördragsslutande stater göra en **förklaring** om att utvidga konventionens tillämpning (eller någon del av konventionen) till andra typer av underhåll som grundas på ett familjeförhållande. En fördragsslutande stat kan alltså utvidga konventionens tillämpning till att gälla underhållsskyldighet som grundas på släktskap eller andra familjeförhållanden. En fördragsslutande stat får också utvidga konventionen till att omfatta underhåll till sårbara personer enligt konventionens definition.

En **förklaring** är ett formellt uttalande som avges av en fördragsslutande stat om vissa artiklar eller krav enligt konventionen. Förklaringar behandlas i artikel 63 i konventionen.

d) Avtal om underhållsbidrag

174. En fördragsslutande stat får utfärda ett förbehåll enligt konventionen om att den inte kommer att erkänna och verkställa **avtal om underhållsbidrag**. Om ett sådant förbehåll görs kan bara avgöranden om underhållsskyldighet enligt definitionen i konventionen erkännas och verkställas i den staten. En stat får också utfärda en förklaring om att ansökningar om erkännande och verkställighet av avtal om underhållsbidrag endast får göras genom statens centralmyndighet. Se artiklarna 19.4 och 30.7 i konventionen.

Ett **avtal om underhållsbidrag** definieras i artikel 3 i konventionen som ett skriftligt avtal som rör betalning av underhållsbidrag och som har upprättats eller registrerats som en officiell handling av en behörig myndighet, eller bestyrkts av, ingåtts vid, registrerats hos eller getts in till en behörig myndighet och som kan bli föremål för förnyad prövning och ändring av en behörig myndighet.

4. Verkan av förbehåll för att begränsa tillämpningen av konventionen

175. Som nämns ovan får en fördragsslutande stat göra ett förbehåll enligt konventionen om att begränsa konventionens tillämpning. Enligt artikel 2.2 får en fördragsslutande stat begränsa konventionens tillämpning till underhåll till barn under 18 år. Detta innebär att i den staten kommer konventionen inte att omfatta ansökningar som avser underhåll till barn som är 18 år eller äldre.

176. Om en fördragsslutande stat har gjort ett förbehåll som begränsar konventionens tillämplighet i den staten till personer som är yngre än 18 år kan den staten inte anmoda

andra stater att behandla ansökningar som gäller barn som är 18 år eller äldre (artikel 2.2 och artikel 62.4).

177. Närmare information om huruvida en fördragsslutande stat har anmält några förbehåll om begränsning av tillämpningen av konventionen finns på Haagkonferensens webbplats < www.hcch.net >, under rubriken "Child Support/Maintenance Section".

5. Verkan av förklaringar om att utvidga tillämpningen av konventionen

178. Det är viktigt att tänka på att utvidgningar av konventionens tillämpning måste finnas i både den anmodade staten och den begärande staten om konventionen ska tillämpas i båda staterna i fråga om det utökade tillämpningsområdet. Det betyder inte att hela utvidgningen måste vara densamma i båda staterna – bara att en viss del är likadan.

179. Om fördragsslutande stat A (den begärande staten) till exempel har utvidgat tillämpningen av alla artiklar i konventionen, inklusive kapitlen II och III, till att omfatta frågor som gäller underhåll till sårbara personer, innebär detta inte någon skyldighet för fördragsslutande stat B (den anmodade staten) att godta en ansökan om erhållande av avgörande om underhållsskyldighet för en sårbar person, såvida inte land B:s **förklaring** utvidgar konventionens tillämpningsområde till underhåll till sårbara personer och har utvidgat kapitlen II och III till att omfatta ansökningar om erhållande i fråga om underhåll till sårbara personer. I detta exempel behöver förklaringarna från land A och land B inte vara identiska, men de "sammanfaller" i fråga om ansökningar om erhållande av avgörande om underhållsskyldighet för sårbara personer, eftersom båda staterna har utvidgat konventionens tillämpning till ansökningar om erhållande av avgörande.

En **förklaring** är ett formellt uttalande som avges av en fördragsslutande stat om vissa artiklar eller krav enligt konventionen.

180. Närmare information om huruvida en fördragsslutande stat har avgett några förklaringar om att utvidga tillämpningen av konventionen finns på Haagkonferensens webbplats < www.hcch.net >, under rubriken "Child Support/Maintenance Section".

6. Exempel

Exempel 1

181. K bor i land A. Hon har ett avgörande om underhållsskyldighet som har meddelats i land A som innebär att L är skyldig att betala underhåll till två barn som är 10 och 12 år gamla och att betala underhåll mellan makar. L är barnens far och bor i land B. K vill att avgörandet om underhållsskyldighet ska erkännas och verkställas i land B. Både land A och land B är fördragsslutande stater i konventionen.

Är konventionen tillämplig?

182. Konventionen är tillämplig på detta ärende. Barnen är yngre än 21 år, och ärendet gäller underhåll till barn som grundar sig på ett föräldra-barnförhållande. Eftersom framställningen om erkännande och verkställighet om underhåll mellan makar inkluderas i anspråket på underhåll till barn ska alla bestämmelser i konventionen också tillämpas på det anspråket.

Exempel 2

183. M bor i land A och har ett avgörande om underhållsskyldighet som har meddelats i land A om underhåll till ett barn som nu är 20 år. M vill att avgörandet om underhållsskyldighet ska verkställas för barnets far som nu är bosatt i land B. Både land A och land B är fördragsslutande stater i konventionen.

Är konventionen tillämplig?

184. Eftersom ärendet gäller underhåll till barn som grundar sig på ett föräldra-barnförhållande är konventionen tillämplig, såvida inte land A eller land B har gjort ett förbehåll och begränsat konventionens tillämpning till ärenden där barnet är yngre än 18 år. Om något av land A eller land B har gjort ett sådant förbehåll är konventionen inte tillämplig i det här fallet.

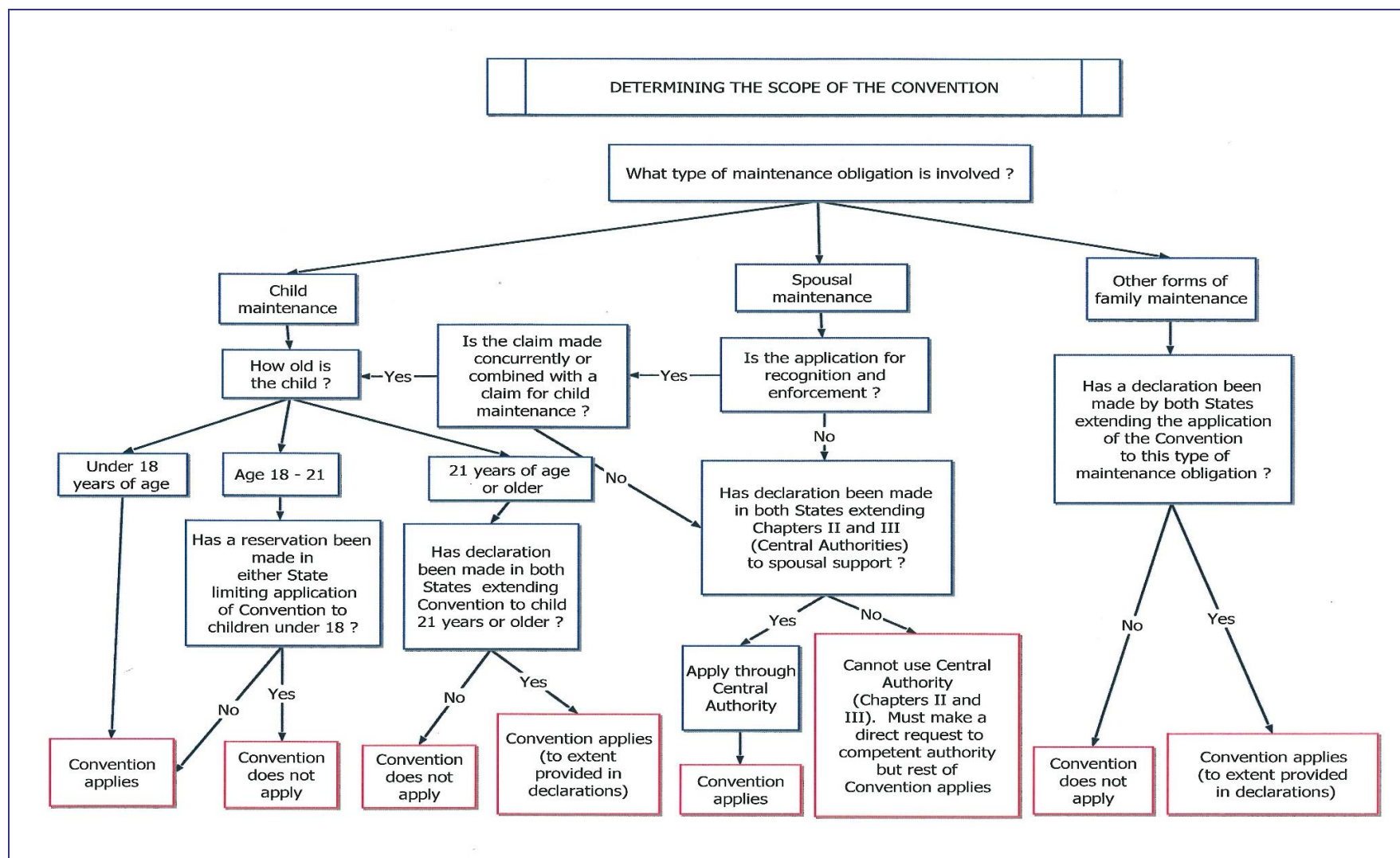
Exempel 3

185. N är bosatt i land A och har begärt att erhålla ett avgörande om underhåll till sitt barn, som är 6 månader gammalt, och att hon själv ska omfattas av underhållsskyldighet mellan makar. Barnets far, hennes före detta make, bor i land B. Land A och land B är fördragsslutande stater i konventionen.

Är konventionen tillämplig?

186. Konventionen ska tillämpas på ansökan om erhållande av ett avgörande om underhåll till barn. N kan emellertid inte använda sig av centralmyndigheten, eller bestämmelserna om att respektera ansökningar enligt konventionen för att *erhålla* ett avgörande om underhållsskyldighet mot make, såvida inte både land A och land B har utvidgat tillämpningen av kapitlen II och III i konventionen till underhållsskyldighet mellan makar, eller närmare bestämt till erhållande av ett avgörande om underhållsskyldighet mot make.

187. Figuren på nästa sida (bild 2) visar hur bestämmelserna om konventionens tillämpningsområde ska användas för att fastställa huruvida hela, eller delar av, konventionen är tillämplig på en viss underhållsskyldighet.

Figur 2: Fastställande av huruvida en ansökan omfattas av konventionens materiella tillämpningsområde

C. Förklaringar och förbehåll från Europeiska unionen avseende konventionens materiella tillämpningsområde

188. Enligt artikel 59 i konventionen får regionala organisationer för ekonomisk integration, som Europeiska unionen, tillträda konventionen. Europeiska unionen förväntas tillträda konventionen någon gång under 2014 (Europeiska unionen undertecknade konventionen den 6 april 2011).

189. Närmare information om Europeiska unionens och konventionens status finns på Haagkonferensens webbplats < www.hcch.net >. Du hittar informationen under rubrikerna "Conventions", därefter "Convention No 38" och därefter "Status table", eller under rubriken "Child support/Maintenance Section". Nedan redogörs för de förklaringar och förbehåll till konventionen som Europeiska unionen har gjort och som kommer att gälla när konventionen blir tillämplig i Europeiska unionen.⁵⁹

1. Underhåll till barn – barnets ålder

190. Europeiska unionen kommer varken att anmäla något förbehåll enligt konventionen för att begränsa tillämpningen av konventionen till barn under 18 år, eller utvidga tillämpningen av konventionen till barn över 21 år (artikel 2.2). Följaktligen kommer konventionens grundläggande tillämpningsområde, som omfattar underhåll till barn upp till 21 års ålder, att gälla.

2. Underhållsskyldighet mellan makar

191. Europeiska unionen kommer att avge en förklaring om att utvidga tillämpningen av kapiteln II och III i konventionen till att även omfatta ansökningar avseende underhållsskyldighet mellan makar (enlighet med artikel 2.3). I praktiken innebär detta att centralmyndighetens skyldigheter, inklusive att göra eller svara på framställningar om särskilda åtgärder, och bestämmelserna om ansökningar kommer att gälla alla underhållsskyldigheter mellan makar och alla framställningar.

3. Andra former av familjeunderhåll

192. Europeiska unionen kommer att avge en ensidig förklaring om att unionen, inom ett antal år, kommer att överväga möjligheten att utvidga tillämpningen av konventionen till andra typer av underhållsskyldigheter som har sin grund i ett familjeförhållande (artikel 2.3). I framtiden skulle Europeiska unionen därför kunna utvidga tillämpningen av konventionen till underhållsskyldigheter som har sin grund i svågerlags- eller andra familjeförhållanden, men den tänker inte avge någon sådan förklaring i samband med godkännandet av konventionen.

4. Avtal om underhållsbidrag

193. Europeiska unionen tänker inte anmäla ett förbehåll enligt konventionen om att unionen inte kommer att erkänna och verkställa avtal om underhållsbidrag (artikel 30.8). Europeiska unionen kommer inte heller att avge någon förklaring enligt konventionen om att ansökningar om erkännande och verkställighet av avtal om underhållsbidrag endast bör göras genom centralmyndigheter (artikel 30.7).

⁵⁹ Se rådets beslut 2011/432/EU av den 9 juni 2011 om godkännande på Europeiska unionens vägnar av Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar (EUT L 192, 22.7.2011, s. 39).

D. Konventionens geografiska och tidsmässiga tillämpningsområde

1. Allmänna och inledande bestämmelser

194. Konventionen är bara tillämplig mellan stater som har tillträtt konventionen, från och med den första dagen i den månad som följer efter utgången av tre månader efter det att det andra ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrument har deponerats (artikel 60.2 a). En statustabell över alla fördragsslutande stater som har tillträtt konventionen, tillsammans med datumen för konventionens ikraftträdande i dessa stater, finns på Haagkonferensens webbplats < www.hcch.net >, under rubriken "Conventions", och därefter "Convention No 38", eller under rubriken "Child Support/Maintenance Section".

2. Övergångsbestämmelser och samordning med andra instrument

195. Det är viktigt att påpeka att enligt artikel 56.3 i konventionen ska ett avgörande eller ett avtal om underhållsbidrag som avser belopp som förfaller till betalning innan konventionen träder i kraft mellan två fördragsslutande stater verkställas om de avser underhållsskyldighet mot en person under 21 år som grundar sig på ett föräldra-barnförhållande. Fördragsslutande stater är emellertid inte skyldiga att verkställa andra typer av underhållsskyldigheter som avser belopp som förfaller till betalning innan konventionen träder i kraft (men kan välja att göra det⁶⁰, exempelvis enligt sin nationella lagstiftning eller andra instrument eller avtal).

196. I artikel 56.1 i konventionen anges att konventionen ska vara tillämplig på ansökningar som mottagits av centralmyndigheter (inklusive framställningar om särskilda åtgärder enligt artikel 7) och direkta framställningar om erkännande och verkställighet som mottagits av de behöriga myndigheterna i den anmodade staten efter det att konventionen har trätt i kraft mellan den begärande och den anmodade staten.

197. I artiklarna 48 och 49 i konventionen föreskrivs samordning mellan tidigare internationella instrument om gränsöverskridande indrivning av underhållsbidrag. Bland de fördragsslutande staterna ersätter konventionen 1956 års FN-konvention, 1973 års konvention och 1958 års konvention, i den utsträckning som deras tillämpningsområde med avseende på de fördragsslutande staterna sammanfaller med konventionens tillämpningsområde. I artikel 56.2 anges emellertid ett undantag till denna huvudregel. Om ett avgörande som meddelats i ursprungsstaten innan konventionen trätt i kraft inte kan erkännas eller verkställas enligt konventionen, men skulle ha erkänts och verkställts enligt antingen 1973 års konvention eller 1958 års konvention, ska nämligen bestämmelserna i en av dessa sistnämnda konventioner vara tillämpliga i det fallet (förutsatt att båda staterna är fördragsslutande stater som har tillträtt relevant konvention och att denna var ikraft när avgörandet meddelades).

198. Konventionen inverkar inte på andra internationella instrument som tidigare antagits och som innehåller bestämmelser i frågor som regleras i konventionen (artikel 51.1). Den inverkar inte på tillämpningen av instrument som utfärdats av en regional organisation för ekonomisk integration som Europeiska unionen (artikel 51.4). Den gör det möjligt för fördragsslutande stater att träffa överenskommelser i frågor som omfattas av konventionen i syfte att förbättra tillämpningen av konventionen (artikel 51.2). Den hindrar inte tillämpningen av en överenskommelse, en ordning, ett internationellt instrument eller ett ömsesidigt avtal som är i kraft och som föreskriver effektivare, mer omfattande eller förmånligare bestämmelser än i konventionen (i enlighet med villkoren i artikel 52).

⁶⁰ Att erkänna ett beslut som i strikt mening inte omfattas av de skyldigheter som föreskrivs i konventionen kan i vissa fall vara en effektiv lösning, exempelvis när man, om ett utländskt avgörande om underhållsskyldighet inte erkänns, skulle vara tvungen att hänskjuta ärendet till en nationell domstol för att erhålla ett nytt avgörande.

III. Tillämpningsområde för 2009 års förordning

A. Förordningens materiella tillämpningsområde

199. Förordningen ska tillämpas på alla underhållsskyldigheter som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svågerlagsförhållanden (artikel 1). I skäl 11 i förordningen anges att begreppet "underhållsskyldighet" bör ges en självständig tolkning i förordningen.⁶¹ Eftersom begreppen "underhållsskyldighet" och "familjeförhållande" inte definieras i förordningen ankommer det i slutändan på Europeiska unionens domstol att tolka dessa begrepp.

200. I skäl 21 klargörs det också att förordningens bestämmelser endast avgör tillämplig lag för underhållsskyldighet och inte vilken lag som ska tillämpas för att fastställa de familjeförhållanden som ligger till grund för underhållsskyldigheten, som även fortsättningsvis omfattas av medlemsstaternas nationella rätt, inklusive deras internationellt privaträttsliga regler⁶² (se även del 1, avsnitt I.A, ovan).

201. Notera att förordningens tillämpningsområde innefattar "förlikningar inför domstol och officiella handlingar", som ska erkännas och verkställas på samma sätt som domar (se artikel 48).

202. Medlemsstaterna kan inte anmäla något förbehåll eller avge någon förklaring i fråga om förordningens materiella tillämpningsområde.

B. Förordningens geografiska tillämpningsområde

203. Förordningen är direkt tillämplig i deltagande medlemsstater. Alla EU:s medlemsstater deltar i förordningen.⁶³ Danmark kommer emellertid endast att delta i förordningen i de delar som ändrar Bryssel I-förordningen. Detta innebär att bestämmelserna i förordningen kommer att tillämpas på förhållanden mellan andra medlemsstater och Danmark med undantag av bestämmelserna i kapitel III (tillämplig lag) och kapitel VII (samarbete mellan centralmyndigheter).⁶⁴

204. Notera att när det gäller förordningens bestämmelser om tillämplig lag (kapitel III) är Förenade kungariket, liksom Danmark, inte heller bundna av 2007 års Haagprotokoll (för mer information om protokollet, se kapitel 5). Därför kommer avgöranden som meddelas i dessa länder att behandlas annorlunda när det gäller erkännande och verkställighet (se kapitel 8).

205. Det är dessutom viktigt att komma ihåg att behörighetsreglerna i kapitel 11 (som är tillämpliga i alla medlemsstater) och protokollets bestämmelser om tillämplig lag i kapitel III (som är tillämpliga i alla medlemsstater förutom Förenade kungariket och Danmark) har en allmängiltig verkan (*erga omnes*) och att behöriga myndigheter därför kommer att tillämpa dessa bestämmelser på *alla* internationella mål som omfattas av förordningens tillämpningsområde, inte enbart mål som avser eller härrör från EU:s medlemsstater.

⁶¹ Eftersom förordningen kommer att ändra Bryssel I-förordningen och ersätta den förordningens bestämmelser om underhållsskyldighet bör hänsyn sannolikt tas till sådan rättspraxis där det i sak har rört sig om en "underhållsskyldighet" enligt Bryssel I-förordningen. Se exempelvis EU-domstolens dom av den 27 februari 1997 i mål C-220/95, Van den Boogard mot Laumen, REG 1997, s. I-1147.

⁶² Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

⁶³ Förenade kungariket deltog inte i antagandet av förordningen men har i en skrivelse till rådet och kommissionen av den 15 januari 2009 senare meddelat att man har för avsikt att godta förordningen. Kommissionen godtog Förenade kungarikets deltagande i förordningen den 8 juni 2009 (se EUT L 149, 12.6.2009, s. 73). I en skrivelse av den 14 januari 2009 meddelade Danmark kommissionen att det hade för avsikt att genomföra förordningen, i en begränsad omfattning (se EUT L 149, 12.6.2009, s. 80).

⁶⁴ Ibid. Dessutom kommer bestämmelserna i artikel 2 och kapitel IX i förordningen endast att vara tillämpliga i Danmark i den mån de avser domstols behörighet, erkännande, verkställbarhet och verkställighet av domar samt möjlighet till rättslig prövning.

C. Förordningens tidsmässiga tillämpningsområde

1. Inledande bestämmelser och övergångsbestämmelser

206. Förordningen ska tillämpas i Europeiska unionen från och med den 18 juni 2011.⁶⁵

207. I artikel 75.1 i förordningen anges att förordningen "endast [ska] tillämpas på förfaranden som har inletts, förlikningar inför domstol som har godkänts eller ingåtts och på officiella handlingar" som fastställts efter det att förordningen började tillämpas.

208. Avsnitten 2 och 3 i kapitel IV i förordningen, om erkännande, verkställbarhet och verkställighet av domar, ska emellertid tillämpas på domar som meddelats i medlemsstaterna före den dag då förordningen börjar tillämpas, när erkännande och verkställbarhetsförklaring begärs från och med den dagen, och "på domar som meddelas från och med den dag då denna förordning börjar tillämpas till följd av förfaranden som inletts före den dagen". I fråga om erkännande och verkställighet ska sådana domar omfattas av tillämpningsområdet för Bryssel I-förordningen (artikel 75.2).⁶⁶ I förordningen anges även att Bryssel I-förordningen ska vara fortsatt tillämplig på förfaranden för erkännande och verkställighet som pågår den dag förordningen börjar tillämpas. Dessa övergångsbestämmelser om erkännande och verkställighet av domar ska, i tillämpliga delar, även tillämpas på förlikningar inför domstol som har godkänts eller ingåtts eller på officiella handlingar som fastställts i medlemsstaterna.

209. När det gäller avgöranden som meddelats i andra medlemsstater där Bryssel I-förordningen är tillämplig bör behöriga myndigheter tänka på vilken dag Bryssel I-förordningen trädde i kraft (den 1 mars 2002) i de EU-medlemsstater som den dagen deltog i förordningen (Belgien, Förenade kungariket, Grekland, Finland, Frankrike, Irland, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Portugal, Spanien, Sverige, Tyskland och Österrike). För flera andra stater blev Bryssel I-förordningen tillämplig först från och med den 1 maj 2004 (Cypern, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern) respektive från och med den 1 januari 2007 (Bulgarien och Rumänien).

210. I förordningen anges att kapitel VII om samarbete mellan centralmyndigheter ska tillämpas på framställningar och ansökningar som centralmyndigheten tar emot från och med den dag då förordningen börjar tillämpas (artikel 75.3).

2. Samordning med andra instrument

211. I artiklarna 68 (Förhållandet till andra gemenskapsrättsakter) och 69 (Förhållandet till befintliga internationella konventioner och avtal) i förordningen behandlas samordningen mellan förordningen och andra befintliga internationella instrument.

212. I artikel 68.1 anges att förordningen ändrar Bryssel I-förordningen genom att ersätta bestämmelserna om underhållsskyldighet i den förordningen, om inte annat följer av övergångsbestämmelserna i artikel 75.2 i förordningen (vilka beskrevs i avsnitt III.C.1 ovan).

213. I artikel 68.2–4 anges att förordningen 1) ersätter förordning (EG) nr 805/2004 (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 805/2004 av den 21 april 2004 om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar) i angelägenheter rörande underhållsskyldighet, utom vad gäller europeiska exekutionstitlar om underhållsskyldighet som utfärdats i en medlemsstat som inte är bunden av 2007 års Haagprotokoll (se även kapitel 8), 2) inte ska påverka tillämpningen av direktiv 2003/8/EG (rådets direktiv 2003/8/EG av den 27 januari 2003 om förbättring av

⁶⁵ Artiklarna 2.2, 47.3, 71, 72 och 73, som främst anger vilken information som medlemsstaterna ska tillhandahålla enligt förordningen, ska emellertid tillämpas från och med den 18 september 2010 (artikel 76).

⁶⁶ Se rättelsen till rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet (EUT L 131, 18.5.2011, s. 26) och rättelsen till rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet (EUT L 8, 12.1.2013, s. 19).

möjligheterna till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister genom fastställande av gemensamma minimiregler för rättshjälp i sådana tvister), om inte annat följer av kapitel V om rättslig prövning (se del II i detta kapitel, avsnitt VII nedan), och 3) inte ska påverka tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (se del II i detta kapitel, avsnitt VI nedan).

214. I artikel 69.1 anges att förordningen inte ska påverka tillämpningen av bilaterala och multilaterala konventioner och avtal som en eller flera medlemsstater har tillträtt när förordningen antas (utan att detta påverkar medlemsstaternas skyldigheter enligt artikel 307 i EG-fördraget, om att tidigare fördrag som EG-medlemsstater ingått med tredjeländer ska ha företräde). I artikel 69.2 anges att i förbindelserna mellan medlemsstaterna ska förordningen ha företräde framför andra instrument som avser frågor som regleras i förordningen och som medlemsstaterna är parter i.

215. Artikel 69.3 innehåller slutligen ett undantag från bestämmelserna i artikel 69.2, och i denna punkt anges att förordningen inte ska hindra tillämpningen av konventionen av den 23 mars 1962 mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge angående indrivning av underhållsbidrag för medlemsstater som är bundna av den konventionen, eftersom den tillhandahåller en mängd förmånligare villkor för gränsöverskridande indrivning av underhållsbidrag. De rättigheter för svaranden som fastställs i förordningen (artiklarna 19 och 21) måste emellertid respekteras vid tillämpningen av den konventionen.

IV. Andra faktorer som styr konventionens och förordningens tillämplighet

216. Det finns en mängd andra faktorer att ta hänsyn till, och dessa kan påverka hur konventionen eller förordningen ska tillämpas i en viss situation. I dessa ingår följande:

- Är parterna bosatta i fördragsslutande stater eller i medlemsstater?
- Är sökanden underhållsskyldig eller underhållsberättigad?
- Har sökanden ett avgörande om underhållsskyldighet?
- Var meddelades avgörandet?
- Var har den underhållsberättigade sin hemvist?

1. Är parterna bosatta i fördragsslutande stater eller i medlemsstater?

217. För att konventionen eller förordningen ska kunna tillämpas måste sökanden (den person som ger in ansökan eller begär bistånd enligt konventionen eller förordningen) vara bosatt i en fördragsslutande stat bunden av konventionen eller i en EU-medlemsstat där förordningen är tillämplig.⁶⁷

218. Om sökanden är bosatt i en fördragsslutande stat eller medlemsstat men svaranden (den person som ska svara på ansökan) inte bor i en fördragsslutande stat eller medlemsstat, eller om svaranden är underhållsskyldig och saknar tillgångar eller inkomster i en fördragsslutande stat eller medlemsstat, kan sökanden inte använda konventionen eller förordningen för att erkänna, verkställa, erhålla eller ändra ett avgörande om underhållsskyldighet.

219. Om sökanden är bosatt i en stat som inte är en fördragsslutande stat eller i en stat som inte är en medlemsstat men svaranden/den underhållsskyldige är bosatt eller har tillgångar i en fördragsslutande stat eller medlemsstat berörs inte en centralmyndighet i

⁶⁷ Med förbehåll för den begränsade tillämpningen i Danmark. Se punkt 203 ovan.

sökandens bosättningsstat, men sökanden kan göra en direkt framställning om bistånd till en behörig myndighet i svarandens bosättningsstat.⁶⁸

220. Du kan få reda på om en stat är bunden av konventionen genom att gå in på Haagkonferensens webbplats < www.hcch.net >, under rubriken "Child Support/Maintenance".

2. Är sökanden underhållsskyldig eller underhållsberättigad?

221. En sökande som ansöker om en åtgärd enligt konventionen eller förordningen kan vara en underhållsberättigad person, en underhållsskyldig person eller ett offentligt organ. En **underhållsberättigad** är den enskilda person som har eller påstås ha rätt att få underhållsbidrag. En **underhållsskyldig** är den enskilda person som är eller påstås vara skyldig att betala underhållsbidrag. Ett **offentligt organ** är en statlig enhet som har betalat bidrag till den underhållsberättigade i stället för underhållsbidrag eller som agerar i stället för den underhållsberättigade eller på dennes vägnar.

Varför är sökanden viktig?

222. Det är viktigt att identifiera sökanden eftersom det i artikel 10 i konventionen och artikel 56 i förordningen anges vem som har rätt att ge in de olika typerna av ansökningar.

223. En **underhållsberättigad** får göra någon av följande ansökningar:

- Ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet/verkställbarhetsförklaring av ett avgörande.
- Ansökan om verkställighet av ett avgörande som har meddelats eller erkänts i den anmodade staten.
- Ansökan om erhållande av ett avgörande om det inte finns ett tidigare avgörande, inklusive fastställande av föräldraskap vid behov.
- Ansökan om erhållande av ett avgörande när det redan finns ett avgörande men detta inte kan erkännas eller verkställas.
- Ansökan om ändring av ett avgörande som har meddelats i den anmodade staten eller i en annan stat än den anmodade staten.

En **underhållsberättigad** är den enskilda person som har eller påstås ha rätt att få underhållsbidrag. En underhållsberättigad kan vara en förälder eller en make/maka, ett barn, fosterförälder, släkting eller någon annan som tar hand om ett barn. I vissa stater kan denna person kallas underhållsmottagare, fordringsägare eller förmyndare eller vårdnadshavare.

224. En **underhållsskyldig** får endast göra följande ansökningar enligt konventionen:

- Ansökan om erkännande av ett avgörande för att begränsa eller avbryta verkställigheten av ett tidigare avgörande.
- Ansökan om ändring av ett avgörande som har meddelats i den anmodade staten eller i en annan stat än den anmodade staten.

En **underhållsskyldig** är den enskilda person som är eller påstås vara skyldig att betala underhållsbidrag. Den underhållsskyldige kan vara en förälder eller en make/maka eller någon annan som enligt lagstiftningen på den plats där avgörandet meddelades har en skyldighet att betala underhållsbidrag. I vissa stater kallas denna person underhållsbetalare, gäldenär eller förälder som inte är förmyndare eller vårdnadshavare.

⁶⁸ Kom ihåg att reglerna och förfarandena för de ärenden som en behörig myndighet direkt godtar i regel avgörs av gällande nationell lag. I denna situation skulle sökanden därför vara tvungen att kontakta den behöriga myndigheten för att få reda på vad som krävs för att göra en direkt framställning.

225. Ett **offentligt organ** får endast göra följande ansökningar:

- Ansökan om verkställighet av ett avgörande som har meddelats eller erkänts i den anmodade staten.
- Ansökan om erkännande eller verkställighet/verkställbarhetsförklaring av ett avgörande som meddelats någon annanstans.
- Ansökan om erhållande av ett avgörande endast om ett befintligt avgörande inte kan erkännas på grund av ett förbehåll enligt artikel 20.2 (gäller enbart konventionen, förordningen tillåter inte något sådant förbehåll).

Ett **offentligt organ** är en offentlig myndighet som i begränsade fall får göra en ansökan om underhållsskyldighet i egenskap av underhållsberättigad.

226. Exempelvis kan ett offentligt organ således inte använda konventionen eller förordningen för att inleda ett förfarande för att ändra ett befintligt avgörande, och en underhållsskyldig kan inte heller använda sig av förfaranden enligt konventionen eller förordningen för att erhålla ett nytt avgörande om underhållsskyldighet.

227. Dessutom innehåller konventionen och förordningen begränsningar av hur mycket rättsligt bistånd eller rättshjälp som måste tillhandahållas en underhållsberättigad eller underhållsskyldig i samband med respektive ansökan. Se del II avsnitt VII i detta kapitel för en redogörelse för skyldigheten att tillhandahålla rättsligt bistånd/rättshjälp.

3. Har sökanden ett avgörande om underhållsskyldighet?

228. Ett **avgörande om underhållsskyldighet** är en bestämmelse i ett avgörande som har meddelats av en rättslig eller administrativ myndighet och som innebär ett krav på betalning av underhåll till en sökande, ett barn eller en annan person som begär underhåll. Ett avgörande om underhållsskyldighet kan utgöras av en dom som meddelats av en rättslig myndighet eller ett beslut från en administrativ myndighet, tribunal eller ministerium, om avgörandet uppfyller de kriterier som anges i artikel 19 i konventionen och artikel 2.1.1 i förordningen. Ett "avtal om underhållsbidrag" och en "officiell handling", som definieras i konventionen (artikel 3 e) respektive förordningen (artikel 2.1.3), kan erkännas och verkställas i en stat om dessa är verkställbara i den stat de ingicks respektive upprättades i. Förordningen innehåller även en definition av "förlikning inför domstol" (artikel 2.1.2).

229. Enligt konventionen är ett avtal om underhållsbidrag inte ett avgörande i den mening som avses i konventionen, och andra regler gäller för erkännande av avtal om underhållsbidrag (se artikel 30 i konventionen).

230. I förordningen anges däremot att förlikningar inför domstol och officiella handlingar ska erkännas och vara verkställbara i andra medlemsstater (om de är verkställbara i ursprungsstaten) på samma sätt som avgöranden enligt förordningen, och att bestämmelserna i förordningen "i tillämpliga delar" även ska gälla förlikningar inför domstol och officiella handlingar (artikel 48).

231. Om sökanden inte har ett avgörande om underhållsskyldighet ska ansökan gälla erhållande av ett avgörande. Konventionens tillämplighet i fråga om en framställan om erhållande av ett nytt avgörande beror på vilken typ av underhåll som begärs, vilket diskuterades närmare i avsnittet om konventionens materiella tillämpningsområde ovan.

4. Var meddelades avgörandet?

232. Var avgörandet om underhållsskyldighet meddelades är viktigt för att avgöra om avgörandet behöver erkännas och förklaras verkställbart eller inte innan det kan verkställas (se kapitlen 7 och 8 för mer information om förfarandena för erkännande och verkställighet enligt konventionen och förordningen). Om avgörandet meddelades i den anmodade staten behövs ingen framställning om erkännande, utan sökanden kan helt enkelt begära verkställighet av avgörandet.

233. Vid ansökningar om erkännande eller erkännande och verkställighet/verkställbarhetsförklaring måste avgörandet om underhållsskyldighet ha meddelats i en fördragsslutande stat bunden av konventionen⁶⁹ eller i en medlemsstat där förordningen är tillämplig.

5. Var har den underhållsberättigade sin hemvist?

234. Utöver att ta ställning till huruvida sökanden och svaranden i en ansökan är bosatta i fördragsslutande stater eller i medlemsstater är det även viktigt att fastställa den underhållsberättigades hemvist i ansökningar om erkännande eller erkännande och verkställighet/verkställbarhetsförklaring, och i ansökningar om ändringar som underhållsskyldiga ger in. Detta beror på att ett ändrat avgörande omfattas av särskilda behörighets-, erkännande- och verkställighetsbestämmelser beroende på vem som gav in ansökan och huruvida den underhållsberättigade har sin hemvist i den stat där det ursprungliga avgörandet om underhållsskyldighet meddelades.

235. Begreppet "hemvist" definieras inte i konventionen eller förordningen, så svaret på frågan om en underhållsberättigad har sin hemvist i en stat beror på de faktiska omständigheterna i det enskilda fallet. Generellt fastställs hemvist med hänsyn till faktorer som var personen har sin bostad, var personen brukar bo, arbeta eller gå i skolan.⁷⁰

236. Om en underhållsberättigad har sin hemvist i den stat där avgörandet meddelades kan en talan om ändring inte väckas i någon annan stat enligt artikel 8 i förordningen eller artikel 18 i konventionen, och det erkännande av ett avgörande om ändring som en underhållsskyldig i ett sådant fall har begärt kan nekas såvida inte de undantag som anges i artikel 18 i konventionen eller artikel 8 i förordningen kan tillämpas. Detta beskrivs mer ingående i kapitlen 4 och 11 i handboken.

Del II – Gemensamma inslag i ansökningar och framställningar enligt 2007 års konvention och 2009 års förordning

237. I denna del behandlas flera frågor som är gemensamma för ansökningar, direkta framställningar och framställningar om särskilda åtgärder som ges in enligt antingen konventionen eller förordningen. Innan behöriga myndigheter hänvisar till informationen i detta kapitel om ansökningar, direkta framställningar eller framställningar om särskilda åtgärder enligt något av instrumenten (se del I ovan för en närmare diskussion om konventionens och förordningens tillämpningsområde och tillämpning) måste de först kontrollera vilket instrument som är tillämpligt i varje enskilt fall.

238. Med tanke på konventionens och förordningens internationella karaktär är det viktigt att ansökningar och meddelanden följer konventionens eller förordningens regler om vilket kommunikationsspråk som ska användas och eventuella krav på översättning av handlingar. Språkraven anges i artiklarna 44 och 45 i konventionen och huvudsakligen i artiklarna 59 och 66 i förordningen, samt i artiklarna 20, 28, 29 och 40.

I. Språk enligt 2007 års konvention

A. Språket i ansökan och i handlingarna

239. Alla ansökningar som görs enligt konventionen och de handlingar som åtföljer ansökan (inbegripet avgörandet) ska göras på deras originalspråk. Handlingarna ska åtföljas av en översättning av ansökan (och tillhörande handlingar) till ett officiellt språk⁷¹ i den anmodade staten, såvida inte den behöriga myndigheten i den anmodade staten

⁶⁹ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 240.

⁷⁰ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkterna 63 och 444.

⁷¹ Om en stat har fler än ett officiellt språk, och alla officiella språk inte används i alla delar av dess territorium, är det viktigt att fastställa vilket språk som krävs i det territorium som ansökan ska skickas till (artikel 44.2).

(den administrativa eller rättsliga myndighet som behandlar ansökan) har meddelat att en översättning inte är nödvändig.

240. Den anmodade staten får också göra en förklaring enligt konventionen om att ett annat språk än ett officiellt språk i den anmodade staten ska användas för ansökningar och tillhörande handlingar.⁷² Om det finns territoriella enheter i en stat (till exempel provinser eller stater) och det finns mer än ett officiellt språk, eller om en stat har flera officiella språk som får användas i olika delar av statens territorium, får den fördragsslutande staten också utfärda en förklaring om vilket språk som ska användas för en viss territoriell enhet.

241. Tänk på att en av de stora fördelarna med att använda de rekommenderade formulären för en ansökan enligt konventionen är att deras struktur tillåter att de fylls i på vilket språk som helst och enkelt kan förstås på ett annat språk, vilket minskar översättningsbehovet. Rekommenderade ansökningsformulär för konventionen finns på Haagkonferensens webbplats < www.hcch.net >, under rubriken "Child Support/Maintenance Section".)

B. Undantag från kravet på översättning

242. I vissa fall kan det vara opraktiskt eller omöjligt för den begärande staten att översätta handlingarna till det språk som används eller anges av den anmodade staten. De översättningstjänster som finns tillgängliga i den begärande staten kanske inte erbjuder översättning till språket i den anmodade staten, till exempel. I så fall får den anmodade staten, antingen för det specifika fallet eller rent generellt, gå med på att göra översättningen själv, om ansökan görs enligt kapitel III (generellt – alla ansökningar som gäller underhåll till barn eller erkännande och verkställighet av underhåll till barn och underhållsskyldighet mellan makar).⁷³

243. Om den anmodade staten inte går med på att bistå med översättningen har den begärande staten möjlighet att översätta handlingarna till engelska eller franska. Den anmodade staten kan sedan i sin tur låta översätta dokumentet till sitt eget språk, vid behov.

244. Om sökanden i den begärande staten (Norge) exempelvis inte har möjlighet att översätta handlingarna till den anmodade statens språk (spanska i Mexiko), och den mexikanska myndigheten inte kan översätta avgörandet från norska till spanska, kan sökanden i stället översätta handlingarna till engelska eller franska i Norge. Den engelska eller franska översättningen kan sedan skickas till Mexiko.

245. Ovanstående undantag från den allmänna översättningsregeln i konventionen ska i regel handläggas av centralmyndigheten i den anmodade staten, och domare eller andra behöriga myndigheter är därför vanligtvis inte inblandade i detta steg.

II. Språk enligt 2009 års förordning

A. Förordningens allmänna krav i fråga om språk i ansökningar och handlingar (artiklarna 59 och 66)

246. I förordningen (artikel 59.1) anges att den begärande staten ska fylla i framställningar eller ansökningar på det officiella språket i den anmodade medlemsstaten, eller på ett officiellt språk i den regionala enhet i den staten där den berörda centralmyndigheten är belägen, eller på något annat av Europeiska unionens

⁷² [statens namn] [kommer att] [kommer inte att] [avge en sådan förklaring, om att ...].

⁷³ Notera att om den anmodade staten verkligen själv gör översättningen på det sätt som beskrivs ovan ska kostnaden för översättningen bäras av den begärande staten (om inte de två staternas centralmyndigheter har kommit överens om något annat).

officiella språk som den anmodade medlemsstaten har angett att den kan godta, såvida den inte väljer att själv tillhandahålla en översättning.⁷⁴

247. I artikel 59.2 i förordningen anges att de handlingar som åtföljer formulären *inte* ska översättas, såvida inte dessa är nödvändiga för att begärt bistånd ska kunna tillhandahållas. Det anges också att denna bestämmelse inte påverkar förordningens mer detaljerade krav på översättning och translitterering (se diskussionen nedan), vilka eventuellt måste vara uppfyllda för att kunna genomföra ett förfarande. Dessa krav anges i artikel 20 (Handlingar som behövs för verkställigheten), artikel 28 (Förfarande vid en ansökan om verkställbarhetsförklaring) och artikel 40 (Åberopande av en erkänd dom) i förordningen.

248. Artikel 66 i förordningen är en allmän kompletteringsregel i fråga om översättningskrav. I denna anges att den domstol vid vilken talan väckts kan begära att parterna lämnar in en översättning av skriftliga bevis på ett annat språk än rättegångsspråket endast "om den anser att detta är nödvändigt för att en dom ska kunna meddelas eller för att rätten till försvar ska kunna respekteras".⁷⁵

B. Förordningens krav på översättning av vissa framställningar och ansökningar

249. Förordningen innehåller många bestämmelser om translitterering eller översättning av handlingar i samband med vissa framställningar och ansökningar, nämligen i samband med handlingar som behövs för verkställighet (artikel 20), ansökningar om verkställbarhetsförklaringar (artikel 28), underlåtenhet att inge utdrag (artikel 29) och åberopande av en erkänd dom (artikel 40). I artikel 20.1 d, artikel 28.2 och artikel 40.3 anges att sökanden "vid behov, [ska ge in] en translitterering eller en översättning av innehållet" i det relevanta formulär som är fogat till förordningen till det officiella språket i den anmodade medlemsstaten/rättegångsspråket (eller andra språk som angetts som godtagbara) till den behöriga myndigheten. I artikel 20.2 och 28.2 anges dessutom att de behöriga myndigheterna i den anmodade staten inte får kräva en översättning av domen, men att en översättning får krävas om verkställigheten av domen bestrids eller överklagas. Artikel 29.2 gör det möjligt för en behörig myndighet att begära översättning av relevanta handlingar om den har behov av detta. Slutligen anges att varje översättning som görs enligt artiklarna 20, 28, 29 och 40 bör göras av "en person som är behörig att göra översättningar i någon av medlemsstaterna".

III. Legalisering enligt 2007 års konvention och 2009 års förordning

250. I likhet med andra Haagkonventioner anges i artikel 41 i 2007 års konvention att ingen legalisering eller annat liknande förfarande får krävas enligt konventionen. Denna artikel motsvaras helt av artikel 65 i förordningen. Därför finns inte något behov av att formellt bestyrka signaturen från den tjänsteman som fyller i handlingen eller något behov av en apostille, om detta är sedvanlig praxis i en fördragsslutande stat eller EU-medlemsstat.

Legalisering är det begrepp som används för att beskriva vissa formella rättsliga förfaranden, som användning av en apostille eller bestyrkande genom notarie, för autentisering av handlingar.

IV. Fullmakt enligt 2007 års konvention och 2009 års förordning

251. Enligt artikel 42 i konventionen och artikel 52 i förordningen kan en fullmakt från en sökande endast begäras under mycket begränsade omständigheter. En fullmakt får

⁷⁴ [statens namn] [har] [har inte] angett att den kan godta andra språk än [fyll i nationellt/nationella språk].

⁷⁵ Denna artikel "påverkar inte tillämpningen" av artiklarna 20, 28 och 40 om krav i samband med specifika ansökningar och framställningar.

begäras om centralmyndigheten eller en annan myndighet i den anmodade staten kommer att företräda sökanden, exempelvis i ett domstolsförfarande, eller om fullmakten krävs för att utse ett ombud i ett visst ärende.⁷⁶ Enligt konventionen anges det i landsprofilen huruvida den anmodade staten behöver en fullmakt.⁷⁷

V. Signaturer och bestyrka kopior av handlingar enligt 2007 års konvention och 2009 års förordning

A. Konventionen

252. Det finns inget krav enligt konventionen på att en ansökan måste vara undertecknad för att vara giltig. Dessutom föreskrivs i de tillämpliga artiklarna (artiklarna 12.2, 13, 25 och 30) när det gäller ansökningar om erkännande eller erkännande och verkställighet ett förfarande där enkla kopior av handlingar, inklusive avgörandet, får skickas in tillsammans med ansökan om erkännande. Under erkännande- och verkställighetsförfarandet får den behöriga myndigheten eller svaranden begära en bestyrkt kopia av någon av handlingarna om detta krävs för att behandla eller besvara ansökan. Om det inte görs någon sådan begäran ska de enkla kopiorna dock vara tillräckliga. En stat får även godta elektroniska handlingar, eftersom formuleringarna i konventionen medvetet är "medieneutrala".

253. Enligt konventionen får en stat också ange att den i samtliga fall kommer att begära bestyrkta kopior av alla handlingar. Landsprofilen ska innehålla uppgifter om en stat har angett detta för samtliga fall. (Fördragsslutande staters landsprofiler finns på Haagkonferensens webbplats < www.hcch.net >, under rubriken "Child Support/Maintenance Section").

B. Förordningen

254. Enligt förordningen måste ett ansökningsformulär vara undertecknat av antingen sökanden eller den person eller myndighet som i den begärande staten är behörig att fylla i ansökningsformuläret på sökandens vägnar. I relevanta artiklar i förordningen (t.ex. artiklarna 20, 28, 40, 48 och 57) anges att det är obligatoriskt att använda ansökningsformulären i bilagorna till förordningen. För de ansökningar enligt förordningen som kräver ett utdrag ur en dom som meddelats i den begärande staten och en kopia av domen, måste utdraget (med hjälp av lämpligt formulär i bilagan) utfärdas och undertecknas av domstolen i ursprungsstaten, och kopian på den bifogade domen måste uppfylla "de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas".

VI. Skydd av personuppgifter och sekretessbelagda uppgifter enligt 2007 års konvention och 2009 års förordning

A. Konventionen (artiklarna 38–40)

255. I konventionen föreskrivs några viktiga säkerhetsåtgärder för att skydda personuppgifter och sekretessbelagd information som överförs enligt konventionen. (Notera att begreppet "personuppgifter" används i förordningen eftersom detta begrepp används i andra Haagkonventioner.) Dessa fastställs i artiklarna 38, 39 och 40. Personuppgifter omfattar (men är inte begränsade till) information som namn, födelsedatum, adress eller kontaktuppgifter och personliga identifieringsuppgifter som nationellt personnummer.⁷⁸

⁷⁶ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 617.

⁷⁷ I [statens namn] [...].

⁷⁸ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 605.

256. I konventionen erkänns att eftersom den typ av uppgifter som kommer att utbytas mellan stater gäller enskilda personer är det mycket viktigt att skydda dessa uppgifter för att se till att parterna skyddas mot eventuella negativa följder som kan uppstå på grund av att dessa uppgifter lämnas ut.

257. Det finns specifika begränsningar i konventionen för att lämna ut och bekräfta uppgifter som har samlats in eller överförs enligt konventionen under vissa omständigheter. Det är förbjudet att lämna ut eller bekräfta uppgifter om detta kan äventyra en persons hälsa, säkerhet eller frihet (artikel 40.1). Personen kan vara ett barn, sökande eller svarande eller någon annan person. Konventionen är inte begränsad i detta avseende.

258. Om en centralmyndighet konstaterar att det skulle innebära en sådan risk om uppgifter lämnas ut eller bekräftas ska den informera den andra berörda centralmyndigheten om detta, och den centralmyndigheten ska ta hänsyn till detta när den behandlar en ansökan enligt konventionen. Den anmodade centralmyndigheten är inte bunden av den begärande centralmyndighetens riskbedömning. Däremot är den anmodade centralmyndigheten skyldig att bedöma om utlämnandet kan äventyra en persons hälsa, säkerhet eller frihet, och enligt artikel 40.2 ska den anmodade centralmyndigheten då ta hänsyn till den begärande statens bedömning. Hur den anmodade centralmyndigheten går vidare i en sådan situation beror på vad som krävs för att behandla ansökan och för att uppfylla statens skyldigheter enligt konventionen (artikel 40). Om den begärande centralmyndigheten är orolig för att sekretessbelagda uppgifter om sökanden, den underhållsberättigade eller någon annan person ska lämnas ut är rekommenderad praxis att använda sig av adressen till centralmyndigheten eller den behöriga myndigheten i den begärande staten som den underhållsberättigades eller sökandens tillfälliga s.k. c/o-adress.⁷⁹

259. De obligatoriska och rekommenderade formulär som Haagkonferensens permanenta byrå ger ut har också utformats för att ta hänsyn till skydd av personuppgifter. I formulären kan en centralmyndighet ange att den är orolig för att utlämnandet eller bekräftandet av uppgifterna skulle kunna äventyra en persons hälsa, säkerhet eller frihet (formuläret innehåller en kryssruta där detta anges).

260. Om det har markerats att det finns en sådan risk går det enligt formulären att bifoga känsliga personuppgifter (till exempel kontaktuppgifter eller information som kan användas för att identifiera eller lokalisera personen) i en separat del av formuläret. På det sättet går det att lämna ut ansökan, som endast innehåller de uppgifter som svaranden behöver för att besvara ansökan, till svaranden eller den behöriga myndigheten utan att det medför någon risk för sökanden, den underhållsberättigade eller någon annan person.

261. Alla myndigheter, inklusive behöriga eller rättsliga myndigheter i den anmodade staten som behandlar uppgifter i enlighet med förfarandena i konventionen, måste dessutom följa sin egen nationella sekretesslagstiftning (artikel 39). All vidarebefordran av uppgifter måste därför uppfylla alla interna krav i gällande nationell lagstiftning, såsom krav på samtycke för att lämna ut uppgifter, eller alla former av restriktioner för att lämna ut uppgifter.⁸⁰

B. Förordningen (artiklarna 61–63 och artikel 57.3)

262. I artikel 68.4 i förordningen anges att förordningen inte påverkar tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter. Allmänt skydd av personuppgifter tas även upp i skälen 34 och 35 i

⁷⁹ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 612. En stat som väljer att använda en c/o-adress bör vara medveten om att den anmodade staten kan komma att begära uppgifter om en underhållsberättigad persons privata adress om detta krävs enligt den inhemska lagstiftningen för till exempel delgivning av handlingar.

⁸⁰ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

förordningen. I det förstnämnda skälet bekräftas att direktiv 95/46/EG, i den form som det har införlivats i medlemsstaternas nationella rätt, måste respekteras.

263. I förordningens bestämmelser om frågor som rör personuppgifter och personlig integritet (artiklarna 61–63) anges begränsningar och förfaranden för utbyte och överföring av personuppgifter om underhållsberättigade och underhållsskyldiga inom medlemsstater (dvs. mellan centralmyndigheter och offentliga myndigheter, förvaltningar eller andra juridiska personer som eventuellt förfogar över personuppgifter, behöriga domstolar och andra myndigheter med ansvar för delgivning av handlingar eller verkställighet av ett beslut) och mellan begärande och anmodade centralmyndigheter enligt förordningen.

264. I artikel 61 behandlas centralmyndigheters tillgång till uppgifter, och hur centralmyndigheter lämpligen kan få tillgång till och vidarebefordra uppgifter om en underhållsskyldig eller underhållsberättigad persons adress, den underhållsskyldiges inkomst, den underhållsskyldiges arbetsgivare och/eller den underhållsskyldiges bankkonton samt den underhållsskyldiges tillgångar. I artikeln anges att sådana uppgifter ska vara "adekvata, relevanta och inte överdrivet omfattande", och de uppgifter som centralmyndigheten kan begära varierar beroende på vilken typ av ansökan det rör sig om (artikel 61.2). I syfte att erhålla eller ändra ett avgörande får centralmyndigheten endast begära den underhållsskyldiges eller den underhållsberättigades adress. I syfte att erkänna eller verkställa ett avgörande eller förklara det verkställbart får centralmyndigheten endast begära uppgifter om den underhållsskyldiges tillgångar om uppgifterna om den underhållsskyldiges inkomst, arbetsgivare eller bankkonton har visat sig otillräckliga.

265. I artikel 62 i förordningen anges att centralmyndigheten ska vidarebefordra de uppgifter som avses i artikel 61 till lämpliga behöriga myndigheter och att de myndigheter till vilka dessa uppgifter vidarebefordrats "endast [får] använda dessa uppgifter för att underlätta indrivningen av underhållsbidrag". I artikel 62.3 anges en allmän begränsning av hur länge en myndighet får bevara sådana uppgifter, nämligen endast så länge "som krävs för de syften för vilka de vidarebefordrades". De myndigheter som behandlar uppgifterna ska säkerställa sekretess för uppgifterna i enlighet med nationell lag (artikel 62.4).⁸¹

266. Underrättelse till den person som berörs av insamling av uppgifter (artikel 63) ska ske i enlighet med nationell lag.⁸² I artikel 63.2 anges ett undantag till kravet på att den person som berörs av insamlingen av uppgifter ska underrättas, nämligen att underrättelsen får skjutas upp i 90 dagar från den dag uppgifterna inkom till den anmodade centralmyndigheten när underrättelsen riskerar att vara till skada för en effektiv indrivning av underhållsbidraget.

267. Avslutningsvis kan den sökandes adress, enligt artikel 57.3 i förordningen, ersättas av en annan adress när det förekommit våld inom familjen, men bara "om det inte enligt den anmodade medlemsstatens lag krävs att sökanden lämnar sin adress för att ett förfarande ska kunna inledas".⁸³

⁸¹ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

⁸² Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

⁸³ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

VII. Faktisk tillgång till förfaranden enligt 2007 års konvention och 2009 års förordning

A. Översikt

1. Faktisk tillgång till förfaranden/möjlighet till rättslig prövning enligt konventionen och förordningen

268. En av de viktigaste underliggande principerna bakom både konventionen och förordningen är att sökande ska ha faktisk tillgång till de förfaranden som krävs för att fylla i sina ansökningar i den anmodade staten. Faktisk tillgång till förfaranden innebär att sökanden, med bistånd av myndigheterna i den anmodade staten om så behövs, faktiskt ska kunna lägga fram sitt ärende hos de lämpliga myndigheterna i den anmodade staten.⁸⁴ Notera att formuleringen "faktisk tillgång till förfaranden", som används i förordningen, skiljer sig något från den formulering som används i konventionen, där det talas om "möjlighet till rättslig prövning". Båda instrumenten hänvisar dock i stort sett till samma principer (i detta avsnitt används begreppen synonymt).

269. I artiklarna 14, 15, 16, 17 och 43 i konventionen och artiklarna 43, 44, 45, 46, 47 och 67 i förordningen behandlas den anmodade statens skyldighet att ge faktisk tillgång till förfaranden, inklusive att under vissa omständigheter kostnadsfritt tillhandahålla rättsligt bistånd/rättshjälp, och möjligheten att under vissa omständigheter kräva tillbaka kostnader från en förlorande part (artikel 43 i konventionen och artiklarna 43 och 67 i förordningen). Det här avsnittet av handboken innehåller en sammanfattning av dessa bestämmelser.

270. Den allmänna skyldigheten att ge sökande faktisk tillgång till förfaranden, inklusive verkställighets- och överklagandeförfaranden, är inskriven i artikel 14.1 i konventionen och artikel 44.1 i förordningen. Enligt konventionen omfattar sökande underhållsberättigade, underhållsskyldiga och offentliga organ (när dessa agerar i stället för en underhållsberättigad i samband med ansökningar om erkännande och erkännande och verkställighet), som gör ansökningar genom en centralmyndighet. I förordningen anges att alla "parter som är involverade i en tvist som omfattas av denna förordning" ska ha faktisk möjlighet till rättslig prövning. Till skillnad från konventionen läggs det i förordningen dessutom till att "varje sökande som bor i den begärande medlemsstaten" ska ha faktisk möjlighet till rättslig prövning.

271. Direkta framställningar till behöriga myndigheter omfattas i princip av artikel 17 b i konventionen och artikel 47 i förordningen. För att tillhandahålla rättsligt bistånd/rättshjälp kan stater kräva att vissa ekonomiska eller andra krav ska vara uppfyllda, och det finns ett kvalificerat krav på att tillhandahålla rättsligt bistånd/rättshjälp i alla förfaranden som rör erkännande, verkställbarhet och verkställighet, särskilt om sökanden har haft tillgång till rättsligt bistånd/rättshjälp eller kostnadsfria förfaranden i ursprungsstaten. Artikel 14.5 i konventionen och artikel 44.5 i förordningen är även tillämpliga på direkta framställningar.

2. Rättsligt bistånd/rättshjälp

272. Den typ av faktisk tillgång som ska tillhandahållas omfattar vid behov "rättsligt bistånd" (den formulering som används i konventionen) eller "rättshjälp" (den formulering som används i förordningen). Sökandens tillgångar eller betalningsförmåga bör inte utgöra hinder för denna tillgång. I artikel 15 i konventionen och artikel 46 i förordningen anges därför att i de flesta situationer ska **kostnadsfritt rättsligt bistånd/fri rättshjälp tillhandahållas personer som är berättigade till underhåll**

⁸⁴ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 357.

till barn (underhåll till personer under 21 år) och som gör ansökningar genom centralmyndigheter.⁸⁵

273. Skyldigheten att tillhandahålla kostnadsfritt rättsligt bistånd/fri rättshjälp inskränks av förbehållet att ett sådant bistånd inte behöver tillhandahållas om de förfaranden som tillämpas i den anmodade staten är så okomplicerade att sökanden kan föra sin talan utan rättsligt bistånd/rättshjälp, och om centralmyndigheten kostnadsfritt tillhandahåller de tjänster som krävs.

I artikel 3 i **konventionen** definieras **rättsligt bistånd** som "det bistånd som är nödvändigt för att parterna ska kunna få kännedom om och hävda sina rättigheter samt säkerställa att ansökningar behandlas fullständigt och effektivt i den anmodade staten. Sådant bistånd kan efter behov lämnas i form av juridisk rådgivning, hjälp med att lägga fram sin sak för en myndighet, juridiskt ombud och befrielse från rättegångskostnader".

Artikel 45 i **förordningen** definierar **rättshjälp** som "det bistånd som är nödvändigt för att parterna ska kunna få kännedom om och hävda sina rättigheter samt säkerställa att deras ansökan, som lämnats in genom centralmyndigheter eller direkt till behöriga myndigheter, behandlas fullständigt och effektivt". Rättshjälpen omfattar, i förekommande fall, följande:

- " a) Juridisk rådgivning i avsikt att nå en uppgörelse innan ett rättsligt förfarande inleds.
- b) Rättsligt bistånd med att väcka talan inför en myndighet eller en domstol och representation vid domstol.
- c) Befrielse från eller bidrag till rättegångskostnader och arvoden till personer som fått i uppdrag att vidta åtgärder under förfarandet.
- d) I de medlemsstater där den förlorande parten är skyldig att betala motpartens kostnader, motpartens kostnader om rättshjälpsmottagaren förlorar målet, under förutsättning att dessa kostnader skulle ha täckts av rättshjälpen om rättshjälpsmottagaren hade haft sin hemvist i den medlemsstat där domstolen är belägen.
- e) Tolkning.
- f) Översättning av de handlingar som domstolen eller den behöriga myndigheten kräver och som rättshjälpsmottagaren lämnat in och som är nödvändiga för att avgöra tvisten.
- g) Resekostnader som rättshjälpsmottagaren ska betala när de personer som berörs av förandet av rättshjälpsmottagarens talan är ålagda i lag eller av domstolen i den berörda medlemsstaten att personligen närvara vid förhandlingarna och domstolen beslutar att den annars inte kan höra de berörda personerna på ett tillfredsställande sätt."

274. Detta är viktigt eftersom många stater har utvecklat ändamålsenliga och effektiva förfaranden för erkännande, erkännande och verkställighet, verkställighet, erhållande och ändring av avgöranden om underhållsskyldighet som kan användas av alla sökande i den staten, utan att **rättsligt bistånd/rättshjälp** behövs. Förfarandena är dessutom lika tillgängliga för alla sökande, oavsett om de ger in sin ansökan med stöd av konventionen eller förordningen. Beroende på stat kan detta innebära att centralmyndigheten eller den behöriga myndigheten använder sig av förenklade formulär, administrativa förfaranden och informerar och ger råd till alla sökande. Så länge som dessa förenklade förfaranden gör det möjligt för sökanden att faktiskt föra sin talan, och den anmodade staten kostnadsfritt ger sökanden tillgång till dessa förfaranden, är den anmodade staten inte skyldig att tillhandahålla sökanden kostnadsfritt rättsligt bistånd/fri rättshjälp.⁸⁶

275. Om det saknas tillgång till förenklade förfaranden och det därför finns ett behov av rättsligt bistånd/rättshjälp, innehåller konventionen och förordningen flera bestämmelser där det definieras under vilka omständigheter ett sådant bistånd ska tillhandahållas sökandena utan kostnad. Rätten till rättsligt bistånd/rättshjälp ska inte begränsas jämfört med det bistånd/den hjälp som tillhandahålls i motsvarande inhemska ärenden (artikel 14.4 i konventionen och artikel 44.4 i förordningen).

276. I texttrutan ovan definieras begreppen "rättsligt bistånd" (enligt konventionen och "rättshjälp" (enligt förordningen). Begreppen liknar varandra men skiljer sig åt på vissa viktiga punkter, framför allt genom att förordningens definition omfattar bestämmelser om hanteringen av kostnader för tolkning, översättning, nödvändiga resor till förhandlingarna och för en rättshjälpsmottagare som i egenskap av förlorande part har ålagts att betala motpartens kostnader.

⁸⁵ Se även skäl 36 i förordningen.

⁸⁶ I [statens namn] [...].

277. Om sökanden är i behov av rättsligt bistånd/rättshjälp är utgångspunkten i konventionen och förordningen generellt sett att alla fördragsslutande stater eller medlemsstater ska tillhandahålla sådant bistånd utan kostnad för underhållsberättigade i nästan alla situationer som rör **underhåll till barn**. Det finns några undantag till detta för stater som har avgett förklaringar enligt konventionen (förordningen innehåller inte någon möjlighet att avge en sådan förklaring).⁸⁷

Anm.: Om det avgörande som ska erkännas och verkställas omfattar underhållsskyldighet mellan makar samt underhåll till barn gäller samma rätt till kostnadsfritt rättsligt bistånd.

278. Sökandes rätt till kostnadsfritt rättsligt bistånd/fri rättshjälp enligt konventionen och förordningen i samband med ansökningar **som inte rör underhåll till barn** är dock mer begränsad. Detsamma gäller underhållsskyldigas rätt till kostnadsfritt rättsligt bistånd för ansökningar om erkännande och ändring av ett avgörande. För dessa typer av ansökningar kan den anmodade staten som villkor för att tillhandahålla rättsligt bistånd/rättshjälp föreskriva att detta ska föregås av behovsprövning eller en prövning av de faktiska omständigheterna.

Vid en **behovsprövning** kontrolleras den sökandes inkomster och tillgångar eller andra ekonomiska omständigheter som påverkar den sökandes förmåga att betala för rättsligt bistånd.

Vid en **prövning av de faktiska omständigheterna** brukar man i allmänhet undersöka de faktiska omständigheterna eller sannolikheten för att en ansökan ska bli framgångsrik med hänsyn till faktorer som den rättsliga grunden för ansökan och om omständigheterna i fallet sannolikt kommer att leda till att ansökan godkänns.

279. Det är viktigt att komma ihåg att i alla ärenden som rör erkännande och verkställighet får det rättsliga bistånd eller den rättshjälp som en stat tillhandahåller till alla sökande (underhållsberättigade, underhållsskyldiga eller ett offentligt organ⁸⁸) inte vara mindre än det bistånd/den hjälp som sökanden skulle ha haft rätt till om han eller hon hade varit sökande i ett motsvarande inhemskt ärende (artikel 17 b i konventionen och artikel 47.2 i förordningen). Detta garanterar att alla sökande får samma nivå av tjänster oavsett var de är bosatta. Även om det kanske inte alltid finns tillgång till kostnadsfritt rättsligt bistånd/fri rättshjälp kan den anmodade staten kräva en borgen eller deposition som garanti för betalning av eventuella juridiska kostnader (artiklarna 14.5 och 37.2 i konventionen och artikel 44.5 i förordningen). Huruvida en sökande har tillgång till kostnadsfritt rättsligt bistånd/fri rättshjälp beror därför på följande faktorer:

- Finns det förenklade förfaranden tillgängliga kostnadsfritt för sökanden i den anmodade staten?
- Vilken typ av underhåll gäller ärendet (underhåll till barn, underhållsskyldighet mellan makar eller andra former av familjeunderhåll)?
- Är sökanden underhållsberättigad eller underhållsskyldig?
- Vilken typ av ansökan görs (erkännande, verkställighet, erhållande, ändring, särskilda åtgärder eller direkta framställningar)?
- Tillämpas en behovsprövning eller en prövning av de faktiska omständigheterna i den anmodade staten för just den typen av ansökan (utifrån en bedömning av barnets medel eller grundat på sökandens omständigheter)?

280. I följande avsnitt och flödesscheman ger vi en detaljerad förklaring av rätten till kostnadsfritt rättsligt bistånd i några olika situationer.

⁸⁷ Enligt konventionen får en stat förklara att den i vissa fall kommer att göra en behovsprövning utifrån en bedömning av barnets medel (artikel 16.1). Europeiska unionen kommer inte att avge denna förklaring, och ingen EU-medlemsstat kommer således att göra en sådan behovsprövning utifrån en bedömning av barnets medel som beskrivs i konventionen (se rådets beslut 2011/432/EU, ovan fotnot 59).

⁸⁸ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 383.

B. Krav på att tillhandahålla kostnadsfritt rättsligt bistånd/fri rättshjälp

281. I följande avsnitt förklaras rätten till kostnadsfritt rättsligt bistånd/fri rättshjälp för ansökningar enligt konventionen och förordningen i alla stater, med undantag av de fördragsslutande stater som har förklarat att de kommer att göra en behovsprövning utifrån en bedömning av barnets medel⁸⁹ (förordningen innehåller inte någon möjlighet att avge en sådan förklaring).

282. Notera att de flödesscheman som används i detta avsnitt i huvudsak hänvisar till konventionsbestämmelser och konventionsärenden, och i vissa fall speglar fördragsslutande staters eventuella förbehåll och förklaringar till konventionen.

1. Ansökningar som görs av en underhållsberättigad

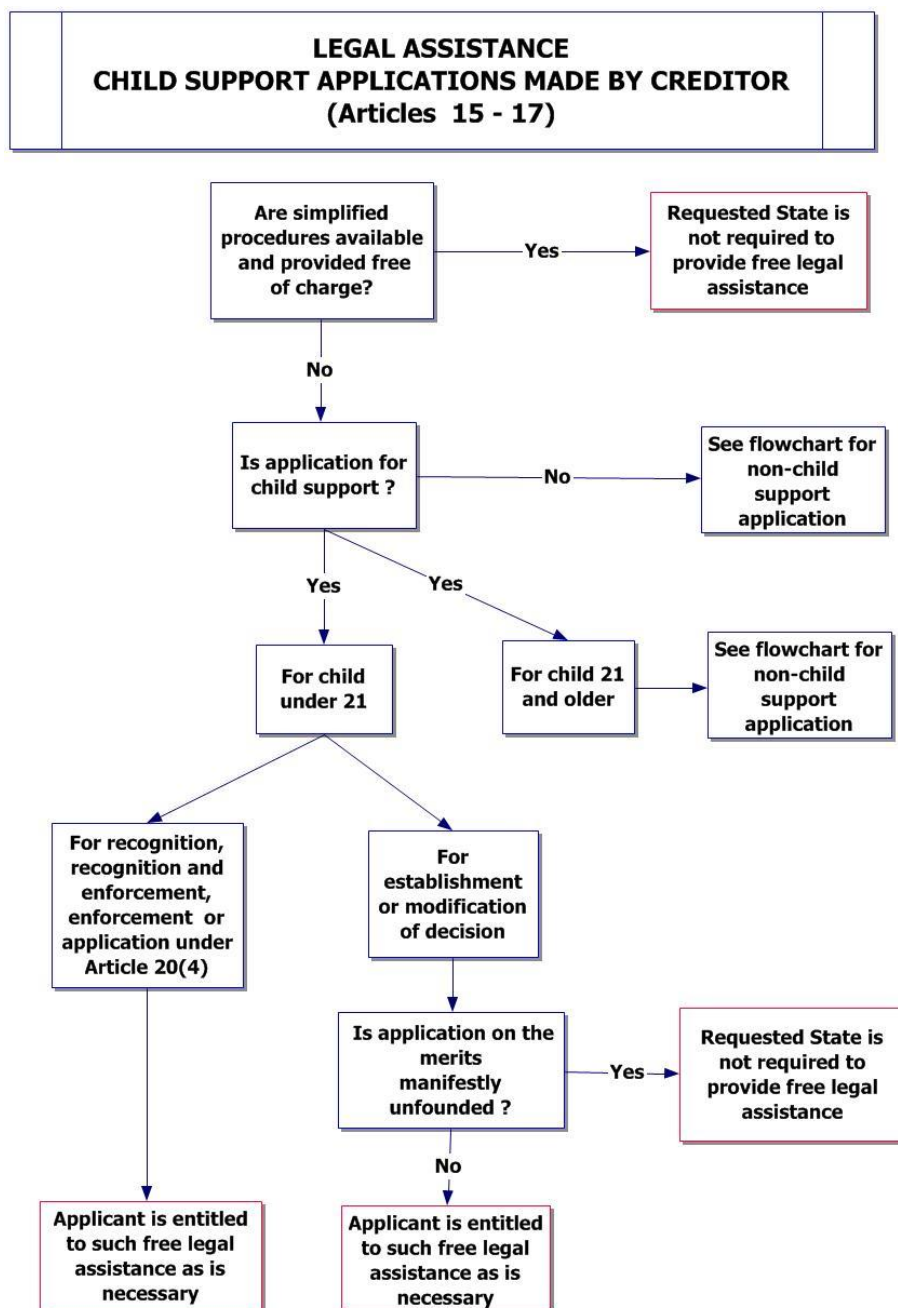
a) Ansökningar om underhåll till barn, avseende ett barn under 21 år (eller under 18 år om ett förbehåll har anmälts enligt konventionen)

283. Som framgår nedan måste "rättsligt bistånd" enligt konventionen eller "rättshjälp" enligt förordningen tillhandahållas utan kostnad om en ansökan genom en centralmyndighet rör erkännande eller erkännande och verkställighet eller verkställighet av ett avgörande om underhåll till barn. Det finns inga undantag från detta krav. Om ansökan rör underhåll till barn men avser erhållande eller ändring av ett avgörande kan en stat neka kostnadsfritt bistånd/fri rättshjälp om den anser att ansökan eller överklagandet, efter vad som framgår av omständigheterna, uppenbart saknar grund.⁹⁰

Anm.: Samma rätt till kostnadsfritt bistånd gäller om det avgörande som ska erkännas och verkställas även omfattar underhållsskyldighet mellan makar.

⁸⁹ Enligt konventionen får en stat förklara att den i vissa fall kommer att göra en behovsprövning utifrån en bedömning av barnets medel (artikel 16.1). Europeiska unionen kommer inte att avge denna förklaring, och ingen EU-medlemsstat kommer således att göra en sådan behovsprövning utifrån en bedömning av barnets medel som beskrivs i konventionen (se rådets beslut 2011/432/EU, ovan fotnot 59).

⁹⁰ Se även artikel 43.2 i konventionen och artikel 67 i förordningen beträffande återkrav av kostnader.

Figur 3: Rättsligt bistånd enligt konventionen: ansökningar från en underhållsberättigad om underhåll till barn

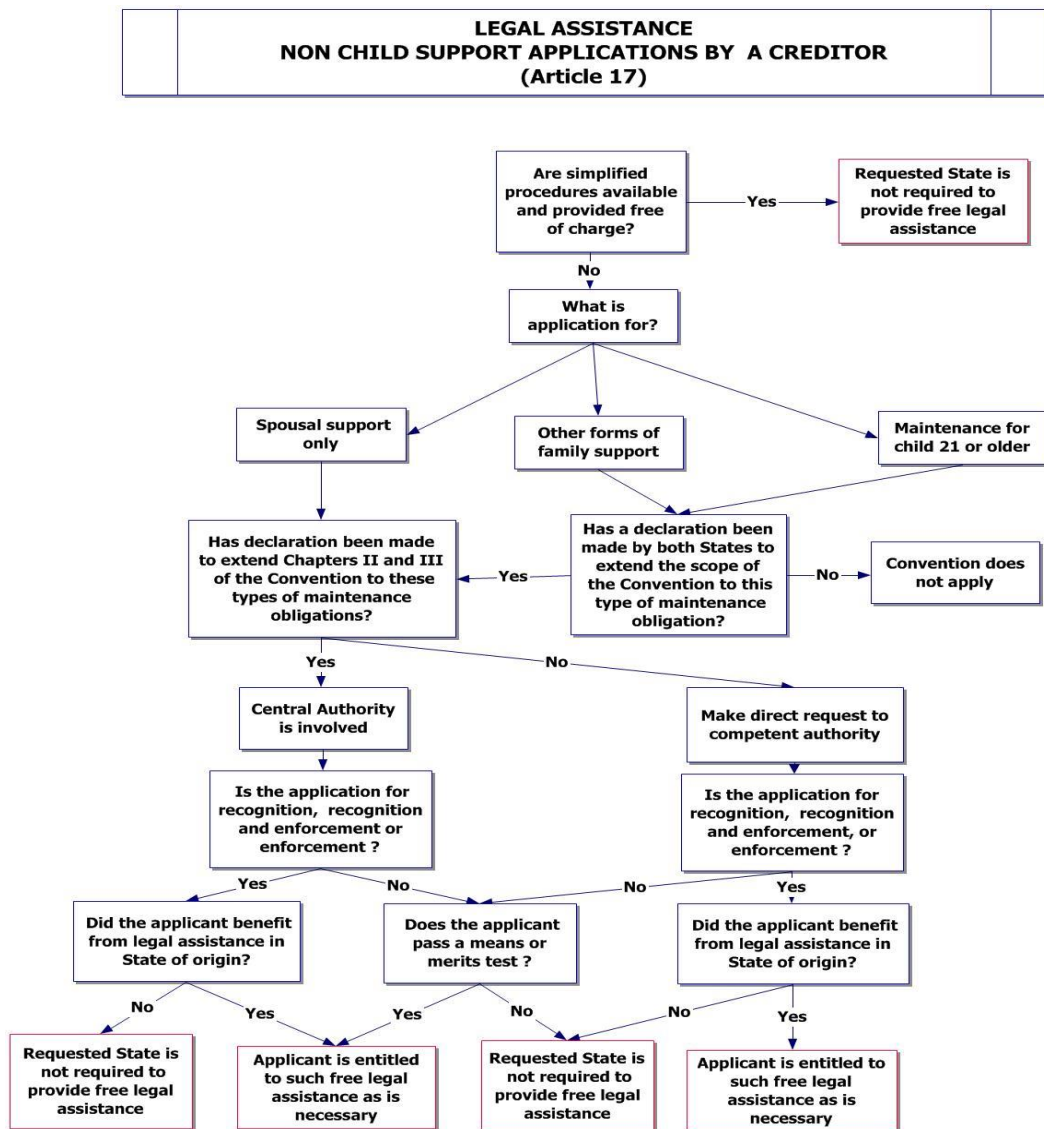
b) Ansökningar om annat underhåll än underhåll till barn för ett barn under 21 år (eller under 18 år om ett förbehåll har anmälts enligt konventionen)

284. Om ansökan avser underhållsbidrag till ett barn som är 21 år eller äldre, underhållsskyldighet mellan makar eller andra former av familjerättsligt underhåll (och om staten, i enlighet med konventionen, har utvidgat konventionens tillämpning till dessa typer av fall) behöver inte kostnadsfritt rättsligt bistånd/fri rättshjälp rutinmässigt tillhandahållas. En EU-medlemsstat eller en fördragsslutande stat bunden av konventionen får neka att tillhandahålla sådant bistånd om ansökan sannolikt inte kommer att beviljas (grundat på en prövning av de faktiska omständigheterna), och staten kan även göra behovsprövning till ett villkor för att erhålla sådana tjänster.⁹¹

285. I alla ärenden som rör erkännande, erkännande och verkställighet, eller verkställighet av ett befintligt avgörande för de typer av underhållsskyldigheter som beskrivs i föregående punkt, och där sökanden erhöll kostnadsfritt rättsligt bistånd/fri rättshjälp i den stat där avgörandet utverkades, har sökanden emellertid rätt till samma nivå av bistånd i den anmodade staten, om sådant bistånd är tillgängligt i den anmodade staten. Detta visas i Figur 4: Rättsligt bistånd enligt konventionen: ansökningar från en underhållsberättigad – annat underhåll än underhåll till barn nedan.⁹²

⁹¹ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

⁹² Ibid.

Figur 4: Rättsligt bistånd enligt konventionen: ansökningar från en underhållsberättigad – annat underhåll än underhåll till barn

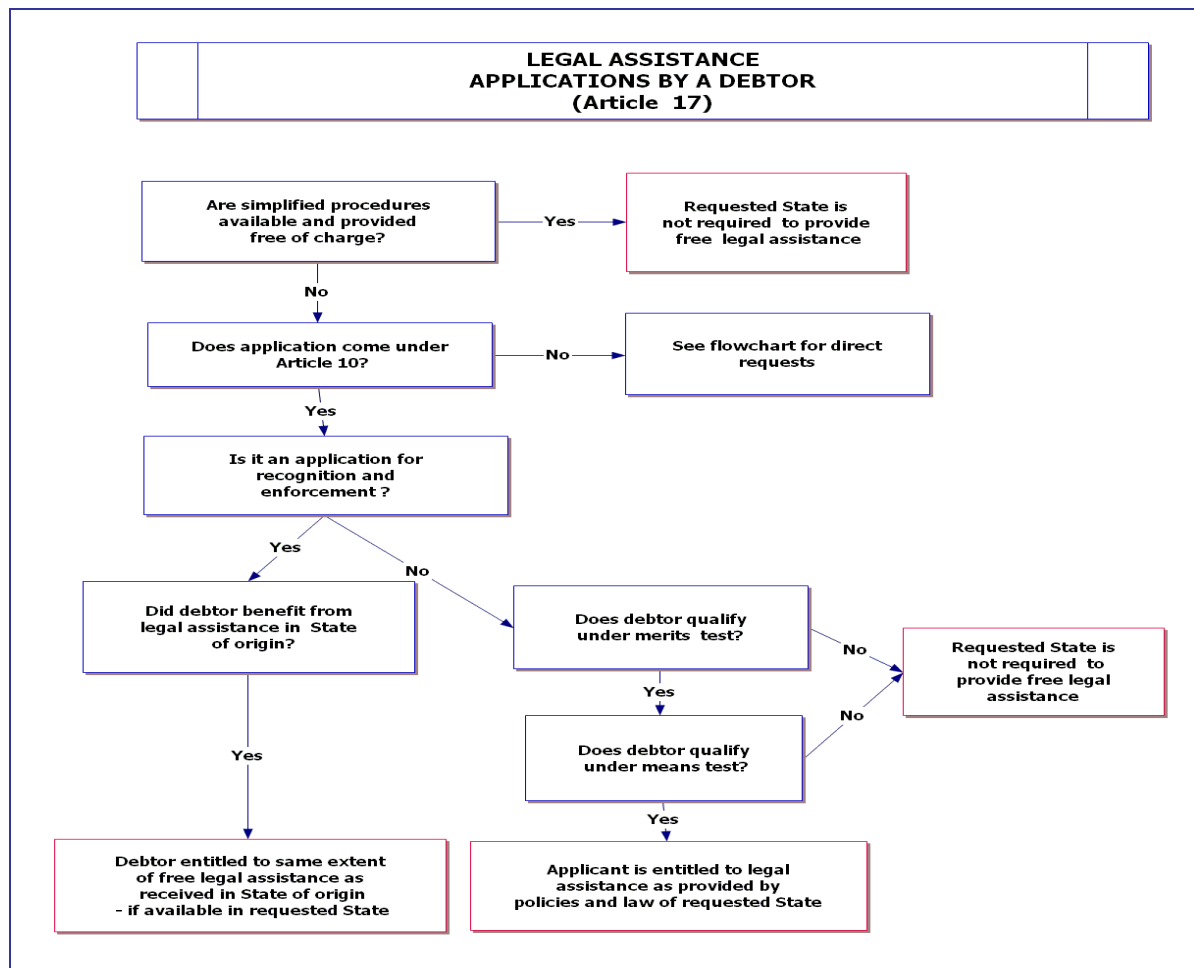
c) Ansökningar av ett offentligt organ

286. Om sökanden är ett offentligt organ enligt definitionen i artikel 36 i konventionen eller artikel 64 i förordningen omfattas detta organ av definitionen av en underhållsberättigad vid ansökningar om erkännande, erkännande och verkställighet eller verkställighet av ett avgörande. Det offentliga organet har därför rätt till kostnadsfritt rättsligt bistånd/fri rättshjälp vid dessa ansökningar om underhåll till barn under 21 år (eller 18 år om ett förbehåll har anmälts enligt konventionen).⁹³

2. Ansökningar som görs av en underhållsskyldig

287. Vid ansökningar från en underhållsskyldig kan den anmodade staten använda både en prövning av de faktiska omständigheterna och en behovsprövning för att fastställa huruvida den ska tillhandahålla kostnadsfritt rättsligt bistånd/fri rättshjälp (artikel 17 i konventionen och artikel 47 i förordningen). Detta framgår av bild 5 nedan, där konventionen används som exempel.

⁹³ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 383.

Figur 5: Rättsligt bistånd enligt konventionen: ansökningar från en underhållsskyldig

3. Föräldraskap eller genetiska tester

288. Enligt artikel 6.2 h i konventionen och artikel 51.2 h i förordningen ska en centralmyndighet vidta lämpliga åtgärder för att vara behjälplig med att fastställa föräldraskap, när detta krävs för indrivningen av underhållet (se ovan, punkt 154 och kapitel 1 avsnitten I.B och III.B). Kostnaderna för genetiska tester för att fastställa föräldraskap kan bli stora. För att dessa kostnader inte ska hindra någon från att erhålla avgöranden om underhållsskyldighet⁹⁴, om tester för att fastställa föräldraskapet är nödvändigt i en ansökan enligt artikel 10.1 c i konventionen eller artikel 56.1 c i förordningen, får den anmodade staten inte kräva att sökanden ska betala för testerna. I stället omfattas dessa kostnader av den allmänna bestämmelsen om att kostnadsfritt rättsligt bistånd/fri rättshjälp ska tillhandahållas sökanden.⁹⁵

289. Hur detta fungerar i praktiken beror på de inhemska förfarandena för genetiska tester i de berörda fördragsslutande staterna. I vissa stater kan den person som begär testet åläggas att betala samtliga kostnader för testet, inklusive kostnaderna för modern och barnet eller barnen i förskott, som ett villkor för kravet på testning. I andra stater kommer den underhållsskyldige endast att behöva betala sin andel av kostnaderna för testerna i förskott. I så fall står den anmodade staten för kostnaderna för att testa modern och barnet/barnen – kostnader som sökanden annars skulle behöva stå för. Dessa kostnader kan emellertid krävas tillbaka av den underhållsskyldige om det visar sig att han är far till barnet. Vardera staten ska enligt sin inhemska lagstiftning eller sitt inhemska förfarande besluta i vilken omfattning den underhållsskyldige ska bära

⁹⁴ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 390.

⁹⁵ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 392.

kostnaderna för testerna och vid vilken tidpunkt i förfarandet betalningen ska göras, om den ska göras över huvud taget.⁹⁶

290. Om ansökan gäller underhåll till barn under 21 års ålder är den generella regeln att så länge ansökan inte är uppenbart ogrundad ska den underhållsberättigade inte behöva betala i förskott för kostnaderna för testet av föräldraskap.⁹⁷

291. I de stater som har förklarat att de kommer att göra en behovsprövning utifrån en bedömning av barnets medel ska kostnaderna för föräldraskapstestet omfattas av rätten till rättsligt bistånd, såvida inte barnet enligt behovsprövningen klarar att själv stå för kostnaderna (gäller endast konventionen).⁹⁸

C. Faktisk tillgång till förfaranden och rättsligt bistånd i [statens namn]

[Fyll i nationell information]

VIII. Interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder enligt 2007 års konvention och 2009 års förordning

A. Hjälp från centralmyndigheten med interimistiska åtgärder enligt konventionen och förordningen

292. Både konventionen och förordningen innehåller bestämmelser som ålägger centralmyndigheter att under vissa omständigheter och på vissa villkor underlätta inledandet av förfaranden för att utverka "interimistiska åtgärder" i den anmodade staten.

293. I artikel 6.2 i i konventionen och artikel 51.2 i i förordningen anges att en av centralmyndigheternas uppgifter enligt båda instrumenten är att "vidta alla lämpliga åtgärder" i samband med en ansökan enligt artikel 10 i konventionen eller artikel 56 i förordningen för att

"inleda eller underlätta inledandet av förfaranden för att utverka eventuella nödvändiga interimistiska åtgärder av territoriellt slag som syftar till att säkra utgången av en pågående ansökan om underhållsbidrag".⁹⁹

294. I artikel 7 i konventionen och artikel 53 i förordningen anges dessutom att en centralmyndighet får göra en motiverad framställan till en annan centralmyndighet om att utföra de uppgifter som beskrivs i artikel 6.2 i i konventionen och artikel 51.2 i i förordningen, när ingen ansökan enligt artikel 10 i konventionen eller artikel 56 i förordningen handläggs (se även kapitel 1 avsnitt III.B i denna handbok). I artikel 7 i konventionen och artikel 53 i förordningen anges att "den anmodade centralmyndigheten ska vidta sådana åtgärder som är lämpliga, om den är övertygad om att de är nödvändiga för att bistå en potentiell sökande att göra en ansökan [enligt artikel 10 i konventionen eller artikel 56 i förordningen] eller avgöra om ett sådant ansökningsförfarande bör inledas".

⁹⁶ Enligt nationell lag i [statens namn] [...].

⁹⁷ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 390.

⁹⁸ Europeiska unionen kommer inte att avge denna förklaring, och ingen EU-medlemsstat kommer således att göra en sådan behovsprövning utifrån en bedömning av barnets medel som beskrivs i konventionen (se rådets beslut 2011/432/EU, ovan fotnot 59).

⁹⁹ Se den förklarande rapporten till konventionen för en fylligare diskussion om vad som avses med "interimistiska åtgärder" i detta sammanhang, punkt 176 f.

295. Med uttrycket "alla lämpliga åtgärder", som används i samband med centralmyndighetens uppgifter vid interimistiska åtgärder, ska förstås "alla åtgärder som en centralmyndighet kan vidta för att uppnå önskat resultat, beroende på dess befogenheter och resurser, och förutsatt att dessa åtgärder är tillåtna i [den anmodade] statens nationella lagstiftning".¹⁰⁰

296. Behöriga myndigheter i stater där konventionen är i kraft och där förordningen är tillämplig bör således vara medvetna om att de kan vara tvungna att ta emot framställningar från eller arbeta tillsammans med sina nationella centralmyndigheter för att inleda förfaranden om interimistiska åtgärder i de fall som nämns ovan.

B. Interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder som är unika för förordningen

297. Förordningen innehåller en mängd kompletterande bestämmelser som behandlar interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder vid genomförandet av förordningen.

1. Interimistiska åtgärder i ursprungsstaten

298. I artikel 39 i förordningen anges att ursprungsdomstolen får förklara att domen ska vara verkställbar utan hinder av att den överklagas, även om omedelbar verkställbarhet inte föreskrivs i nationell lag.

299. Om ett beslut eller en del av ett beslut om interimistiska åtgärder är verkställbart från en annan medlemsstat kan det beslutet verkställas i enlighet med antingen artikel 17.2 i förordningen (i enlighet med förfarandena i avsnitt 1 om avgöranden meddelade i en medlemsstat som är bunden av 2007 års Haagprotokoll) eller artikel 26 i förordningen (i enlighet med förfarandena i avsnitt 2 om avgöranden meddelade i en medlemsstat som inte är bunden av 2007 års Haagprotokoll (se kapitel 8 för mer om erkännande, verkställbarhet och verkställighet av avgöranden i enlighet med kapitel IV i förordningen). I artikel 17.2 och artikel 26 i förordningen anges att den dom som har meddelats i en annan medlemsstat ska vara "verkställbar" i den staten. Det finns emellertid inget krav på att det måste röra sig om en slutlig dom för att domen ska vara verkställbar eller kunna förklaras verkställbar i en annan medlemsstat.

2. Interimistiska åtgärder eller säkerhetsåtgärder i andra stater än den stat där avgörandet meddelades

300. I artikel 14 i förordningen ges domstolar enligt förordningen behörighet att vidta interimistiska åtgärder eller säkerhetsåtgärder:

"Interimistiska åtgärder, inbegripet säkerhetsåtgärder, som kan vidtas enligt lagen i en medlemsstat, får begäras hos domstolarna i den staten, även om en domstol i en annan medlemsstat är behörig att pröva målet i sak enligt denna förordning."

301. Vid utövandet av sin behörighet att vidta interimistiska åtgärder bör behöriga myndigheter vara medvetna om att de även måste fastställa tillämplig lag för sådana åtgärder.¹⁰¹

¹⁰⁰ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 121.

¹⁰¹ För de medlemsstater som är bundna av 2007 års Haagprotokoll (se kapitel 5) är det oklart huruvida interimistiska åtgärder faller inom den tillämpliga lagens räckvidd i protokollet (artikel 11 i protokollet om den tillämpliga lagens räckvidd).

3. Interimistiska åtgärder i väntan på erkännande, erkännande och verkställbarhetsförklaring/verkställighet av ett avgörande i en annan medlemsstat i enlighet med avsnitten 1 och 2 i kapitel IV¹⁰²

302. Enligt avsnitt 1 i kapitel IV i förordningen, om erkännande, verkställbarhet och verkställighet av domar enligt förordningen, gäller enligt artikel 18 följande för domar som har meddelats i en medlemsstat som är bunden av 2007 års Haagprotokoll:

”En verkställbar dom ska automatiskt medföra att säkerhetsåtgärder får vidtas enligt lagen i den verkställande medlemsstaten.”

303. Inom ramen för förfarandet i avsnitt 2 i kapitel IV i förordningen (för domar meddelade i en medlemsstat som inte är bunden av 2007 års Haagprotokoll) förtydligas det dessutom i artikel 36¹⁰³ att ingenting hindrar en sökande från att begära interimistiska åtgärder/säkerhetsåtgärder enligt lagen i den verkställande medlemsstaten, utan att det krävs någon verkställbarhetsförklaring från en annan medlemsstat. I artikel 36.2 i förordningen klargörs dessutom att en verkställbarhetsförklaring automatiskt ska medföra att säkerhetsåtgärder får vidtas. I artikel 36.3 anges att inga andra verkställighetsåtgärder än säkerhetsåtgärder får vidtas mot egendom som tillhör den part mot vilken verkställighet begärs under den tid som beviljats för att söka ändring enligt artikel 32.5 i förordningen (se kapitel 8 för mer information om interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder inom ramen för verkställighetsförfaranden enligt förordningen).

IX. Andra konventioner och förordningar om delgivning av handlingar och bevisupptagning utomlands

A. Översikt

304. Vissa stater har tillträtt 1965 års Haagkonvention om delgivning¹⁰⁴ och/eller 1970 års Haagkonvention om bevisupptagning¹⁰⁵, och båda dessa konventioner kan vara relevanta i ärenden som rör internationella underhållsansökningar.¹⁰⁶ Om det uppstår en situation där en av dessa konventioner kan tillämpas är det viktigt att söka juridisk rådgivning för att se till att de krav som anges i konventionen verkligen är uppfyllda.

305. Inom Europeiska unionen är rådets förordning (EG) nr 1206/2001 av den 28 maj 2001 om samarbete mellan medlemsstaternas domstolar i fråga om bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur tillämplig i alla EU-medlemsstater förutom Danmark, och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (delgivning av handlingar) är tillämplig i alla medlemsstater. Mellan Danmark och övriga EU-medlemsstater tillämpas 1970 års Haagkonvention om bevisupptagning i stället för förordning (EG) nr 1206/2001. Om det uppstår en situation där en av dessa konventioner kan tillämpas är det viktigt att söka juridisk rådgivning för att se till att de krav som anges i konventionen verkligen är uppfyllda.

306. För att fastställa huruvida andra icke-europeiska stater har tillträtt Haagkonventionerna om delgivning och bevisupptagning kan de behöriga myndigheterna

¹⁰² Se kapitel 8 för mer information om erkännande, verkställbarhet och verkställighet av avgöranden i enlighet med kapitel IV i förordningen.

¹⁰³ Artikel 36 i förordningen motsvarar artikel 47 i Bryssel I-förordningen.

¹⁰⁴ Haagkonventionen av den 15 november 1965 om delgivning i utlandet av rättsliga och utomrättsliga handlingar i mål och ärenden av civil och kommersiell natur.

¹⁰⁵ Haagkonventionen av den 18 mars 1970 om bevisupptagning i utlandet i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur.

¹⁰⁶ Se artikel 50 i konventionen och den förklarande rapporten till konventionen, punkterna 648–651.

konstultera statustabellerna för båda konventionerna på Haagkonferensens webbplats < www.hcch.net >, under rubrikerna "Conventions" och därefter "No 14" respektive "No 20".

307. För såväl Haagkonventionen om delgivning som Haagkonventionen om bevisupptagning gäller att de endast är tillämpliga om delgivningen och bevisupptagningen måste genomföras *utomlands*. I detta avseende är det viktigt att notera att begreppet **utomlands** inte används i artikel 6.2 g i 2007 års konvention, som även avser framställningar om särskilda åtgärder (för att "underlätta erhållandet av dokumentation eller annat bevis"), och 6.2 j i konventionen (för att "underlätta delgivningen av handlingar"). Detta beror på att en centralmyndighet i de flesta fall kommer att uppmanas att underlätta bevisupptagning eller delgivning av handlingar *inom sin egen behörighet* för underhållsförfaranden *inom sin egen behörighet*. Det kommer att vara mindre vanligt med förfrågningar om att underlätta bevisupptagning eller delgivning *i utlandet*. Det finns många situationer som omfattas av 2007 års konvention som varken kräver att handlingar ska vidarebefordras för att delges utomlands eller bevisupptagning utomlands.¹⁰⁷ I de parallella artiklarna i förordningen om centralmyndigheters uppgifter vid bevisupptagning och delgivning av handlingar (artikel 51.2 g och 51.2 j) nämns förordning (EG) nr 1206/2001 och förordning (EG) nr 1393/2007, men precis som när det gäller konventionen kommer centralmyndigheter troligen främst att handlägga inhemska framställningar om bevisupptagning och delgivning av handlingar.

308. Det ryms ingen ytterligare diskussion om andra konventioner som är tillämpliga inom detta område i den här handboken. För att ta reda på om en stat har tillträtt 1954 års konvention om vissa till civilprocessen hörande ämnen¹⁰⁸, 1965 års konvention om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur och 1970 års konvention om bevisupptagning i utlandet, se Haagkonferensens webbplats < www.hcch.net >.

B. 1965 års konvention om delgivning i utlandet av handlingar¹⁰⁹

309. I 1965 års konvention om delgivning anges vilka kanaler som ska användas för att sända en handling i ett mål eller ett ärende från en stat som har tillträtt konventionen till en annan stat som också har tillträtt konventionen för att delges i denna andra stat.

310. Konventionen om delgivning från 1965 är tillämplig om samtliga av följande krav är uppfyllda:

- 1 Enligt lagen i den stat där förfarandet äger rum (domstolsstaten) krävs att en handling (till exempel underrättelse om talan) ska överföras från den staten till en annan stat för delgivning i den senare staten.
- 2 Båda staterna är parter i konventionen om delgivning.
- 3 Adressen till den person som ska delges är känd.
- 4 Den handling som ska delges är rättslig eller utomrättslig.
- 5 Den handling som ska delges gäller ett mål eller ärende av civil eller kommersiell natur.

311. Vid tveksamheter kring huruvida 1965 års konvention är tillämplig eller hur man ska göra för att följa konventionsbestämmelserna bör juridisk rådgivning inhämtas.

¹⁰⁷ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkterna 164–167 och 182–185. För en diskussion om vilka typer av bistånd som den anmodade staten skulle kunna tillhandahålla utan att detta omfattas av 1970 års konvention om bevisupptagning, se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 174.

¹⁰⁸ Haagkonventionen av den 1 mars 1954 om vissa till civilprocessen hörande ämnen.

¹⁰⁹ För mer information om konventionen om delgivning, se avdelningen om delgivning på Haagkonferensens webbplats.

C. 1970 års konvention om bevisupptagning i utlandet¹¹⁰

312. I 1970 års konvention om bevisupptagning fastställs samarbetsmetoder vid bevisupptagning i utlandet (dvs. i en annan stat) i mål eller ärenden av civil eller kommersiell natur. Enligt konventionen, som endast är tillämplig mellan stater som är parter i den, ska bevisupptagning göras i) genom framställningar, och ii) genom diplomatiska eller konsulära företrädare eller ombud. Konventionen tillhandahåller effektiva metoder för att avhjälpa skillnader mellan civilrättsliga system och common law-system i fråga om bevisupptagning.

313. Om det blir nödvändigt att ta upp bevis i utlandet bör man vid behov inhämta juridisk rådgivning för att se till att kraven i 1970 års konvention om bevisupptagning uppfylls.

D. Rådets förordning (EG) nr 1206/2001 av den 28 maj 2001 om samarbete mellan medlemsstaternas domstolar i fråga om bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur¹¹¹

314. Rådets förordning (EG) nr 1206/2001 syftar till att förbättra, förenkla och påskynda samarbetet mellan domstolar i fråga om bevisupptagning i Europeiska unionens medlemsstater.¹¹²

315. I förordning (EG) nr 1206/2001 anges två metoder för bevisupptagning mellan medlemsstaterna: direkt utbyte av framställningar om bevisupptagning mellan domstolarna och direkt bevisupptagning från den ansökande domstolens sida. Med ansökande domstol avses den domstol vid vilken förfarandet inleds eller planeras. Med anmodad domstol avses den domstol i en annan medlemsstat som är behörig att ta upp bevis. Ett centralt organ är ansvarigt för att tillhandahålla information och söka lösningar på svårigheter som kan uppstå vid en framställning. Förordningen innehåller tio formulär som gör det lättare att göra framställningar. Framställningar verkställs i enlighet med lagen i den anmodade medlemsstaten. Framställningen måste verkställas senast 90 dagar från det att den kommit in.

316. Diskussioner om förordning (EG) nr 1206/2001 har lett till förslag om att ny teknik, särskilt videokonferenser, borde utnyttjas för att förbättra tillämpningen av förordningen¹¹³, och om behöriga myndigheter är skyldiga att tillämpa förordningen kan de vilja undersöka om det går att hålla videokonferenser.

¹¹⁰ För mer information om konventionen om bevisupptagning, se avdelningen om bevisupptagning på Haagkonferensens webbplats.

¹¹¹ För mer information om förordning (EG) nr 1206/2001, se Europeiska civilrättsatlasens webbplats: < http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_information_en.htm >. Denna typ av uppgifter kommer förmodligen att omdirigeras till den europeiska e-juridikportalen, som finns på följande länk: < <https://e-justice.europa.eu/home.do> >.

¹¹² Som påpekades ovan gäller förordningen mellan alla EU-medlemsstater med undantag av Danmark. Mellan Danmark och de övriga medlemsstaterna gäller Haagkonventionen av den 18 mars 1970 om bevisupptagning i utlandet i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur.

¹¹³ Rapport från kommissionen till rådet, Europaparlamentet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om tillämpningen av rådets förordning (EG) nr 1206/2001 av den 28 maj 2001 om samarbete mellan medlemsstaternas domstolar i fråga om bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (KOM(2007) 769 slutlig – inte offentliggjord i EUT).

E. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (delgivning av handlingar)¹¹⁴

317. Syftet med förordning (EG) nr 1393/2007 (som upphäver rådets förordning (EG) nr 1348/2000) är att förbättra och påskynda översändandet av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur för delgivning mellan medlemsstaterna. Förordningen ska tillämpas mellan alla EU-medlemsstater.¹¹⁵

318. I förordning (EG) nr 1393/2007 redovisas olika sätt att översända och delge handlingar: översändande via sändande och mottagande organ, översändande via konsulära eller diplomatiska kanaler, delgivning genom posttjänster och direkt delgivning.

319. Sändande organ har behörighet att översända handlingar i mål och ärenden som ska delges i en annan medlemsstat. Mottagande organ har behörighet att ta emot handlingar i mål och ärenden från en annan medlemsstat. Det centrala organet är ansvarigt för att tillhandahålla information till de sändande organen och söka lösningar på svårigheter som kan uppstå under översändandet av de handlingar som ska delges. Förordningen innehåller sju formulär för att underlätta förfarandena enligt instrumentet.

X. Bedömning av köpkraftsparitet: gränsöverskridande justering av underhållsbelopp

320. Vid tillämpningen av antingen konventionen eller förordningen kommer behöriga myndigheter att ställas inför valutaomräkningsproblem (framför allt i samband med verkställighet av ett avgörande, se även kapitel 12 avsnitt VI.5 i denna handbok) och problem i samband med justeringen av utländska underhållsbelopp. De kommer därför att bli tvungna att jämföra levnadskostnaderna i olika stater, vilket brukar kallas för en jämförelse av olika länders köpkraftsparitet. En sådan jämförelse kan göras under utverkandet, ändringen eller verkställandet av ett avgörande om underhållsskyldighet. De behöriga myndigheterna blir tvungna att kontrollera nationell praxis på området.¹¹⁶

321. Flera organisationer publicerar och håller uppdaterade tabeller över jämförbar köpkraftsparitet:

- Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD): < http://stats.oecd.org/Index.aspx?datasetcode=SNA_TABLE4 >. I menyn "Transaction", välj "PPPPC: Purchasing Power Parity for Private Consumption".
- Europeiska kommissionens statistikkontor: < http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/purchasing_power_parities/data/database >. (Tabellen måste justeras utifrån användarens behov.)
- Världsbanken: < <http://data.worldbank.org/indicator/PA.NUS.PRVT.PP> >.

¹¹⁴ För mer information om förordning (EG) nr 1393/2007, se Europeiska civilrättsatlasens webbplats: < http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/ds_information_en.htm >. Denna typ av uppgifter kommer förmodligen att omdirigeras till den europeiska e-juridikportalen, som finns på följande länk: < <https://e-justice.europa.eu/home.do> >.

¹¹⁵ Detta inkluderar Danmark, som i en förklaring bekräftade att landet hade för avsikt att genomföra förordningen (EUT L 331, 10.12.2008, s. 21) med stöd av ett parallellt avtal med Europeiska gemenskapen.

¹¹⁶ I [statens namn] [...].

Kapitel 4 - 2009 års förordning: Direkta behörighetsregler

A. Inledning

322. Förordningen innehåller bestämmelser om direkt behörighet som harmoniserar behörighetsreglerna i underhållsärenden inom EU:s medlemsstater. När behöriga myndigheter i EU:s medlemsstater utövar sin behörighet i underhållsärenden sker detta i enlighet med de behörighetsgrunder som anges i kapitel II i förordningen, nämligen när behöriga myndigheter handlägger ansökningar eller direkta framställningar för erhållande eller ändring av avgöranden om underhållsskyldighet enligt förordningen eller konventionen (se kapitlen 10 och 11 i denna handbok).¹¹⁷ På grund av dessa harmoniserade behörighetsregler behöver man inte kontrollera behörigheten hos den behöriga myndigheten i ursprungsstaten vid tidpunkten för erkännande och verkställighet av ett avgörande enligt förordningen (se kapitel 8 om erkännande, verkställbarhet och verkställighet enligt förordningen).

323. Innan behöriga myndigheter tillämpar behörighetsreglerna i förordningen måste de först kontrollera om underhållsärendet omfattas av förordningen, inklusive göra en bedömning av det materiella, geografiska och tidsmässiga tillämpningsområdet (se kapitel 3 del 1 i denna handbok). Det bör noteras att behörighetsreglerna i förordningen rent geografiskt är universellt tillämpliga för behöriga myndigheter i EU:s medlemsstater. Förordningens behörighetsregler ska alltså även tillämpas när underhållsärendet rör en främmande stat (inklusive en främmande stat som har tillträtt 2007 års konvention) som inte är en EU-medlemsstat.

324. Till skillnad från de direkta behörighetsreglerna i förordningen innehåller konventionen bara "indirekta" behörighetsregler, vilka återfinns i artikel 18 ("Begränsning av förfaranden", som diskuteras nedan i samband med diskussionen om artikel 8 i förordningen) och artikel 20 ("Grunder för erkännande och verkställighet"). Detta innebär att den behöriga myndighetens behörighet i ursprungsstaten kontrolleras vid tidpunkten för erkännandet och verkställigheten enligt konventionen. Erkännande och verkställighet av avgörandet är avhängigt av att den behöriga myndighetens behörighet i ursprungsstaten uppfyller en av de grunder för behörighet som anges i artikel 20 i konventionen. Behörighetsreglerna för erhållande eller ändring av ett avgörande enligt konventionen av behöriga myndigheter i stater som inte är EU-medlemsstater regleras däremot av gällande nationell lagstiftning.

325. I detta kapitel i handboken sammanfattas behörighetsreglerna i förordningen, och dessutom uppmärksammas när dessa är identiska med de indirekta behörighetsreglerna i konventionen.¹¹⁸ I fotnoterna till detta kapitel noteras dessutom när bestämmelserna i förordningen liknar bestämmelserna i andra europeiska privaträttsliga instrument.

¹¹⁷ Notera att i regel löser förordningens behörighetsregler inte problem i samband med territoriell behörighet inom en medlemsstat där förordningen är tillämplig. Sådana problem måste lösas i enlighet med nationella regler. Notera dessutom att ansökningar eller direkta framställningar enligt konventionen eller förordningen som avser erkännande eller verkställighet av avgöranden, vilka beskrivs i kapitlen 7, 8 och 9, inte innebär att behöriga myndigheter gör en behörighetsanalys, eftersom dessa ansökningar eller direkta framställningar endast avser erkännande och/eller verkställighet av ett befintligt utländskt avgörande.

¹¹⁸ Även om bestämmelserna i konventionen inte är direkta behörighetsregler kan behöriga myndigheter i praktiken ha dessa i åtanke när de utverkar eller ändrar ett avgörande om underhållsskyldighet som är tänkt att erkännas och/eller verkställas i utlandet i en fördragsslutande stat som är bunden av konventionen (och om den fördragsslutande stat som har tänkt erkänna/verkställa avgörandet är känd, huruvida den staten har anmält ett förbehåll enligt artikel 20 i konventionen). Se även kapitel 7 om inkommande ansökningar och direkta framställningar om erkännande eller erkännande och verkställighet enligt 2007 års konvention.

B. Artikel 3 i förordningen:¹¹⁹ Allmänna bestämmelser

326. I artikel 3 a och 3 b i förordningen anges att behörigheten ska ligga hos domstolen i den ort där svaranden har hemvist respektive hos domstolen i den ort där den underhållsberättigade har hemvist. Dessa bestämmelser har en direkt motsvarighet i den indirekta regeln i artikel 20.1 a och 20.1 c i konventionen, som anger grunder för erkännande och verkställighet av ett avgörande enligt konventionen.¹²⁰

327. I artikel 3 c och 3 d i förordningen anges att en domstol i en medlemsstat är behörig om den enligt sin egen lag är behörig att pröva en talan om någons rättsliga status eller familjeansvar¹²¹, om underhåll har samband med den talan, såvida inte behörigheten endast grundar sig på den ena partens medborgarskap. Dessa direkta behörighetsregler i förordningen har sin motsvarighet i de indirekta behörighetsreglerna i artikel 20.1 f i konventionen.¹²²

328. Notera att de grunder för behörighet som anges i artikel 3 i förordningen inte utgör någon hierarkisk förteckning, och att sökanden därför fritt kan välja mellan dem.

C. Artikel 4 i förordningen:¹²³ Val av domstol

329. Enligt artikel 4 i förordningen får parterna ingå avtal om val av domstol för att utse en eller flera domstolar i en medlemsstat.¹²⁴ I förordningen anges emellertid vissa begränsningar av denna frihet. För det första undantas tvister om underhållsskyldighet mot ett barn under 18 år (artikel 4.3). För det andra krävs det enligt förordningen att det finns en relevant koppling till den eller de domstolar som utses (artikel 4.1). Den eller de domstolar som utses måste ligga i en medlemsstat där en av parterna har hemvist (artikel 4.1 a), där en av parterna är medborgare (artikel 4.1 b) eller, när det gäller underhållsskyldighet mellan makar eller tidigare makar, vara den domstol som har behörighet att pröva tvister mellan makarna i äktenskapsmål (artikel 4.1 c i) eller en domstol i den ort där makarna senast hade gemensam hemvist under en period av minst ett år (artikel 4.1 c ii). Ovanstående förutsättningar måste föreligga vid den tidpunkt då avtalet om val av domstol ingås eller vid den tidpunkt då talan väcks.

330. Artikel 4.4 i förordningen validerar avtal om val av domstol genom att ge exklusiv behörighet till en stat som har tillträtt Luganokonventionen (konventionen om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område, undertecknad den 30 oktober 2007 i Lugano) men som inte är en medlemsstat (så länge avtalen inte avser underhållsskyldigheter mot ett barn under 18 år).

331. I artikel 4.2 i förordningen anges att avtal måste vara "skriftligt", vilket inkluderar "ett elektroniskt meddelande som möjliggör en varaktig dokumentation av avtalet".¹²⁵

¹¹⁹ Artikel 3 a motsvarar i grova drag artikel 2 i Bryssel I-förordningen. Artikel 3 b och 3 c i förordningen motsvarar artikel 5.2 i Bryssel I-förordningen. Artikel 3 d i förordningen är en ny bestämmelse som inte har förekommit tidigare. Notera att i artikel 3 i förordningen används, till skillnad från i Bryssel I-förordningen, endast begreppet *hemvist*, med en ny självständig betydelse (och begreppet definieras inte i förordningen), medan konceptet *domicil*, som används i Bryssel I-förordningen, inte används.

¹²⁰ I konventionen anges dessutom att svaranden och den underhållsberättigade ska ha haft sin hemvist i ursprungsstaten när talan väcktes. Notera att enligt artikel 20.2 i konventionen kan artikel 20.1 c bli föremål för ett förbehåll från en fördragsslutande stat.

¹²¹ När det gäller artikel 3 d i förordningen är det viktigt att notera att behöriga myndigheter som har behörighet enligt Bryssel IIa-förordningen således även kan förklara sig behöriga i underhållsären den som har samband med en talan om familjeansvar.

¹²² Notera att enligt artikel 20.2 i konventionen kan artikel 20.1 f bli föremål för ett förbehåll från en fördragsslutande stat.

¹²³ Artikel 4 i förordningen motsvarar artikel 23 i Bryssel I-förordningen, även om de tidigare reglerna har ändrats något. I den nya förordningen anges nya begränsningar för avtal om val av domstol mellan parter i underhållsären den, till skillnad från Bryssel I-förordningen som inte innehöll några begränsningar på detta område.

¹²⁴ Notera att det i förordningen, till skillnad från i Bryssel I-förordningen (artikel 23.1) inte längre krävs att en av parterna ska ha "domicil" i en medlemsstat för att ingå ett avtal om val av domstol.

¹²⁵ I artikel 23.1 a och artikel 23 i Bryssel I-förordningen används i stort sett samma formuleringar som i förordningen för att beskriva vad som avses med "skriftligt".

332. I både artikel 18.2 a och artikel 20.1 e¹²⁶ i konventionen hänvisas till att avtal om domstolsstat som parterna ingått "skriftligen" ska respekteras, "förutom vid tvister som rör underhållsskyldighet mot barn".

D. Artikel 5 i förordningen:¹²⁷ Behörighet grundad på att svaranden går i svaromål

333. I artikel 5 i förordningen anges att "en domstol i en medlemsstat [är] behörig om svaranden går i svaromål inför denna", såvida inte svaranden gick i svaromål för att bestrida domstolens behörighet. Detta motsvarar den indirekta behörighetsregeln i artikel 20.1 b i konventionen.

E. Artikel 6 i förordningen:¹²⁸ Subsidiär behörighet

334. I artikel 6 i förordningen anges följande grund för behörighet: "Om ingen medlemsstats domstol är behörig enligt artiklarna 3, 4 och 5, och ingen domstol i en stat som har tillträtt Luganokonventionen men som inte är en medlemsstat är behörig enligt bestämmelserna i den konventionen, ska domstolarna i den medlemsstat där båda parterna är medborgare¹²⁹ vara behöriga."

335. Notera att en behörig myndighet på eget initiativ (*ex officio*) måste göra den prövning som enligt artikel 6 krävs för att fastställa huruvida en domstol är behörig enligt artiklarna 3, 4 eller 5 i förordningen.

336. I den indirekta behörighetsregeln i artikel 20.1 f i konventionen undantas uttryckligen behörighet som grundas enbart på den ena partens medborgarskap (ärendet om någons rättsliga status eller föräldraansvar). Däremot sägs inget om behörighet grundat på båda parter gemensamma medborgarskap.¹³⁰

F. Artikel 7 i förordningen: Forum necessitatis

337. I artikel 7 i förordningen anges att även följande grund för behörighet i undantagsfall kan tillämpas: "Om ingen medlemsstats domstol är behörig enligt artiklarna 3, 4, 5 och 6, kan domstolarna i en medlemsstat, i undantagsfall, uppta tvisten om ett förfarande inte rimligen kan inledas eller genomföras eller visar sig vara omöjligt¹³¹ i en tredjestat till vilken tvisten har nära anknytning. Tvisten ska ha tillräcklig anknytning till den medlemsstat i vilken talan väckts." Det finns inte någon motsvarande indirekt behörighetsregel i konventionen.¹³²

338. Enligt artikel 7 måste domare för att kunna förklara sig behöriga tillämpa det tvåstegstest som beskrivs i den artikeln. För det första måste de pröva huruvida ett

¹²⁶ Notera att enligt artikel 20.2 i konventionen kan artikel 20.1 e bli föremål för ett förbehåll från en fördragsslutande stat.

¹²⁷ Artikel 5 i förordningen motsvarar artikel 24 i Bryssel I-förordningen.

¹²⁸ Artikel 6 i förordningen har ingen motsvarighet i Bryssel I-förordningen.

¹²⁹ Det bör noteras att artikel 6 inte föreskriver att partens eller parternas faktiska medborgarskap ska prövas eller fastställas (t.ex. i vissa jurisdiktioner, i mål där en av parterna har dubbelt medborgarskap) innan denna behörighetsregel tillämpas.

¹³⁰ Eftersom gemensamt medborgarskap inte är en av de grunder som räknas upp i artikel 20 i konventionen, där grunder för erkännande och verkställighet av ett avgörande anges, kan den mer omfattande behörighet som domstolarna ges i förordningen bli problematisk vid erkännande och verkställighet av avgöranden som meddelas i andra fördragsslutande stater och som grundas på denna behörighet. Behöriga myndigheter kan behöva ha detta i åtanke om de vill att det avgörande som de meddelar eller ändrar ska erkännas och/eller verkställas i en fördragsslutande stat som är bunden av konventionen men där förordningen inte är tillämplig.

¹³¹ I Nederländerna gör t.ex. artikel 9 b i civilprocesslagen det möjligt för en nederländsk domstol att förklara sig behörig om det är omöjligt att hålla en rättegång utanför Nederländerna. Enligt rättspraxis har begreppet omöjlighet tolkats som såväl en faktisk (t.ex. inbördeskrig, naturkatastrof) som en juridisk omöjlighet (t.ex. på grund av diskriminerande lagstiftning gentemot vissa etniska grupper).

¹³² Denna grund för behörighet kan således även ställa till problem när EU-medlemsstaters avgöranden som grundas på denna behörighetsgrund ska erkännas och verkställas i fördragsslutande stater som är bundna av konventionen, om den "tillräckliga anknytning" som anges i bestämmelsen inte överlappar med en av de grunder för behörighet i ärenden om erkännande och verkställighet som räknas upp i artikel 20 i konventionen. Behöriga myndigheter kan behöva ha detta i åtanke om de vill att det avgörande som de meddelar eller ändrar ska erkännas och/eller verkställas i en fördragsslutande stat som är bunden av konventionen men där förordningen inte är tillämplig.

förfarande inte kan genomföras eller är omöjligt i en tredjestat till vilken tvisten har nära anknytning, och för det andra måste de pröva huruvida tvisten har "tillräcklig anknytning" till den medlemsstat i vilken talan väckts.

G. Artikel 8 i förordningen: Begränsning av förfaranden

339. Artikel 8 i förordningen har rubriken "Begränsning av förfaranden". Förutom några små skillnader är denna artikel identisk med artikel 18 i konventionen, som har samma rubrik. I artikel 8 i förordningen anges dessutom att bestämmelserna i den artikeln även gäller när ett avgörande meddelas "i en stat bunden av 2007 års Haagkonvention" eller i en medlemsstat.

340. I artikel 8.1 i förordningen anges att huvudregeln är att så länge som en underhållsberättigad fortsätter att ha sin hemvist i den stat där domen meddelades (oavsett om denna stat är en medlemsstat som omfattas av förordningen eller en fördragsslutande stat som är bunden av konventionen) kan en talan för att ändra domen eller få en ny dom inte väckas i någon annan medlemsstat. Motsvarande bestämmelse finns i artikel 18.1 i konventionen.

341. I artikel 8.2 i förordningen, som motsvaras av artikel 18.2 i konventionen, anges fyra undantag till denna huvudregel.

342. För det första ska ingen begränsning av förfaranden tillämpas om parterna i enlighet med artikel 4 i förordningen, som definierar gränserna för och begränsningarna i avtal mellan parterna om val av domstol (se diskussionen ovan), har avtalat om att domstolarna i den andra medlemsstaten är behöriga.¹³³ För det andra ska det göras ett undantag om den underhållsberättigade godtar den andra medlemsstatens domstolars behörighet i enlighet med artikel 5 (se diskussionen ovan).¹³⁴ För det tredje ska det göras ett undantag om behörig myndighet i en ursprungsstat bunden av 2007 års Haagkonvention inte kan, eller vägrar, utöva behörighet för att ändra domen eller meddela en ny dom.¹³⁵ Slutligen ska det göras ett undantag om den dom som meddelats i en ursprungsstat bunden av 2007 års Haagkonvention inte kan erkännas eller förklaras verkställbar i den medlemsstat där talan om en ändrad eller ny dom övervägs.¹³⁶

H. Artikel 9 i förordningen:¹³⁷ Väckande av talan vid domstol

343. I artikel 9 i förordningen anges när en talan enligt förordningen anses ha "väckts" vid en domstol, nämligen antingen när lämpliga handlingar har ingetts till domstolen eller åtgärder i samband med delgivning av handlingar har vidtagits.¹³⁸

¹³³ I motsvarande artikel 18.2 a i konventionen anges undantaget i konventionen på följande sätt: "om parterna, förutom vid tvister som rör underhållsskyldighet mot barn, skriftligen har avtalat att den andra fördragsslutande staten är behörig".

¹³⁴ I motsvarande artikel 18.2 b i konventionen anges undantaget i konventionen på följande sätt: "om den underhållsberättigade godtar den andra fördragsslutande statens behörighet, antingen uttryckligen eller genom att gå i svaromål utan att invända mot behörigheten vid första möjliga tillfälle".

¹³⁵ I motsvarande artikel 18.2 c i konventionen anges undantaget i konventionen på följande sätt: "om behörig myndighet i en ursprungsstat inte kan, eller vägrar, utöva behörighet för att ändra domen eller meddela en ny dom".

¹³⁶ I motsvarande artikel 18.2 d i konventionen anges undantaget i konventionen på följande sätt: "om det avgörande som meddelats i ursprungsstaten inte kan erkännas eller förklaras verkställbart i den fördragsslutande stat där ett förfarande för ett ändrat eller nytt avgörande övervägs".

¹³⁷ Artikel 9 i förordningen motsvarar artikel 30 i Bryssel I-förordningen och artikel 16 i Bryssel IIa-förordningen.

¹³⁸ Det finns inte någon motsvarande bestämmelse i konventionen.

I. Artikel 10 i förordningen:¹³⁹ Prövning av behörighetsfrågan

344. I artikel 10 i förordningen anges att om en talan som väcks vid en domstol avser ett fall som domstolen inte är behörig att ta upp "ska domstolen självmant förklara sig obehörig".¹⁴⁰

J. Artikel 11 i förordningen:¹⁴¹ Prövning av frågan om målet kan tas upp

345. I artikel 11.1 i förordningen anges att målet ska förklaras vilande i en viss medlemsstat (som är behörig) om en svarande har hemvist i en annan stat och inte har gått i svaromål, för att ge svaranden vederbörlig information om förhandlingen och vederbörliga handlingar i tillräcklig tid för att kunna förbereda sitt svaromål, eller för att se till att dessa åtgärder vidtas. I artikel 11.2 respektive 11.3 anges alternativa bestämmelser för när handlingar ska översändas enligt förordning (EG) nr 1393/2007 (Europaparlamentets och rådets förordning om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur) eller Haagkonventionen av den 15 november 1965 om delgivning i utlandet av mål och ärenden av civil eller kommersiell natur. (Se kapitel 3 del II avsnitt IX för mer information om delgivning av handlingar i utlandet.)

346. Även om konventionen saknar en bestämmelse som gör det möjligt att vilandeförklara ett mål under de omständigheter som beskrivs ovan tillhandahåller artikel 22 e i konventionen en grund för att neka erkännandet eller verkställigheten av ett avgörande om svaranden "har uteblivit eller inte varit företräd" och antingen inte har underrättats om förfarandet på vederbörligt sätt (i) eller inte har underrättats om avgörandet på vederbörligt sätt och inte har fått tillfälle att överklaga avgörandet (ii).

K. Artikel 12 i förordningen:¹⁴² litispendens och artikel 13:¹⁴³ Mål som har samband med varandra

347. Artikel 12 respektive 13 i förordningen innehåller bestämmelser om litispendens (mål som rör samma "sak" och som gäller samma parter, och där talan väckts i en annan medlemsstat) och "mål som har samband med varandra" (mål som "är så förenade att en gemensam handläggning och dom är påkallad för att undvika att oförenliga domar meddelas som en följd av att käromålen prövas i olika rättegångar") där talan väckts i en annan medlemsstat. I båda artiklarna tillämpas regeln om "den domstol vid vilken talan först väckts".

348. Konventionen innehåller en bestämmelse (under "Skäl för att vägra erkännande och verkställighet av ett avgörande", artikel 22 c) som behandlar frågor om litispendens. Erkännande och verkställighet av ett avgörande får vägras om "en rättegång mellan samma parter om samma sak pågår vid en myndighet i den anmodade staten och detta förfarande inleddes först".

¹³⁹ Artikel 10 i förordningen motsvarar artikel 17 i Bryssel IIa-förordningen.

¹⁴⁰ Det finns inte någon motsvarande bestämmelse i konventionen.

¹⁴¹ Artikel 11 i förordningen motsvarar artikel 18 i Bryssel IIa-förordningen.

¹⁴² Artikel 12 i förordningen motsvarar artikel 27 i Bryssel I-förordningen och artikel 21 i konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och verkställighet av domar på privaträttens områden (nedan kallad Brysselkonventionen).

¹⁴³ Artikel 13 i förordningen motsvarar artikel 28 i Bryssel I-förordningen.

L. Artikel 14 i förordningen:¹⁴⁴ Interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder

349. I artikel 14 anges att interimistiska åtgärder (däribland säkerhetsåtgärder) som kan vidtas enligt lagen i en medlemsstat får begäras hos domstolarna i den staten, även om en domstol i en annan medlemsstat enligt förordningen är behörig att pröva målet i sak.¹⁴⁵ (Se även kapitel 3 del II avsnitt VIII i denna handbok för mer information om interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder.)

350. Konventionen innehåller inte någon bestämmelse som motsvarar artikel 14 i förordningen, men den innehåller en möjlighet att vända sig till centralmyndigheter för att begära sådana åtgärder. I artikel 6.2 i i förordningen anges att i samband med ansökningar enligt konventionen ska centralmyndigheter "vidta alla lämpliga åtgärder för att inleda eller underlätta inledandet av förfaranden för att utverka eventuella nödvändiga interimistiska åtgärder av territoriellt slag som syftar till att säkra utgången av en pågående ansökan om underhållsbidrag". Artikel 7.1 i konventionen ("Framställningar om särskilda åtgärder") ger dessutom centralmyndigheterna befogenhet att göra framställningar till en annan centralmyndighet, inklusive framställningar om särskilda åtgärder enligt artikel 6.2 i i konventionen, när ingen ansökan enligt konventionen handläggs än. I artikel 7.2 anges dessutom att centralmyndigheter även får vidta särskilda åtgärder (inklusive de interimistiska åtgärder som behövs) efter framställan av en annan centralmyndighet när ett internt mål som den sistnämnda centralmyndigheten känner till innehåller "internationella inslag".

¹⁴⁴ Artikel 14 i förordningen motsvarar artikel 31 i Bryssel I-förordningen och artikel 24 i Brysselkonventionen.

¹⁴⁵ Notera att det inte sägs något i förordningen om vilken lag som ska tillämpas i samband med interimistiska åtgärder. Av artikel 11 i 2007 års Haagprotokoll (se kapitel 5) framgår dessutom inte huruvida interimistiska åtgärder omfattas av tillämpningsområdet för det protokollet. I vissa nationella rättsordningar är det upp till den enskilda domstolen att avgöra vilken lag som ska tillämpas i samband med interimistiska åtgärder.

Kapitel 5 - Tillämplig lag enligt 2007 års konvention och 2009 års förordning

A. 2007 års konvention och 2007 års Haagprotokoll om tillämplig lag

351. Själva Haagkonventionen innehåller inte några omfattande bestämmelser om tillämplig lag. Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet (nedan kallad *protokollet*) är ett självständigt internationellt instrument som är kopplat till och förenligt med 2007 års konvention, eftersom instrumenten var föremål för parallella förhandlingar och båda instrumenten antogs samtidigt. Fördragsslutande stater som är bundna av konventionen uppmanas särskilt att även att tillträda protokollet. Alla stater får emellertid tillträda protokollet. Uppgifter om vilka fördragsslutande stater som har tillträtt protokollet finns på Haagkonferensen för internationell privaträtts webbplats < www.hcch.net >, under rubrikerna "Conventions", därefter "Convention 39" och slutligen "Status table", eller under rubriken "Child Support/Maintenance Section".

352. Behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheter som handlägger internationella underhållsärenden måste först fastställa huruvida det egna landet har tillträtt protokollet.¹⁴⁶ Om så är fallet avgör protokollet vilka bestämmelser om tillämplig lag som ska tillämpas i samband med underhållsärenden till följd av ansökningar enligt konventionen eller direkta framställningar om erhållande av avgöranden om underhållsskyldighet (se kapitel 10) och om ändring av avgöranden om underhållsskyldighet (se kapitel 11). Ansökningar eller framställningar om erkännande och verkställighet av avgöranden enligt konventionen omfattas vanligtvis inte av bestämmelserna i protokollet, eftersom frågor om tillämplig lag har redan avhandlats i ursprungsstaten.¹⁴⁷ Om din stat inte har tillträtt protokollet, eller inte är en stat där protokollet är tillämpligt (se avsnitt B nedan), ska lagen i domstolslandet (dvs. den anmodade staten), inklusive dess bestämmelser avseende internationell privaträtt, tillämpas på avgöranden om underhållsskyldighet.

353. Det är dock viktigt att komma ihåg att konventionen inte innehåller en uppsättning specifika bestämmelser om a) ett offentligt organs rätt att agera i stället för en underhållsberättigad eller begära återbetalning av förmåner som betalats ut till den underhållsberättigade (artikel 36.2), b) underhållsskyldighetens varaktighet och preskriptionsfrister vid verkställighet av utestående fordringar (artikel 32.4 och 32.5) och c) barnets rätt att under vissa särskilda omständigheter komma i fråga för underhållsbidrag (artikel 20.5).

354. En översikt över bestämmelserna i protokollet återges nedan, i avsnitt C.

355. Behöriga myndigheter bör även tänka på att även om protokollet inte gäller i deras stat kan flera äldre Haagkonventioner om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet fortfarande gälla.¹⁴⁸

¹⁴⁶ Protokollet [är] [är inte] tillämpligt i [statens namn]. Se även avsnitt B i detta kapitel.

¹⁴⁷ Dock kan protokollet naturligtvis ha tillämpats i ursprungsstaten. Se även artiklarna 32.4 och 32.5 i konventionen, som rör frågor om tillämplig lag i samband med verkställighet enligt konventionen.

¹⁴⁸ Haagkonventionen av den 24 oktober 1956 om tillämplig lag för underhåll till barn och Haagkonventionen av den 2 oktober 1973 om tillämplig lag för underhållsskyldighet (nedan kallad *1973 års konvention*). Uppgifter om vilka fördragsslutande stater som har tillträtt dessa instrument finns på Haagkonferensens webbplats < www.hcch.net >, under rubrikerna "Conventions", därefter "Convention 8" eller "Convention 24" och slutligen "Status table".

B. 2009 års förordning och 2007 års Haagprotokoll om tillämplig lag

356. Genom rådets beslut av den 30 november 2009 om Europeiska gemenskapens ingående av Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet (2009/941/EG) godkände Europeiska gemenskapernas råd (som det då hette) protokollet på Europeiska gemenskapens vägnar, med undantag för Danmark och Förenade kungariket.¹⁴⁹

357. Protokollet är tillämpligt i deltagande EU-medlemsstater, [inklusive] [statens namn], från och med den 18 juni 2011.¹⁵⁰ Det bör även noteras att protokollet har retroaktiv verkan och är tillämpligt på underhållsanspråk i medlemsstaterna som framställdes innan det datum protokollet började tillämpas.¹⁵¹

358. I förordningen avhandlas tillämplig lag främst i artikel 15 i kapitel III. I den artikeln anges att den lag som ska tillämpas på underhållsskyldighet ska fastställas i enlighet med 2007 års Haagprotokoll i de medlemsstater som är bundna av det instrumentet.¹⁵²

359. Nedan (se kapitel 8) beskrivs ingående hur reglerna om avskaffandet av krav på exekvaturförfarande för erkännande och verkställighet av utländska avgöranden ska tillämpas av EU-medlemsstater som är bundna av protokollet (alla medlemsstater utom Förenade kungariket och Danmark).

C. Tillämpning av protokollet och en kort sammanfattning av bestämmelserna

360. De viktigaste bestämmelserna i protokollet sammanfattas nedan. Behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheter bör konsultera protokolltexten och den förklarande rapporten till protokollet för närmare detaljer. Det går att få tillgång till den förklarande rapporten på Haagkonferensen för internationell privaträtts webbplats < www.hcch.net >, genom att gå in under rubrikerna "Conventions", därefter "Convention 39" och därefter "HCCH Publications".

1. Universell tillämpning

361. Till skillnad från 2007 års konvention, som enbart gäller mellan fördragsslutande stater, har protokollet en allmängiltig verkan (erga omnes).¹⁵³ Det innebär att behöriga myndigheter ska tillämpa sina bestämmelser i en stat som har tillträtt protokollet eller i stater där protokollet är tillämpligt, även om tillämplig lag är lagen i en stat som inte har tillträtt protokollet.¹⁵⁴ I praktiken innebär erga omnes att protokollet kan gynna många underhållsberättigade som har sin "domicil" i stater som inte har tillträtt protokollet. En underhållsberättigad som är bosatt i en stat där protokollet inte är tillämpligt och som väcker talan i en stat där protokollet är tillämpligt (t.ex. i den stat där den

¹⁴⁹ Se skälen 11 och 12 och artikel 3 i rådets beslut av den 30 november 2009 om Europeiska gemenskapens ingående av Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet (2009/941/EG). I skäl 5 i rådets beslut förklaras att "[g]emenskapen har exklusiv behörighet i alla frågor som regleras av protokollet".

¹⁵⁰ Ibidem, artikel 4.

¹⁵¹ Ibidem, artikel 5.

¹⁵² Det bör noteras att genom artikel 15 i förordningen görs protokollet till en del av unionsrätten, och en behörig myndighet som tillämpar protokollet kan därför begära ett förhandsavgörande från Europeiska unionens domstol.

¹⁵³ Artikel 2 i protokollet.

¹⁵⁴ Det bör noteras att för de stater som har tillträtt både 1973 års konvention och protokollet kan det uppstå konkurrens mellan dessa både instrument i samband med dessa staters förbindelser med andra stater som har tillträtt 1973 års konvention, men som inte har tillträtt 2007 års protokoll. Framför allt gäller detta Japan, Turkiet och Schweiz, som har tillträtt 1973 års konvention men som ännu inte har tillträtt protokollet. I ärenden som involverar dessa stater är frågan därför vilka universella bestämmelser om tillämplig lag i det nya protokollet eller 1973 års konvention som bör ges företräde. Åsikterna går isär om detta i litteraturen. Se diskussionen i den förklarande rapporten till protokollet, punkterna 194–197. [statens namn] [har] [har inte] tillträtt 1973 års konvention.

underhållsskyldige har sin "domicil") gynnas exempelvis av att man tillämpar enhetliga regler till förmån för den underhållsberättigade som anges i protokollet.

2. Protokollets tillämpningsområde

362. De underhållsskyldigheter som anges i protokollet har ett vidare tillämpningsområde än de som anges i 2007 års konvention, och i protokollet fastställs tillämplig lag avseende underhållsskyldigheter som har sin grund i alla former av familjeförhållanden, utan någon möjlighet att anmäla förbehåll.¹⁵⁵ Tillämpningsområdet omfattar alla underhållsskyldigheter som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svågerlagsförhållanden¹⁵⁶ – och motsvarar därför förordningens tillämpningsområde. I protokollet definieras inte "familjeförhållanden" eller andra begrepp. Vid tolkningen av dessa begrepp och protokollet bör behöriga myndigheter ta hänsyn till protokollets internationella karaktär och behovet av att främja en enhetlig tillämpning av protokollet.¹⁵⁷

363. En särskild regel om bestridande har inkluderats i protokollet för att göra det möjligt att i någon mån begränsa protokollets vida tillämpningsområde.¹⁵⁸ En underhållsskyldig kan bestrida en underhållsberättigad persons anspråk och som grund för detta anföra att det inte finns någon sådan skyldighet vare sig enligt lagen i den stat där den underhållsskyldige har sin hemvist eller, om båda parterna är medborgare i samma stat, enligt lagen i den staten. Alla underhållsskyldigheter förutom föräldrars underhållsskyldighet mot sina barn eller underhållsskyldigheter mellan makar eller tidigare makar kan bli föremål för ett sådant bestridande.

364. Tillämpning av den lag som fastställs enligt protokollet får slutligen vägras om "dess verkan uppenbart skulle stå i strid med grunderna för domstolslandets rättsordning".¹⁵⁹

3. Den tillämpliga lagens räckvidd

365. Protokollet innehåller en icke uttömmande förteckning över frågor där relevant tillämplig lag ska tillämpas, däribland om, i vilken utsträckning och mot vem den underhållsberättigade kan rikta ett krav på underhåll, i vilken utsträckning den underhållsberättigade kan begära underhåll retroaktivt, beräkningsgrunden för storleken på underhållsbidraget samt indexering, vem som får väcka talan om underhållsskyldighet, utom i frågor som rör processbehörighet och företrädare under förfarandet, preskriptionsfrister eller talefrister samt omfattningen av den underhållsskyldiges förpliktelser, om ett offentligt organ begär återbetalning av bidrag som har lämnats till en underhållsberättigad i stället för underhåll.¹⁶⁰

4. Allmän regel om tillämplig lag

366. Den huvudregel i fråga om tillämplig lag som tillämpas i protokollet är att underhållsskyldighet ska regleras av lagen i den stat där den underhållsberättigade har sin hemvist.¹⁶¹ Fördelarna med huvudregeln är att den gör det möjligt att vid fastställandet av om, och i vilken omfattning, underhållsskyldighet föreligger ta hänsyn till de rättsliga och faktiska omständigheterna i den sociala miljön i det land där den underhållsberättigade bor, att säkerställa att underhållsberättigade som bor i samma land behandlas lika och att den lag som utpekats som tillämplig lag ofta sammanfaller med domstolslandets lag.

¹⁵⁵ Artikel 27 i protokollet.

¹⁵⁶ Artikel 1.1 i protokollet.

¹⁵⁷ Artikel 20 i protokollet.

¹⁵⁸ Artikel 6 i protokollet.

¹⁵⁹ Artikel 13 i protokollet.

¹⁶⁰ Artikel 11 i protokollet.

¹⁶¹ Artikel 3 i protokollet.

5. Särskilda regler till förmån för vissa underhållsberättigade

367. Protokollet innehåller vissa hierarkiskt ordnade subsidiära bestämmelser om tillämplig lag som har utformats för att gynna vissa underhållsberättigade.¹⁶² Dessa specialregler har utformats enligt principen om att den underhållsberättigade ska gynnas (*favor creditoris*), och syftet är att se till att den underhållsberättigades möjligheter att motta underhåll blir så stora som möjligt.

368. De typer av underhållsberättigade som gynnas av dessa kompletterande regler är följande: a) barn som har rätt till underhåll från sina föräldrar (oavsett barnets ålder), b) varje person som ännu inte fyllt 21 år och som har rätt till underhåll från andra personer än sina föräldrar (med undantag av underhållsskyldigheter som uppkommer mellan makar, tidigare makar och parter i ett äktenskap som annullerats och c) föräldrar som har rätt till underhåll från sina barn.¹⁶³

369. Enligt protokollet omfattas en underhållsberättigad som tillhör en av ovanstående kategorier, och som inte kan få underhåll med stöd av den lag som tillämpas enligt den allmänna regeln, av domstolslandets lag.¹⁶⁴ Om en sådan underhållsberättigad vänder sig till den behöriga myndigheten i den stat där den underhållsskyldige har sin hemvist ska lagen i det landet dessutom tillämpas, såvida inte den underhållsberättigade med stöd av det egna landets lag kan få underhåll från den underhållsskyldige, i vilket fall lagen i den stat där den underhållsberättigade har sin hemvist åter ska tillämpas.¹⁶⁵ I protokollet anges slutligen att om den underhållsberättigade inte kan få underhåll från den underhållsskyldige med stöd av den allmänna regeln eller de kompletterande reglerna ska, om de båda är medborgare i samma stat, lagen i den staten tillämpas.¹⁶⁶

6. Särskild regel avseende makar och tidigare makar

370. Protokollet innehåller en särskild regel om underhållsskyldigheter mellan makar, tidigare makar och parter i ett äktenskap som annullerats.¹⁶⁷ Med avvikelse från den oåterkalleliga kopplingen till den lag som tillämpas på skilsmässor enligt artikel 8 i 1973 års konvention¹⁶⁸, ska den lag där den underhållsberättigade har sin hemvist tillämpas, dock med förbehåll för en undantagsklausul.

371. Var och en av parterna kan motsätta sig att lagen i den stat där den underhållsberättigade har sin hemvist tillämpas, varefter den domstol eller myndighet som parten vänt sig till måste utreda huruvida äktenskapet har en starkare koppling till en annan lag än lagen i den stat där den underhållsberättigade har sin hemvist (t.ex. makarnas hemvist eller "domicil" under äktenskapet, deras medborgarskap, var äktenskapet ingicks och var hemskillnaden eller äktenskapsskillnaden ägde rum). Enligt protokollet ska man i en sådan utredning särskilt ta hänsyn till den stat där parterna senast hade gemensam hemvist.¹⁶⁹

7. Parternas val av tillämplig lag

372. Protokollet innehåller nya inslag som, med vissa inskränkningar, ger parterna rätt att själva peka ut vilken lag som ska vara tillämplig på underhållsskyldigheten.

373. För det första får parterna lov att ingå "överenskommelser om förfarande" för att peka ut vilken lag som ska tillämpas i ett specifikt förfarande.¹⁷⁰ Denna bestämmelse ska

¹⁶² Artikel 4 i protokollet.

¹⁶³ Artikel 4.1 i protokollet.

¹⁶⁴ Artikel 4.2 i protokollet.

¹⁶⁵ Artikel 4.3 i protokollet.

¹⁶⁶ Artikel 4.4 i protokollet.

¹⁶⁷ Artikel 5 i protokollet.

¹⁶⁸ Se fotnot 148 ovan.

¹⁶⁹ Artikel 5 i protokollet.

¹⁷⁰ Artikel 7 i protokollet.

bara tillämpas om en underhållsberättigad har framställt eller är på väg att framställa ett underhållsanspråk till en särskild domstol eller myndighet.

374. För det andra får parterna lov att när som helst ingå överenskommelser om vilken lag som ska vara tillämplig på underhållsskyldigheten, inklusive innan en tvist uppstår och under ett förfarande, fram till dess att de väljer att bryta eller ändra sin överenskommelse.¹⁷¹ Som tillämplig lag får parterna bara peka ut lagen i en stat där någon av parterna är medborgare, lagen i den stat där någon av parterna har sin hemvist eller den lag som tidigare utpekats eller faktiskt tillämpats på makarnas förmögenhetsförhållande eller på deras äktenskapsskillnad eller hemskillnad.¹⁷²

375. För att skydda den underhållsberättigade omfattas sådana överenskommelser av några viktiga begränsningar. Det är förbjudet med lagvalsöverenskommelser som omfattar underhållsskyldighet avseende en person under 18 år eller en vuxen som på grund av nedsatt eller bristande beslutsförmåga inte kan bevaka sina intressen.¹⁷³

376. Parternas möjlighet att peka ut vilken lag som ska tillämpas begränsas även när detta påverkar den underhållsberättigades möjlighet avsäga sig sin rätt till underhåll.¹⁷⁴ Lagen i den stat där den underhållsberättigade hade sin hemvist vid utpekandet ska styra möjligheten att avsäga sig rätten till underhåll och villkoren för detta.

377. Enligt protokollet måste parterna i en överenskommelse om tillämplig lag dessutom vara "fullt informerade och medvetna" om konsekvenserna av sitt utpekande. Annars kan en domstol eller myndighet som parterna vänt sig till välja att inte tillämpa den utpekade lagen om tillämpningen av denna "skulle leda till uppenbart orättvisa och orimliga konsekvenser för någon av parterna".¹⁷⁵

8. Offentliga organ

378. I protokollet anges att ett offentligt organs rätt att begära återbetalning av ett bidrag som i stället för underhåll har utbetalats till den underhållsberättigade ska regleras av den lag som gäller för organet.¹⁷⁶

9. Fastställa beloppet för underhållsbidraget

379. Avslutningsvis innehåller protokollet en materiell regel¹⁷⁷ som måste tillämpas av myndigheterna i en fördragsslutande stat eller en stat där protokollet är tillämpligt, oavsett om det är utländsk lag eller domstolslandets lag som är tillämplig lag. Regeln säger att vid fastställandet av underhållsbidragets storlek ska hänsyn tas till den underhållsberättigades behov och den underhållsskyldiges tillgångar samt till all ersättning som den underhållsberättigade har fått i stället för periodiska betalningar av underhåll (dvs. utbetalning av ett engångsbelopp), även om den tillämpliga lagen föreskriver annat.

¹⁷¹ Artikel 8 i protokollet.

¹⁷² Artikel 8.1 i protokollet.

¹⁷³ Artikel 8.3 i protokollet.

¹⁷⁴ Artikel 8.4 i protokollet.

¹⁷⁵ Artikel 8.5 i protokollet.

¹⁷⁶ Artikel 10 i protokollet.

¹⁷⁷ Artikel 14 i protokollet.

Kapitel 6 - Hitta och bekräfta utländsk lag

A. Inledning

380. Behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheter som handlägger internationella underhållsärenden enligt konventionen eller förordningen är i bland tvungna att bekräfta och/eller tillämpa utländsk lag. Se kapitel 5 för en diskussion om frågor i samband med tillämplig lag och de tillfällen när det enligt konventionen eller förordningen kan bli nödvändigt att göra en bedömning av innehållet i utländsk lag.

B. Hitta utländsk lag utanför och inom Europeiska unionen

1. Landsprofilen enligt 2007 års konvention

381. Enligt artikel 57 i konventionen ska varje fördragsslutande stat till Haagkonferensen för internationell privaträtts permanenta byrå överlämna viss information om dess lagar, förfaranden och de åtgärder som den kommer att vidta för att tillämpa konventionen, inklusive en beskrivning av hur staten kommer att hantera framställningar om att erhålla, erkänna och verkställa avgöranden om underhållsskyldighet.¹⁷⁸

382. En fördragsslutande stat får använda den landsprofil som rekommenderas och offentliggörs av Haagkonferensen för att tillhandahålla denna information. I artikel 57.1 a i konventionen anges uttryckligen att fördragsslutande stater ska tillhandahålla "en beskrivning av dess lagar och förfaranden rörande underhållsskyldighet" (vilken återfinns i avsnitt III i landsprofilen).

383. Både landsprofilen och den information som den fördragsslutande staten har tillhandahållit enligt artikel 57 finns att tillgå på Haagkonferensen för internationell privaträtts webbplats < www.hcch.net >, under rubriken "Child Support/Maintenance Section".

2. Information om nationella lagar och förfaranden inom ramen för 2009 års förordning

384. Liknande information som den information som måste tillhandahållas enligt konventionen måste EU:s medlemsstater (enligt artiklarna 70 och 71 i förordningen) även tillhandahålla till det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område¹⁷⁹, och denna information måste kontinuerligt uppdateras. Det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område har en särskild avdelning för underhållsfrågor på sin webbplats med länkar till specifik landsinformation om underhållsärenden. Du hittar denna via följande länk:¹⁸⁰

< http://ec.europa.eu/civiljustice/maintenance_claim/maintenance_claim_gen_en.htm >

3. Andra världsomspännande och europeiska onlineresurser för att hitta och bekräfta utländsk lag

385. Nedanstående länkar i detta avsnitt förtecknas endast i informationssyfte. Länkarna stämde när handboken utarbetades och innehåller ibland, och ibland inte, länkar till officiell statlig juridisk information. Syftet med förteckningen är emellertid att inkludera en mängd olika statliga, ideella och akademiska institutioner som tillhandahåller gratis tillgång till lagstiftning och som ofta är kända för att tillhandahålla juridisk information av

¹⁷⁸ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 683.

¹⁷⁹ Rådets beslut 2001/470/EG av den 28 maj 2001 om inrättande av ett europeiskt rättsligt nätverk på privaträttens område (ändrat genom Europaparlamentets och rådets beslut 2009/568/EG av den 18 juni 2009).

¹⁸⁰ Det bör påpekas att denna typ av uppgifter förmodligen kommer att omdirigeras till den europeiska e-juridikportalen, som finns på följande länk: < <https://e-justice.europa.eu/home.do> >.

hög kvalitet. Nedanstående förteckning är på intet sätt uttömmande. De webbplatser som förtecknas innehåller vanligtvis omfattande juridisk information om en viss jurisdiktion, och är inte specialiserade på underhållsfrågor.

INTRODUKTION TILL VÄRLDSOMSPÄNNANDE JURIDISK INFORMATION:

► Världsomspännande encyklopedier/kartläggning av rättssystem

- JurisPedia
< http://en.jurispedia.org/index.php/Main_Page >
- GlobaLex
< <http://www.nyulawglobal.org/Globalex/> >
- JuriGlobe
< <http://www.juriglobe.ca/index.php> >

LÄNKAR TILL JURIDISK INFORMATION:

► Internationella databaser

- World Legal Information Institute (WorldLII)
< <http://www.worldlii.org/> >
- Global Legal Information Network (GLIN)
< <http://www.glin.gov/search.action> >

► Regionala databaser

- Asian Legal Information Institute (AsianLII)
< <http://www.asianlii.org/> >
- Medlemmar av samväldet (CommonLII)
< <http://www.commonlii.org/> >
- Den europeiska e-juridikportalen
< <https://e-justice.europa.eu/home.do?action> >
- EU:s officiella publikationer (EUR-Lex)
< <http://eur-lex.europa.eu/> >
- Medlemmar av Internationella organisationen för fransktalande länder (Droit francophone)
< <http://droit.francophonie.org/> >
- Stilla havet (PacLII)
< <http://www.paclii.org/> >
- Sydafrika (SAFLII)
< <http://www.saflii.org/> >
- Brittiska territorier och besittningar
< <http://www.worldlii.org/catalog/3144.html> >

► Nationella databaser

- Australien (AustLII)
< <http://www.austlii.edu.au/> >
- Österrike (RechtsInformationsSystem)
< <http://www.ris.bka.gv.at/> >
- British and Irish Legal Information Institute (BailII)
< <http://www.bailii.org/> >
- Burkina Faso (JuriBurkina)
< <http://www.juriburkina.org/juriburkina/> >
- Canadian Legal Information Institute (CanLII)
< <http://www.canlii.org/> >
- Cypern (CyLaw)
< <http://www.cylaw.org/index-en.html> >
- EU-medlemsstater (N-Lex)
< <http://eur-lex.europa.eu/n-lex/> >
- Hongkong (HKLII)
< <http://www.hklii.org/> >
- Indien (LII of India)
< <http://liiofindia.org/> >
- Irland (IRLII)
< <http://www.ucc.ie/law/irlil/index.php> >

	• Kenya (KLR) < http://www.kenyalaw.org/update/index.php > • Mexiko (Instituto de Investigaciones Jurídicas, UNAM) < http://info.juridicas.unam.mx/infjur/leg/ > • Nya Zeeland (NZLII) < http://www.nzlii.org/ > • Niger (JuriNiger) < http://juriniger.lexum.umontreal.ca/juriniger/index.do > • Filippinerna (LawPhil) < http://www.lawphil.net/ > • USA (Legal Information Institute (LII)) < http://www.law.cornell.edu/ >
 Bibliotekssamlingar/forskningsinstitut <i>Beskrivning: Institutioner som kan ha stora onlinesamlingar av världsomspännande juridisk information. Dessa institutioner kan eventuellt även tillhandahålla utländska rättsutlåtanden eller forskningstjänster.</i>	• Swiss Institute of Comparative Law < http://www.isdc.ch/ > • Max Planck Institute for Comparative and International Private Law, Tyskland < http://www.mpipriv.de/www/en/pub/news.cfm > • Law Library of Congress, USA < http://www.loc.gov/law > • Institute of Advanced Legal Studies, London, Förenade kungariket < http://ials.sas.ac.uk/ > • Cornell Law Library, USA < http://library.lawschool.cornell.edu/ > • Juristisches Internetprojekt Saarbrücken, Tyskland < http://www.jura.uni-saarland.de/index.php?id=76&tx_googlesearch_pi1%5Baction%5d=list >

4. Bedömning och bekräftelse av utländsk lag med hjälp av avtal om eller mekanismer för rättsligt samarbete

386. EU-medlemsstaterna kan hitta och bekräfta innehållet i utländsk lagstiftning via det europeiska rättsliga nätverkets nationella kontaktpunkter, i enlighet med rådets beslut 2001/470/EG.¹⁸¹

387. I artikel 5.2 c i beslut 568/2009/EG (om ändring av beslut 2001/470/EG) anges att det europeiska rättsliga nätverkets kontaktpunkter ska

”[...] tillhandahålla all information som behövs för att underlätta tillämpningen av **en annan medlemsstats lagstiftning** som är tillämplig i enlighet med ett gemenskapsrättsligt eller internationellt instrument, för detta ändamål får den kontaktpunkt till vilken en sådan framställan riktas stödja sig på de andra myndigheter i medlemsstaten som nämns [...] i syfte att tillhandahålla den begärda informationen, den information som ges i svaret ska inte vara bindande för vare sig kontaktpunkterna, dessa myndigheter eller den myndighet som gjort framställningen [fetstil tillagd]”.

388. När det gäller vissa mer komplexa frågor i samband med utländsk lagstiftning, och i förhållande till vissa tredjeländer (dvs. länder som inte är EU-medlemsstater), går det att få tillgång till den utländska lagstiftningens innehåll via de nationella mottagande organ som har utsetts (i regel utrikesministeriet) i enlighet med Europeiska konventionen angående upplysningar om innehållet i utländsk rätt, som ingicks i London den 7 juni 1968 (nedan kallad *Londonkonventionen*), eller via andra multilaterala eller

¹⁸¹ Se fotnot 179 ovan.

bilateral avtal om rättsligt bistånd.¹⁸² Det europeiska rättsliga nätverkets nationella kontaktpunkter kan eventuellt även hjälpa till vid tillämpningen av Londonkonventionen inom Europeiska unionen, exempelvis när svaret på en framställan enligt Londonkonventionen dröjer. Om det saknas ett konventionellt regelverk med en främmande stat, i [statens namn] [...].

¹⁸² I [statens namn] [...].

Kapitel 7 - 2007 års konvention: Handläggning av ansökningar genom centralmyndigheter och direkta framställningar om erkännande eller erkännande och verkställighet

Hur detta kapitel ska användas:

I del I i detta kapitel behandlas främst ansökningar enligt konventionen om erkännande eller erkännande och verkställighet av ett avgörande om underhållsskyldighet som rättsliga eller andra behöriga myndigheter mottagit från en centralmyndighet. I del II behandlas frågor om direkta framställningar enligt konventionen som rättsliga eller andra behöriga myndigheter mottagit.

Del I: Ansökningar som mottagits från en centralmyndighet

Avsnitt I innehåller en översikt över ansökan och de allmänna principerna för erkännande och verkställighet – när den ska användas och vem som kan göra ansökan.

Avsnitt II innehåller ett flödesschema som visar de inledande förfarandena för denna ansökan.

I avsnitt III ges en närmare förklaring av de viktigaste förfarandena för erkännande.

I avsnitt IV behandlas andra aspekter av de allmänna förfarandena, inklusive ansökningar från underhållsskyldiga.

Avsnitt V tar upp andra frågor, som rättsligt bistånd och verkställighet.

Avsnitt VI innehåller ytterligare hänvisningar, formulär och några praktiska råd för ansökningar.

Avsnitt VII innehåller en checklista som sammanfattar förfarandena för handläggning av ansökningar om erkännande och verkställighet som mottagits från centralmyndigheter.

Avsnitt VIII innehåller några vanliga frågor.

Del II: Ansökningar som behöriga myndigheter mottagit direkt

I avsnitt I ges en översikt över och presenteras allmänna frågor i samband med ansökningar som behöriga myndigheter mottagit direkt.

Avsnitt II innehåller kompletterande hänvisningar, formulär och några praktiska råd för ansökningar.

I avsnitt III besvaras vanliga frågor om direkta framställningar.

Del I – Ansökningar genom centralmyndigheter om erkännande eller erkännande och verkställighet

I. Översikt och allmänna principer

A. Allmänna principer

389. Förfarandet för att erkänna ett avgörande är centralt för indrivningen av internationellt underhåll. Tack vare detta förfarande kan den underhållsberättigade på ett kostnadseffektivt sätt begära utbetalning av underhåll om den underhållsskyldige är bosatt eller har tillgångar eller inkomster i en annan konventionsstat.¹⁸³

En **centralmyndighet** är den offentliga myndighet som utsetts av en fördragsslutande stat för att fullgöra eller utföra det administrativa samarbete och bistånd som krävs enligt konventionen.

390. Erkännande eller erkännande och verkställighet av ett avgörande från en annan konventionsstat betyder att en underhållsberättigad inte behöver inhämta ett nytt avgörande i den stat där den underhållsskyldige nu är bosatt eller där tillgångar eller inkomster är lokaliserade.

391. Förfarandena för erkännande eller erkännande och verkställighet av ett avgörande är utformade för att ge ett så brett erkännande som möjligt av befintliga avgöranden och se till att ansökningarna behandlas så snabbt som möjligt. Konventionens tillämpningsområde är vidast för erkännande och verkställighet, och stater väntas ge sökanden omfattande tillgång till effektiva förfaranden. Erkännandeförfarandet är okomplicerat, med ett krav i konventionen på att åtgärder ska vidtas "utan dröjsmål". Det finns bara ett begränsat antal skäl som svaranden kan åberopa för att motsätta sig eller invända mot erkännandet eller verkställigheten, och detta måste ske inom en begränsad tidsfrist. Allt detta återspeglar den underliggande principen i konventionen om att erkännande och verkställighet ska kunna uppnås enkelt, snabbt och till låg kostnad.¹⁸⁴

B. Översikt över förfarandet

392. De förfaranden för att förklara eller registrera att ett avgörande kan erkännas eller erkännas och verkställas som beskrivs nedan, och som anges i artikel 23 i konventionen, används i de flesta av konventionsstaterna. Det finns ett alternativt förfarande som föreskrivs i konventionen (artikel 24), och genom att utfärda en förklaring kan en stat välja att använda det alternativa förfarandet.¹⁸⁵

En **behörig myndighet** är den myndighet i en viss stat som har i uppdrag eller är behörig enligt den statens lagstiftning att utföra specifika uppgifter enligt konventionen. Den behöriga myndigheten kan vara en domstol, en administrativ myndighet, ett program för verkställighet av underhåll till barn eller någon annan statlig myndighet som utför några av de uppgifter som följer av konventionen.

393. När centralmyndigheten i den anmodade staten¹⁸⁶ har mottagit ansökan från en annan centralmyndighet översänds materialet till den behöriga myndigheten för

¹⁸³ _Erkännande och verkställighet är olika saker. Med erkännande av en annan stat avses att staten godkänner de juridiska rättigheter och skyldigheter som ursprungsstaten fastställt eller konstaterat. Med verkställande avses att den anmodade staten godkänner att dess egna förfaranden får användas för att verkställa avgörandet. Se den förklarande rapporten till konventionen, punkterna 472–473.

¹⁸⁴ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 490. Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna har funnit att nationella myndigheter har en positiv skyldighet att omsorgsfullt och inom rimlig tid hjälpa till med verkställandet av ett utländskt avgörande om underhållsskyldighet (se Europadomstolens dom av den 18 november 2010 i målet *Romańczyk mot Frankrike*, nr 7618/05, där domstolen konstaterade att artikel 6.1 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna hade överträtts).

¹⁸⁵ Europeiska unionen kommer inte att förklara att den kommer att tillämpa det "alternativa förfarandet för erkännande och verkställighet" (artikel 24) av ett avgörande enligt konventionen. Behöriga myndigheter i EU:s medlemsstater kommer följaktligen att tillämpa förfarandena i artikel 23 för att handlägga ansökningar om erkännande och verkställighet enligt konventionen (se rådets beslut 2011/432/EU, ovan fotnot 59).

¹⁸⁶ I [statens namn] är centralmyndigheten [...].

handläggning. I vissa konventionsstater kommer centralmyndigheten att vara den behöriga myndigheten för detta. I andra stater kan den behöriga myndigheten vara en rättslig eller administrativ myndighet.¹⁸⁷

394. Den behöriga myndigheten ska utan dröjsmål förklara avgörandet verkställbart eller registrera det för verkställighet. Den behöriga myndigheten måste göra detta, såvida inte erkännandet och verkställigheten ”är uppenbart oförenligt” med rättsordningen. Varken sökanden eller svaranden kan yttra sig i detta steg som kallas prövning på eget initiativ (*ex officio*).

395. I de konventionsstater som använder sig av ett registreringsförfarande kan registreringen bestå av att avgörandet inges till en rättslig myndighet eller domstol, eller att avgörandet registreras hos en administrativ myndighet eller tjänsteman.¹⁸⁸

396. När avgörandet väl har [förklarats verkställbart] [eller] [registrerats för verkställighet] underrättas både sökanden och svaranden.¹⁸⁹ Svaranden har rätt att invända mot eller överklaga förklaringen eller registreringen på vissa begränsade grunder.¹⁹⁰ Svaranden får exempelvis överklaga eller invända mot registreringen eller förklaringen om han eller hon inte underrättades om den inledande framställan om underhåll eller inte gavs möjlighet att bestrida det avgörande om underhållsskyldighet som sökanden nu vill ska erkännas och verkställas. Invändningen eller överklagandet ska inges inom 60 dagar från underrättelsen av [registreringen för verkställighet] [eller] [förklaringen om verkställbarhet]. Invändningen eller överklagandet ska göras till den behöriga myndigheten i enlighet med de bestämmelser som gäller i den staten.¹⁹¹

397. Om den underhållsskyldige inte frivilligt vill börja betala underhåll enligt avgörandet kan verkställandet av beslutet ske på det sätt som är tillåtet i den anmodade staten, trots den invändning eller det överklagande som pågår (se även kapitel 12 i denna handbok om verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet). Samtidigt som frivilliga betalningar är en viktig metod för att se till att inbetalningarna börjar komma in till den underhållsberättigade så snabbt som möjligt, är det också viktigt att se till att verkställighetsåtgärder vidtas vid behov för att undvika förseningar i utbetalningarna.

Begärande stat – den konventionsstat där sökanden är bosatt och som begär erkännande och verkställighet av avgörandet.

Anmodad stat – den konventionsstat som har tagit emot ansökan och som kommer att erkänna och verkställa avgörandet.

Tips: I artikel 23 anges förfarandena i samband med en ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet. I den artikeln hänvisas både till en invändning eller ett överklagande (artikel 23.7) och ett efterföljande överklagande (artikel 23.10). De invändningar eller överklaganden som behandlas i artikel 23.7 är begränsade till tre särskilda områden som anges i den artikeln och i artikel 23.8 och måste inges inom 30 eller 60 dagar från underrättelsen om förklaringen eller registreringen, beroende på vilken part som bestrider beslutet. Det efterföljande överklagande som beskrivs i artikel 23.10 ska däremot ske helt enligt den inhemska lagstiftningen och kan endast göras om den inhemska lagen tillåter det.

¹⁸⁷ I [statens namn] är den behöriga myndigheten [...] och [är] [är inte] centralmyndighet.

¹⁸⁸ I [statens namn] [...].

¹⁸⁹ Om båda staterna har tillträtt 1965 års konvention om delgivning, se kapitel 3 del II avsnitt IX ovan beträffande denna fråga.

¹⁹⁰ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 504.

¹⁹¹ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

398. Om överklagandet av eller invändningen mot erkännandet och verkställigheten bifalls skjuts [förklaringen om verkställighet] [eller] [registreringen] upp. Detta innebär dock inte nödvändigtvis att framställan om underhåll inte kan drivas vidare. Beroende på skälen för att vägra erkännande och verkställighet av avgörandet kan det vara möjligt att meddela ett nytt avgörande i den anmodade staten, om avgörandet om underhållsskyldighet gäller underhåll till barn. Den behöriga myndigheten i den anmodade staten får, om detta är tillåtet enligt statens inhemska lagstiftning, behandla ansökan om erkännande och verkställighet som om den var en ansökan om ett nytt avgörande i den anmodade staten. Denna bestämmelse garanterar att det finns en möjlighet att erhålla ett nytt avgörande om underhållsskyldighet utan att behöva börja om hela processen från början igen i den begärande staten, när den **underhållsberättigade** behöver underhåll till barn.¹⁹²

En **underhållsberättigad** är den enskilda person som har eller påstås ha rätt att få underhållsbidrag. En underhållsberättigad kan vara en förälder eller en make/maka, ett barn, fosterförälder, släkting eller någon annan som tar hand om ett barn. I vissa stater kan denna person kallas underhållsmottagare, fordringsägare eller förmyndare eller vårdnadshavare.

399. Slutligen kan ett efterföljande överklagande vara tillåtet enligt den inhemska lagen i den anmodade staten, om invändningen eller överklagandet får avslag. Om ett efterföljande överklagande tillåts anges särskilt i konventionen att det efterföljande överklagandet inte ska leda till att verkställigheten skjuts upp, såvida det inte föreligger särskilda omständigheter (artikel 23.10).¹⁹³

C. När ska man använda den här ansökan?

400. En ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet av ett befintligt avgörande om underhållsskyldighet tas emot från en annan konventionsstat om verkställighet av avgörandet begärs på grund av att den underhållsskyldige är bosatt i den anmodade staten, eller har tillgångar eller inkomster i den anmodade staten.

Erkännande av ett avgörande om underhållsskyldighet är det förfarande som används av den behöriga myndigheten i en stat för att godta det avgörande om underhållsrätt och underhållsskyldighet som myndigheten i ursprungsstaten har meddelat, och för att införliva det avgörandet i den egna lagstiftningen.

401. Även om de flesta ansökningar kommer att gälla erkännande och verkställighet kommer en underhållsberättigad i vissa fall att enbart ansöka om erkännande och kommer inte begära verkställighet av avgörandet.

402. Om avgörandet meddelades i den stat som uppmanas att verkställa det krävs inget erkännande. Det räcker att ansökan behandlas för verkställighet (se kapitel 12).

¹⁹² Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

¹⁹³ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

D. Exempel

403. Den underhållsberättigade har ett avgörande om underhållsskyldighet från land A som ålägger den underhållsskyldige att betala underhåll till barn. Den **underhållsskyldige** bor i [statens namn]. I stället för att ansöka om ett nytt avgörande i [statens namn], begär den underhållsberättigade att det befintliga avgörandet om underhållsskyldighet ska verkställas i [statens namn]. Land A och [statens namn] har båda undertecknat konventionen.

En **underhållsskyldig** är den enskilda person som är eller påstås vara skyldig att betala underhållsbidrag. Den underhållsskyldige kan vara en förälder eller en make/maka eller någon annan som enligt lagstiftningen på den plats där avgörandet meddelades har en skyldighet att betala underhållsbidrag.

Hur fungerar det här enligt konventionen?

404. Den underhållsberättigade¹⁹⁴ begär att centralmyndigheten i land A ska vidarebefordra en ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet av avgörandet om underhållsskyldighet till [statens namn]. Ansökan kontrolleras för att säkerställa att den är fullständig och handläggs av centralmyndigheten i [statens namn]. Den underhållsskyldige underrättas och ges möjlighet att motsätta sig erkännandet eller erkännandet och verkställigheten grundat på något av de skäl som anges i konventionen. När avgörandet väl har erkänts kan det verkställas av behörig [rättslig] [administrativ] myndighet i [statens namn] på samma sätt som om det hade varit ett avgörande som ursprungligen meddelats i [statens namn].

För information om ansökningar om **verkställighet** av ett avgörande som meddelats i den **anmodade** staten (dvs. [statens namn]) – se kapitel 9. Se kapitel 12 för mer information om **verkställighet** av alla avgöranden om underhållsskyldighet.

E. Vem kan inkomma med en ansökan?

405. En ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet kan göras av en underhållsberättigad eller en underhållsskyldig (som diskuteras nedan kommer ansökan från en underhållsskyldig att enbart gälla erkännande, medan en underhållsberättigad kan ansöka om antingen erkännande eller verkställighet, eller om både och). Sökanden måste vara bosatt i den stat där ansökningsförfarandet inleds, och behöver inte befinna sig i [statens namn] för att ett avgörande ska kunna erkännas och verkställas i den staten (artikel 29). I en sådan ansökan kan den underhållsberättigade vara den person som har rätt att få underhållsbidraget eller ett offentligt organ som agerar i den underhållsberättigades ställe, eller ett offentligt organ som har betalat ut bidrag till den underhållsberättigade.

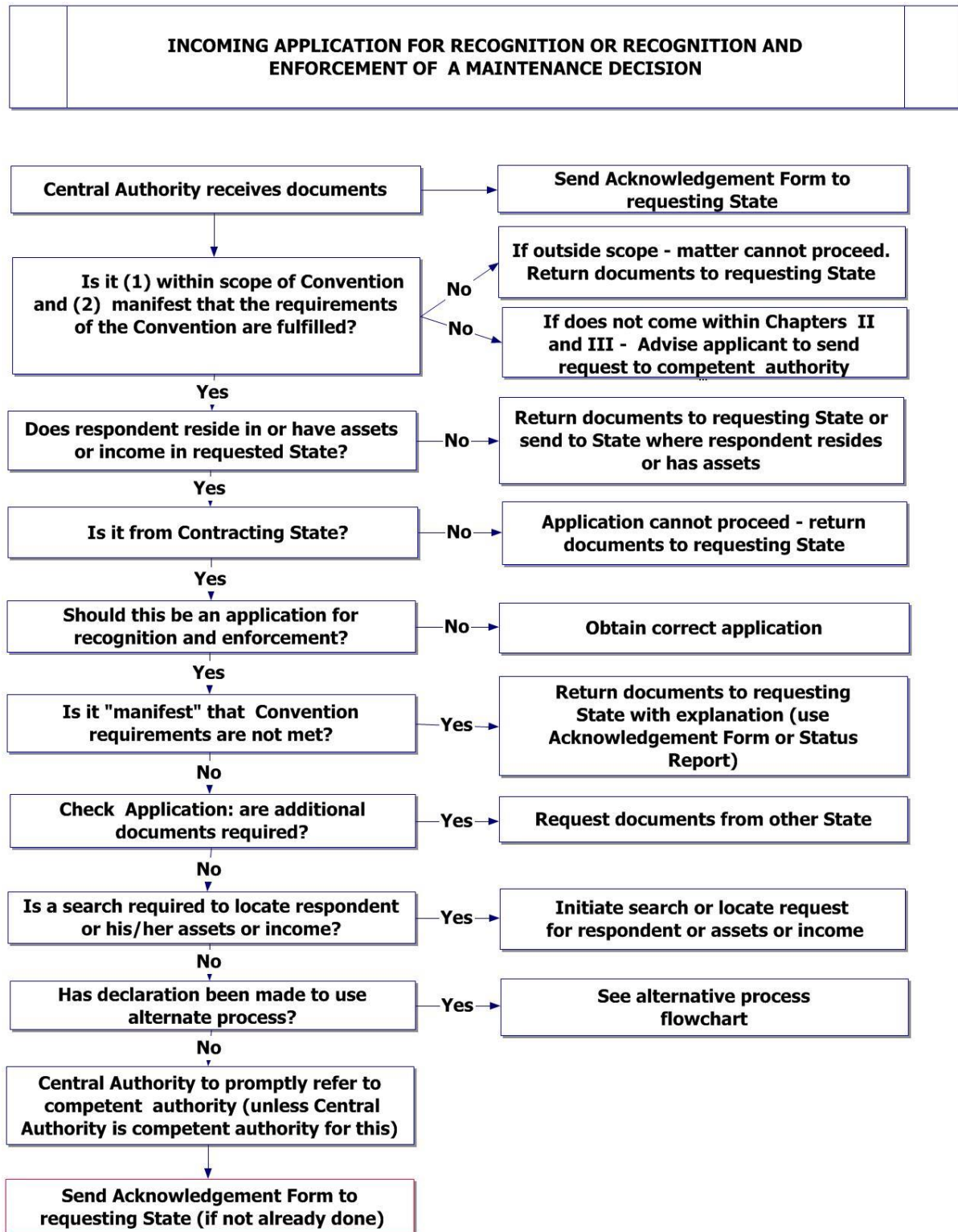
Tips: Letar du efter en enkel lista med steg som du kan följa? Vill du hoppa över detaljerna? Gå till slutet av det här kapitlet och använd **checklistan**.

II. Sammanfattning av erkännande- och verkställighetsförfarandet

406. I tabellen på nästa sida beskrivs hela förfarandet vid ansökningar om erkännande och verkställighet av ett avgörande om underhållsskyldighet som getts in av en underhållsberättigad, inklusive de åtgärder som vidtas av centralmyndigheten i [statens namn]. I de följande avsnitten i detta kapitel kommer vi att beskriva de olika steg som behöriga myndigheter får vidta mer i detalj.

¹⁹⁴ Notera att under vissa omständigheter ger ett offentligt organ (såsom en byrå för underhållsbidrag) in en ansökan på den underhållsberättigades vägnar.

407. Det här avsnittet gäller även ansökningar som enbart rör erkännande. Sådana ansökningar kommer att göras förhållandevis sällan. I artikel 26 anges att bestämmelserna i kapitel V (Erkännande och verkställighet) i tillämpliga delar även gäller för ansökningar som enbart rör erkännande, bortsett från att kravet på verkställbarhet ersätts av ett krav på att avgörandet har verkan i ursprungsstaten. Detta innebär att bestämmelserna om erkännande och verkställighet i praktiken ska tillämpas på ansökningar om erkännande, utom med avseende på de bestämmelser som behöver ändras eftersom det inte begärs någon verkställighet för avgörandet.¹⁹⁵

¹⁹⁵ Förklarande rapport till konventionen, punkt 546.

Figur 6: Figur över inkommande ansökningar om erkännande eller erkännande och verkställighet som mottagits från centralmyndigheten i [statens namn]

III. Förfaranden

A. Inledande kontroll av inkommande handlingar och andra förberedande åtgärder

408. Innan materialet översänds till den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten i [statens namn], bör centralmyndigheten i [statens namn] göra en kontroll för att säkerställa att ansökan omfattas av konventionens bestämmelser om erkännande eller erkännande och verkställighet, och för att säkerställa att inga handlingar saknas. Den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten i [statens namn] måste göra en liknande kontroll.

1. Inledande granskning av handlingarna

- Gäller ansökan erkännande eller erkännande och verkställighet av ett avgörande om underhåll till barn? Som förklarades i kapitel 3 del I måste ansökan omfattas av konventionens tillämpningsområde. Om avgörandet enbart avser underhållsskyldighet mellan makar eller någon annan form av familjerättsligt underhåll, och konventionens tillämpningsområde inte har utvidgats till dessa andra skyldigheter, bör en direkt framställning göras till en behörig myndighet (se del II nedan).
- Är svaranden eller den underhållsskyldige bosatt i eller har tillgångar eller inkomster i den anmodade staten? Om så inte är fallet bör ärendet översändas till den plats där svaranden eller den underhållsskyldige är bosatt eller har tillgångar, eller återsändas till den begärande staten.
- Kommer ansökan från en konventionsstat? Om svaret är nej, kan konventionen inte åberopas.

En **direkt framställning** ska inte göras till en centralmyndighet. En direkt framställning är en framställning som tas emot av en behörig myndighet, som en domstol eller en administrativ myndighet, direkt från en enskild person. Den omfattas inte av artikel 10 i konventionen. Se del II nedan.

2. Är erkännande eller erkännande och verkställighet den korrekta ansökan?

409. Kontrollera handlingarna för att säkerställa att den korrekta ansökan är erkännande eller erkännande och verkställighet. Tänk på följande:

- Om det inte finns något avgörande om underhållsskyldighet alls bör ansökan gälla erhållande av avgörande, inte erkännande och verkställighet. Se kapitel 10.
- Om det finns ett avgörande om underhållsskyldighet, men det har meddelats i din stat, behöver avgörandet inte erkännas. Det räcker att handlägga ärendet som ett vanligt verkställighetsärende i din stat, och du kan tillämpa de vanliga verkställighetsförfarandena. Se kapitel 9.

3. Är det "uppenbart" att kraven i konventionen är uppfyllda?

410. Enligt konventionen får en centralmyndighet bara vägra att behandla en ansökan om den anser att det är "uppenbart att kraven i denna konvention inte är uppfyllda" (artikel 12.8). Omständigheterna när detta kan vara fallet är ganska begränsade.¹⁹⁶ För att vara "uppenbart" måste skälet till vägran framgå klart och tydligt av de mottagna handlingarna.¹⁹⁷ En ansökan skulle till exempel kunna avvisas på denna grund om det

¹⁹⁶ Förklarande rapport till konventionen, punkt 345.

¹⁹⁷ Förklarande rapport till konventionen, punkt 344.

tydligt framgick av handlingarna att avgörandet inte alls gällde underhållsskyldighet. På liknande sätt skulle det gå att avvisa en ansökan på denna grund om en tidigare ansökan från samma part på exakt samma grunder hade avvisats.

411. Notera att om erkännandet och verkställigheten av avgörandet förefaller vara oförenligt med grunderna för rättsordningen ska ansökan fortfarande vidarebefordras till och behandlas av den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten. Den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten kan avgöra om erkännande och verkställighet skulle vara oförenligt med grunderna för rättsordningen och av det skälet vägra att erkänna avgörandet.

4. Kontrollera att handlingarna är fullständiga

412. Centralmyndigheterna är skyldiga att inom rimlig tid kontrollera att en ansökan som tagits emot från den begärande staten är fullständig, och att utan dröjsmål hänskjuta den ifyllda ansökan till behörig [rättslig] [administrativ] myndighet så att avgörandet kan erkännas eller erkännas och verkställas. Om ytterligare handlingar behövs måste centralmyndigheten ha begärt dessa utan dröjsmål. Artikel 25 i konventionen innehåller en fullständig förteckning över alla handlingar som krävs – inga ytterligare handlingar får krävas i en ansökan om erkännande och verkställighet.

413. Enligt artiklarna 11, 12, 25 och 44 i konventionen måste det inkommande paketet innehålla följande:

√	Ansökningsformulär
√	Det fullständiga avgörandet, eller ett sammandrag
√	Uttalande om verkställbarhet
√	Intyg om giltig delgivning (om inte den svarande har infunnit sig, varit företräd eller gjort invändningar mot avgörandet)
Vid behov	Översatta kopior av handlingar
Vid behov	Redogörelse för ekonomisk situation (endast för ansökningar från underhållsberättigade)
Vid behov	Dokument med en beräkning av utestående fordringar
Vid behov	Dokument med en förklaring av metoden för att justera eller indexera avgörandet
√	Formulär för översändande

Figur 7: Innehåll i ansökan om erkännande och verkställighet

414. Nedan följer en kort beskrivning av vad det paket med handlingar som ges in kan förväntas innehålla (se Figur 7 ovan för att fastställa vilka av formulären nedan som är obligatoriska, och vilka som bara behöver användas vid behov).

a) Formulär som alltid är obligatoriska

1) Ansökningsformulär

I de flesta fall kommer den begärande staten att använda det rekommenderade ansökningsformuläret. Då kan man vara säker på att alla obligatoriska uppgifter lämnas till den anmodade staten. Om det rekommenderade formuläret inte användes när ansökan gavs in bör ansökan innehålla de grundläggande uppgifter som krävs för en ansökan, såsom sökandens kontaktuppgifter, svarandens kontaktuppgifter, information om de personer som har rätt till underhåll och uppgifter om vart pengarna ska skickas.

2) Det fullständiga avgörandet eller en sammanfattning av detta

Det fullständiga avgörandet är obligatoriskt, om inte din stat har angett att den kommer att godta ett sammandrag av eller utdrag ur avgörandet. Det behöver inte bifogas bestyrkta kopior, om inte din stat har angett att den alltid kräver sådana.¹⁹⁸

3) Intyg om verkställbarhet

Ett intyg om verkställbarhet krävs. I ett sådant anges att avgörandet om underhållsskyldighet kan verkställas i den stat där det meddelades. Om avgörandet meddelades av en administrativ myndighet måste dokumentet också innehålla ett uttalande om att kraven i artikel 19.3 är uppfyllda, om inte din stat (den anmodade staten) har angett att den inte kräver ett sådant uttalande.¹⁹⁹ Om ansökan enbart gäller erkännande behöver ansökan bara visa att avgörandet har verkan i ursprungsstaten, inte att det är verkställbart.²⁰⁰ Det finns en bestämmelse i intyget om verkställbarhet som anger vilket datum avgörandet fick rättsverkan i den staten.

4) Intyg om giltig delgivning

Ett intyg om giltig delgivning krävs bara om svaranden uteblivit eller inte var företräd i förhandlingarna. Det räcker att titta på det rekommenderade formuläret för att se om svaranden gick i svaromål eller var företräd under förfarandet. Avsnitt 7 i ansökan tillhandahåller den information som krävs.

Om ansökningsformuläret visar att svaranden uteblivit eller inte var företräd när avgörandet meddelades kommer intyget om giltig delgivning att visa att han eller hon delgavs eller underrättades om ansökan och gavs möjlighet att infinna sig vid de förhandlingar som ledde fram till avgörandet om underhållsskyldighet, eller underrättades om avgörandet efter det att det hade meddelats och fick möjlighet att invända mot det. Observera att i vissa stater får invändningen eller svaret göras skriftligt. Svaranden måste inte alltid infinna sig personligen.

5) Formulär för översändande

Alla ansökningar om erkännande eller erkännande och verkställighet måste åtföljas av ett formulär för översändande. Detta formulär är obligatoriskt enligt konventionen. I formuläret för översändande identifieras parterna och typen av ansökan. Där anges också vilka handlingar som bifogas ansökan.

b) Andra formulär som kan behövas

415. Även om det i artikel 11.3 specificeras att endast de handlingar som anges i den artikeln (och som beskrivits ovan) får krävas i en ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet, kan andra formulär också behövas, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet.

1) Formulär om ekonomiska förhållanden

Om sökanden även begär verkställighet av avgörandet (vilket oftast är fallet) är det alltid god praxis att bifoga ett formulär om ekonomiska förhållanden. Ett sådant innehåller viktig information om var svaranden befinner sig och dennes ekonomiska förhållanden, i den utsträckning sökanden känner till dessa uppgifter.

Om sökanden har använt det rekommenderade formuläret för redogörelse för ekonomisk situation ska den del som gäller den underhållsberättigade inte fyllas i, eftersom den informationen inte är obligatorisk i en ansökan om erkännande och verkställighet. Om ansökan enbart avser erkännande behöver detta formulär inte bifogas.

2) Handling som beräknar utestående fordringar

Om det avgörande om underhållsskyldighet som ska verkställas även omfattar underhåll som inte har betalats ut (utestående fordringar) måste ansökan åtföljas

¹⁹⁸ [Statens namn] kräver att [...].

¹⁹⁹ [Statens namn] kräver att [...].

²⁰⁰ Förklarande rapport till konventionen, punkt 546.

av en handling som anger storleken på de utestående fordringarna, hur de utestående fordringarna beräknades och när beräkningen gjordes.

3) Handlingar som förklarar hur ett avgörande ska justeras eller indexeras

I vissa stater föreskrivs i avgörandet eller den inhemska lag enligt vilken avgörandet meddelades att ett avgörande automatiskt ska indexeras eller justeras med ett angivet intervall. Om detta är fallet bör den begärande staten ha lämnat närmare uppgifter i ansökningspaketet om hur denna justering kommer att göras. I en sådan redogörelse kan man exempelvis ange om justeringen ska baseras på en procentsats av levnadskostnaderna, detaljer om vilken stat som ska beräkna justeringen, vilka uppgifter som kommer att krävas för att utföra beräkningen och hur det omräknade underhållsbeloppet ska meddelas till centralmyndigheten och till parterna.²⁰¹

4) Bevis på bidrag – offentligt organ

Om ansökan görs av ett offentligt organ, till exempel en socialvårdsmyndighet, för en sökandes räkning, kan det offentliga organet behöva lämna information som visar att det har rätt att agera för den sökandes räkning eller lämna information som visar att det har lämnat bidrag i stället för underhållsbidrag (artikel 36.4).

5. Måste man göra efterforskningar för att lokalisera svaranden?

416. Om sökanden inte lämnar en giltig adress till svaranden kan centralmyndigheten inledningsvis vilja fastställa var svaranden befinner sig för att se till att myndigheten kommer att kunna underrätta denne om ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet. Det kan också vara nödvändigt att lokalisera svaranden för att avgöra vilken behörig myndighet som kommer att ansvara för ansökan. I vissa stater kommer den behöriga myndigheten att inleda begäran om efterforskningar eller lokalisering i ett senare skede i förfarandet. Det beror på de interna förfarandena.²⁰²

417. För att fastställa var svaranden befinner sig väntas centralmyndigheten kontrollera eventuella databaser och källor till offentliga uppgifter som den har tillgång till och uppmana andra offentliga organ att göra efterforskningar åt den inom de tidsfrister som fastställs i den inhemska lagstiftningen för tillgång till personuppgifter. Vissa centralmyndigheter kan också ha tillgång till sekretessbelagda informationskällor.

418. Om det inte går att lokalisera svaranden ska du underrätta den begärande staten (tänk på att svaranden kan finnas utanför staten, om det är fråga om en ansökan om erkännande och verkställighet av ett avgörande som baseras på att tillgångar eller inkomster finns i den anmodade staten). Om det inte finns någon ytterligare information tillgänglig för att underlätta lokaliseringen av svaranden kan det hända att ärendet inte går att behandla vidare.

6. Om handlingarna inte är fullständiga

419. Om sökanden inte har tillhandahållit de handlingar som krävs bör centralmyndigheten i [statens namn] redan utan dröjsmål ha underrättat den begärande centralmyndigheten om detta och begärt att få in de handlingar som saknas, innan paketet med handlingar översänds till den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten. Om en behörig [rättslig] [administrativ] myndighet konstaterar att någon obligatorisk handling saknas bör den omedelbart underrätta centralmyndigheten i [statens namn] så att denna kan begära in de saknade uppgifterna från den begärande centralmyndigheten.

²⁰¹ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 435. Detta betyder att alla efterföljande avgöranden som justerar underhållet inte behöver gå igenom hela erkännandeförfarandet. Det ursprungliga erkännandet tar hänsyn till de framtida justeringarna. Organet för underhåll till barn i Australien omprövar till exempel underhållet var femtonde månad med utgångspunkt i parternas ekonomiska situation.

²⁰² I [statens namn] [...].

420. Om centralmyndigheten i [statens namn] begär kompletterande handlingar har den begärande myndigheten **tre månader** på sig att tillhandahålla handlingarna. Om de begärda handlingarna inte tillhandahålls inom tre månader och ansökan inte kan behandlas vidare, får centralmyndigheten i den anmodade staten (men måste inte) avsluta ärendet och meddela den begärande staten.

421. Notera att den inledande dokumentationskontrollen, och framställningar om kompletterande handlingar om detta behövs, sker innan en behörig myndighet övergår till att pröva själva ansökan.

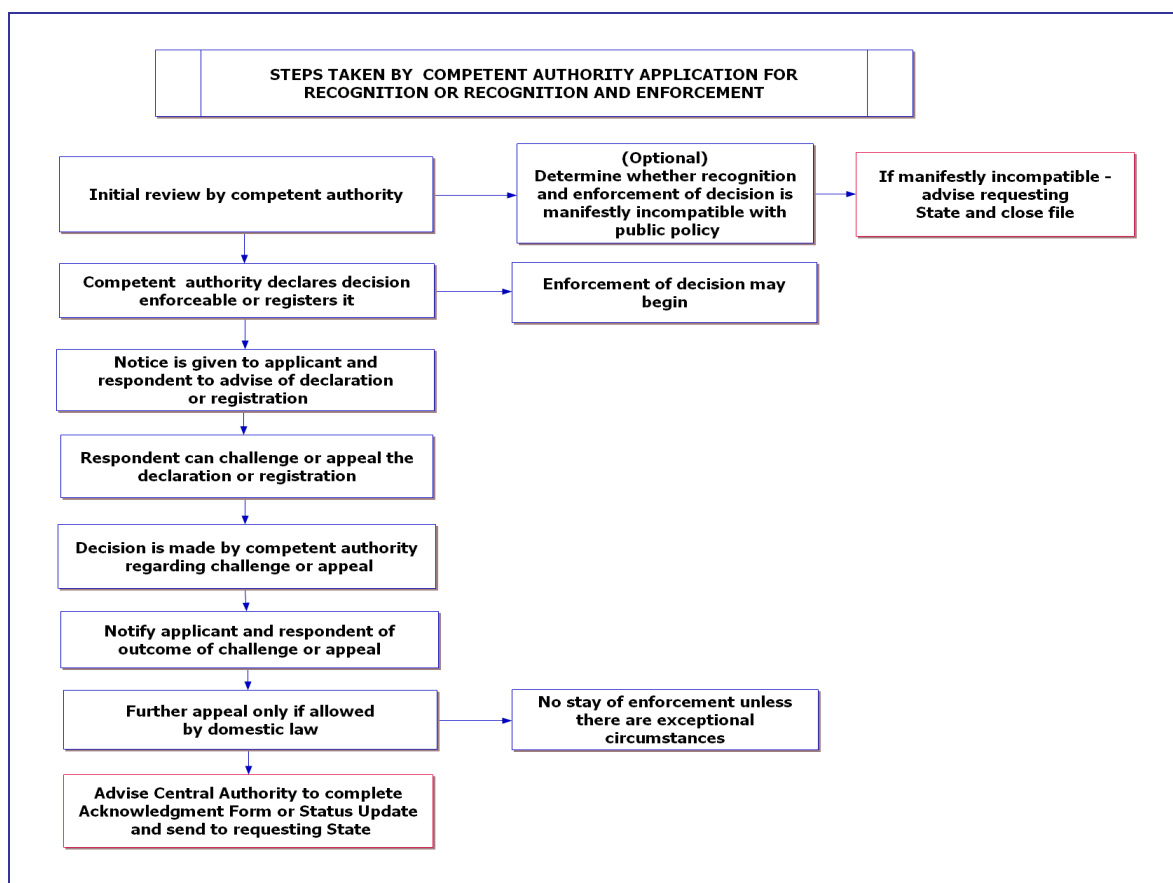
7. Lämpliga interimistiska åtgärder eller säkerhetsåtgärder

422. Det kan vara lämpligt för den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten att vidta interimistiska åtgärder eller säkerhetsåtgärder under tiden ett ansökningsförfarande pågår. Dessa åtgärder kan vidtas när som helst under – eller till och med före – ansökningsförfarandet. Se kapitel 3 del II avsnitt VIII i denna handbok för mer information om interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder.

B. Förklaring av verkställbarhet eller registrering av den behöriga myndigheten

423. Diskussionen i detta avsnitt rör de förfaranden som behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheter, efter att ha vidtagit de förberedande åtgärderna ovan, tillämpar för att handlägga ansökningar om erkännande eller erkännande och verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet enligt artikel 23 i konventionen.²⁰³ Figuren på nästa sida visar de steg som vidtagits av den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten i [statens namn].

²⁰³ Europeiska unionen kommer inte att förklara att den kommer att tillämpa det "alternativa förfarandet för erkännande och verkställighet" (artikel 24) av ett avgörande enligt konventionen. Behöriga myndigheter i EU:s medlemsstater kommer följaktligen att tillämpa förfarandena i artikel 23 för att handlägga ansökningar om erkännande och verkställighet enligt konventionen (se rådets beslut 2011/432/EU, ovan fotnot 59).

Figur 8: Steg som den behöriga myndigheten ska följa för ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet (artikel 23)

1. Förklara avgörandet verkställbart eller registrera avgörandet för verkställighet

424. När den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten väl har tagit emot ansökan ska den erkännas, förklaras verkställbar eller registreras för verkställighet.²⁰⁴ Den behöriga myndigheten ska vidta detta steg (verkställbarhetsförklaring eller registrering för verkställighet) "utan dröjsmål" (artikel 23.2 a). När ett avgörande om underhållsskyldighet har förklarats verkställbart eller registrerats för verkställighet krävs inga ytterligare åtgärder innan avgörandet kan verkställas enligt den anmodade statens inhemska lagstiftning.²⁰⁵

2. Vägran att förklara avgörandet verkställbart eller registrera avgörandet för verkställighet

425. Det enda skäl som den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten får åberopa för att vägra att erkänna och förklara avgörandet verkställbart eller registrera avgörandet för verkställighet är att erkännandet och verkställigheten skulle vara **uppenbart oförenligt** med grunderna för rättsordningen. Detta undantag är avsett att vara mycket begränsat för att se till att de stater som har skrivit under konventionen erkänner och verkställer avgöranden från andra konventionsstater i så stor utsträckning som möjligt. Det ska bara tillämpas när erkännandet och verkställigheten skulle ge ett "oacceptabelt" resultat.²⁰⁶

²⁰⁴ Se fotnot 188 ovan.

²⁰⁵ Enligt nationell lagstiftning och nationella förfaranden i [statens namn] [...]. Se kapitel 12.

²⁰⁶ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 478.

3. Verkställa avgörandet

426. När avgörandet har registrerats eller förklarats verkställbart krävs det enligt konventionen inga ytterligare framställningar eller ansökningar från sökanden för att få avgörandet verkställt. Det finns inte heller något krav i konventionen på att svaranden ska ges någon ytterligare underrättelse om att avgörandet kommer att verkställas.²⁰⁷ (Se kapitel 12 om verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet.)

4. Underrätta sökanden och svaranden

427. När avgörandet har förklarats verkställbart eller har registrerats ska båda parterna underrättas om beslutet om att registrera avgörandet eller förklara det verkställbart. Det finns inga förfaranden i konventionen som reglerar en sådan underrättelse. En underrättelse ska därför göras om detta krävs enligt den nationella lagstiftningen i [statens namn].²⁰⁸ Sökanden får underrättas genom centralmyndigheten i den begärande staten eller underrättas direkt, beroende på förfarandena i den anmodade staten, för att bekräfta att avgörandet har erkänts och kommer att verkställas, eller underrättas om att erkännande och verkställighet har vägrats.²⁰⁹

5. Om svaranden eller sökanden vill invända mot erkännande och verkställighet

a) Allmänt

428. Konventionens bestämmelser om erkännande och verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet är utformade för att se till att befintliga avgöranden om underhållsskyldighet i största möjliga utsträckning erkänns och verkställs snabbt och effektivt i konventionsstaterna.²¹⁰ Som redan påpekats i detta kapitel har förfarandena i konventionen utformats så att ett avgörande erkänns eller erkänns och verkställs såvida inte svaranden lyckas visa att det finns goda skäl till varför avgörandet inte bör erkännas eller verkställas.

429. Ett utländskt avgörande som har erkänts eller förklarats verkställbart kan verkställas på samma sätt som ett avgörande om underhållsskyldighet som ursprungligen meddelades i [statens namn]. Enligt konventionen får en stat använda alla tillgängliga verkställighetsmekanismer för att säkerställa att avgörandet efterlevs (se kapitel 12). Enligt konventionen finns det vissa begränsade invändningar som svaranden får göra (den person som besvarar ansökan om erkännande) om han eller hon anser att avgörandet inte bör erkännas eller verkställas.

430. I artikel 20 fastställs kraven för att ett avgörande om underhållsskyldighet som meddelats i en stat ska erkännas och verkställas av en annan konventionsstat. Generellt avser dessa "grunder för erkännande och verkställighet" den typ av band som en förälder, en familjemedlem eller barnen måste ha i en stat för att avgörandet ska kunna verkställas i en annan stat. Kopplingen till den stat som meddelade avgörandet kan till

²⁰⁷ Vissa staters nationella lagstiftning innehåller förfaranden eller krav enligt vilka en underhållsskyldig ska underrättas innan verkställighet, men detta har inget med konventionsbestämmelserna att göra. Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...]. Om båda staterna har tillträtt 1965 års konvention om delgivning, se kapitel 3 del II avsnitt IX.

²⁰⁸ Om lagstiftningen i [statens namn] innehåller bestämmelser om underrättande, ska underrättandet av parter som är bosatta i utlandet ske i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (delgivning av handlingar) bland EU:s medlemsstater, eller i enlighet med konventionen av den 15 november 1965 om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur för stater utanför Europeiska unionen, om konventionen är tillämplig mellan [statens namn] och den andra staten. Om 1965 års Haagkonvention inte är i kraft mellan de två berörda staterna ska underrättandet ske i enlighet med andra multilaterala eller bilaterala avtal som är i kraft mellan de två staterna, eller i enlighet med den nationella lagstiftningen i [statens namn]. Se kapitel 3 del II avsnitt IX för mer information om delgivning av handlingar i utlandet.

²⁰⁹ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

²¹⁰ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 428.

exempel vara att parterna och barnen har sin hemvist i den staten eller att svaranden har infunnit sig eller deltagit i de förhandlingar som ledde fram till att avgörandet meddelades.²¹¹

431. Svaranden får göra invändningar eller överklaga förklaringen om verkställbarhet eller registreringen av avgörandet på grundval av att inga av grunderna för erkännande och verkställighet är tillämpliga. Detta måste inte betyda att avgörandet inte var giltigt i den stat där det meddelades – bara att det inte går att erkänna och verkställas i den anmodade konventionsstaten enligt konventionen.

432. På liknande sätt kan en svarande enligt artikel 22 göra invändningar mot erkännande av ett avgörande på grund av att avgörandet och verkställigheten uppenbart strider mot den allmänna rättsordningen eller att det har förekommit brister i det förfarande som använts för att erhålla avgörandet, till exempel att svaranden inte har underrättats om underhållsförfarandet eller avgörandet, bedrägeri, eller att det finns ett senare avgörande som är oförenligt med det avgörande som ansökan om erkännande gäller.

433. I de flesta fall är det svaranden som inleder invändningen eller överklagandet. Det är sällsynt, men en sökande kan göra invändningar mot eller överklaga vägran att registrera ett avgörande eller förklara det verkställbart.

b) Tidsfrist för att göra invändningar eller överklaga

434. Om den part som har rätt att göra invändningar mot eller överklaga förklaringen eller registreringen är bosatt i den stat där registreringen eller förklaringen har gjorts, måste överklagandet eller invändningen göras inom **30 dagar** från den dag då han eller hon underrättades om registreringsbeslutet eller verkställbarhetsförklaringen. Om den part som gör invändningen eller överklagandet är bosatt utanför den staten måste den parten göra invändningen eller överklagandet inom **60 dagar** från underrättelsen (artikel 23.6).²¹²

435. I de flesta fall är svaranden bosatt i den anmodade staten och kommer alltså bara att ha 30 dagar på sig att göra invändningar mot eller överklaga verkställbarhetsförklaringen eller registreringen. Om avgörandet däremot skickades till den anmodade staten för erkännande för att det finns tillgångar i den staten kan svaranden vara bosatt någon annanstans. I så fall kommer svaranden att ha 60 dagar på sig för att göra invändningar mot eller överklaga avgörandet. På samma sätt kan en underhållsskyldig begära att ett utländskt avgörande som begränsar verkställigheten ska erkännas i hans eller hennes hemstat. I så fall har den underhållsberättigade som är bosatt utanför staten rätt att i förekommande fall göra invändningar mot eller överklaga förklaringen eller registreringen och har enligt konventionen 60 dagar på sig för att göra detta.

c) Grunder för att göra invändningar eller överklaga

436. I konventionen föreskrivs endast begränsade grunder för att göra invändningar mot eller överklaga registreringen eller verkställbarhetsförklaringen av ett avgörande om underhållsskyldighet. Som diskuteras ovan får svaranden göra invändningar eller överklaga på grund av att

- det saknas grunder för erkännande och verkställighet enligt artikel 20,
- det finns något skäl för att vägra erkännande och verkställighet enligt artikel 22,
- äktheten eller helheten i de handlingar som översänts i ansökan ifrågasätts,
- de fordringar som ansökan gäller har redan betalats i sin helhet.

²¹¹ Artikel 20 innehåller vad som brukar kallas "indirekta behörighetsregler". Artikel 20 innehåller inte några regler för när en myndighet i en stat får meddela ett avgörande ("direkta behörighetsregler"). I stället anges vad ett avgörande måste grundas på för att kunna erkännas och verkställas i en annan stat. Se den förklarande rapporten till konventionen (punkt 443) för en diskussion av denna fråga, och även kapitel 4 i denna handbok.

²¹² Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 503.

d) Behandling av invändning eller överklagande (artikel 23.5)

437. En prövning eller förhandling kan endast göras på de särskilda grunder eller skäl som är tillåtna enligt konventionen, och det får inte göras någon omprövning av avgörandet i sak (artikel 28).²¹³ Hur överklagandet eller invändningen ska behandlas beror på den inhemska lagstiftningen.²¹⁴

438. Om grunden för invändningen eller överklagandet är att det kan ifrågasättas huruvida handlingarna är äkta eller fullständiga, och bestyrkta kopior av handlingarna inte begärdes eller åtföljde handlingarna, kan en framställan göras genom centralmyndigheten i [statens namn] till centralmyndigheten i den begärande staten om att tillhandahålla bestyrkta kopior eller andra handlingar som behandlar frågan.

439. Om invändningen eller överklagandet endast gäller beräkningen av de utestående fordringarna och svaranden inte hävdar att fordringarna har betalats i sin helhet är detta i de flesta fall en fråga som bör lösas genom verkställighet. Svaranden kan ta upp dessa frågor och tillhandahålla kompletterande upplysningar till den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndighet som ansvarar för verkställigheten vid den tidpunkten.²¹⁵ Se även anmärkningarna nedan om delvis erkännande av ett avgörande som ett sätt att göra det möjligt att verkställa löpande utbetalningar av underhållsbidrag samtidigt som man behandlar invändningar mot utestående fordringar.

e) Beslut om invändning eller överklagande eller efterföljande överklagande (artikel 23.10)

440. När invändningen mot eller överklagandet av registreringen av avgörandet eller verkställbarhetsförklaringen har avgjorts ska båda parterna underrättas utan dröjsmål. Underrättelsen ska göras enligt kraven i den inhemska lagstiftningen.²¹⁶ Sökanden får underrättas genom centralmyndigheten i den begärande staten eller direkt, beroende på förfarandena i den anmodade staten.²¹⁷

441. Det går bara att göra ett efterföljande överklagande om detta är tillåtet enligt den inhemska lagen i den anmodade staten.²¹⁸

442. Notera att trots det efterföljande överklagandet kan avgörandet verkställas så fort avgörandet har registrerats och förklarats verkställbart, och under alla omständigheter ska det efterföljande överklagandet inte leda till att verkställigheten skjuts upp, såvida det inte föreligger särskilda omständigheter (artikel 23.10).

C. Erkännande och verkställighet – ansökningsresultat**1. Erkännande och verkställighet**

443. I de flesta fall kommer resultatet av ansökan om erkännande och verkställighet att vara att avgörandet kan erkännas och verkställas på samma sätt som om det hade meddelats av den anmodade staten. Det krävs ingen ytterligare ansökan om verkställighet av den underhållsberättigade. I kapitel 12 hittar du mer information om de verkställighetsförfaranden som används.

2. Övriga resultat

444. I konventionen föreskrivs alternativa resultat om det inte går att erkänna och verkställa avgörandet i sin helhet.

²¹³ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkterna 504 och 505.

²¹⁴ Se fotnot 191 ovan.

²¹⁵ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

²¹⁶ Om båda staterna har tillträtt 1965 års konvention om delgivning, se kapitel 3 del II avsnitt IX.B.

²¹⁷ Se fotnoterna 208 och 209 ovan.

²¹⁸ Se fotnot 193 ovan.

a) Delvis erkännande

445. Artikel 21 i konventionen gör det möjligt för en behörig [rättslig] [administrativ] myndighet att erkänna och verkställa endast en del av avgörandet, om hela avgörandet inte kan erkännas eller erkännas och verkställas. Detta kan till exempel bli resultatet om myndigheten inte kan erkänna avgörandet om underhållsskyldighet för underhåll mellan makar, men kan erkänna och verkställa avgörandet i fråga om underhåll till barn. Om det förefaller finnas en tvist beträffande utestående fordringar, och huruvida dessa är helt betalda, kan den behöriga myndigheten på samma sätt erkänna den del av avgörandet som rör kontinuerlig betalning av underhåll till barn, medan prövningen av invändningen mot erkännandet av de utestående fordringarna pågår.

Bra lösning: En sökande behöver inte begära delvist erkännande av avgörandet, eller erhållande av ett nytt avgörande om ansökan om erkännande inte beviljas. Enligt konventionen ska dessa alternativ övervägas som möjliga resultat under förfarandet för erkännande eller erkännande och verkställighet. Det inhemska förfarandet i den anmodade staten avgör hur den "nya" ansökan ska behandlas, eftersom det kan krävas ytterligare information för att till exempel meddela ett nytt avgörande.

b) Erkännande är inte möjligt på grund av ett förbehåll

446. I vissa fall kan ett avgörande om underhållsskyldighet inte erkännas eller verkställas på grund av ett förbehåll som har utfärdats inom ramen för konventionen.²¹⁹ Det behöver dock inte betyda att avgörandet är avslutat vid den punkten.

447. Om avgörandet inte går att erkänna på grund av ett förbehåll som har utfärdats och som förhindrar erkännande på någon av följande grunder krävs enligt artikel 20.4 att centralmyndigheten ska gå vidare med lämpliga åtgärder för att meddela ett nytt avgörande om underhållsskyldighet för den underhållsberättigade:

- Den underhållsberättigades hemvist i ursprungsstaten.
- Ett skriftligt avtal (utom i ärenden som gäller underhåll till barn).
- Behörighet baserat på personlig status eller föräldraansvar.²²⁰

448. Det krävs ingen ny ansökan från den underhållsberättigade, och det befintliga avgörandet måste betraktas som ett fastställande av barnets rätt²²¹ att inleda förfarandet om underhållsskyldighet (artikel 20.5). Beroende på förfarandena i den anmodade staten kan det krävas ytterligare handlingar från sökanden/den underhållsberättigade för att gå vidare med att meddela ett nytt avgörande. Dessa handlingar kan begäras via centralmyndigheten i den begärande staten. Du hittar en mer uttömmande diskussion om ansökningar om erhållande av avgörande i kapitel 10.

D. Kommunikation med den begärande staten

449. Behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheter bör vara medvetna om att deras nationella centralmyndighet (i detta fall centralmyndigheten i [statens namn]) är skyldig att regelbundet rapportera om hur behandlingen av ansökan fortskrider (artikel 12). Behöriga myndigheter bör vara inställda på att deras nationella centralmyndigheter troligen ber dem lämna in framstegsrapporter, och de bör vara beredda att samarbeta med centralmyndigheten i detta avseende.

²¹⁹ Europeiska unionen kommer inte att anmäla något förbehåll enligt artikel 20.2 i konventionen till de grunder för erkännande och verkställighet som anges i artikel 20 c, e eller f (se rådets beslut 2011/432/EU, ovan fotnot 59). Haagkonferensens webbplats < www.hcch.net > kan användas för att fastställa huruvida en konventionsstat har anmält ett sådant förbehåll till konventionen.

²²⁰ Observera att enligt artikel 20.3 ska en konventionsstat som utfärdar detta förbehåll erkänna och verkställa ett avgörande om den under motsvarande faktiska omständigheter skulle ha gett de egna myndigheterna behörighet att meddela ett sådant avgörande.

²²¹ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkterna 469–471. Observera att begreppet *rätt* i detta sammanhang inte definieras i konventionen. I stället är det den inhemska lagen i den anmodade staten som avgör hur begreppet ska tolkas och också vilka ytterligare uppgifter eller bevis som krävs för att meddela avgörandet om underhållsskyldighet.

IV. Andra aspekter: ansökningar om erkännande och verkställighet

A. Ansökningar om erkännande från en underhållsskyldig

1. Allmänt

450. Enligt konventionen får en underhållsskyldig ansöka om erkännande av ett avgörande om det krävs ett erkännande för att avbryta eller begränsa verkställigheten av ett tidigare avgörande i den anmodade staten. En sådan ansökan får göras om den underhållsskyldige vill få ett annat avgörande erkänt i den stat där verkställigheten sker (dvs. [statens namn]), eller om den underhållsskyldige har mottagit en ändring av ett befintligt avgörande i annan konventionsstat och nu vill få detta erkänt i [statens namn], eftersom han eller hon har tillgångar där.

451. Se kapitel 11 för en fullständig diskussion om ändringsansökningar.

452. Om ett avgörande om verkställighet redan håller på att verkställas i den anmodade stat där den underhållsskyldige är bosatt eller har tillgångar kräver nationell lagstiftning i de flesta fall att ett ändrat avgörande som meddelades i en utländsk stat först måste erkännas innan det rent faktiskt kan begränsa eller skjuta upp verkställigheten av det första avgörandet. Vissa stater kräver dock inte detta steg – till exempel om ändringen görs av samma myndighet som meddelade det första avgörandet. Därför måste man kontrollera den inhemska lagstiftningen för att se om avgörandet måste erkännas i det specifika fallet.²²²

Med **ändring** avses processen med att ändra ett avgörande om underhållsskyldighet efter det att det har meddelats. I vissa stater kallas detta för en ansökan om variation eller förändring. Ändringen kan gälla underhållsbidragets storlek, hur ofta det ska betalas ut eller något annat villkor i avgörandet om underhållsskyldighet.

2. När kan en underhållsskyldig använda den här ansökan?

453. Eftersom syftet med en ansökan om erkännande enligt artikel 10.2 a är att begränsa verkställigheten, och eftersom verkställigheten oftast sker i den stat där den underhållsskyldige är bosatt, kommer den underhållsskyldige i många fall att vara bosatt i den stat där avgörandet måste erkännas, dvs. i [statens namn]. Konventionen tar inte specifikt upp den situation då en sökande behöver ansöka hos sin egen centralmyndighet. I dessa fall måste erkännandet därför hanteras enligt inhemska lagstiftning som en framställning till en behörig myndighet i den stat där den underhållsskyldige är bosatt.²²³ Om erkännandet görs gällande i [statens namn], där den underhållsskyldige har tillgångar men inte är bosatt, får den underhållsskyldige göra en ansökan enligt artikel 10.2 a.

454. I alla fall där ett ärende behandlas som en ansökan enligt artikel 10.2 a är den underhållsskyldige sökande. I sådana fall är den underhållsberättigade svarande och ska underrättas om registreringen eller verkställbarhetsförklaringen.

Exempel

455. Den underhållsskyldige bor i land A där det ursprungliga avgörandet om underhållsskyldighet meddelades. Han har tillgångar eller inkomster i [statens namn]. Den underhållsberättigade är bosatt i [statens namn], och det ursprungliga avgörandet

²²² Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

²²³ I vissa stater fungerar centralmyndigheten som behörig myndighet i detta sammanhang och bistår den underhållsskyldige under erkännandeförfarandet. När det gäller ansökningar om ändring får erkännandet behandlas som det sista steget i den ansökan (se kapitel 11), och ingen ny ansökan behöver göras. Detta beror på de inhemska förfarandena i varje stat. I [statens namn] [...].

erkändes i [statens namn] och håller på att verkställas mot den underhållsskyldiges tillgångar i [statens namn]. Den underhållsskyldige har nu erhållit ett ändrat avgörande från land A. Han vill få det ändrade avgörandet erkänt i [statens namn] för att begränsa verkställigheten av det första avgörandet.

Hur fungerar det här enligt konventionen?

456. Den underhållsskyldige kan göra en ansökan enligt artikel 10.2 a i konventionen till centralmyndigheten i land A. Land A ska därefter vidarebefordra ansökan till [statens namn] där det ändrade avgörandet, med hjälp av de förfaranden som anges i detta kapitel, ska erkännas och registreras för verkställighet eller förklaras verkställbart. Den underhållsberättigade ska underrättas om registreringen eller förklaringen och ges möjlighet att göra invändningar mot eller överklaga verkställbarhetsförklaringen eller registreringen. När det ändrade avgörandet väl har förklarats verkställbart eller registrerats får det rättsverkan i [statens namn] och begränsar eller skjuter upp verkställandet av det ursprungliga avgörandet.

3. Förfaranden

457. De förfaranden för erkännande och verkställighet som diskuteras i det här kapitlet är tillämpliga på ansökningar om erkännande från den underhållsskyldige under dessa omständigheter. I artikel 26 anges att bestämmelserna i kapitel V (Erkännande och verkställighet) i tillämpliga delar även gäller för en ansökan om enbart erkännande, bortsett från att kravet på verkställbarhet ersätts av ett krav på att avgörandet har verkan i ursprungsstaten. Detta innebär att bestämmelserna om erkännande och verkställighet i praktiken ska tillämpas på ansökningar om erkännande, utom med avseende på de bestämmelser som behöver ändras eftersom det inte begärs någon verkställighet för avgörandet.²²⁴

4. Begränsningar av erkännande av ändrade avgöranden

458. Lagg märke till att konventionen innehåller en viktig begränsning av den underhållsskyldiges rätt att få ett ändrat avgörande erkänt enligt konventionen. En underhållsberättigad får göra invändningar mot erkännandet av det ändrade avgörandet om det ändrade avgörandet har meddelats i en annan konventionsstat än den stat där avgörandet meddelades (ursprungsstaten) och den underhållsberättigade hade sin hemvist i ursprungsstaten vid den tidpunkt då det ändrade avgörandet meddelades (artiklarna 18 och 22 f). Det finns ett fåtal undantag då detta är tillåtet, men det är viktigt att tänka på att den underhållsskyldiges rätt att få ett ändrat avgörande erkänt omfattas av vissa begränsningar som inte gäller erkännande och verkställighet av andra avgöranden.

459. Se kapitel 11 beträffande ändringsansökningar (och kapitel 4 avsnitt G för mer information om artikel 18).

²²⁴ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 546.

B. Avtal om underhållsbidrag

1. Avgörande skillnader

460. I konventionen görs det åtskillnad mellan avgöranden om underhållsskyldighet, som meddelas av rättsliga eller administrativa organ, och **avtal om underhållsbidrag** som är specifika typer av avtal mellan parterna. Även om förfaranden för erkännande och verkställighet av avtal om underhållsbidrag är ganska lika förfarandena för avgöranden om underhållsskyldighet får en stat anmäla ett förbehåll om att den inte kommer att erkänna eller verkställa ett avtal om underhållsbidrag.²²⁵

Ett **avtal om underhållsbidrag** definieras i artikel 3 i konventionen som ett skriftligt avtal som rör betalning av underhållsbidrag och som har upprättats eller registrerats som en officiell handling av en behörig myndighet, eller bestyrkts av, ingåtts vid, registrerats hos eller getts in till en behörig myndighet och som kan bli föremål för förnyad prövning och ändring av en behörig myndighet.

2. Förfaranden

461. För att erkänna och verkställa ett avtal om underhållsbidrag tillämpas emellertid samma allmänna principer och förfaranden som vid erkännande och verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet.²²⁶ I artikel 30 i konventionen anges att avtal om underhållsbidrag ska kunna erkännas och verkställas som ett avgörande, förutsatt att avtalet är verkställbart som ett avgörande i den stat där det meddelades.

462. Om en ansökan om erkännande och verkställighet av ett avtal om underhållsbidrag tas emot ska samma generella förfaranden följas. Den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten gör en inledande granskning av ansökan när den mottas. Granskningen består av en prövning av huruvida erkännandet och verkställigheten skulle vara uppenbart oförenligt med grunderna för rättsordningen. Den dokumentation som krävs för ansökan liknar den som krävs för erkännande och verkställighet av ett avgörande, men en viktig skillnad är att det inte krävs något intyg om giltig delgivning. Detta beror på att båda parterna med nödvändighet deltog när avtalet ingicks.

463. I enlighet med den nationella lagstiftningen i [statens namn] ska en ansökan om erkännande och verkställighet av ett avtal om underhållsbidrag åtföljas av följande handlingar: [lägg till en förteckning över de handlingar som staten kräver här].

464. Efter att centralmyndigheten har granskat handlingarna för att säkerställa att de är fullständiga översänds avtalet om underhållsbidrag till den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten. Avtalet registreras sedan för verkställighet eller förklaras verkställbart och svaranden underrättas.

465. Det finns dessutom några skillnader mellan de grunder som kan anföras för att motsätta sig erkännandet av ett avtal och de grunder som kan anföras för att motsätta sig erkännandet av ett avgörande. Dessa fastställs i artikel 30.5.

3. Genomförande av förfarandet för erkännande och verkställighet

466. I övrigt liknar förfarandet för erkännande och verkställighet av avtal om underhållsbidrag det förfarande som används för avgöranden om underhållsskyldighet, med ett undantag. Den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten fattar beslut om att registrera eller förklara avtalet verkställbart, och svaranden ges möjlighet att bestrida eller överklaga det beslutet. I många stater innebär detta att förfarandet för registrering och verkställighet avslutas. Om en invändning är under behandling i fråga om ett avtal om underhållsbidrag ska överklagandet av erkännandet av avtalet leda till

²²⁵ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...]. Se rådets beslut av den 9 juni 2011 om godkännande på Europeiska unionens vägnar av Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar.

²²⁶ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 559.

att verkställigheten av avtalet skjuts upp (artikel 30.6).²²⁷ Att verkställigheten skjuts upp är en viktig skillnad mellan avgöranden och avtal i erkännande- och verkställighetsförfarandet.

V. Erkännande och verkställighet – andra frågor

A. Rättsligt bistånd

467. Enligt konventionen måste en anmodad stat som behandlar en ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet av ett avgörande om underhåll som gäller ett barn som är yngre än 21 år i allmänhet ge den underhållsberättigade kostnadsfritt rättsligt bistånd om detta är nödvändigt för att behandla ansökan.²²⁸ Tänk på att om staten erbjuder faktisk tillgång till förfaranden genom att använda förenklade förfaranden uppstår ingen rätt till kostnadsfritt rättsligt bistånd.²²⁹

468. Se kapitel 3 del II avsnitt VII för närmare detaljer om kravet på att tillhandahålla faktisk tillgång till förfaranden, inklusive tillhandahållande av kostnadsfritt rättsligt bistånd om detta krävs.

469. Det finns ett antal undantag och begränsningar för tillhandahållande av kostnadsfria tjänster som man bör ta hänsyn till, när ansökan om erkännande görs av en underhållsskyldig, eller om avgörandet inte gäller underhåll till ett barn som är under 21 år. Undantagen förklaras även i kapitel 3 del II avsnitt VII.

B. Verkställighetsfrågor

Valutaomräkning

470. Konventionen tar inte upp frågan om omräkning av underhållsskyldighet från en valuta till en annan. Beroende på de förfaranden som används av den behöriga myndigheten för att erkänna ett avgörande kan det också finnas ett samtidigt förfarande för att räkna om underhållsskyldigheten enligt avgörandet till valutan i den verkställande staten. Den behöriga myndigheten kan behöva inhämta ett intyg som bekräftar den växelkurs som används för att räkna om utbetalningarna, och det omräknade beloppet ska sedan ligga till grund för underhållsfordringarna i den verkställande staten. I andra fall kan den begärande staten redan ha räknat om avgörandet inbegripet eventuella utestående fordringar till valutan i den anmodade staten.²³⁰

471. Frågor om valutaomräkning behandlas närmare i kapitel 12 om verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet.

C. Relevanta undantag och förbehåll

472. Ovanstående information kan tillämpas i de vanligaste scenarier som inbegriper erkännande av ett avgörande om underhåll till barn. Det finns dock ett antal situationer då förbehåll eller förklaringar från en stat kommer att påverka förfarandet för erkännande och verkställighet. (Se även kapitel 3 del I avsnitt II för mer information om konventionens tillämpningsområde, inklusive information om tänkbara förklaringar och förbehåll till konventionen.)

²²⁷ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 564. Enligt den nationella lagstiftningen i [statens namn], se ovan fotnot 191 för information om överklaganden.

²²⁸ Enligt den nationella lagstiftningen [statens namn], när det gäller förfarandet för att bevilja rättshjälp, se fotnot 86 ovan.

²²⁹ I [statens namn] [...].

²³⁰ I [statens namn] [...].

a) Barn mellan 18 och 21 år

473. En stat kan göra ett **förbehåll** som begränsar konventionens tillämpning till barn under 18 år. Om en stat har gjort ett sådant förbehåll kommer den staten inte att erkänna eller erkänna och verkställa avgöranden enligt konventionen om underhållsskyldighet för barn som är 18 år eller äldre, och den kan inte heller anmoda en annan stat att behandla underhållsrelaterade ärenden som gäller barn som är äldre än 18 år.²³¹

Ett **förbehåll** är ett formellt uttalande av en fördragsslutande stat som tillåts i vissa fall enligt konventionen om att konventionens tillämplighet i den staten ska begränsas på något sätt.

b) Grunder för erkännande och verkställighet

474. En stat får utfärda ett förbehåll om att ett avgörande om underhållsskyldighet inte kommer att erkännas eller verkställas om avgörandet meddelats på någon av följande grunder:²³²

- Den underhållsberättigades hemvist.
- Ett skriftligt avtal mellan parterna.
- Utövande av behörighet baserat på personlig status eller föräldraansvar.

c) Avtal om underhållsbidrag

475. En stat får utfärda ett förbehåll om att den inte kommer att erkänna och verkställa avtal om underhållsbidrag. Alternativt får en stat genom en förklaring begära att ansökningar om erkännande och verkställighet av avtal om underhållsbidrag ska göras genom centralmyndigheten.²³³

VI. Ytterligare material

A. Praktiska råd

- När ett avgörande väl har erkänts försöker många stater omedelbart kontakta den underhållsskyldige för att förmå denne att så snabbt som möjligt frivilligt följa avgörandet, så att underhållsbidraget så snabbt som möjligt betalas ut till den underhållsberättigade och barnen.²³⁴
- Syftet med det förfarande för erkännande och verkställighet som fastställs i konventionen är att göra det möjligt att behandla ansökningar snabbt och effektivt. Domare, domstolspersonal och andra involverade myndigheter i den anmodade staten bör tänka på detta och vidta åtgärder för att se till att ärenden handläggs så snabbt som möjligt, med så små dröjsmål som möjligt.
- Konventionen föreskriver inte alla förfaranden och krav för behandlingen av ansökningar om erkännande eller erkännande och verkställighet. Domare är även tvungna att följa relevant nationell lagstiftning och relevanta nationella förfaranden.

²³¹ Europeiska unionen kommer varken göra något förbehåll enligt konventionen för att begränsa tillämpningen av konventionen till barn under 18 år, eller utvidga tillämpningen av konventionen till barn över 21 år (artikel 2.2). Följaktligen kommer konventionens grundläggande tillämpningsområde, som omfattar underhåll till barn upp till 21 års ålder, att gälla i EU:s medlemsstater. (Se rådets beslut 2011/432/EU, ovan fotnot 59).

²³² Se den tidigare diskussionen (fotnot 211 ovan) om grunder för behörighet i artikel 20. Europeiska unionen kommer inte att anmäla något förbehåll enligt artikel 20.2 i konventionen till de grunder för erkännande och verkställighet som anges i artikel 20 c, e eller f (se ibidem).

²³³ Europeiska unionen kommer inte att anmäla ett förbehåll enligt konventionen om att unionen inte kommer att erkänna och verkställa avtal om underhållsbidrag (artikel 30.8). Europeiska unionen kommer inte heller avge någon förklaring enligt konventionen om att ansökningar om erkännande och verkställighet av avtal om underhållsbidrag endast bör göras genom centralmyndigheter (artikel 30.7) (se ibidem).

²³⁴ I [statens namn] [...].

B. Åtföljande formulär

Ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet

Formulär för översändande

Uttalande om verkställbarhet

Intyg om giltig delgivning

Redogörelse för ekonomisk situation

Mottagningsbekräftelse

C. Konventionsartiklar

Artikel 10.1 a

Artikel 10.2 a

Artikel 11

Artikel 12

Artikel 20

Artikel 23

Artikel 24

Artikel 30

Artikel 36

Artikel 50

D. Tillhörande kapitel i handboken

Se kapitel 12 – Verktällighet av avgöranden om underhållsskyldighet enligt 2007 års konvention och 2009 års förordning

Se kapitel 3 – Frågor av allmän räckvidd: 2007 års konvention och 2009 års förordning

VII. Checklista – Ansökningar om erkännande och verkställighet

	Förfarande	Hänvisning till handboken
1	Ta emot handlingar från centralmyndigheten i [statens namn].	III.A.1
2	Kontrollera att ansökan bör gälla erkännande och verkställighet.	III.A.2
3	Uppfyller ansökan minimikraven i konventionen?	III.A.3
4	Kontrollera att handlingarna är fullständiga.	III.A.4
5	Gör efterforskningar om var svaranden befinner sig vid behov.	III.A.5
6	Begär ytterligare handlingar vid behov.	III.A.6
7	Vidta lämpliga interimistiska åtgärder eller säkerhetsåtgärder.	III.A.7
8 a	Förklara avgörandet verkställbart.	III.B.1
8 b	Underrätta sökanden och svaranden om verkställbarhetsförklaringen.	III.B.4
8 c	Svaranden har möjlighet att vidta åtgärder för att bestrida eller överklaga förklaringen om verkställbarhet eller registreringen på angivna grunder.	III.B.5
9	Slutför behandlingen av eventuella invändningar och överklaganden och underrätta sökanden och svaranden om resultatet.	III.B.5

VIII. Vanliga frågor

*En underhållsberättigad har ett avgörande från land A. Hon bor i land B. Land B vägrar att erkänna och verkställa avgörandet. Den **underhållsskyldige** bor i [statens namn]. Alla tre staterna är fördragsslutande stater. Kan avgörandet erkännas och verkställas i [statens namn]?*

476. Ja – den underhållsberättigade kan söka erkännande och verkställighet av ett avgörande i den stat där den underhållsskyldige bor eller har tillgångar eller inkomster i, så länge avgörandet meddelades i en fördragsslutande stat. Avgörandet behöver inte vara verkställbart eller erkänt i den begärande staten – bara i ursprungsstaten. I det aktuella fallet är detta land A. Om det finns ett intyg om verkställbarhet från land A, där avgörandet meddelades, bör [statens namn] kunna behandla ansökan om erkännande och verkställighet, förutsatt att alla andra kriterier är uppfyllda.

Varför skulle en underhållsberättigad enbart söka erkännande av ett avgörande, inte erkännande OCH verkställighet?

477. I vissa fall kan den underhållsberättigade ha för avsikt att verkställa avgörandet privat, eller en sökande kan behöva få avgörandet erkänt för att kunna använda vissa andra rättsmedel i den anmodade staten. Om det till exempel finns en tillgång som en fastighet i den anmodade staten kan den underhållsberättigade behöva få avgörandet erkänt innan det kan lämnas in som ett anspråk på den fastigheten.

Innebär erkännandet av ett avgörande om underhållsskyldighet att hela avgörandet blir likställt med alla andra avgöranden om underhåll som ursprungligen meddelas i den staten?

478. Nej. Syftet med erkännande och verkställighet är bara att göra det möjligt att verkställa det utländska avgörandet om underhållsskyldighet med samma mekanismer och förfaranden som ett inhemskt avgörande om underhållsskyldighet. Lagarna i den anmodade staten om till exempel vårdnad eller kontakt med barnen ska därför inte tillämpas på det avgörandet. Avgörandet liknar inhemska avgöranden enbart i fråga om erkännande och verkställighet av underhållsskyldigheterna.

Måste ett avgörande alltid erkännas innan det kan verkställas enligt konventionen?

479. Ja – såvida det inte är ett avgörande från den anmodade stat (dvs. [statens namn]) där verkställigheten ska ske. Om det är från någon annan stat måste det först gå igenom förfarandet för erkännande för att se till att avgörandet uppfyller de grundläggande rättssäkerhetskraven eller andra krav i fråga om hur underhållsskyldigheter bör fastställas, till exempel hur en part ska delges.

Kan ett avgörande som meddelats på ett annat språk verkställas enligt konventionen?

480. Ja – men avgörandet, eller en sammanfattning av eller utdrag ur avgörandet, måste ha översatts till [statens språk] eller till något annat språk som den anmodade staten har förklarat sig godta. Se kapitel 3 del II avsnitt I för en diskussion om vilka krav som gäller för översättning av handlingar och avgöranden.

481. Enligt konventionen kan övrig kommunikation mellan centralmyndigheterna ske på engelska eller franska.

Är det enligt konventionen möjligt att erkänna ett avgörande i [statens namn] om den typen av avgörande inte skulle kunna meddelas i [statens namn]?

482. Ja – förutsatt att avgörandet omfattas av underhållsskyldigheter enligt konventionen. Ett avgörande om underhåll till barn kan exempelvis innehålla en bestämmelse om ersättning för vissa typer av utgifter, till exempel sjukförsäkringspremier, som inte erkänns eller föreskrivs i den anmodade statens lagstiftning. Det avgörandet kan ändå erkännas i den anmodade staten.

Varför finns det inget krav på att ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet ska undertecknas av sökanden eller någon från centralmyndigheten?

483. Konventionen är "medieneutral" för underlätta användning av it och göra det möjligt att överföra material mellan staterna effektivt. Om det krävs ett undertecknande skulle det inte gå att skicka handlingar med fax eller elektroniskt.

484. Den person vars namn är angivet i ansökan har ansvar för att se till att uppgifterna i ansökan stämmer överens med de handlingar och uppgifter som sökanden lämnar och att ansökan uppfyller konventionens krav.

Kan en ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet behandlas utan bestyrkta kopior av handlingarna?

485. Det beror på om den anmodade staten har utfärdat en förklaring enligt konventionen om att den kräver bestyrkta kopior (landsprofilen kommer att innehålla uppgifter om sådana krav). Dessutom får en domstol eller en behörig myndighet begära bestyrkta kopior i ett visst ärende, vilket sannolikt främst kommer att ske om det råder tvivel om äktheten eller helheten i de handlingar som har lämnats in.

486. Om det inte har gjorts någon sådan förklaring får ansökan behandlas på grundval av de kopior som har lämnats av den begärande staten.²³⁵

Den behöriga myndigheten i [statens namn] har registrerat ett avgörande eller förklarat det verkställbart. Vad blir nästa steg?

487. När avgörandet väl har registrerats för verkställighet eller förklarats verkställbart kan det verkställas.²³⁶ Sökanden behöver inte inge någon ny ansökan enligt konventionen (så länge den ursprungliga ansökan kom via en centralmyndighet). Sökanden, svaranden och den begärande staten ska underrättas utan dröjsmål om att erkännandet är klart och att verkställigheten har påbörjats.

Vad händer om det finns fler än ett avgörande om underhåll? Det kan till exempel finnas ett ursprungligt avgörande om underhåll, och det avgörandet har ändrats genom ett efterföljande avgörande. Vilket är det som ska erkännas?

488. Den här frågan behandlas inte direkt i konventionen. Om avgörandet ska verkställas och det finns upplupna utestående fordringar sedan det första avgörandet, kan den anmodade staten (dvs. [statens namn]) behöva en kopia av det avgörandet för att kunna verkställa det. Detta kan krävas enligt den inhemska lag som styr verkställighet eller när en underhållsskyldig bestrider fordringarna eller hävdar en annan tolkning av skyldigheten.²³⁷ Det kan också finnas vissa andra frågor (till exempel villkor för indexering eller ändring) som behandlas i det ena avgörandet men inte i det andra.

489. Erkännande av ett avgörande bör dock inte vägras enbart på grundval av att det har funnits tidigare avgöranden i samma ärende som inte har bifogats ansökan. Om det förefaller finnas andra relevanta avgöranden om underhållsskyldighet som borde ha inkluderats i ansökan, bör den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten i [statens namn] upplysa centralmyndigheten i [statens namn] om detta så att kopior av dessa avgöranden kan begäras från den anmodade staten.

²³⁵ I [statens namn] [...].

²³⁶ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

²³⁷ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

Del II – Direkta framställningar om erkännande eller erkännande och verkställighet

I. Översikt

490. Generellt sett regleras förfaranden för alla direkta framställningar enligt konventionen (dvs. framställningar som sökanden ger in direkt till behöriga myndigheter, se kapitel 1 avsnitt III.C ovan) av den nationella lagstiftningen i [statens namn]. Den nationella lagstiftningen i [statens namn] avgör huruvida den direkta framställan över huvud taget kan göras och vilka formulär eller förfaranden som måste användas.²³⁸ Direkta framställningar till behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheter i [statens namn] om erhållande eller ändring av avgöranden om underhållsskyldighet behandlas kortfattat i kapitlen 10 och 11, och dessa ansökningar regleras nästan helt av den nationella lagstiftningen i [statens namn] och inte av konventionen.

491. Om en direkt framställan avser erkännande eller erkännande och verkställighet av ett befintligt avgörande, och avgörandet omfattas av konventionens tillämpningsområde, kan vissa av bestämmelserna i konventionen emellertid tillämpas på den framställan. Följande avsnitt omfattar förfarandena för direkta framställningar om erkännande eller erkännande och verkställighet av avgöranden som behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheter i [statens namn] eventuellt mottar enligt konventionen.

Handlingar som ska ingå i direkta framställningar om erkännande eller erkännande och verkställighet

492. I konventionen anges att flera av de bestämmelser som reglerar sådana ansökningar om erkännande eller erkännande och verkställighet som går genom centralmyndigheter även ska tillämpas på sådana ansökningar om erkännande eller erkännande och verkställighet som görs direkt till behöriga myndigheter (artikel 37.2).

493. Alla bestämmelser i kapitel V (Erkännande och verkställighet) i konventionen är tillämpliga på direkta framställningar. Direkta framställningar ska därför åtföljas av de handlingar som anges i artikel 25. I dessa ingår följande:

- Det fullständiga avgörandet.
- En verkställbarhetsförklaring.
- Ett intyg om vederbörligt underrättande om motparten har uteblivit eller inte varit företräd vid förfarandet i ursprungsstaten eller inte har bestridit avgörandet om underhållsskyldighet.
- Ett formulär om ekonomiska förhållanden.
- Vid behov – en beräkning av utestående fordringar.
- Vid behov – en förklaring av metoden för justering eller indexering av avgörandet.

494. Det rekommenderade ansökningsformuläret kan inte användas för en direkt framställning såvida inte den anmodade staten har beslutat att det kan användas för direkta framställningar. I vissa fall har den anmodade behöriga myndigheten sina egna formulär. Kontrollera landsprofilen eller kontakta den anmodade behöriga myndigheten direkt på den adress som anges i landsprofilen för att få en kopia av formuläret.²³⁹

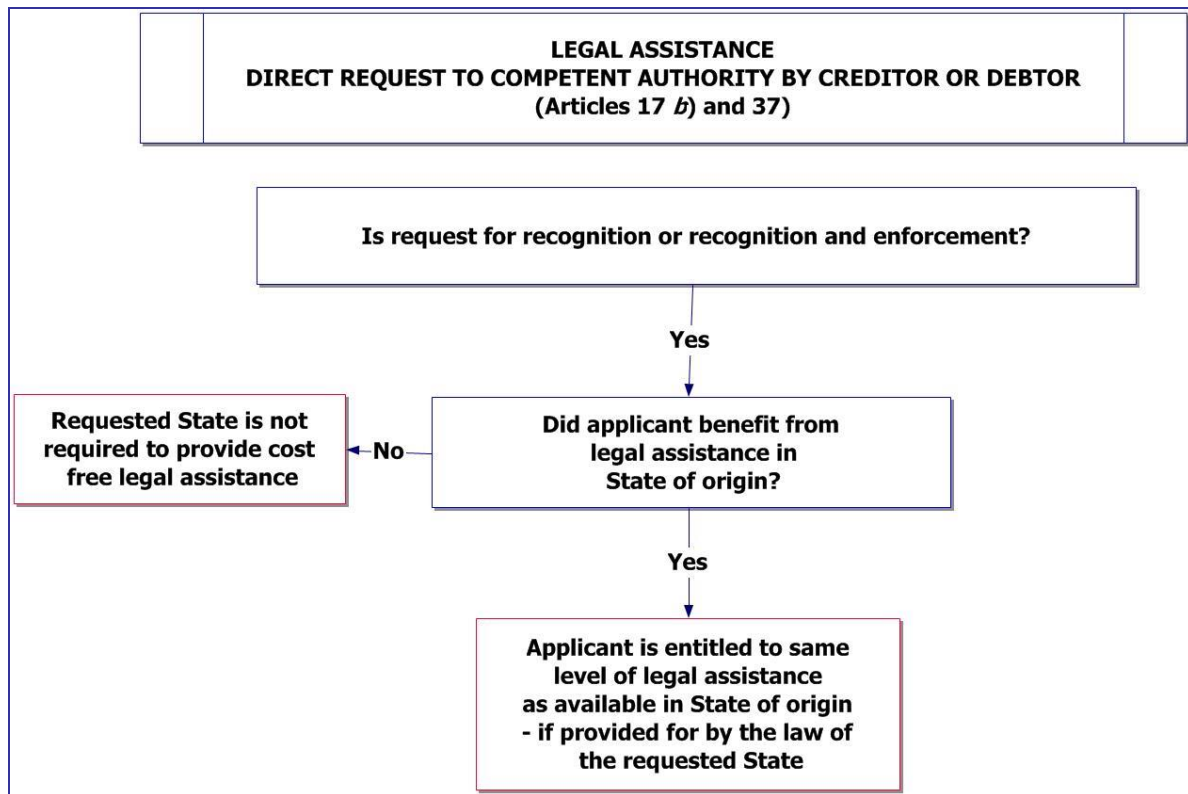
495. I de flesta ärenden som rör direkta framställningar kan det behövas dokumentation som visar i vilken utsträckning sökanden mottog kostnadsfritt rättsligt bistånd i ursprungsstaten. Anledningen är att inte alla bestämmelser om faktisk tillgång till förfaranden och tillhandahållande av kostnadsfritt rättsligt bistånd är tillämpliga på direkta framställningar. I alla förfaranden som avser erkännande eller erkännande och verkställighet har sökanden rätt till kostnadsfritt rättsligt bistånd i åtminstone samma

²³⁸ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

²³⁹ I [statens namn] [...].

utsträckning som i ursprungsstaten om, under samma förhållanden, samma nivå av bistånd är tillgängligt i den anmodade staten (artikel 17 b).

496. I figuren på nästa sida illustreras kravet på att tillhandahålla kostnadsfritt rättsligt bistånd vid direkta framställningar till en behörig myndighet om erkännande eller erkännande och verkställighet.

Figur 9: Rättsligt bistånd – direkta framställningar till en behörig myndighet

497. Tänk på att även om det inte finns tillgång till kostnadsfritt rättsligt bistånd får den anmodade staten inte kräva någon säkerhet, borgen eller deposition som garanti för betalning av sökandens eventuella förhandlingskostnader (artiklarna 37.2 och 14.5).

498. Slutligen är den anmodade staten (dvs. [statens namn]) i alla händelser inte skyldig att tillhandahålla någon form av rättsligt bistånd till en sökande som väljer att göra en direkt framställan till en behörig myndighet när förfarandet kunde ha inletts genom centralmyndigheten.²⁴⁰

A. Typer av inkommande direkta framställningar om erkännande och verkställighet

a) Underhållsskyldighet mot make

499. Såvida inte både de begärande och anmodade fördragsslutande staterna har förklarat att de tänker utvidga kapitlen II och III till underhållsskyldigheter mellan makar, ska en inkommande ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet som enbart avser underhållsskyldighet mellan makar inte gå genom centralmyndigheterna (se kapitel 3 del 1 avsnitt II ovan för en diskussion i denna fråga).²⁴¹ Den underhållsberättigade ska i stället göra en direkt framställan till den behöriga myndigheten i den anmodade staten. De krav beträffande handlingar och förfaranden som anges i artikel 25 gäller dock även här.

500. Utöver framställan måste alltid följande handlingar överlämnas (Det rekommenderade ansökningsformuläret används inte vid direkta framställningar såvida inte den anmodade staten har beslutat att det kan användas för direkta framställningar.):

²⁴⁰ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 602.

²⁴¹ I [statens namn] [...].

- Information om ansökan (eller rekommenderat ansökningsformulär om ett sådant används).
- Avgörandet.
- Uttalandet om verkställighet.
- Ett intyg om giltig delgivning om den svarande inte har infunnit sig eller inte var företräd i ursprungsstaten eller inte har angripit avgörandet.
- Formulär om ekonomiska förhållanden eller andra handlingar som beskriver parternas ekonomiska förhållanden.
- Ett dokument med en förklaring av beräkningen av utestående fordringar.
- Ett dokument med en förklaring av metoden för att justera eller indexera avgörandet.
- Intyg eller upplysningar om tillhandahållande av rättsligt bistånd till den som har gjort framställan i den anmodade staten.

501. Ytterligare dokument kan vara lämpliga beroende på de interna processerna i den anmodade staten.²⁴²

502. När den direkta framställan väl har tagits emot av en behörig [rättslig] [administrativ] myndighet blir den föremål för samma erkännandeförfarande som beskrevs i del I i detta kapitel. Avgörandet förklaras verkställbart [och registreras för verkställighet], och svaranden och den som har gjort framställan underrättas (artikel 23.5).

503. Grunderna för att bestrida eller överklaga [verkställbarhetsförklaringen] [eller] [registreringen om verkställighet] av avgörandet gäller i lika hög grad för framställningar som gjorts genom en behörig myndighet. Om sökanden behöver rättsligt bistånd för att bemöta svarandens invändningar eller överklagan, kommer en centralmyndighet dock inte att tillhandahålla kostnadsfritt rättsligt bistånd, utan sökanden måste ordna med detta på egen hand.²⁴³ Den behöriga myndigheten kan eventuellt hjälpa sökanden att få tillgång till andra källor till bistånd, inklusive rättshjälp, om sådana finns. I alla händelser har sökanden rätt till kostnadsfritt rättsligt bistånd i åtminstone samma utsträckning som han eller hon hade rätt till i den begärande staten, om bistånd i den omfattningen är tillgängligt i [statens namn] (artikel 17 b).²⁴⁴

504. I fråga om verkställighet av avgörandet efter det att det har erkänts leder en framställan om erkännande slutligen inte automatiskt till en ansökan om verkställighet såvida inte detta följer av lagstiftningen, eftersom centralmyndigheten inte var delaktig i erkännandeförfarandet. Saknar lagstiftningen en sådan föreskrift måste den person som gör framställan göra en separat framställan om verkställighet i enlighet med de nationella förfarandena i den anmodade staten.²⁴⁵

b) Barn som är 21 år eller äldre

505. Eftersom konventionens tillämpningsområde inte automatiskt omfattar barn som är 21 år eller äldre är en behörig myndighet i en stat inte tvungen att godta en framställan om erkännande och verkställighet av ett avgörande om underhållsskyldighet som avser sådana barn, såvida inte båda fördragsslutande staterna (den begärande staten och den anmodade staten) i enlighet med artikel 2.3 i konventionen uttryckligen har förklarat att de kommer att utvidga tillämpningen av konventionen till att även omfatta sådana barn. I avsaknad av en sådan förklaring finns det inget krav på att ett avgörande om underhållsskyldighet avseende ett barn som är 21 år eller äldre ska erkännas eller verkställas. (Enligt principen om ömsesidighet har de fördragsslutande staterna emellertid möjlighet att erkänna avgöranden som sträcker sig längre än vad staterna i strikt mening är skyldiga att erkänna.)²⁴⁶

²⁴² Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

²⁴³ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

²⁴⁴ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn], se ibidem.

²⁴⁵ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

²⁴⁶ Att erkänna ett avgörande som i strikt mening inte omfattas av de ömsesidiga skyldigheter som föreskrivs i konventionen kan i vissa fall vara en effektiv lösning, exempelvis när man, om ett utländskt avgörande om

506. Tänk på att detta gäller även om lagen i ursprungsstaten tillåter att underhåll betalas ut till barn som är äldre än 21 år, eftersom artikel 32.4 (lagstiftningen i ursprungsstaten ska tillämpas när ursprungsskyldighetens varaktighet fastställs) måste jämföras med artikel 2.

507. Se kapitel 3 del I avsnitt II för en fullständig diskussion om konventionens tillämpningsområde.

c) Andra former av familjeunderhåll

508. Även om det i konventionen anges att stater får utvidga tillämpningen av konventionen till att omfatta underhåll till andra familjemedlemmar, inbegripet sårbara personer, såvida inte både den anmodade och den begärande staten gör detta, är en behörig myndighet i en stat inte skyldig att godta en framställan om att erkänna eller verkställa ett avgörande som avser underhåll till andra familjemedlemmar.²⁴⁷

II. Ytterligare material

A. Praktiska råd

509. Se landsprofilen för [statens namn] för att fastställa vilka handlingar som krävs för att göra en direkt framställan. Den direkta framställan bör göras med hjälp av ansökningsformuläret eller någon annan handling för att inleda förfarandet som krävs av den anmodade staten. Även om de handlingar som används för direkta framställningar om erkännande eller erkännande och verkställighet kan vara desamma som de som används för ansökningar genom centralmyndigheter, kan handlingarna för andra typer av direkta framställningar kraftigt skilja sig åt från de handlingar som används för ansökningar enligt konventionen. (Direkta framställningar till behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheter i [statens namn] om erhållande eller ändring av avgöranden om underhållsskyldighet behandlas i kapitlen 10 och 11 nedan.)

510. Behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheter kan överväga att kontakta centralmyndigheten i [statens namn] för att utnyttja dess kunskaper om hur man på ett effektivt sätt handlägger ärenden som rör direkta framställningar.

B. Åtföljande formulär

För enbart erkännande och verkställighet:

- Uttalande om verkställbarhet
- Intyg om giltig delgivning
- Redogörelse för utestående fordringar (i förekommande fall)
- Intyg om rättsligt bistånd (vid behov)
- Förklaring av metoden för indexering eller justering (i förekommande fall)

C. Relevanta artiklar

Artikel 2.3
Artikel 10
Artikel 17 b
Artikel 25
Artikel 37

underhållsskyldighet för en person över 21 år inte skulle erkännas, skulle vara tvungen att hänskjuta ärendet till en nationell domstol för att erhålla ett nytt avgörande. I [statens namn] [...].

²⁴⁷ I [statens namn] [...].

III. Vanliga frågor

Vad är skillnaden mellan en ansökan via en centralmyndighet och en direkt framställning hos en behörig myndighet?

511. Det är bara de ansökningar som föreskrivs i artikel 10 som går att göra via centralmyndigheterna. För att få lägga fram en ansökan via en centralmyndighet måste ärendet omfattas av konventionen och anges i artikel 10.

512. En direkt framställning kan göras till en behörig myndighet för ett ärende som regleras genom konventionen. Ett exempel på en direkt framställning är en ansökan om erhållande av ett avgörande om underhållsskyldighet mot make.

Kan en sökande välja att göra en direkt framställning till en behörig myndighet i stället för att gå via centralmyndigheterna?

513. Ja – om de interna förfarandena hos den anmodade behöriga myndigheten tillåter detta (vissa behöriga myndigheter hänvisar helt enkelt ärendet till centralmyndigheten).²⁴⁸ Om du väljer denna metod bör du dock vara medveten om att i vissa stater gäller inte bestämmelserna om rättsligt bistånd för direkta framställningar i situationer där en ansökan kunde ha gått via centralmyndigheten.²⁴⁹ Detta är sannolikt fallet när den anmodade staten har inrättat effektiva förfaranden där en ansökan kan behandlas utan rättsligt bistånd för ansökningar via centralmyndigheten.

Kan en centralmyndighet skicka en direkt framställning till en behörig myndighet om den anmodade staten till exempel inte har utvidgat tillämpningen av kapitlen II och III till den berörda typen av underhållsskyldighet?

514. Ja – konventionen innehåller inget krav på att en direkt framställning måste göras av de underhållsberättigade eller underhållsskyldiga själva. Sannolikheten är störst för att detta scenario ska uppstå om den begärande staten har utvidgat tillämpningen av kapitlen II och III till underhållsskyldighet mellan makar medan den anmodade staten inte har gjort det.²⁵⁰ Om så är fallet kan den begärande centralmyndigheten hjälpa den underhållsberättigade att ta fram dokumentationen och med överföringen till en behörig myndighet i den anmodade staten.

Vilka formulär eller dokument bör jag använda för en direkt framställning?

515. Om den direkta framställan avser erkännande eller erkännande och verkställighet bör de handlingar som anges i artikel 25 ingå, eftersom den artikeln kan tillämpas på direkta framställningar om erkännande eller erkännande och verkställighet. Det rekommenderade ansökningsformuläret ska emellertid vanligtvis endast användas av centralmyndigheter. Därför ska antingen det formulär som krävs av den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten i [statens namn]²⁵¹, eller det formulär som används i ursprungsstaten användas.

Kommer den underhållsberättigade eller underhållsskyldige att behöva en jurist för att göra en direkt framställning till den behöriga myndigheten?

516. Det beror helt och hållet på de förfaranden som tillämpas av den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten.²⁵² Om den direkta framställan avser erkännande eller erkännande och verkställighet enligt konventionen, måste den anmodade staten se till att sökanden har rätt till rättsligt bistånd i åtminstone samma utsträckning som i den begärande staten, om bistånd i den omfattningen är tillgängligt i den anmodade staten (artikel 17 b).

²⁴⁸ I [statens namn] [...].

²⁴⁹ I [statens namn] [...].

²⁵⁰ Se fotnot 241 ovan.

²⁵¹ Se ovan fotnot 239, för ett exempel på ett rekommenderat formulär som ska användas i [statens namn].

²⁵² Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

517. För alla andra direkta framställningar ska kostnaderna, om det finns behov av rättsligt bistånd, betalas av den person som gör den direkta framställan, såvida inte den anmodade statens lag föreskriver något annat.²⁵³

²⁵³ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

Kapitel 8 - 2009 års förordning: Handläggning av ansökningar genom centralmyndigheter och direkta framställningar om erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring

Hur detta kapitel ska användas:

I detta kapitel behandlas främst ansökningar om erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring av ett avgörande om underhållsskyldighet som rättsliga eller andra behöriga myndigheter mottagit från en centralmyndighet.

I avsnitt I ges en översikt över förfarandet och en översikt över ansökan – när den ska användas, vem som kan ansöka och en förklaring av de grundläggande begreppen och koncepten.

I avsnitten II och III redogörs för de förfaranden eller steg som används för att handlägga ansökningar eller framställningar.

I avsnitt IV behandlas undantag från de allmänna förfarandena, inklusive ansökningar från underhållsskyldiga.

Avsnitt V tar upp andra frågor, som rättsligt bistånd och verkställighet.

Avsnitt VI innehåller ytterligare hänvisningar, formulär och några praktiska råd för ansökningar.

Avsnitt VII innehåller en checklista som ger en snabb översikt över förfarandet.

Avsnitt VIII innehåller några av de vanligaste frågorna i samband med denna ansökan.

I avsnitt IX behandlas kortfattat frågor som är specifika för direkta framställningar om erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring som mottagits av rättsliga eller andra behöriga myndigheter utan bistånd från centralmyndigheter.

Del I – Ansökningar om erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring

I. Översikt och allmänna principer

A. Allmänna principer

518. Erkännandeförfarandet i förordningen är en central aspekt av indrivningen av gränsöverskridande underhåll och en garanti för att den underhållsberättigade på ett kostnadseffektivt sätt kan begära betalning av underhåll om den underhållsskyldige är bosatt eller har tillgångar eller inkomster i en annan medlemsstat.²⁵⁴

En **centralmyndighet** är den offentliga myndighet som en medlemsstat har utsett att fullgöra eller utföra de uppgifter i fråga om administrativt samarbete eller bistånd som åligger den enligt förordningen.

519. En annan medlemsstats erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring av ett avgörande innebär att den underhållsberättigade inte behöver ett nytt avgörande i den stat där den underhållsskyldige numera är bosatt eller har tillgångar eller inkomster.

²⁵⁴ Det finns en skillnad mellan erkännande och verkställighet. Med erkännande av en annan stat avses att staten godkänner de juridiska rättigheter och skyldigheter som ursprungsstaten fastställt eller konstaterat. Med verkställande avses att den anmodade staten godkänner att dess egna förfaranden får användas för att verkställa avgörandet.

520. Förfarandena för erkännande, erkännande och verkställbarhetsförklaring och verkställighet av ett avgörande har utformats för att i största möjliga mån göra det möjligt att erkänna befintliga avgöranden och för att se till att ansökan handläggs så snabbt som möjligt. Förordningens tillämpningsområde är som störst när det gäller erkännande och verkställighet, och stater förväntas låta sökande få en omfattande och faktisk möjlighet till rättslig prövning i dessa fall. Förordningens mekanismer för erkännande och verkställighet, vilka gäller både för medlemsstater som är bundna av 2007 års Haagprotokoll och medlemsstater som inte är bundna av protokollet (se kapitel 5), har utformats för att göra det möjligt för den underhållsberättigade att snabbt driva in en fordran. Det finns bara ett mycket begränsat antal skäl som svaranden kan åberopa för att motsätta sig eller invända mot erkännande eller verkställighet av ett avgörande, och detta måste ske inom en begränsad tidsfrist. Sammantaget speglar detta den bakomliggande principen i förordningen, nämligen att erkännande och verkställighet ska vara enkelt, billigt och snabbt.²⁵⁵

En **behörig myndighet** är den myndighet i en viss stat som enligt lagstiftningen i den staten har ålagts eller tillåts utföra särskilda uppgifter enligt förordningen. En behörig myndighet kan vara en domstol, ett administrativt organ, ett program med ansvar för indrivning av underhållsbidrag eller någon annan statlig enhet som utför några av de uppgifter anges i förordningen.

521. Se även kapitel 3 del I för en diskussion om förordningens tillämpningsområde och tillämpningen av förordningen, eftersom en bedömning av förordningens tillämpningsområde och tillämpning i ett visst ärende är viktig för att förstå vilka av förordningens erkännande- och verkställighetsförfaranden som ska tillämpas i just det ärendet.

B. Översikt över förfarandet

522. Det finns två avsnitt i kapitel IV i förordningen som behandlar förfarandena för erkännande, verkställbarhetsförklaring och verkställighet av domar enligt förordningen (se artikel 16). Avsnitt 1 tillämpas på domar meddelade i medlemsstater som är bundna av 2007 års Haagprotokoll (alla EU-medlemsstater med undantag av Förenade kungariket och Danmark), och avsnitt 2 tillämpas på domar meddelade i medlemsstater som inte är bundna av 2007 års Haagprotokoll (dvs. domar meddelade i Förenade kungariket och Danmark).²⁵⁶ De förfaranden för erkännande och verkställighet som beskrivs nedan och som anges i avsnitt 1 i kapitel IV i förordningen ska således i de flesta fall användas för domar som omfattas av förordningens tillämpningsområde. Förfarandet i avsnitt 1 och det alternativa förfarandet i avsnitt 2 beskrivs närmare nedan (se avsnitt III i detta kapitel).

Begärande stat – den medlemsstat där sökanden är bosatt och den stat som begär att avgörandet ska erkännas och verkställas.

Anmodad stat – den medlemsstat som har mottagit ansökan och som ska erkänna och verkställa avgörandet.

523. När centralmyndigheten i den anmodade staten²⁵⁷ har mottagit en ansökan från en centralmyndighet i en annan EU-medlemsstat översänds handlingarna till den behöriga myndigheten för handläggning. I vissa medlemsstater är centralmyndigheten själv behörig myndighet i detta fall. I andra stater kan den behöriga myndigheten vara en rättslig eller administrativ myndighet.²⁵⁸

²⁵⁵ Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna har funnit att nationella myndigheter har en positiv skyldighet att omsorgsfullt och inom rimlig tid hjälpa till med verkställandet av ett utländskt avgörande om underhållsskyldighet (se Europadomstolens dom av den 18 november 2010 i målet *Romańczyk mot Frankrike*, nr 7618/05) där domstolen konstaterade att artikel 6.1 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna hade överträtts).

²⁵⁶ Notera att förfarandet i avsnitt 2 även ska tillämpas på domar som meddelades i medlemsstaterna innan förordningen var tillämplig men efter det att Bryssel I-förordningen trädde i kraft. Se kapitel 3 del I avsnitt III.C, för en fullständig diskussion om förordningens tillämpningsområde och tillämpning.

²⁵⁷ I [statens namn] är centralmyndigheten [...].

²⁵⁸ I [statens namn] är den behöriga myndigheten [...] och [är] [är inte] centralmyndighet.

524. Enligt kapitel IV avsnitt 1 i förordningen ska en dom erkännas "utan att det krävs något särskilt förfarande" och "utan att det finns någon möjlighet att motsätta sig dess erkännande" (artikel 17.1). Detta innebär att inget exekvaturförfarande eller liknande förfarande får krävas för att erkänna domen enligt förordningen, och när domen erkänns går det inte att motsätta sig erkännandet, varken på eget initiativ eller från en berörd parts sida.²⁵⁹ I förordningen anges även att om domen är verkställbar i ursprungsmedlemsstaten ska den vara verkställbar i en annan medlemsstat utan att det behövs någon verkställbarhetsförklaring (artikel 17.2).²⁶⁰ Det bör noteras att enligt förordningen ska en verkställbar dom "automatiskt medföra att säkerhetsåtgärder får vidtas" enligt lagen i den verkställande medlemsstaten (artikel 18).

525. Svaranden får begära förnyad prövning från och med den dag då svaranden "fick faktisk kännedom om innehållet i domen och var i stånd att agera, dock senast den dag då en verkställighetsåtgärd vidtas, som medför att han eller hon inte kan förfoga över hela eller delar av sin egendom" (artikel 19.2) i ursprungsstaten om han eller hon inte har delgivits stämningsansökan eller motsvarande handling i tillräcklig tid och på ett lämpligt sätt för att kunna förbereda sitt svaromål, eller varit förhindrad att bestrida underhållskravet på grund av force majeure (eller på grund av "extraordinära omständigheter" och "utan egen förskyllan"), såvida inte svaranden haft möjlighet att överklaga domen men underlåtit detta (artikel 19.1). Svaranden måste begära en sådan förnyad prövning inom 45 dagar (artikel 19.2). Ansökan om förnyad prövning ska göras till den behöriga domstolen i ursprungsmedlemsstaten. Om domstolen avslår ansökan om förnyad prövning med motiveringen att den saknar grund (enligt de skäl som anges i artikel 19.1) är domen fortfarande giltig, men om domstolen beslutar att en förnyad prövning är motiverad "förlorar domen sin giltighet". Den underhållsberättigade förlorar dock inte vare sig förmåner av att ha avbrutit preskription eller av att ha iakttagit en talefrist, eller rätten att begära retroaktivt underhåll (artikel 19.3).

526. Om domen fortfarande är giltig och den underhållsskyldige inte frivilligt betalar underhållet kan domen verkställas i enlighet med den anmodade statens lag.

527. I artikel 21 i förordningen anges flera skäl för hinder mot och uppskov med verkställighet av en dom som den underhållsskyldige kan åberopa *i verkställighetsstaten*. Generellt sett ska åberopandet av hinder mot och uppskov med verkställigheten ske i enlighet med verkställighetsstatens lag, så länge denna inte är oförenlig med de skäl som anges i artikel 21.2 och 21.3 i förordningen.

528. Den underhållsskyldige får begära att verkställighet av en dom helt eller delvis ska vägras om "rätten att få ursprungsdomstolens dom verkställd upphör genom preskription eller annan begränsning av talan" (med förbehållet att avgörandet ska omfattas av den längsta preskriptionstiden av de preskriptionstider som tillämpas i ursprungsmedlemsstaten respektive den verkställande medlemsstaten) eller om domen är "oförenlig med en dom" som har meddelats i den verkställande medlemsstaten, eller med en dom som har meddelats i en annan medlemsstat eller i ett relevant tredjeland (artikel 21.2).²⁶¹

529. I artikel 21.3 i förordningen anges fler skäl för att skjuta upp verkställigheten, om en ansökan om förnyad prövning av en dom har lämnats in vid den behöriga domstolen i ursprungsmedlemsstaten i enlighet med artikel 19, eller om denna doms verkställbarhet skjutits upp i ursprungsmedlemsstaten.

²⁵⁹ I och med avskaffandet av kravet på exekvaturförfarande är en dom som har meddelats i en medlemsstat som är bunden av protokollet direkt verkställbar enligt förordningen, i enlighet med artikel 17. I [statens namn] innebär detta i praktiken att [...].

²⁶⁰ Det bör noteras att artikel 17 i förordningen motsvarar artikel 5 i förordningen om en europeisk exekutionstitel. Artikel 5 i förordningen om en europeisk exekutionstitel har redan tillämpats på obestridda avgöranden om underhållsskyldighet i de EU-medlemsstater där denna förordning är tillämplig. I och med 2009 års förordning kan förfarandet i artikel 5 i förordningen om en europeisk exekutionstitel nu också tillämpas på sådana avgöranden om underhållsskyldighet som bestridits.

²⁶¹ Det förtydligas att domar som innebär att tidigare domar ändras på grund av ändrade omständigheter inte ska anses vara "oförenliga domar" enligt denna artikel.

530. Ytterligare ansökningar eller överklaganden angående hinder mot och uppskov med verkställigheten av en dom, i enlighet med artikel 21.1 i förordningen, ska ske i enlighet med den verkställande medlemsstatens lag.²⁶²

C. När ska man använda den här ansökan?

531. En ansökan om erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring av en befintlig dom om underhåll tas emot från en annan medlemsstat om verkställighet av domen begärs på grund av att den underhållsskyldige är bosatt i den anmodade staten, eller har tillgångar eller inkomster i den anmodade staten.

532. Vanligtvis är det den underhållsberättigade som ansöker om erkännande. En underhållsskyldig får emellertid också begära erkännande av en dom om underhåll från en annan medlemsstat för att skjuta upp eller begränsa verkställigheten av en dom om underhåll (artikel 56.2 a).

533. Även om de flesta ansökningar avser erkännande och verkställighet begär en underhållsberättigad ibland bara att domen ska erkännas och inte att den ska verkställas.

534. Om avgörandet meddelades i den stat som uppmanas att verkställa det, krävs det inte något erkännande. Det räcker att ansökan behandlas för verkställighet (se kapitel 12).

D. Exempel

535. Den underhållsberättigade har ett avgörande om underhållsskyldighet från land A som ålägger den underhållsskyldige att betala underhåll till barn. Den underhållsskyldige bor i [statens namn]. I stället för att ansöka om ett nytt avgörande i [statens namn], begär den underhållsberättigade att det befintliga avgörandet om underhållsskyldighet ska verkställas i [statens namn]. Land A och [statens namn] är båda EU-medlemsstater där förordningen är tillämplig, och båda staterna är bundna av 2007 års Haagprotokoll.

En **underhållsberättigad** är den enskilda person som har eller påstås ha rätt att få underhållsbidrag. En underhållsberättigad kan vara en förälder eller en make/maka, ett barn, en fosterförälder, en släkting eller någon annan som tar hand om ett barn. I vissa stater kan denna person kallas underhållsmottagare, fordringsägare eller förmyndare eller vårdnadshavare.

En **underhållsskyldig** är den enskilda person som är eller påstås vara skyldig att betala underhållsbidrag. Den underhållsskyldige kan vara en förälder eller en make/maka eller någon annan som enligt lagstiftningen på den plats där avgörandet meddelades har en skyldighet att betala underhållsbidrag.

Hur detta fungerar inom ramen för förordningen

Den underhållsberättigade²⁶³ ber centralmyndigheten i land A att vidarebefordra en ansökan om erkännande (och verkställighet) (artikel 56.1 a) av domen om underhåll till [statens namn], enligt avsnitt 1 i kapitel IV i förordningen, med användning av de rätta bifogade formulären i enlighet med föreskrifterna i förordningen. Ansökan kontrolleras för att säkerställa att den är fullständig och handläggs av centralmyndigheten i [statens namn]. Domen kan verkställas av behöriga verkställande myndigheter i [statens namn] på samma sätt som om domen ursprungligen hade meddelats i [statens namn]. Den underhållsberättigade har möjlighet att ansöka om förnyad prövning eller att motsätta sig verkställigheten av domen genom att åberopa något av de skäl som anges i förordningen.

För information om ansökningar om **verkställighet** av ett avgörande som meddelades i den **anmodade** staten (dvs. [statens namn]) – se kapitel 9. För information om **verkställighet** av alla typer av avgöranden om underhållsskyldighet – se kapitel 12.

²⁶² Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

²⁶³ Notera att under vissa omständigheter görs begäran av ett offentligt organ (t.ex. en byrå för underhåll till barn) på den underhållsberättigades vägnar.

E. Vem kan söka?

536. En ansökan om erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring kan ges in av en underhållsberättigad eller en underhållsskyldig. (Som diskuteras närmare nedan avser den underhållsskyldiges ansökan enbart erkännande, medan en underhållsberättigad kan begära antingen erkännande eller verkställbarhetsförklaring/verkställighet eller både och.) Sökanden måste vara bosatt i den stat där ansökningsförfarandet inleds (artikel 55), och behöver inte befinna sig eller ha ett ombud/postadress i [statens namn] för att en dom ska kunna erkännas och verkställas i den staten (artikel 41.2). I denna ansökan kan den underhållsberättigade vara den person som har rätt att få underhållsbidraget, ett offentligt organ som agerar i den underhållsberättigades ställe eller ett offentligt organ som har betalat ut bidrag till den underhållsberättigade.

Tips: Letar du efter en enkel lista med steg som du kan följa? Vill du hoppa över detaljerna? Gå till slutet av det här kapitlet och använd **checklistan**.

II. Förfaranden: Förberedande åtgärder som är gemensamma för både avsnitt 1 och avsnitt 2 i kapitel IV i förordningen

537. Innan en behörig myndighet prövar en ansökan om erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring av en dom enligt förordningen måste en behörig [rättslig] [administrativ] myndighet först vidta en mängd förberedande åtgärder, när det gäller ansökningar både enligt avsnitt 1 (domar meddelade i en medlemsstat som är bunden av 2007 års Haagprotokoll) och avsnitt 2 (domar meddelade i en medlemsstat som inte är bunden av 2007 års Haagprotokoll) i kapitel IV i förordningen. Nedan följer en närmare redogörelse av hur detta går till.

A. Inledande kontroll av inkommande handlingar

538. Innan handlingarna översänds till den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten i [statens namn], bör centralmyndigheten i [statens namn] göra en kontroll för att se till att ansökan omfattas av förordningens bestämmelser om erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring och för att se till att inga handlingar saknas. Den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten i [statens namn] måste göra en liknande kontroll.

1. Inledande granskning av handlingarna

- Avser ansökan erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring av en dom om underhåll? Som förklarades i kapitel 3 del I avsnitt III måste ansökan omfattas av förordningens tillämpningsområde.
- Har det redan fastställts (av centralmyndigheten) att svaranden eller den underhållsskyldige är bosatt i den anmodade staten eller har tillgångar eller inkomster i den anmodade staten? Om så inte är fallet bör ärendet översändas till den plats där svaranden eller den underhållsskyldige är bosatt eller har tillgångar, eller återsändas till den begärande staten.
- Kommer ansökan från en EU-medlemsstat där förordningen är tillämplig? Om så inte är fallet kan förordningen inte användas.

En **direkt framställning** ska inte göras till en centralmyndighet. En direkt framställning är en framställning som tas emot av en behörig myndighet, som en domstol eller en administrativ myndighet, direkt från en enskild person. Framställningen omfattas inte av artikel 56. Se avsnitt IX nedan.

2. Bör ansökan avse erkännande eller erkännande och verkställbarhet?

539. Kontrollera handlingarna för att se till att ansökan verkligen avser erkännande eller erkännande och verkställbarhet. Tänk på följande:

- Om det över huvud taget inte finns någon dom om underhåll, bör ansökan avse erhållande av en dom, inte erkännande och verkställighet (se kapitel 10).
- Om det finns ett avgörande om underhållsskyldighet, men det har meddelats i din stat, behöver avgörandet inte erkännas. Det räcker att handlägga ärendet som ett vanligt verkställighetsärende i din stat och följa de vanliga verkställighetsförfarandena (se kapitel 9).

3. Är det "uppenbart" att kraven i förordningen inte är uppfyllda?

540. Enligt förordningen får en centralmyndighet endast vägra att behandla en ansökan om centralmyndigheten anser att "det är uppenbart att kraven" i förordningen inte är uppfyllda (artikel 58.8). Omständigheterna när detta kan vara fallet är ganska begränsade. En ansökan skulle till exempel kunna avvisas på denna grund om det framgår tydligt av handlingarna att avgörandet inte alls gällde underhållsskyldighet. På liknande sätt skulle det gå att avvisa en ansökan på denna grund om en tidigare ansökan från samma part på exakt samma grunder har avvisats. För att skälet att vägra behandla en ansökan ska vara "uppenbart" måste detta klart och tydligt framgå redan när handlingarna mottas. På samma sätt ska den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten kontrollera att det inte är uppenbart att kraven i förordningen inte är uppfyllda.²⁶⁴

4. Kontrollera att handlingarna är fullständiga

541. Centralmyndigheterna är skyldiga att inom en rimlig tid kontrollera att en ansökan som tagits emot från den begärande staten är fullständig och att utan dröjsmål hänskjuta den ifyllda ansökan till en behörig [rättslig] [administrativ] myndighet så att domen kan erkännas eller erkännas och förklaras verkställbar. Om ytterligare handlingar behövs måste centralmyndigheten ha begärt dessa utan dröjsmål. När en behörig [rättslig] [administrativ] myndighet tar emot de handlingar som åtföljer en ansökan bör den dessutom börja med att kontrollera att ansökan är fullständig och omedelbart underrätta den nationella centralmyndigheten om det saknas uppgifter eller handlingar så att dessa kan begäras in.

5. Obligatoriska och kompletterande handlingar och uppgifter

i) **Obligatoriska och kompletterande handlingar och uppgifter som är gemensamma för förfarandena i både avsnitt 1 och avsnitt 2 i kapitel IV i förordningen**

a) **Bilaga VI**

542. Enligt förordningen ska bilaga IV till förordningen användas för ansökningar om erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring av en dom (dvs. för ansökningar enligt både avsnitt 1 och avsnitt 2 i kapitel IV i förordningen). Enligt förordningen ska en ansökan minst innehålla följande (artikel 57.2):

a) Uppgift om vilken typ av ansökan eller ansökningar det gäller.

²⁶⁴ Detta är särskilt fallet när en behörig myndighet mottar en direkt framställan från en sökande och inte via systemet med centralmyndigheter. Se avsnitt IX nedan om direkta framställningar.

- b) Sökandens namn och kontaktuppgifter, inklusive adress och födelsedatum.²⁶⁵
- c) Svarandens namn och, om uppgifterna är kända, adress och födelsedatum.
- d) Namn och födelsedatum på de personer för vilka underhåll söks.
- e) Grunderna för ansökan.
- f) När det gäller ansökningar från underhållsberättigade, uppgift om vart utbetalningen av underhållet ska sändas eller överföras elektroniskt.
- g) Namn på och kontaktuppgifter för den person eller den enhet inom centralmyndigheten i den begärande medlemsstaten som ansvarar för handläggningen av ansökan.

b) Handlingar som rör förlikningar inför domstol och officiella handlingar (artikel 48)

543. För ansökningar om erkännande eller erkännande och verkställbarhet av förlikningar inför domstol och officiella handlingar i en annan medlemsstat (se avsnitt IV nedan i detta kapitel) ska den behöriga myndigheten i ursprungsmedlemsstaten, på begäran av en berörd part, utfärda ett utdrag ur förlikningen inför domstol eller den officiella handlingen med användning av antingen bilagorna I eller II, eller bilagorna III eller IV (artikel 48.3).

c) Kompletterande handlingar (artikel 57)

544. Enligt artikel 57.4 och 57.5 i förordningen ska ansökan i förekommande fall eller vid behov, och i den mån uppgifterna är kända, åtföljas av kompletterande handlingar. I dessa ingår följande:

- Den underhållsskyldiges ekonomiska förhållanden, inklusive namn på och adress till den underhållsskyldiges arbetsgivare samt uppgifter om vilken typ av tillgångar den underhållsskyldige har och var dessa finns (artikel 57.4 b).²⁶⁶
- Annan information som kan vara till hjälp för att lokalisera svaranden (artikel 57.4 c).
- Alla nödvändiga kompletterande uppgifter eller skriftliga bevis, inklusive, i förekommande fall, handlingar rörande sökandens rätt till rättshjälp (artikel 57.5).

545. **Bevis på bidrag – offentligt organ:** Om ansökan görs av ett offentligt organ, exempelvis ett socialkontor, på sökandens vägnar, kan det offentliga organet behöva tillhandahålla information som visar att det har rätt att agera på sökandens vägnar eller inkludera information som visar att det har betalat ut andra bidrag än underhållsbidrag (artikel 64) (exempelvis om det offentliga organet vill hävda en oberoende rätt att erhålla en del av de utestående underhållsfordringarna).

ii) Obligatoriska handlingar för förfarandena i avsnitt 1 i kapitel IV i förordningen

a) Handlingar som behövs för verkställigheten (artikel 20)²⁶⁷

546. I artikel 20 i förordningen anges att följande handlingar behövs för verkställighet av en dom i en annan medlemsstat och måste ges in av sökanden till de behöriga verkställande myndigheterna:

- a) En kopia av domen som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas.

²⁶⁵ Sökandens adress kan ersättas av en annan adress när det förekommit våld inom familjen, om det inte enligt lagstiftningen i den anmodade medlemsstaten krävs att sökanden lämnar sin adress för att ett förfarande ska kunna inledas (artikel 57.3). Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

²⁶⁶ Eftersom detta är en ansökan om verkställighet behövs i regel inga uppgifter om en underhållsberättigad persons ekonomiska förhållanden (artikel 57.4 a).

²⁶⁷ Det bör noteras att artikel 20 i förordningen i stort sett motsvarar artikel 20 i förordningen om en europeisk exekutionstitel.

- b) Ett utdrag ur domen utfärdat av ursprungsdomstolen med hjälp av formuläret i bilaga I till förordningen (med, vid behov, en translitterering eller en översättning av innehållet).²⁶⁸
- c) I förekommande fall, en handling om utestående fordringar med uppgift om beräkningsdatum.

547. De behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheterna får inte kräva att sökanden ska lämna in en översättning av domen såvida inte verkställigheten av domen bestrids (artikel 20.2).²⁶⁹

iii) Obligatoriska handlingar för förfarandena i avsnitt 2 i kapitel IV i förordningen

Handlingar för en ansökan om verkställbarhetsförklaring (artiklarna 28 och 29)

548. Vid tillämpning av det alternativa förfarandet för erkännande och verkställbarhetsförklaring i avsnitt 2 (medlemsstater som inte är bundna av 2007 års Haagprotokoll) måste ansökningarna åtföljas av följande handlingar:

- a) En kopia av domen "som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas".
- b) Ett utdrag ur den dom som utfärdats av ursprungsdomstolen med användning av formuläret i bilaga II till förordningen.

549. Beroende på vilka språkkrav som gäller bör ansökan vid behov åtföljas av en översättning eller translitterering (se kapitel 3 del II avsnitt II för mer information om språkkraven i förordningen). Den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndighet vid vilken ansökan görs får inte kräva att sökanden ska tillhandahålla en översättning av domen. (En översättning får dock krävas i samband med en ansökan om ändring enligt artikel 32 eller 33.)

550. Om utdraget av domen med hjälp av formuläret i bilaga II till förordningen inte har getts in kan en behörig [rättslig] [administrativ] myndighet, enligt artikel 29 i förordningen, bestämma en tid inom vilken utdraget ska ges in, godta en likvärdig handling eller, om tillgängliga uppgifter kan anses tillräckliga, befria sökanden från denna skyldighet.

iv) Handlingar för att åberopa en erkänd dom (artikel 40)

551. Enligt artikel 40 i förordningen är en part som vill åberopa en dom som har erkänts i en annan medlemsstat i enlighet med avsnitt 1 (särskilt artikel 17.1) eller avsnitt 2 i förordningen skyldig att tillhandahålla en kopia av domen i fråga som "uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas".

552. Om det är nödvändigt får den behöriga myndigheten även be den part som åberopar den erkända domen att tillhandahålla ett utdrag som utfärdats av ursprungsdomstolen med användning av formuläret i bilaga I i förordningen (när framställan *inte* omfattas av förfarandena för erkännande eller verkställbarhetsförklaring enligt avsnitt 1) eller bilaga II (när framställan omfattas av förfarandena för erkännande eller verkställbarhetsförklaring enligt avsnitt 2). Ursprungsdomstolen ska även utfärda ett sådant utdrag på begäran av varje berörd part. Beroende på vilka språkkrav som gäller ska den part som åberopar den erkända domen tillhandahålla en översättning eller translitterering (se kapitel 3 del II avsnitt II för mer information om språkkraven i förordningen).

²⁶⁸ Se kapitel 3 del II avsnitt II för mer information om språk- och översättningskraven i förordningen.

²⁶⁹ Se kapitel 3 del II avsnitt II för mer information om språk- och översättningskraven i förordningen.

6. Begär ytterligare handlingar

553. Ansökan bör inte avslås för att den verkar ofullständig och det krävs ytterligare handlingar. I stället ska en begäran om kompletterande handlingar göras till centralmyndigheten i [statens namn], som kan kontakta centralmyndigheten i den begärande staten.

554. Om begäran om kompletterande handlingar görs av centralmyndigheten i [statens namn], har den begärande staten enligt förordningen **90 dagar** på sig att tillhandahålla handlingarna. Om de begärda handlingarna inte tillhandahålls inom den angivna tidsfristen, bör man tillsammans med den begärande staten följa upp detta ytterligare. Om de begärda handlingarna inte tillhandahålls, och ansökningsförfarandet inte kan fortsätta, kan (men behöver inte) centralmyndigheten i [statens namn] avsluta ärendet och underrätta den begärande staten.

7. Lokalisera svaranden

555. Om sökanden inte tillhandahåller en giltig adress för svaranden, kan centralmyndigheten i [statens namn] ha fastställt var svaranden finns så att centralmyndigheten (om så krävs) kan underrätta honom eller henne om ansökan om erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring eller verkställighet. I vissa stater kommer den behöriga myndigheten att inleda begäran om efterforskningar eller lokalisering i ett senare skede i förfarandet. Det beror på de interna förfarandena.²⁷⁰ För att fastställa var svaranden finns förväntas centralmyndigheten utnyttja alla databaser och källor till offentliga uppgifter som den har tillgång till och uppmana andra offentliga organ att göra sökningar för dess räkning, inom de tidsfrister som anges i den nationella lagstiftningen i fråga om iakttagande av bestämmelserna om tillgång till personuppgifter. (Se kapitel 3 del II avsnitt VI för en diskussion om uppgiftsskydd och behandling av personuppgifter enligt förordningen.) Centralmyndigheter kan även ha tillgång till informationskällor som omfattas av begränsad tillgång.

556. Om svaranden inte kan lokaliseras och underrättas bör centralmyndigheten i [statens namn] informera centralmyndigheten i den begärande staten. (Kom ihåg att när det rör sig om en ansökan om erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring av en dom som grundas på att det finns tillgångar eller inkomster i den anmodade staten kan svaranden befinna sig utanför den staten.) Om det inte finns någon ytterligare information tillgänglig för att underlätta lokaliseringen av svaranden kan det hända att ärendet inte går att behandla vidare.

III. Förfaranden: Den behöriga myndighetens erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring av domen

557. Diskussionen i detta kapitel omfattar de förfaranden som tillämpas av behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheter när de handlägger ansökningar om erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring av domar om underhåll enligt avsnitten 1 och 2 i kapitel IV i förordningen.

²⁷⁰ Se fotnot 202 ovan.

A. Gemensamma bestämmelser för både avsnitt 1 och 2 i kapitel IV i förordningen (domar från medlemsstater som är bundna av respektive inte bundna av 2007 års Haagprotokoll)

1. Interimistisk verkställbarhet (artikel 39)

558. I förordningen anges att ursprungsdomstolen får förklara att domen ska vara verkställbar utan hinder av att den överklagas, även om omedelbar verkställbarhet inte föreskrivs i nationell lag. (Se kapitel 3 del II avsnitt VIII för mer information om interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder i förordningen.)

2. Åberopande av en erkänd dom (artikel 40)

559. I artikel 40 i förordningen anges vilka handlingar som krävs för att åberopa en erkänd dom (som redan har erkänts enligt förfarandena i avsnitt 1 eller 2 i kapitel IV) i en annan medlemsstat. (Se diskussionen ovan i avsnitt II.A.5 i detta kapitel för mer information om vilka handlingar som behövs.)

3. Förfarande och villkor för verkställighet (artikel 41)

560. I artikel 41 i förordningen anges förordningens huvudregel för verkställighet av domar, nämligen att verkställighetsförfarandena ska regleras av lagen i den verkställande medlemsstaten och att domar från andra medlemsstater ska verkställas på samma villkor som en dom som har meddelats i den verkställande medlemsstaten. (Se kapitel 12 om verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet för mer information.)

4. Ingen omprövning i sak (artikel 42)

561. I förordningen anges att en dom som har meddelats i en medlemsstat "aldrig" får omprövas i sak i den medlemsstat där erkännande, verkställbarhet eller verkställighet begärs.

5. Icke prioriterad kostnadstäckning (artikel 43)

562. Enligt förordningen ska indrivningen av underhållsbidrag ha företräde framför täckning för de kostnader som uppkommer vid tillämpningen av förordningen.

B. Förfaranden enligt avsnitt 1 i kapitel IV i förordningen: Medlemsstater som är bundna av 2007 års Haagprotokoll

1. Erkänna domen

563. När den relevanta behöriga myndigheten har tagit emot den fullständiga ansökan ska domen erkännas utan att det krävs något "särskilt förfarande" och "utan att det finns någon möjlighet att motsätta sig dess erkännande" (artikel 17.1).²⁷¹

2. Vidta de säkerhetsåtgärder som kan behövas

564. En behörig myndighet får, genom erkännandet av domen och dess verkställbarhet i ursprungsstaten (artikel 17.2), vidta alla säkerhetsåtgärder som kan vidtas enligt lagen i

²⁷¹ Se fotnot 259 ovan.

den verkställande medlemsstaten (artikel 18).²⁷² (Se kapitel 3 del II avsnitt VIII för mer information om interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder i förordningen.)

3. Verkställa avgörandet

565. Domen om underhåll kan verkställas direkt enligt den anmodade statens lag om domen är verkställbar i ursprungsmedlemsstaten, utan att det behövs någon verkställbarhetsförklaring (artikel 17.2). I artikel 20 i förordningen anges vilka handlingar som krävs för verkställighet enligt förfarandet i avsnitt 1. (Se avsnitt II.A.5 ovan i detta kapitel för mer information om vilka handlingar som krävs.) Om den underhållsskyldige inte frivilligt betalar underhållet kan domen verkställas i enlighet med den anmodade statens lag.²⁷³ (Se kapitel 12 för mer information om verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet.)

4. Underrätta svarande och sökande

566. Underrättandet av svaranden och sökanden ska ske i enlighet med nationell lag.²⁷⁴

5. Svarandens rätt att ansöka om förnyad prövning i ursprungsmedlemsstaten (artikel 19)²⁷⁵

567. Svaranden har rätt att ansöka om förnyad prövning av domen i *ursprungsstaten* om han eller hon inte gått i svaromål i ursprungsmedlemsstaten på grund av att han eller hon inte har delgetts stämningsansökan eller (motsvarande handlingar) i tillräcklig tid och på ett lämpligt sätt för att kunna förbereda sitt svaromål, eller på grund av att han eller hon varit förhindrad att bestrida underhållskravet på grund av force majeure (eller på grund av "extraordinära omständigheter" och "utan egen förskyllan"), såvida inte svaranden haft möjlighet att överklaga domen men underlåtit detta (artikel 19).

568. Svaranden måste ansöka om förnyad prövning inom 45 dagar från den dag då svaranden fick "faktisk kännedom om innehållet i domen och var i stånd att agera", dock senast den dag då en verkställighetsåtgärd vidtas, "som medför att han eller hon inte kan förfoga över hela eller delar av sin egendom" (artikel 19.2). Svarandens frist får inte förlängas på grund av långt avstånd.

569. Ansökan om förnyad prövning ska göras till den behöriga domstolen i ursprungsmedlemsstaten. Om domstolen avslår ansökan om förnyad prövning med motiveringen att den saknar grund (inget av de skäl som anges i artikel 19.1 är tillämpligt), ska domen ha fortsatt rättsverkan. Om domstolen emellertid beslutar att en förnyad prövning är motiverad "förlorar domen sin giltighet". Den underhållsberättigade förlorar dock varken förmåner av att ha avbrutit preskription eller av att ha iakttagit en talefrist, eller rätten att begära retroaktivt underhåll (artikel 19.3).

6. Ansökningar om hinder mot och uppskov med verkställighet

570. I artikel 21 i förordningen anges också flera skäl för hinder mot och uppskov med verkställighet av en dom som kan åberopas i *den verkställande staten*, endast på begäran av den underhållsskyldige/svaranden. Generellt sett ska åberopandet av hinder mot och uppskov med verkställigheten ske i enlighet med den verkställande

²⁷² Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

²⁷³ Enligt nationell lagstiftning och nationella förfaranden i [statens namn] [...].

²⁷⁴ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...]. Se dock även kapitel 3 del II avsnitt IX för mer information om instrument som behandlar frågor om gränsöverskridande underrättande, om delgivningen av svaranden eller sökanden måste ske i utlandet.

²⁷⁵ Notera att artikel 19 i förordningen i stort sett (med undantag av smärre skillnader) motsvarar artikel 19 i förordningen om en europeisk exekutionstitel, artikel 20 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1896/2006 av den 12 december 2006 om införande av ett europeiskt betalningsföreläggande, och artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 861/2007 av den 11 juli 2007 om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande.

medlemsstatens lag, så länge åberopandet inte är oförenligt med de skäl som anges i artikel 21.2 och 21.3 i förordningen.

571. Den underhållsskyldige får begära att verkställighet av en dom helt eller delvis ska vägras om "rätten att få ursprungsdomstolens dom verkställd upphör genom preskription eller annan begränsning av talan" (med förbehållet att avgörandet ska omfattas av den längsta preskriptionstiden av de preskriptionstider som tillämpas i ursprungsmedlemsstaten respektive den verkställande medlemsstaten) eller om domen är "oförenlig med en dom" som har meddelats i den verkställande medlemsstaten, eller med en dom som har meddelats i en annan medlemsstat eller i ett relevant tredjeland (artikel 21.2).²⁷⁶

572. I artikel 21.3 i förordningen anges ett tredje skäl för att skjuta upp verkställigheten, om en ansökan om förnyad prövning av en dom har lämnats in vid den behöriga domstolen i ursprungsmedlemsstaten i enlighet med artikel 19 i förordningen, eller om denna doms verkställbarhet skjutits upp i ursprungsmedlemsstaten. Notera att en behörig myndighet *får*, men inte är skyldig att, skjuta upp verkställigheten av en dom eller delar av en dom enligt artikel 21.3.

573. Ytterligare ansökningar eller överklaganden angående hinder mot och uppskov med verkställigheten av en dom, i enlighet med artikel 21.1 i förordningen, ska ske i enlighet med den verkställande medlemsstatens lag.²⁷⁷

7. Ingen påverkan på förekomsten av familjeförhållanden

574. I artikel 22 i förordningen förtydligas att det förfarande som anges i avsnitt 1 i kapitel IV i förordningen, som innebär att exekvaturförfarandet avskaffas, inte på något sätt ska "innebära ett erkännande av det familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svågerlagsförhållande som underhållsskyldigheten grundas på och som givit upphov till domen".

C. Förfaranden enligt avsnitt 2 i kapitel IV i förordningen: Medlemsstater som inte är bundna av 2007 års Haagprotokoll

1. Översikt över förfarandena i avsnitt 2

575. När den relevanta behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten har tagit emot den fullständiga ansökan om erkännande och verkställbarhetsförklaring ska domen erkännas och förklaras verkställbar i enlighet med det förenklade förfarande som anges i avsnitt 2 i kapitel IV i förordningen.²⁷⁸

576. Det bör noteras att precis som påpekas i skäl 26 i förordningen bygger förfarandet i avsnitt 2 på de förfaranden och skäl för att vägra erkännande som anges i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område.²⁷⁹

577. De förfaranden som anges i avsnitt 2 ska tillämpas på domar som meddelas i medlemsstater som inte är bundna av 2007 års Haagprotokoll, nämligen Förenade kungariket och Danmark.²⁸⁰

²⁷⁶ Det förtydligas att domar som innebär att tidigare domar ändras på grund av ändrade omständigheter inte ska anses vara "oförenliga domar" enligt denna artikel.

²⁷⁷ Se fotnot 262 ovan.

²⁷⁸ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

²⁷⁹ De system som införs genom instrumenten påminner mycket om varandra, även om det finns vissa smärre skillnader, särskilt när det gäller de kortare obligatoriska tidsramarna i 2009 års förordning.

²⁸⁰ Notera att förfarandet i avsnitt 2 även ska tillämpas på domar som meddelades i medlemsstaterna innan förordningen var tillämplig men efter det att Bryssel I-förordningen trädde i kraft. Se kapitel 3 del I för en fullständig diskussion om förordningens tillämpningsområde och tillämpning.

578. Enligt artikel 68.2 i förordningen ersätter förordningen inte Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 805/2004 av den 21 april 2004 om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar (nedan kallad *förordningen om en europeisk exekutionstitel*) vid europeiska exekutionstitlar om underhållsskyldighet som utfärdats i en medlemsstat som inte är bunden av protokollet. Förordningen om en europeisk exekutionstitel kan därför användas för domar som meddelats i medlemsstater där förordningen är tillämplig och som inte är bundna av 2007 års Haagprotokoll (dvs. domar meddelade i Förenade kungariket). Det bör emellertid noteras att om förordningen om en europeisk exekutionstitel tillämpas, involveras vanligtvis inte centralmyndigheterna enligt 2009 års förordning. Bestridna underhållsfordringar från Förenade kungariket omfattas fortfarande av det förfarande som anges i avsnitt 2 i kapitel IV i 2009 års förordning.

2. Erkännande (artikel 23)²⁸¹

579. I artikel 23 i förordningen anges att det "inte krävs något särskilt förfarande" för att erkänna domar från andra medlemsstater som inte är bundna av 2007 års Haagprotokoll (artikel 23.1) och att varje berörd part kan ansöka om att en sådan dom ska erkännas i enlighet med de förfaranden som anges i förordningen (artikel 23.2).²⁸² Notera att en berörd part kan ansöka direkt om verkställbarhetsförklaring (se diskussionen nedan om artikel 26) utan att först ansöka om erkännande av domen.

3. Verkställbarhetsförklaring (artiklarna 26–30)

580. I artikel 26²⁸³ i förordningen anges att en dom som har meddelats i en medlemsstat som inte är bunden av 2007 års Haagprotokoll är verkställbar i en annan medlemsstat *efter* en verkställbarhetsförklaring, på ansökan av någon berörd part. Notera att den dom som meddelats i en annan medlemsstat som inte är bunden av 2007 års Haagprotokoll måste vara verkställbar i den staten. Kravet på att domen måste vara verkställbar innefattar tillfälligt verkställbara domar, domar om interimistiska åtgärder, domar som inte vunnit laga kraft etc., så länge domen är verkställbar i ursprungsstaten.²⁸⁴

581. Medlemsstaterna ska meddela kommissionen (i enlighet med artikel 71) till vilka domstolar eller behöriga myndigheter i den verkställande medlemsstaten en ansökan om verkställbarhetsförklaring ska lämnas. Den "lokala behörigheten" ska bestämmas av hemvisten för den person mot vilken verkställigheten begärs, eller efter den plats där verkställigheten ska äga rum (artikel 27).²⁸⁵ I artiklarna 28 och 29²⁸⁶ anges vilka handlingar som en ansökan om verkställbarhetsförklaring ska åtföljas av. (Se diskussionen i avsnitt II.A.5 ovan.)

582. I förordningen (artikel 30)²⁸⁷ anges att en dom ska förklaras verkställbar utan någon förnyad prövning enligt artikel 24 (se diskussionen om artikel 24 ovan) "efter" fullgörandet av formaliteterna i artikel 28, dock "senast" inom 30 dagar efter fullgörandet av dessa formaliteter, såvida detta inte på grund av exceptionella omständigheter är omöjligt.²⁸⁸ I detta skede av förfarandet har den part mot vilken verkställighet begärs inte underrättats och har inte möjlighet att gå i svaromål.

²⁸¹ Artikel 23 i förordningen motsvarar artikel 33 i Bryssel I-förordningen.

²⁸² Notera att om utgången av ett mål är beroende av om en dom om underhåll ska erkännas ska frågan om erkännande enligt artikel 23.3 också prövas av den domstolen. För att artikel 23.3 ska kunna tillämpas måste erkännandet av domen vara nödvändigt inom ramen för själva huvuddomen, exempelvis bodelning om domen om underhåll behövs för att fastställa hur mycket tillgänglig fast egendom är värd.

²⁸³ Artikel 26 i förordningen motsvarar artikel 38 i Bryssel I-förordningen och artikel 31 i Brysselkonventionen.

²⁸⁴ Notera att enligt artikel 39 i förordningen får en dom förklaras interimistiskt verkställbar i ursprungsstaten, utan hinder av att den överklagas och även om omedelbar verkställbarhet inte föreskrivs i nationell lag.

²⁸⁵ Artikel 27 i förordningen motsvarar artikel 39 i Bryssel I-förordningen.

²⁸⁶ Artikel 28 i förordningen motsvarar artikel 53 i Bryssel I-förordningen. Artikel 29 i förordningen motsvarar artikel 55 i Bryssel I-förordningen och artikel 48 i Brysselkonventionen.

²⁸⁷ Artikel 30 i förordningen motsvarar artikel 41 i Bryssel I-förordningen.

²⁸⁸ Denna nya tidsfrist på 30 dagar är en ny regel jämfört med de äldre förfaranden som anges i Bryssel I-förordningen.

4. Underrättelse om beslutet med anledning av verkställbarhetsansökan (artikel 31)²⁸⁹

583. Enligt förordningen (artikel 31) ska sökanden "snarast" och i enlighet med det förfarande som anges i lagen i den verkställande medlemsstaten underrättas om det beslut som har meddelats med anledning av ansökan om verkställbarhetsförklaring.²⁹⁰ Dessutom ska den part mot vilken verkställighet begärs delges verkställbarhetsförklaringen tillsammans med beslutet (såvida inte detta redan delgivits denna part), som sedan kan överklaga beslutet om ansökan om verkställbarhetsförklaring.

5. Överklagande av beslutet med anledning av ansökan om verkställbarhetsförklaring (artiklarna 32–34)²⁹¹

584. Enligt artikel 32 i förordningen får var och en av parterna ansöka om ändring av beslutet med anledning av ansökan om verkställbarhetsförklaring. En ansökan om ändring av en verkställbarhetsförklaring ska göras inom 30 dagar efter delgivningen av denna, eller inom 45 dagar om den part mot vilken verkställighet begärs har hemvist i en annan medlemsstat än den där verkställbarhetsförklaringen meddelades. (Fristen får inte förlängas på grund av långt avstånd.) Den domstol, vid vilken ändring söks enligt artikel 32.4 i förordningen, ska meddela sitt avgörande inom 90 dagar från och med dagen för ansökan, förutom vid exceptionella omständigheter (artikel 34.2). Inga andra åtgärder för verkställighet än säkerhetsåtgärder får vidtas mot egendom som tillhör den part mot vilken verkställighet begärs, intill dess att ett avgörande har meddelats med anledning av att ändring har sökts (artikel 36.3).

585. Förfarandet för att bestrida avgörandet med anledning av ansökan om ändring (artikel 33) måste följa de förfaranden som angetts av en medlemsstat enligt artikel 71 i förordningen och meddelats kommissionen.²⁹² En domstol vid vilken en efterföljande talan väcks enligt artikel 33 ska meddela sitt avgörande "utan dröjsmål" (artikel 34.3).

586. Domstolar som prövar en ansökan om ändring enligt artiklarna 32 och 33 i förordningen får endast avslå en ansökan om verkställbarhetsförklaring eller upphäva verkställbarhetsförklaringen av de skäl som anges i artikel 24. (Se den diskussion som följer direkt nedan.)

6. Skäl för att vägra erkännande (artikel 24)²⁹³

587. I förordningen anges följande som skäl att vägra erkänna en dom (artikel 24):

- a) Om ett erkännande "uppenbart" strider mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) (med undantag av en prövning av de behörighetsregler som anges i förordningen).
- b) Om det är en tredskodom eller en annan dom som har meddelats mot en utebliven svarande och det fanns brister (vilka anges) i delgivningen av stämningsansökan till svaranden.
- c) Om domen är oförenlig med en dom som har meddelats i en tvist mellan samma parter i den medlemsstat där domen görs gällande.²⁹⁴
- d) Om domen är oförenlig med en dom som tidigare har meddelats i en annan medlemsstat eller i en tredje stat mellan samma parter och rörande samma sak (såvida nämnda dom uppfyller villkoren för erkännande i den anmodade medlemsstaten).²⁹⁵

²⁸⁹ Artikel 31 i förordningen motsvarar artikel 42 i Bryssel I-förordningen och artikel 35 i Brysselkonventionen.

²⁹⁰ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

²⁹¹ Artiklarna 32–34 i förordningen motsvarar artiklarna 43–45 i Bryssel I-förordningen.

²⁹² Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

²⁹³ Artikel 24 i förordningen motsvarar artikel 34 i Bryssel I-förordningen.

²⁹⁴ Det förtydligas att en dom som innebär att en tidigare dom om underhållsskyldighet ändras på grund av ändrade omständigheter inte ska anses vara "oförenlig".

²⁹⁵ Ibid.

7. Vilandeförklaring av mål om erkännande (artikel 25)²⁹⁶

588. Den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten i den medlemsstat där det görs gällande att en dom ska erkännas ska låta handläggningen av målet vila om verkställighet av domen har uppskjutits i ursprungsmedlemsstaten på grund av att ändring av domen har begärts (artikel 25).²⁹⁷

8. Vilandeförklaring av mål (artikel 35)²⁹⁸

589. Den domstol som handlägger verkställighetsfrågan efter det att ändring har sökts enligt artikel 32 eller 33 ska, på begäran av den part mot vilken verkställighet begärs, låta handläggningen av målet vila, om verkställigheten av domen har uppskjutits i ursprungsmedlemsstaten på grund av att ändring av domen har begärts.

9. Interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder (artikel 36)²⁹⁹

590. I artikel 36.1 i förordningen förtydligas att ingenting hindrar en sökande från att begära interimistiska åtgärder/säkerhetsåtgärder, enligt lagen i den verkställande medlemsstaten, utan att det krävs någon verkställbarhetsförklaring. I artikel 36.2 i förordningen förtydligas dessutom att en verkställbarhetsförklaring "automatiskt" ska medföra att säkerhetsåtgärder får vidtas. I artikel 36.3 i förordningen specificeras att inga andra verkställighetsåtgärder än säkerhetsåtgärder får vidtas mot egendom som tillhör den part mot vilken verkställighet begärs under den tid som beviljats för att söka ändring enligt artikel 32.5 i förordningen. (Se kapitel 3 del II avsnitt VIII ovan för mer information om interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder.)

10. Delvis verkställbarhet (artikel 37)³⁰⁰

591. En sökande kan begära en verkställbarhetsförklaring som är begränsad till delar av en dom, och på samma sätt kan en behörig myndighet, på eget initiativ, förklara delar av en dom verkställbara om inte hela domen kan förklaras verkställbar.

11. Ingen avgift eller skatt (artikel 38)³⁰¹

592. I förordningen anges att ingen "avgift eller skatt som är beräknad efter tvisteföremålets värde" får tas ut i den verkställande medlemsstaten.

12. Verkställighet

593. När en dom om underhåll har erkänts och förklarats verkställbar (och besvärsmöjligheterna är uttömda) kan domen verkställas i enlighet med lagarna i den anmodade staten.³⁰² (Se kapitel 12 för mer information om verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet.)

D. Kommunikation med den begärande staten

594. Behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheter bör vara medvetna om att deras nationella centralmyndighet (i detta fall centralmyndigheten i [statens namn]) är skyldig att regelbundet rapportera om hur behandlingen av ansökan fortskrider (artikel 58). Behöriga myndigheter bör vara inställda på att deras nationella centralmyndigheter

²⁹⁶ Artikel 25 i förordningen motsvarar artikel 37 i Bryssel I-förordningen och artikel 30 i Brysselkonventionen.

²⁹⁷ Skyldigheten att låta handläggningen av målet vila vid sådana omständigheter är en ny regel jämfört med de tidigare förfarandena i Bryssel I-förordningen, där vilandeförklaring inte var obligatoriskt i fall som detta.

²⁹⁸ Artikel 35 i förordningen motsvarar artikel 46 i Bryssel I-förordningen.

²⁹⁹ Artikel 36 i förordningen motsvarar artikel 47 i Bryssel I-förordningen.

³⁰⁰ Artikel 37 i förordningen motsvarar artikel 48 i Bryssel I-förordningen.

³⁰¹ Artikel 38 i förordningen motsvarar artikel 52 i Bryssel I-förordningen.

³⁰² Se fotnot 262 ovan.

troligen ber dem att lämna in framstegsrapporter, och de bör vara beredda att samarbeta med centralmyndigheten i detta avseende.

IV. Övriga aspekter: Ansökningar om erkännande och verkställbarhetsförklaring

A. Ansökningar om erkännande från en underhållsskyldig

1. Allmänt

595. Enligt förordningen får en underhållsskyldig ansöka om erkännande av ett avgörande om erkännandet krävs för att skjuta upp eller begränsa verkställandet av ett tidigare avgörande i den anmodade medlemsstaten (artikel 56.2 a). En sådan ansökan får ges in om den underhållsskyldige vill få ett annat avgörande erkänt i den stat där verkställigheten sker (dvs. [statens namn]), eller om den underhållsskyldige har mottagit en ändring av ett befintligt avgörande i en annan fördragsslutande stat och nu vill få detta erkänt i [statens namn], eftersom han eller hon har tillgångar där.

596. Se kapitel 11 för en närmare diskussion om ändringsansökningar. Om ett avgörande om underhållsskyldighet redan håller på att verkställas i [statens namn], är denna stat enligt förordningen skyldig att erkänna ett ändrat avgörande innan den rent faktiskt kan begränsa eller skjuta upp verkställigheten av det första avgörandet. Vissa stater kräver dock inte detta steg – till exempel om ändringen görs av samma myndighet som meddelade det första avgörandet.³⁰³

597. Det bör dessutom noteras att artikel 40 i förordningen beskriver ett förfarande där alla parter, däribland en underhållsskyldig, kan åberopa en dom som redan har erkänts enligt erkännandeförfarandet i avsnitten 1 och 2 i kapitel IV i förordningen. (Se avsnitt II.A.5 ovan i detta kapitel om vilka handlingar som krävs enligt artikel 40.)

2. När kan en underhållsskyldig använda den här ansökan?

598. Eftersom syftet med en ansökan om erkännande enligt artikel 56.2 a är att begränsa verkställigheten, kommer den underhållsskyldige i många fall att vara bosatt i den stat där domen måste erkännas, dvs. i [statens namn]. Denna situation behandlas inte uttryckligen i förordningen och måste därför handläggas i enlighet med nationell lag som en framställan till en behörig myndighet i den stat där den underhållsskyldige är bosatt.³⁰⁴ Om erkännandet görs gällande i [statens namn], där den underhållsskyldige har tillgångar men inte är bosatt, får den underhållsskyldige göra en ansökan enligt artikel 56.2 a.

Med **ändring** avses processen med att ändra ett avgörande om underhållsskyldighet efter det att det har meddelats. I vissa stater kallas detta för en ansökan om variation eller förändring. Ändringen kan gälla underhållsbidragets storlek, hur ofta det ska betalas ut eller något annat villkor i avgörandet om underhållsskyldighet.

599. I alla fall där ett ärende behandlas som en ansökan enligt artikel 56.2 a är den underhållsskyldige sökande. I dessa fall är den underhållsberättigade svarande, och den underhållsberättigade måste underrättas om registreringen för verkställighet eller verkställbarhetsförklaringen.

³⁰³ Ibid.

³⁰⁴ I vissa stater fungerar centralmyndigheten som behörig myndighet i detta sammanhang och bistår den underhållsskyldige under erkännandeförfarandet. När det gäller ansökningar om ändring får erkännandet behandlas som det sista steget i den ansökan (se kapitel 11), och ingen ny ansökan behöver göras. Detta beror på de inhemska förfarandena i varje stat. I [statens namn] [...].

Exempel

600. Den underhållsskyldige bor i land A där det ursprungliga avgörandet om underhållsskyldighet meddelades. Han har tillgångar eller inkomster i [statens namn]. Den underhållsberättigade är bosatt i [statens namn], och det ursprungliga avgörandet erkändes i [statens namn] och håller på att verkställas mot den underhållsskyldiges tillgångar i [statens namn]. Den underhållsskyldige har nu erhållit ett ändrat avgörande från land A. Han vill få det ändrade avgörandet erkänt i [statens namn] för att begränsa verkställigheten av det första avgörandet.

Hur detta fungerar inom ramen för förordningen

601. Den underhållsskyldige kan ge in en ansökan enligt artikel 56.2 a i förordningen till centralmyndigheten i land A. Land A vidarebefordrar därefter ansökan till [statens namn] där den ändrade domen, med hjälp av de förfaranden som anges i detta kapitel, erkänns eller erkänns och förklaras verkställbar. Parterna ska underrättas om beslutet och ges möjlighet att i förekommande fall invända mot eller överklaga erkännandet, verkställbarhetsförklaringen eller verkställigheten, i enlighet med de ovan beskrivna förfarandena i avsnitten 1 och 2 i kapitel IV i förordningen. När den ändrade domen väl har förklarats verkställbar och alla relevanta besvärmöjligheter har uttömts får domen rättsverkan i [statens namn], och verkställandet av den ursprungliga domen begränsas eller skjuts upp.

3. Förfaranden

602. De förfaranden för erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring som diskuteras i detta kapitel kan tillämpas på ansökningar från en underhållsskyldig om erkännande under dessa omständigheter.

4. Begränsningar av erkännande av ändrade avgöranden

603. Det är viktigt att notera att förordningen kraftigt begränsar den underhållsskyldiges rätt att få ett ändrat avgörande erkänt enligt förordningen. En underhållsberättigad får invända mot erkännandet av den ändrade domen om den ändrade domen meddelades i en annan fördragsslutande stat än den stat där domen meddelades (ursprungsstaten) och den underhållsberättigade hade sin hemvist i ursprungsstaten när den ändrade domen meddelades (artikel 8). Det finns ett fåtal undantag då detta är tillåtet, men det är viktigt att tänka på att den underhållsskyldiges rätt att få ett ändrat avgörande erkänt omfattas av vissa begränsningar som inte gäller erkännande och verkställighet av andra avgöranden.

604. Se kapitel 11 beträffande ändringsansökningar.

B. Förlikningar inför domstol och officiella handlingar

605. I kapitel IV i förordningen anges att "förlikningar inför domstol och officiella handlingar" som är verkställbara i en ursprungsmedlemsstat, ska erkännas och vara verkställbara i en annan medlemsstat på samma sätt som domar om underhåll (artikel 48.1). I artikel 48.2 i förordningen specificeras att bestämmelserna i förordningen "i tillämpliga delar" ska gälla även förlikningar inför domstol och officiella handlingar. Dokumentationskraven för förlikningar inför domstol och officiella handlingar anges i artikel 48.3 i förordningen (se även avsnitt II.A.5 ovan).

606. I artikel 2.1.2 i förordningen definieras förlikning inför domstol som "en förlikning i frågor rörande underhållsskyldighet som har godkänts av en domstol eller ingåtts inför en domstol under förfarandet".

607. I artikel 2.1.3 i förordningen definieras "officiell handling" som

- a) en handling angående underhållsskyldighet som har upprättats eller registrerats som en officiell handling i ursprungsmedlemsstaten och vars äkthet

- i) avser handlingens underskrift och innehåll,
 - ii) har bestyrkts av en offentlig myndighet eller annan för detta bemyndigad myndighet, eller
- b) ett avtal om underhållsskyldighet som har ingåtts inför en administrativ myndighet i ursprungsmedlemsstaten eller bestyrkts av en sådan myndighet.

V. Erkännande och erkännande och verkställbarhetsförklaring – andra frågor

A. Rättsligt bistånd

608. Enligt förordningen ska den anmodade stat som behandlar en ansökan som gjorts genom en centralmyndighet om erkännande och verkställighet av en dom om underhåll till ett barn under 21 år kostnadsfritt tillhandahålla den underhållsberättigade rättsligt bistånd.³⁰⁵ Tänk på att om staten erbjuder faktisk tillgång till förfaranden genom att använda förenklade förfaranden uppstår ingen rätt till kostnadsfritt rättsligt bistånd.³⁰⁶

609. Se kapitel 3 del II avsnitt VII för närmare detaljer om kravet på att tillhandahålla faktisk tillgång till förfaranden, inklusive tillhandahållande av kostnadsfritt rättsligt bistånd om detta krävs.

B. Verkställighetsfrågor

Valutaomräkning

610. I förordningen behandlas inte frågan om omräkning av underhållsskyldigheter från en valuta till en annan. Beroende på vilket förfarande som den behöriga myndigheten tillämpar för att erkänna ett avgörande kan det även finnas ett annat förfarande för att räkna om underhållsbidraget enligt domen till verkställighetsstatens valuta. Den behöriga myndigheten kan eventuellt vara tvungen att skaffa ett intyg som bekräftar den växelkurs som används för att räkna om betalningarna, och det omräknade beloppet kommer därefter att ligga till grund för underhållsskyldigheten i den behöriga staten. Vid andra tillfällen har den begärande staten kanske redan räknat om beloppen i domen, inklusive eventuella utestående fordringar, till den anmodade statens valuta.³⁰⁷

611. Frågor om valutaomräkning behandlas närmare i kapitel 12 om verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet.

VI. Ytterligare material

A. Praktiska råd

- När ett avgörande väl har erkänts försöker många stater omedelbart kontakta den underhållsskyldige för att förmå denne att så snabbt som möjligt frivilligt följa avgörandet, så att underhållsbidraget så snabbt som möjligt betalas ut till den underhållsberättigade och barnen.³⁰⁸
- Syftet med det erkännande- och verkställighetsförfarande som anges i konventionen är att möjliggöra snabb och effektiv handläggning av ansökningar. Domare, domstolspersonal och andra involverade myndigheter i den anmodade

³⁰⁵ Enligt den nationella lagstiftningen [statens namn], när det gäller förfarandet för att bevilja rättshjälp, se fotnot 86 ovan.

³⁰⁶ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

³⁰⁷ I [statens namn] [...].

³⁰⁸ För mer information om uppgörelser i godo i samband med tvister i [statens namn], se ovan fotnot 234.

staten bör tänka på detta och vidta åtgärder för att se till att ärenden handläggs så snabbt som möjligt, med så små dröjsmål som möjligt.

- Alla förfaranden och krav för att behandla ansökningar om erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring anges inte i förordningen. Domare är även tvungna att följa relevant nationell lagstiftning och relevanta nationella förfaranden. Behöriga myndigheter måste exempelvis ta hänsyn till alla nationella krav beträffande hur svaranden ska underrättas om domen, eller hur en sökande som bor utanför den anmodade staten ska underrättas om en dom.

B. Åtföljande formulär

Bilaga I
Bilaga II
Bilaga III
Bilaga IV
Bilaga VI

C. Artiklar i förordningen

Kapitel IV, artiklarna 16–43
Artikel 56.2 a
Artikel 57
Artikel 58
Artikel 48
Artikel 64

D. Tillhörande kapitel i handboken

Se kapitel 12 – Verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet enligt 2007 års konvention och 2009 års förordning
Se kapitel 3 – Frågor av allmän räckvidd: 2007 års konvention och 2009 års förordning

VII. Checklista – Ansökningar om erkännande och verkställighet

	Förfarande	Hänvisning till handboken
1	Ta emot handlingar från centralmyndigheten i [statens namn].	II.A.1
2	Uppfyller ansökan förordningens minimikriterier?	II.A.3
3	Kontrollera att handlingarna är fullständiga.	II.A.4 och II.A.5
4	Lokalisera vid behov var svaranden eller dennes tillgångar finns, eller kontrollera att centralmyndigheten redan har gjort detta.	II.A.7
5	Begär kompletterande handlingar från centralmyndigheten i [statens namn] vid behov.	II.A.6
6a	Erkänn eller erkänn och/eller förklara en dom för verkställbar i enlighet med förfarandena i avsnitt 1 eller avsnitt 2 (fortsätt, i förekommande fall, med verkställighet i enlighet med förfarandena i avsnitt 1 eller avsnitt 2).	III
6b	Underrätta sökanden och svaranden om beslutet om erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring, och/eller verkställighet.	III
6c	Svaranden har möjlighet att invända mot eller överklaga	III

	erkännandet, verkställbarhetsförklaringen eller verkställigheten genom att åberopa något av de särskilda skäl som anges i de förfaranden som beskrivs i avsnitt 1 eller avsnitt 2.	
7	Fatta beslut om eventuella invändningar eller överklaganden och underrätta sökanden och svaranden.	III

VIII. Vanliga frågor

En underhållsberättigad har ett avgörande från land A. Den underhållsskyldige bor i land B. Land B tänker inte erkänna eller verkställa avgörandet. Den underhållsskyldige bor i [statens namn], ett tredjeland. Land A och [statens namn] är medlemsstater där förordningen är tillämplig. Kan avgörandet erkännas och verkställas i [statens namn]?

612. Ja – den underhållsberättigade kan söka erkännande och verkställighet av en dom i den stat där den underhållsskyldige är bosatt eller har tillgångar eller inkomster, så länge domen meddelades i en medlemsstat. Avgörandet behöver inte vara verkställbart eller erkänt i den begärande staten – bara i ursprungsstaten. I det aktuella fallet är detta land A. Om det finns ett intyg om verkställbarhet från land A, där avgörandet meddelades, bör [statens namn] kunna behandla ansökan om erkännande och verkställighet, förutsatt att alla andra kriterier är uppfyllda.

Varför skulle en underhållsberättigad enbart ansöka om erkännande av en dom, inte erkännande OCH en verkställbarhetsförklaring/verkställighet?

613. I vissa fall kan den underhållsberättigade ha för avsikt att verkställa avgörandet privat, eller en sökande kan behöva få avgörandet erkänt för att kunna använda vissa andra rättsmedel i den anmodade staten. Om det till exempel finns en tillgång, som en fastighet i den anmodade staten, kan den underhållsberättigade behöva få avgörandet erkänt innan det kan lämnas in ett anspråk på den fastigheten.

Innebär erkännandet av en dom om underhåll att domen likställs med alla andra domar om underhåll som ursprungligen meddelats i den medlemsstaten?

614. Nej. Syftet med erkännande och verkställighet är bara att göra det möjligt att verkställa det utländska avgörandet om underhållsskyldighet med samma mekanismer och förfaranden som ett inhemskt avgörande om underhållsskyldighet. Lagarna i den anmodade staten om till exempel vårdnad eller kontakt med barnen ska därför inte tillämpas på det avgörandet. Avgörandet liknar inhemska avgöranden enbart i fråga om erkännande och verkställighet av underhållsskyldigheterna.

Är det enligt förordningen möjligt att erkänna en dom i [statens namn] om den typen av dom inte skulle kunna meddelas i [statens namn]?

615. Ja – förutsatt att domen omfattar underhållsskyldigheter enligt förordningen. Ett avgörande om underhåll till barn kan till exempel innehålla en bestämmelse om ersättning för vissa typer av utgifter, till exempel sjukförsäkringspremier, som inte erkänns eller föreskrivs i den anmodade statens lagstiftning. Det avgörandet kan ändå erkännas i den anmodade staten.

IX. Direkta framställningar: översikt

616. Direkta framställningar (dvs. ansökningar som sökande gör direkt till behöriga myndigheter) om erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring regleras av förordningen, om de omfattas av förordningens tillämpningsområde, med undantag för de mest fördelaktiga bestämmelserna om rättshjälp i kapitel V (Möjlighet till rättslig prövning)³⁰⁹ och många av bestämmelserna i kapitel VII (Samarbete mellan

³⁰⁹ Att de mest fördelaktiga rättshjälpsbestämmelserna i kapitel V i förordningen, vilka anges i artikel 46, inte gäller direkta bestämmelser enligt förordningen (utan endast ansökningar som görs genom centralmyndigheter)

centralmyndigheter). Direkta framställningar till behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheter i [statens namn] i syfte att erhålla eller ändra domar om underhåll behandlas kortfattat i kapitlen 10 och 11, och sådana ansökningar regleras generellt sett av den nationella lagstiftningen i [statens namn] snarare än av förordningen (förordningens bestämmelser om behörighet och tillämplig lag gäller dock fortfarande, se kapitlen 4 och 5 för mer information om reglerna för behörighet och tillämplig lag enligt förordningen).

kan man sluta sig till genom formuleringarna i artiklarna 46.1, 55 och 56.1 i förordningen, och skäl 36 i förordningen. Se kapitel 3 del II avsnitt VII för mer information om förordningens bestämmelser om möjlighet till rättslig prövning och rättshjälp.

Kapitel 9 - Handläggning av inkommande ansökningar om verkställighet av avgöranden som meddelats eller erkänts i den anmodade staten enligt 2007 års konvention eller 2009 års förordning

Hur detta kapitel ska användas:

I detta kapitel behandlas i huvudsak ansökningar om verkställighet av ett avgörande om underhållsskyldighet som rättsliga eller andra behöriga myndigheter har mottagit från en centralmyndighet (se även avsnitt VI nedan beträffande direkta framställningar till behöriga myndigheter).

Avsnitt I innehåller en översikt över ansökan – när den ska användas, vem som kan göra ansökan och en förklaring av de grundläggande uttrycken och begreppen.

I avsnitt II redogörs för de förfaranden eller steg som används för att granska och behandla inkommande handlingar.

Avsnitt III innehåller hänvisningar och kompletterande upplysningar om ansökan.

Avsnitt IV innehåller en checklista som ger en snabb översikt över förfarandet.

Avsnitt V innehåller några av de vanligaste frågorna om den här ansökan.

I avsnitt VI ges en översikt över förfarandena för direkta framställningar till behöriga myndigheter om verkställighet av avgöranden som meddelats eller erkänts i [statens namn].

I. Översikt – Ansökningar om verkställighet av avgöranden som meddelats eller erkänts i [statens namn] enligt 2007 års konvention eller 2009 års förordning

A. När ska man använda den här ansökan?

617. Detta är den enklaste formen av alla ansökningar enligt konventionen eller förordningen. I ansökan begär sökanden att en behörig myndighet i en fördragsslutande stat bunden av konventionen eller en medlemsstat där förordningen är tillämplig ska verkställa sitt eget avgörande eller ett utländskt avgörande som redan erkänts³¹⁰, och hjälpa till med överföringen av utbetalningarna till en underhållsberättigad som bor utanför den staten. Den underhållsberättigade begär verkställighet av avgörandet för att den underhållsskyldige är bosatt i den anmodade staten eller har tillgångar eller inkomster i den staten. I detta fall är [statens namn] den anmodade staten.

618. Förfarandet är väldigt enkelt, och avgörandet behöver inte erkännas innan det kan verkställas i [statens namn], den anmodade staten. Skälet till detta är att avgörandet antingen är ett nationellt avgörande som har meddelats i [statens namn], där det ska verkställas, eller ett utländskt avgörande som redan har erkänts i [statens namn].

Den **begärande staten** är den fördragsslutande stat bunden av konventionen eller den medlemsstat där förordningen är tillämplig som inleder ett ansökningsförfarande och gör sin framställan på en sökandes vägnar som är bosatt i den staten. Den **anmodade staten** är den fördragsslutande stat bunden av konventionen eller den medlemsstat där förordningen är tillämplig som anmodas behandla ansökan.

³¹⁰ Erkännandet kan ha skett enligt konventionen eller förordningen, eller så kan avgörandet "automatiskt" erkännas i ärenden där erkännandet av särskilda typer av utländska avgöranden sker per automatik. Se kapitlen 7 och 8 för mer information om erkännandeförfaranden enligt konventionen och förordningen.

619. Ansökan görs enligt artikel 10.1 b i konventionen eller enligt artikel 56.1 b i förordningen. (Se kapitel 3 del I för en diskussion om både konventionens och förordningens tillämpningsområde och tillämpning.)

B. Exempel

620. M har ett avgörande om underhållsskyldighet från [statens namn]. M bor numera i land B. Den underhållsskyldige bor fortfarande i [statens namn]. M vill att myndigheterna i [statens namn] ska börja verkställa avgörandet om underhållsskyldighet och sända utbetalningarna till M. Både [statens namn] och land B är fördragsslutande stater som är bundna av konventionen eller EU-medlemsstater där förordningen är tillämplig.

621. Med stöd av konventionen eller förordningen uppmanar M centralmyndigheten i land B att vidarebefordra en **ansökan om verkställighet av avgörandet** till [statens namn]. Centralmyndigheten i [statens namn] tar emot ansökan, kontrollerar att den är fullständig, hänskjuter avgörandet till den behöriga verkställande myndigheten för att det ska verkställas och hjälper vid behov till med översändandet av utbetalningarna till M.

C. Viktig skillnad – ansökningar om verkställighet av en stats eget avgörande

622. En ansökan om verkställighet av ett avgörande som har meddelats eller erkänts i den anmodade staten är enklare än en ansökan om erkännande eller verkställighet av ett avgörande som har meddelats någon annanstans. Som diskuterades i kapitel 7 har svaranden enligt 2007 års konvention, vid en ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet av ett avgörande, rätt att invända mot erkännandet eller erkännandet och verkställigheten med motiveringen att de grunder för erkännande eller erkännande och verkställighet som anges i artikel 20 inte föreligger, eller att de krav i fråga om förfaranden och andra krav för att erkänna eller erkänna och verkställa ett avgörande som anges i artikel 22 inte är uppfyllda. Enligt 2009 års förordning har svaranden, när det gäller domar meddelade i medlemsstater som är bundna av 2007 års Haagprotokoll, färre möjligheter att ansöka om förnyad prövning av domen i ursprungsmedlemsstaten, eller att ansöka om nekad verkställighet eller uppskov med verkställigheten av domen i den verkställande medlemsstaten³¹¹ (se kapitel 8).

Centralmyndigheten är den offentliga myndighet som en fördragsslutande stat eller en medlemsstat har utsett att fullgöra eller utföra de uppgifter i fråga om administrativt samarbete eller bistånd som åligger den enligt konventionen eller förordningen.

623. Svaranden har ingen liknande rätt när det gäller ett avgörande som redan har erkänts i den anmodade staten, dvs. i [statens namn]. Det beror på att [statens namn] antingen anmodas att verkställa sitt eget avgörande, inte ett utländskt, eller på grund av att den staten anmodas att verkställa ett avgörande som redan tidigare har förklarats verkställbart med hjälp av förfarandet för erkännande eller erkännande och verkställighet. Därför behöver den behöriga myndigheten i den anmodade staten inte ta ställning till huruvida avgörandet bör erkännas eller erkännas och verkställas.

Den **behöriga myndigheten** är den myndighet i en viss stat som enligt lagstiftningen i den staten har ålagts eller tillåts utföra särskilda uppgifter enligt konventionen eller förordningen. En behörig myndighet kan vara en domstol, ett administrativt organ, ett program för indrivning av underhåll till barn eller någon annan statlig enhet som utför några av de uppgifter som anges i konventionen eller förordningen.

624. Om svaranden har invändningar mot verkställigheten av avgörandet måste dessa anges så fort den behöriga myndigheten inleder verkställigheten, i enlighet med nationell

³¹¹ Vid domar som meddelats i medlemsstater som inte är bundna av 2007 års Haagprotokoll enligt förordningen har svaranden större möjligheter att bestrida erkännandet eller verkställigheten av en dom än vid domar som meddelats i medlemsstater som är bundna av 2007 års Haagprotokoll (se kapitel 8 för närmare detaljer).

lag i [statens namn], i dess egenskap av verkställighetsstat.³¹² Det faktum att en ansökan om verkställighet görs enligt konventionen ger inte svaranden/den underhållsskyldige några ytterligare grunder för att bestrida verkställigheten av avgörandet.

625. Förfarandet för att handlägga inkommande ansökningar om verkställighet är därför väldigt enkelt att tillämpa för den anmodade centralmyndigheten i [statens namn].³¹³ Paketet med handlingar granskas för att kontrollera att handlingarna är fullständiga, och ansökan hänskjuts till en behörig myndighet för att verkställas i [statens namn].³¹⁴ Den behöriga myndigheten ska sedan vidta de åtgärder som är tillåtna enligt den inhemska lagen för att verkställa avgörandet. Dessa förfaranden beskrivs närmare i nästa avsnitt.

Letar du efter en enkel sammanfattning av de steg som används i detta kapitel? Gå till **checklistan** i slutet av det här kapitlet.

II. Behandling av ansökningar om verkställighet

1. Kontrollera att handlingarna är fullständiga

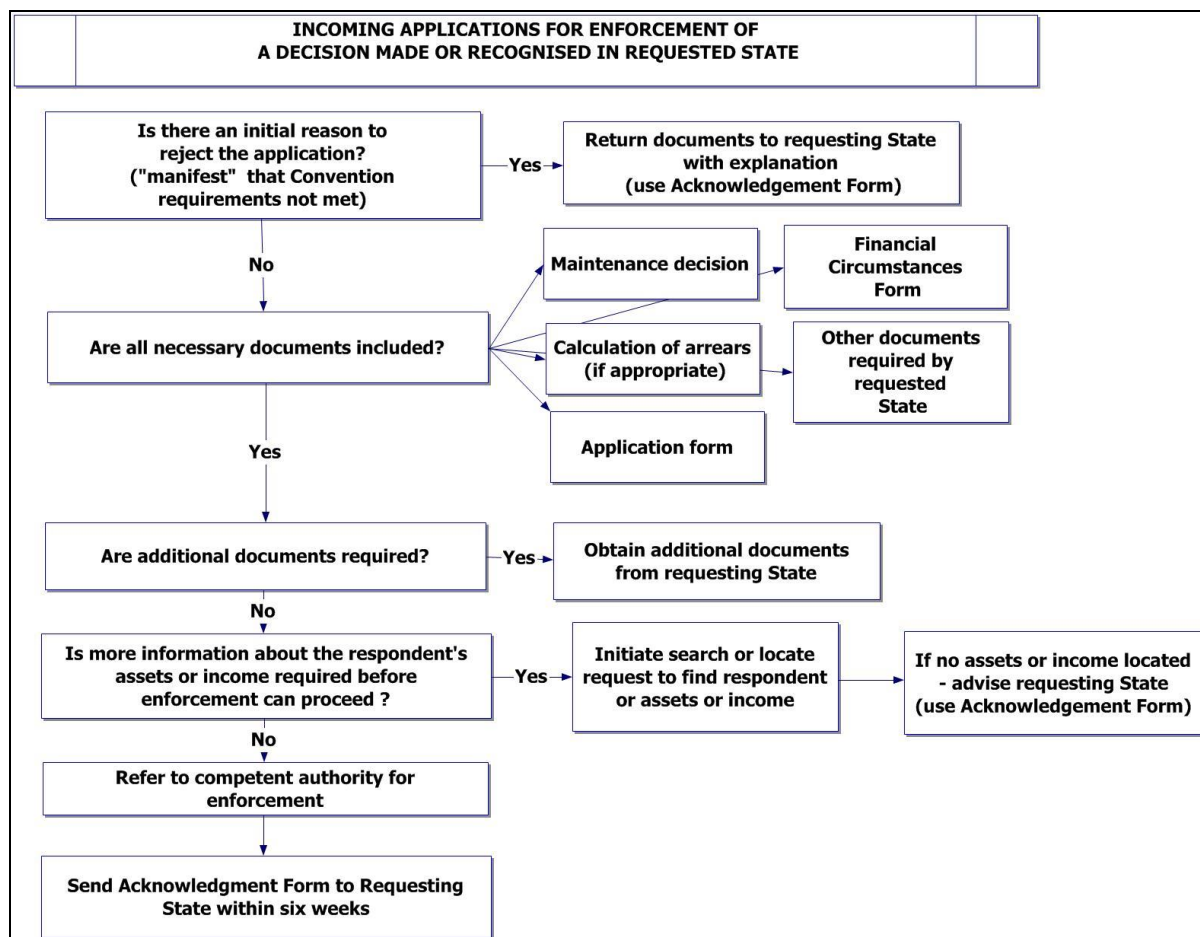
626. När centralmyndigheten i [statens namn] tar emot en ansökan om verkställighet av ett avgörande från en utländsk centralmyndighet bör den kontrollera att ansökningshandlingarna är fullständiga, göra en inledande bedömning av huruvida ansökan kan behandlas och ett mottagningsbevis skickas tillbaka samt begära in alla kompletterande handlingar som kan behövas. Ansökningshandlingarna kan sedan översändas till den behöriga myndigheten i [statens namn] för att verkställas.³¹⁵ Den behöriga myndigheten i [statens namn] måste göra en liknande kontroll som centralmyndigheten för att förvissa sig om att ansökningshandlingarna är fullständiga.

³¹² Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...]. Se dock även kapitel 8 som beskriver olika skäl för att hindra eller skjuta upp verkställigheten enligt de särskilda system för erkännande och verkställighet av domar som anges i förordningen.

³¹³ Centralmyndigheten i [statens namn] är [...].

³¹⁴ De behöriga myndigheterna i [statens namn] är [...].

³¹⁵ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

Figur 10: Flödesschema (endast konventionen) – översikt över granskning av en ansökan om verkställighet

627. Handlingar som har mottagits från centralmyndigheten i [statens namn] bör granskas så snabbt som möjligt, så att kompletterande handlingar vid behov kan begäras in från centralmyndigheten i den begärande staten utan dröjsmål.

628. Det inkommande paketet bör innehålla följande:

a) Enligt 2007 års konvention

✓	Formulär för översändande
✓	Ansökningsformulär
Vid behov	Avgörandet
✓	Redogörelse för ekonomisk situation
Vid behov	Dokument med en beräkning av utestående fordringar
Vid behov	Bevis på bidrag som har betalats ut av ett offentligt organ
Vid behov	Översatta kopior av handlingar

Figur 11: Förteckning över formulär och handlingar

Formulär för översändande

Alla ansökningar enligt konventionen måste åtföljas av ett formulär för översändande. Detta formulär är obligatoriskt. I formuläret för översändande identifieras parterna och typen av ansökan. Där anges också vilka handlingar som bifogas ansökan.

Ansökningsformulär

I de flesta fall kommer det rekommenderade ansökningsformuläret att användas.

Avgörandet

I de flesta fall kommer sökanden att ha bifogat en vanlig kopia av avgörandet. Det kommer att göra det lättare för den behöriga verkställande myndigheten att lokalisera avgörandet och inhämta ytterligare kopior eller bestyrkta kopior om det behövs för verkställandet.

Redogörelse för ekonomisk situation

Eftersom detta är en ansökan om verkställighet ska ett formulär om ekonomiska förhållanden ingå, med uppgifter om var svaranden finns och dennes ekonomiska förhållanden, i den utsträckning sökanden känner till dessa uppgifter. Formuläret innehåller information som är viktig för verkställigheten av avgörandet.

Om sökanden har använt det rekommenderade formuläret ska den del som gäller den underhållsberättigade inte fyllas i, eftersom den informationen inte är obligatorisk i en ansökan om verkställighet.

Dokument med en beräkning av utestående fordringar

Om det finns obetalt underhållsbidrag inom ramen för avgörandet om underhållsskyldighet (utestående fordringar) och sökanden vill att de ska verkställas bör det finnas ett dokument bifogat med en beskrivning av hur dessa fordringar har beräknats.

b) Enligt 2009 års förordning**(i) Bilaga VI**

Enligt förordningen måste bilaga VI till förordningen användas för ansökningar om verkställighet av en dom som har meddelats eller erkänts i den anmodade medlemsstaten. Enligt förordningen ska en ansökan minst innehålla följande (artikel 57.2):

- a) Uppgift om vilken typ av ansökan eller ansökningar det gäller.
- b) Sökandens namn och kontaktuppgifter, inklusive adress och födelsedatum.³¹⁶
- c) Svarandens namn och, om uppgifterna är kända, adress och födelsedatum.
- d) Namn och födelsedatum på de personer för vilka underhåll söks.
- e) Grunderna för ansökan.
- f) När det gäller ansökningar från underhållsberättigade, uppgift om vart utbetalningen av underhållet ska sändas eller överföras elektroniskt.
- g) Namn på och kontaktuppgifter för den person eller den enhet inom centralmyndigheten i den begärande medlemsstaten som ansvarar för handläggningen av ansökan.

(ii) För domar som har erkänts enligt avsnitt 1 i kapitel IV (domar meddelade i en stat som är bunden av 2007 års Haagprotokoll)

I artikel 20 i förordningen anges att de handlingar som behövs för verkställighet (enligt avsnitt 1 i kapitel IV i förordningen, för domar meddelade i en medlemsstat bunden av 2007 års Haagprotokoll), och som en sökande ska ge in till behöriga verkställande myndigheter, är följande:

- a) En kopia av domen som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas.

³¹⁶ Sökandens adress kan ersättas av en annan adress när det förekommit våld inom familjen, om det inte enligt lagstiftningen i den anmodade medlemsstaten krävs att sökanden lämnar sin adress för att ett förfarande ska kunna inledas (artikel 57.3). Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

- b) Ett utdrag ur domen utfärdat av ursprungsdomstolen med hjälp av formuläret i bilaga I till förordningen (med, vid behov, translitterering eller översättning av innehållet).³¹⁷
- c) I förekommande fall, en handling om utestående fordringar med uppgift om beräkningsdatum.

Behöriga myndigheter får inte kräva att sökanden ska lämna in en översättning av domen såvida inte verkställigheten av domen bestrids (artikel 20.2).³¹⁸

(iii) För domar som har erkänts enligt avsnitt 2 i kapitel IV (domar meddelade i en stat som inte är bunden av 2007 års Haagprotokoll)

Enligt artikel 28 i förordningen (enligt det alternativa förfarandet för erkännande och verkställbarhetsförklaring i avsnitt 2, för domar meddelade i medlemsstater som inte är bundna av 2007 års Haagprotokoll) ska ansökningar åtföljas av följande handlingar: a) en kopia av domen "som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas" och b) ett utdrag av domen utfärdat av ursprungsdomstolen med användning av formuläret i bilaga II. Beroende på vilka språkrav som gäller bör ansökan vid behov åtföljas av en översättning eller translitterering (se kapitel 3 del II avsnitt II för mer information om språkraven i förordningen). Den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndighet vid vilken ansökan görs får inte kräva att sökanden ska tillhandahålla en översättning av domen (en översättning får dock krävas i samband med en ansökan om ändring enligt artikel 32 eller 33).

Om utdraget av domen med användning av formuläret i bilaga II till förordningen inte har getts in kan en behörig myndighet, enligt artikel 29 i förordningen, bestämma en tid inom vilken utdraget ska ges in, godta en likvärdig handling eller, om tillgängliga uppgifter kan anses tillräckliga, befria sökanden från denna skyldighet.

(iv) Handlingar som rör förlikningar inför domstol och officiella handlingar (artikel 48)

I artikel 48 i förordningen anges vid vilka obligatoriska handlingar för ansökningar om erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring av förlikningar inför domstol och officiella handlingar i en annan medlemsstat som den behöriga myndigheten i ursprungsmedlemsstaten, på begäran av en berörd part, ska utfärda ett utdrag ur förlikningen inför domstol eller den officiella handlingen med hjälp av formuläret i antingen bilaga I, II, III eller IV.

(v) Ytterligare handlingar

Enligt artikel 57.4 och 57.5 i förordningen ska ansökan, i förekommande fall och vid behov, och i den mån uppgifterna är kända, åtföljas av kompletterande handlingar. I dessa ingår följande:

- Den underhållsskyldiges ekonomiska förhållanden, inklusive namn på och adress till den underhållsskyldiges arbetsgivare samt uppgifter om vilken typ av tillgångar den underhållsskyldige har och var dessa finns (artikel 57.4 b).³¹⁹
- Annan information som kan vara till hjälp för att lokalisera svaranden (artikel 57.4 c).
- Alla nödvändiga kompletterande uppgifter eller skriftliga bevis inklusive, i förekommande fall, handlingar rörande sökandens rätt till rättshjälp (artikel 57.5).

³¹⁷ Se kapitel 3 del II avsnitt II för mer information om språk- och översättningskraven i förordningen.

³¹⁸ Ibid.

³¹⁹ Eftersom detta är en ansökan om verkställighet behövs i regel inga uppgifter om en underhållsberättigad persons ekonomiska förhållanden (artikel 57.4 a).

Bevis på bidrag – offentligt organ

Om sökanden är ett offentligt organ kan det ha betalat ut bidrag i stället för underhållsbidrag. I vissa fall kan det vara lämpligt att lämna dokumentation som styrker utbetalningen av bidrag, till exempel när det offentliga organet vill hävda en oberoende rätt till en andel av de utestående underhållsfordringarna.

c) Begäran om kompletterande handlingar

629. Ansökan bör inte avslås för att den verkar ofullständig och det krävs ytterligare handlingar. I stället ska en begäran om kompletterande handlingar göras till centralmyndigheten i [statens namn], som kan kontakta centralmyndigheten i den begärande staten.

630. Om begäran om kompletterande handlingar görs av centralmyndigheten i [statens namn], har den begärande staten enligt konventionen **tre månader** och enligt förordningen **90 dagar** på sig att tillhandahålla handlingarna. Om de begärda handlingarna inte tillhandahålls inom den angivna tidsfristen bör man tillsammans med den begärande staten följa upp detta ytterligare. Om de begärda handlingarna inte tillhandahålls, och ansökningsförfarandet inte kan fortsätta, kan (men behöver inte) centralmyndigheten i [statens namn] avsluta ärendet och underrätta den begärande staten.

2. Är det "uppenbart" att kraven i konventionen eller förordningen inte är uppfyllda?

631. Både enligt konventionen och förordningen får en centralmyndighet vägra att behandla en ansökan om det är "uppenbart att kraven" i konventionen respektive förordningen inte är uppfyllda (se artikel 12.8 i konventionen och artikel 58.8 i förordningen). Omständigheterna för när detta ska kunna vara fallet är ganska begränsade³²⁰, och centralmyndigheten får själv välja om den ska ta hänsyn till detta krav.

632. Centralmyndigheten kan till exempel tidigare ha avvisat en ansökan mellan samma parter. Om ansökan inte åtföljs av några nya bevis har centralmyndigheten rätt att avvisa ansökan igen på den grunden. På liknande sätt skulle en ansökan kunna avvisas om det framgår tydligt vid en granskning av handlingarna att avgörandet inte alls gällde underhållsskyldighet.

633. Den behöriga myndigheten i [statens namn] kan tänkas vilja göra en liknande kontroll av ansökan för att se till att det inte är "uppenbart" att kraven i konventionen inte är uppfyllda, och i förekommande fall informera centralmyndigheten i [statens namn] om resultatet.

3. Lokalisera svaranden

634. I ett begränsat antal fall kan centralmyndigheten i [statens namn] vilja försöka lokalisera svaranden innan verkställigheten inleds, framför allt om lagen i verkställighetsstaten kräver förhandsunderrättande³²¹, eller om sökanden inte är säker på om den underhållsskyldige är bosatt i den anmodade staten eller har tillgångar där.

635. När centralmyndigheten i [statens namn], eller en behörig myndighet på centralmyndighetens vägnar, på detta sätt försöker lokalisera svaranden förväntas den använda alla databaser och offentliga informationskällor som den har tillgång till, inom de gränser för tillgång till personuppgifter som anges i nationell lag (se även kapitel 3 del II avsnitt VI för mer information om skydd av personuppgifter och sekretessbelagda uppgifter enligt konventionen och förordningen).³²²

³²⁰ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 344.

³²¹ Se fotnot 202 ovan.

³²² Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

636. Om svaranden, eller svarandens tillgångar eller inkomster, inte kan lokaliseras i [statens namn], ska centralmyndigheten i [statens namn] meddela den begärande centralmyndigheten. Om den begärande staten inte kan lämna några kompletterande uppgifter för att underlätta lokaliseringen av svaranden kan verkställigheten inte göras.

4. Lämpliga interimistiska åtgärder eller säkerhetsåtgärder

637. Det kan vara lämpligt för den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten att vidta interimistiska åtgärder eller säkerhetsåtgärder under tiden ett ansökningsförfarande pågår. Dessa åtgärder kan vidtas när som helst under – eller till och med före – ansökningsförfarandet. Se kapitel 3 del II avsnitt VIII i denna handbok för mer information om interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder.

5. Inled verkställighetsförfarande

638. Den behöriga myndighet som ansvarar för verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet i [statens namn] kan nu gå vidare med verkställigheten. (Se kapitel 12 för mer information om verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet.)

III. Ytterligare material

A. Praktiska råd

- I vissa stater försöker man få till stånd en frivillig efterlevnad innan eller samtidigt som verkställighetsförfarandet inleds.³²³ Syftet med alla ansökningar om underhåll är att på ett så effektivt sätt som möjligt skapa ett långsiktigt och stabilt flöde av utbetalningar till den underhållsberättigade.
- Det är alltid viktigt att tänka på att alla ansökningar bör hanteras snabbt och effektivt, och att onödiga dröjsmål bör undvikas.
- Behöriga myndigheter bör hålla centralmyndigheten i [statens namn] underrättad om statusen för en ansökan om verkställighet. Centralmyndigheten i [statens namn] är skyldig att informera centralmyndigheten i den begärande staten om ansökans status och hur behandlingen av ansökan fortskrider.

B. Åtföljande formulär

2007 års konvention:

Ansökan om verkställighet av ett avgörande som har meddelats eller erkänts i den anmodade medlemsstaten

2009 års förordning:

Bilaga I
Bilaga II
Bilaga III
Bilaga IV
Bilaga VI

C. Relevanta artiklar

2007 års konvention:

Artikel 10.1 b
Artikel 12
Artikel 32
Artikel 34

³²³ I [statens namn] kan [...] ta initiativ till utverkandet av frivillig betalning.

2009 års förordning:

Artiklarna 16–43 (kapitel IV)

Artikel 56.1 b

Artikel 58

Artikel 41

Artikel 20

D. Tillhörande kapitel i handboken

Se kapitel 12 – Verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet enligt 2007 års konvention och 2009 års förordning

IV. Checklista – inkommande framställningar om verkställighet

	Förfarande	Hänvisning till handboken
1	Ta emot handlingar från centralmyndigheten i [statens namn].	II.1
2	Kontrollera att handlingarna är fullständiga.	II.1
3	Är det "uppenbart" att kraven i konventionen eller förordningen inte är uppfyllda?	II.2
4	Vidta i förekommande fall interimistiska åtgärder eller säkerhetsåtgärder.	II.4
5	Fortsätt med verkställigheten.	II.5

V. Vanliga frågor

Varför behöver ett avgörande från den anmodade staten inte erkännas?

639. Ett sådant avgörande behöver inte erkännas eftersom [statens namn] antingen anmodas att verkställa sitt eget avgörande, inte ett utländskt, eller på grund av att den staten anmodas att verkställa ett avgörande som redan har erkänts.

Varför bör konventionen eller förordningen användas om syftet med framställan är att förmå en stat att verkställa sitt eget avgörande?

640. I vissa stater kan tillgången till den behöriga verkställande myndigheten (t.ex. byrån för underhåll till barn) vara förbehållen medborgare i den staten. Centralmyndigheterna i den anmodade och den begärande staten kan också vara behjälpliga med överföringen av utbetalningar om detta behövs och de kan göra detta. Om rättsligt bistånd eller rättshjälp skulle behövas i den anmodade staten för att inleda verkställighetsförfarandet ska detta avslutningsvis tillhandahållas utan kostnad för sökanden, så länge ansökan omfattas av konventionens eller förordningens tillämpningsområde och dessa rättsinstrument är tillämpliga mellan två fördragsslutande stater eller medlemsstater.³²⁴

³²⁴ Enligt den nationella lagstiftningen i [statens namn], när det gäller förfarandet för att bevilja rättshjälp, se fotnot 86 ovan.

VI. Direkta framställningar om verkställighet av ett avgörande som har meddelats eller erkänts i [statens namn]

641. Behöriga myndigheter kan få ta emot direkta framställningar om verkställighet från sökande, dvs. ansökningar som inte går genom en centralmyndighet. I så fall måste de behöriga myndigheterna vara uppmärksamma på eventuella dokumentationskrav eller rekommendationer i konventionen eller förordningen (se avsnitt II.1 ovan), och särskilt de handlingar som enligt artikel 20 i förordningen behövs för verkställighet enligt förfarandena i avsnitt 1 i kapitel IV (se även kapitel 12 i denna handbok om verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet). Enligt nationell lag i [statens namn] [...].

Kapitel 10 - Handläggning av inkommande ansökningar om erhållande av ett avgörande om underhållsskyldighet enligt 2007 års konvention eller 2009 års förordning

I. Översikt

A. När ska man använda den här ansökan?

642. En ansökan om **erhållande** av ett avgörande om underhållsskyldighet i [statens namn], i dess egenskap av en fördragsslutande stat bunden av konventionen eller en medlemsstat där förordningen är tillämplig, mottas om någon av följande omständigheter föreligger:

- Om det inte finns något befintligt avgörande om underhållsskyldighet och den underhållsberättigade behöver erhålla ett avgörande.
- Om det inte är möjligt att erkänna och verkställa ett utländskt avgörande i [statens namn] (eller om, endast enligt konventionen, erkännande och verkställighet av avgörandet vägras på grund av att det saknas en grund för erkännande och verkställighet enligt artikel 20 eller på de grunder som anges i artikel 22 b eller e i konventionen).

Erhållande är processen för att erhålla ett avgörande om underhållsskyldighet om det saknas ett avgörande om underhållsskyldighet eller om det befintliga avgörandet om underhållsskyldighet av någon anledning inte går att erkänna eller verkställa. Erhållande av ett avgörande kan omfatta fastställande av föräldraskap, om detta krävs för att meddela avgörandet om underhållsskyldighet.

643. En ansökan om erhållande av ett avgörande om underhållsskyldighet kan innehålla en begäran om fastställande av föräldraskap.

644. Ansökningar om erhållande av ett avgörande om underhållsskyldighet omfattas av artikel 10.1 c och d i konventionen och artikel 56.1 c och d i förordningen. (Se kapitel 3 del I för en diskussion om både konventionens och förordningens tillämpningsområde och tillämpning.)

B. Exempel

645. Den **underhållsberättigade** bor i land A. Hon har två barn. Barnens far har flyttat till [statens namn]. Den underhållsberättigade vill få underhållsbidrag för barnen från fadern. Både land A och [statens namn] är fördragsslutande stater bundna av konventionen, eller EU-medlemsstater där förordningen är tillämplig.

Hur detta fungerar inom ramen för konventionen eller förordningen

646. Den underhållsberättigade ska inleda en ansökan om erhållande av avgörande om underhållsskyldighet. Centralmyndigheten i land A vidarebefordrar ansökan till centralmyndigheten i [statens namn]. Den underhållsskyldige underrättas, och ett avgörande om underhållsskyldighet meddelas enligt lagstiftningen (däribland bestämmelser i internationell privaträtt)³²⁵ i den anmodade staten ([statens namn]). Vid behov kommer föräldraskap också att fastställas.

En **underhållsberättigad** är den enskilda person som har eller påstås ha rätt att få underhållsbidrag. En underhållsberättigad kan vara en förälder eller en make/maka, ett barn, en fosterförälder, släkting eller någon annan som tar hand om ett barn. I vissa stater kan denna person kallas underhållsmottagare, fordringsägare, förmyndare eller vårdnadshavare.

³²⁵ Om den anmodade staten är en EU-medlemsstat där 2009 års förordning är tillämplig ska förordningens direkta behörighetsregler tillämpas. För mer information om direkta behörighetsregler enligt förordningen, se kapitel 4. Om den anmodade staten är bunden av 2007 års Haagprotokoll ska tillämpliga lagvalsregler i det protokollet tillämpas. För mer information om 2007 års Haagprotokoll, se kapitel 5.

C. Vem kan ansöka om erhållande av avgörande om underhållsskyldighet?

647. Om det inte finns ett befintligt avgörande om underhållsskyldighet är det bara en underhållsberättigad som får ansöka om erhållande av avgörande. Om det finns ett avgörande, men detta inte kan erkännas eller verkställas på grund av ett förbehåll enligt konventionen,³²⁶ får ett offentligt organ som agerar på en underhållsberättigads vägnar eller har betalat ut annat bidrag än underhållsbidrag också ge in en ansökan om att erhålla ett avgörande om underhållsskyldighet. Detta gäller dock endast inom ramen för konventionen. Den underhållsberättigade måste vara bosatt i en fördragsslutande stat bunden av konventionen eller i en medlemsstat där förordningen är tillämplig.

Letar du efter en snabb sammanfattning av de steg som används i detta kapitel? Gå till **checklistan** i slutet av det här kapitlet.

D. Utverkande av ett avgörande om underhållsskyldighet om ett befintligt avgörande inte kan erkännas

1. Inom ramen för konventionen

648. Som diskuterades i kapitel 7 i denna handbok kan det, enligt konventionen, finnas situationer där en anmodad stat vägrar att erkänna och verkställa ett befintligt avgörande på grund av att det har anmälts ett förbehåll enligt artikel 20.2 om just den grund för erkännande och verkställighet som är tillämplig på avgörandet. Om avgörandet till exempel meddelades på grund av den underhållsberättigades hemvist i ursprungsstaten och det inte finns någon annan grund för erkännande och verkställighet av avgörandet enligt artikel 20 får den anmodade staten vägra att erkänna avgörandet. I så fall kan det behövas ett nytt avgörande.

649. Notera att Europeiska unionen, i egenskap av part i 2007 års konvention, *inte* tänker anmäla något sådant förbehåll enligt artikel 20.2 i konventionen, och att denna situation således inte kommer att uppkomma för behöriga myndigheter inom Europeiska unionen som handlägger underhållsärenden.³²⁷

650. Det finns inget krav på att fördragsslutande stater som är bundna av konventionen, och som har anmält ett sådant förbehåll, måste ge in en ny ansökan – en ansökan om erhållande av ett avgörande – i en sådan situation, eftersom den anmodade staten är skyldig att vidta alla lämpliga åtgärder för att utverka ett nytt avgörande (artikel 20.4), förutsatt att svaranden har sin "hemvist" i den anmodade staten. De förfaranden som beskrivs i det här kapitlet ska sedan användas för att erhålla ett avgörande.

651. Detta kan innebära att det krävs ytterligare uppgifter och dokumentation från den underhållsberättigade, om kostnaderna för att ta hand om barnet är relevanta för att fastställa underhållsbidragets storlek. Den begäran bör göras hos centralmyndigheten i den anmodade staten.

652. Tänk dock på att frågan om grund för barnets eller barnens rätt att göra ansökan om underhållsbidrag inte måste prövas i ansökan om ett nytt avgörande (artikel 20.5).³²⁸

³²⁶ Notera att Europeiska unionen, i egenskap av part i 2007 års konvention, inte kommer att anmäla något sådant förbehåll enligt artikel 20.2 i konventionen. Rådets beslut 2011/432/EU (ovan fotnot 59).

³²⁷ Ibid.

³²⁸ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkterna 469–471. Observera att begreppet *rätt* i detta sammanhang inte definieras i konventionen. I stället är det den inhemska lagen i den anmodade staten som avgör vad begreppet innebär och också om det krävs ytterligare uppgifter eller belegg för att meddela avgörandet om underhållsskyldighet.

Huruvida barnen har rätt att ansöka om underhåll ska grundas på det befintliga avgörandet.

653. Det kan även finnas situationer där en sökande har ett avgörande om underhållsskyldighet, men han eller hon vet att svaranden i den anmodade staten ([statens namn]) kan invända mot ansökan om erkännande och verkställighet. Enligt konventionen kan detta ske på grund av att ingen av grunderna för erkännande och verkställighet av avgörandet kan åberopas, eller på grund av att det rör sig om en sådan typ av avgörande som den anmodade staten inte kan verkställa.³²⁹ I så fall måste den underhållsberättigade inleda en ansökan om erhållande av ett nytt avgörande i stället för att ansöka om erkännande och verkställighet.³³⁰

654. Dessa ansökningar ska också behandlas på samma sätt som alla andra ansökningar i det här kapitlet. Eftersom det nya avgörandet inte utverkas på grund av att erkännande och verkställighet av det befintliga avgörandet har vägrats på grund av ett förbehåll, (artikel 20.4) gäller enligt konventionen inte de antaganden om rätten att komma i fråga för underhållsbidrag som anges i artikel 20.5. Grunderna för barnens rätt till underhållsbidrag måste provas inom ramen för ansökan om ett nytt avgörande.

2. Inom ramen för förordningen

655. Att ett avgörande meddelat i en medlemsstat inte kan erkännas eller erkännas och förklaras verkställbart borde förekomma mer sällan inom ramen för förordningen än inom ramen för konventionen (se kapitel 8 i denna handbok som beskriver förfarandena för erkännande och verkställighet av avgöranden enligt förordningen). Om det emellertid finns omständigheter som gör att ett avgörande meddelat i en medlemsstat inte kan erkännas och/eller verkställas i en annan medlemsstat enligt förordningen, kan en sökande använda en ansökan om erhållande enligt förordningen för att erhålla ett nytt avgörande i den anmodade staten.

II. Handläggning av inkommande ansökningar om erhållande av ett avgörande om underhållsskyldighet enligt 2007 års konvention eller 2009 års förordning

A. Allmänt

656. I det här avsnittet beskriver vi de allmänna kraven för att behandla en inkommande ansökan om erhållande av ett avgörande om underhållsskyldighet. Specifika förfaranden ska vara förenliga med nationell lag och interna förfaranden i [statens namn]. Vissa stater använder domstolsbaserade eller rättsliga förfaranden för att utverka avgörandet. Andra skickar ansökan till en administrativ myndighet och låter denna meddela avgörandet.³³¹

657. Det är viktigt att framhålla att i EU-medlemsstater där förordningen är tillämplig tillämpar behöriga myndigheter behörighetsreglerna i förordningen på *alla* ansökningar om erhållande och direkta framställningar enligt antingen konventionen eller förordningen, så länge de omfattas av förordningens materiella och tidsmässiga tillämpningsområde (se även kapitel 3 del I avsnitt III för mer information om förordningens tillämpningsområde, samt kapitel 4 om behörighetsreglerna i förordningen). I de EU-medlemsstater där förordningen är tillämplig och där man är bunden av 2007 års Haagprotokoll tillämpar behöriga myndigheter även protokollet på *alla* ansökningar om erhållande och direkta framställningar, så länge de omfattas av

³²⁹ I avgörandet kan underhållsbidraget exempelvis anges som en procentandel av lönen och den anmodade staten kan anse att detta är för vagt för att kunna verkställas. Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 255. I [statens namn] [...].

³³⁰ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 255.

³³¹ [statens namn] använder [domstolsbaserade/rättsliga] [administrativa] förfaranden för att utverka avgörandet/fastställa underhållsbeloppet. De behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheterna i [statens namn] är [...].

protokollets materiella och tidsmässiga tillämpningsområde (se även kapitel 5 om 2007 års Haagprotokoll). När det gäller geografiskt tillämpningsområde är behörighetsreglerna i förordningen och reglerna om tillämplig lag i protokollet universellt tillämpliga.

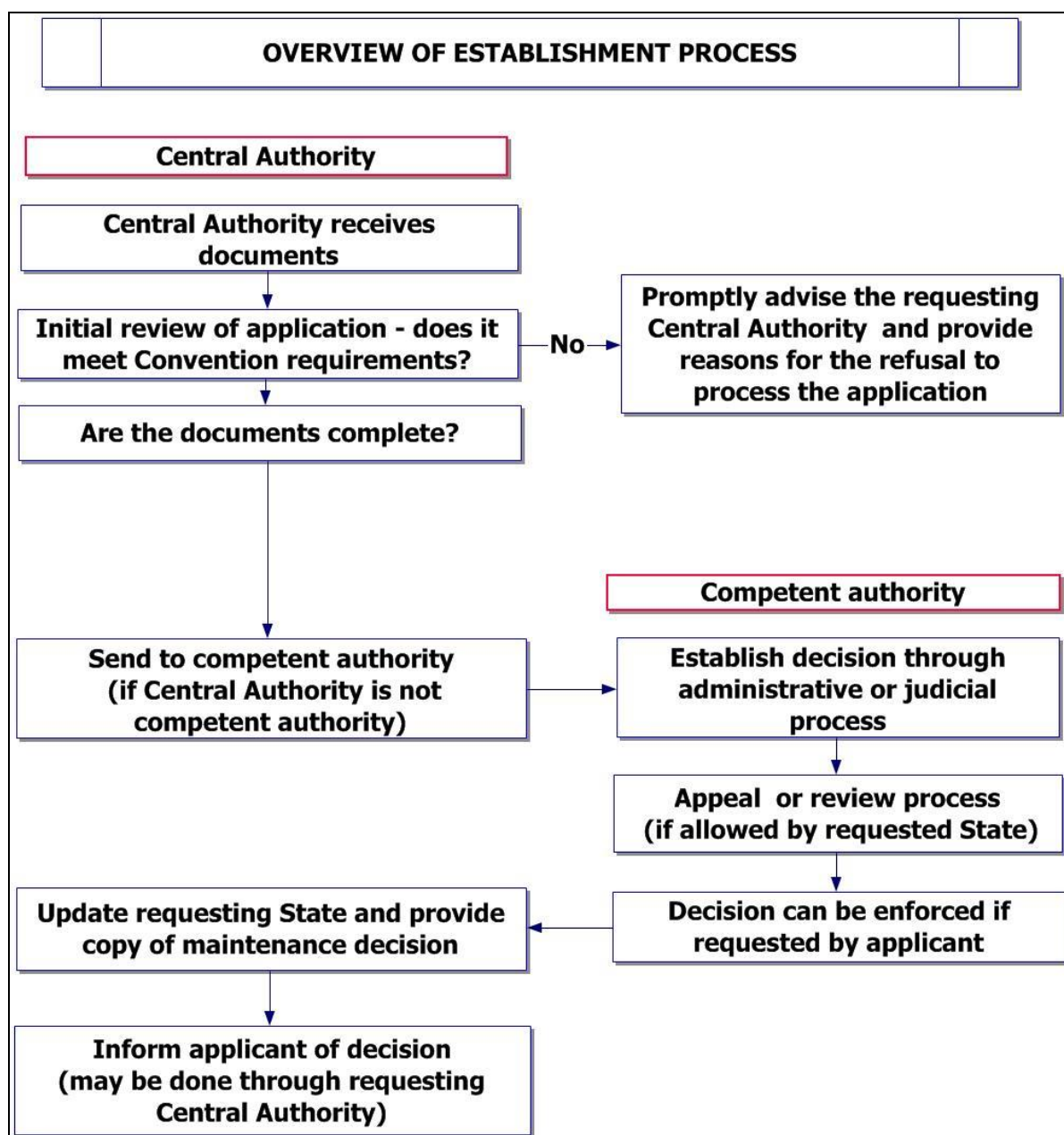
658. I de fördragsslutande stater bundna av konventionen som inte är EU-medlemsstater omfattas ansökningar om erhållande däremot främst av nationell lag när det gäller behörighetsfrågor och frågor om tillämplig lag (såvida inte den fördragsslutande staten är part i 2007 års protokoll).

659. I konventionen och förordningen anges vissa allmänna steg som ska följas vid alla ansökningar. Centralmyndigheten i [statens namn] ska göra en inledande granskning när ansökan tas emot, och kan vid behov begära in kompletterande handlingar. Ansökan ska sedan översändas till den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten i den anmodade staten, i detta fall [statens namn], så att avgörandet kan utverkas.

660. När ett avgörande har meddelats ska avgörandet, om sökanden har begärt verkställighet av avgörandet, verkställas av en behörig myndighet i den anmodade staten.

B. Flödesschema

661. I flödesschemat nedan finns en översikt över erhållandeförfarandet.

Figur 12: Översikt över erhållandeförfarandet

C. Steg i erhållandeförfarandet

1. Inledande granskning av centralmyndigheten i [statens namn]

662. Syftet med den inledande granskning som görs av centralmyndigheten i [statens namn], i dess egenskap av centralmyndighet i den **anmodade staten**, är att förvissa sig om att ansökan är välgrundad, att handlingarna är fullständiga och att ansökan kan behandlas. Vid behov kan man vara tvungen att göra efterforskningar för att lokalisera den underhållsskyldige/svaranden, särskilt om det råder tvivel kring huruvida han eller hon är bosatt i eller har tillgångar eller inkomster i [statens namn]. Den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten i [statens namn] måste göra en liknande kontroll.

Den **begärande staten** är den fördragsslutande stat bunden av konventionen eller den medlemsstat där förordningen är tillämplig som inleder ett ansökningsförfarande och gör sin framställan på en sökandes vägnar som är bosatt i den staten. Den **anmodade staten** är den fördragsslutande stat bunden av konventionen eller den medlemsstat där förordningen är tillämplig som anmodas behandla ansökan.

a) Kraven i konventionen eller förordningen är inte uppfyllda

663. Artikel 12.8 i konventionen och artikel 58.8 i förordningen gör det möjligt för en anmodad centralmyndighet att vägra behandla en ansökan om det är "uppenbart" att kraven i konventionen eller förordningen inte är uppfyllda. Detta innebär inte att den anmodade centralmyndigheten fattar beslut om huruvida ansökan i sig är motiverad. I stället förväntas centralmyndigheten, i detta fall centralmyndigheten i [statens namn], enbart kontrollera ansökan för att förvissa sig om att det inte rör sig om förfarandefel eller en begäran som faller helt utanför konventionens eller förordningens tillämpningsområde – exempelvis en ansökan som enbart rör vårdnad om barn.

664. Den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten i [statens namn] kan vilja göra en liknande inledande granskning, och utan dröjsmål informera centralmyndigheten i [statens namn] om de handlingar som eventuellt saknas.

b) Ofullständiga handlingar

665. Det inkommande paketet bör granskas för att se till att handlingarna är fullständiga. Enligt konventionen ska paketet med handlingar vid varje ärende om erhållande av ett avgörande innehålla det obligatoriska formuläret för översändande. Dessutom innehåller paketet troligen även det rekommenderade ansökningsformuläret för en ansökan om erhållande av ett avgörande och formuläret om ekonomiska förhållanden, samt andra formulär om detta krävs. Enligt förordningen är det i varje ärende om erhållande av ett avgörande obligatoriskt att använda sig av det formulär som anges i bilaga VII till förordningen (i enlighet med de krav på vad en ansökan ska innehålla som anges i artikel 57 i förordningen). Vilka övriga handlingar som är obligatoriska beror på omständigheterna i varje enskilt fall (t.ex. huruvida ett barn är myndigt, eller nära myndighetsåldern).

Centralmyndigheten är den offentliga myndighet som en fördragsslutande stat bunden av konventionen eller en medlemsstat där förordningen är tillämplig har utsett att fullgöra eller utföra de uppgifter i fråga om administrativt samarbete eller bistånd som åligger den enligt konventionen eller förordningen.

c) Lokalisera svaranden/den underhållsskyldige

666. I vissa fall känner sökanden inte till var svaranden/den underhållsskyldige befinner sig. För att kunna fortsätta behandlingen av ansökan måste den anmodade staten, i detta fall [statens namn], därför använda de resurser som står till dess förfogande för att lokalisera den underhållsskyldige. I vilket fall som helst kommer den underhållsskyldige att behöva underrättas om ansökan om underhållsskyldighet vid någon tidpunkt, och om det begärs verkställighet av avgörandet behöver man känna till var den underhållsskyldige finns.

667. I vissa fall, där det råder tvivel kring huruvida den underhållsskyldige är bosatt i [statens namn], är det lämpligt att slutföra efterforskningarna så fort som möjligt. Om det fastställs att den underhållsskyldige inte är bosatt i [statens namn], kan den begärande staten underrättas och ansökan sändas till en annan fördragsslutande stat eller medlemsstat. I andra fall ska de efterforskningar som krävs genomföras av den **behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten** som ett led i själva förfarandet för att erhålla ett avgörande, inte som ett inledande steg.³³²

Den **behöriga myndigheten** är den myndighet i en viss stat som enligt lagstiftningen i den staten har ålagts eller tillåts utföra särskilda uppgifter enligt konventionen eller förordningen. En behörig myndighet kan vara en domstol, ett administrativt organ, ett program för indrivning av underhåll till barn eller någon annan statlig enhet som utför några av de uppgifter som anges i konventionen eller förordningen.

³³² I [statens namn] [...].

668. I vilket fall som helst är det viktigt att tänka på att det inte finns något krav på att lämna ut svarandens adress eller kontaktuppgifter till den anmodade staten. Om uppgifterna ska lämnas ut måste detta ske på ett sätt som är förenligt med konventionen eller förordningen, och gällande nationella lagar om skydd av personuppgifter (se kapitel 3 del II avsnitt VI för mer information om integritets- och uppgiftsskyddsfrågor).

d) Inled erhållandeförfarande

669. När dessa inledande steg har slutförts är ansökan färdig att behandlas av den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten i [statens namn].³³³ I nästa avsnitt beskriver vi förfarandena för att erhålla avgörandet.

2. Utverkande av avgörandet om underhållsskyldighet - behörig [rättslig] [administrativ] myndighet

670. Eftersom enskilda stater handlägger ansökningar om erhållande på så många olika sätt anges endast allmänna principer i detta avsnitt. Dessutom ges närmare information om vad som krävs för att erhålla avgöranden enligt nationell lag i [statens namn]. Tanken är att ge en översikt över de steg som ska tillämpas vid alla ansökningar.

671. Enligt de interna förfarandena i [statens namn] ska följande steg vidtas när en ansökan om underhåll inges.

(1) Lämpliga interimistiska åtgärder eller säkerhetsåtgärder

672. Det kan vara lämpligt för den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten att vidta interimistiska åtgärder eller säkerhetsåtgärder under tiden ett ansökningsförfarande pågår. Dessa åtgärder kan vidtas när som helst under – eller till och med före – ansökningsförfarandet. Se kapitel 3 del II avsnitt VIII i denna handbok för mer information om interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder.

(2) Behörighet

673. Om den anmodade staten är en EU-medlemsstat där förordningen är tillämplig kommer förordningens direkta behörighetsregler att tillämpas. Förordningen [är] tillämplig i [statens namn]. För mer information om direkta behörighetsregler enligt förordningen, se kapitel 4. Om den anmodade staten inte är en EU-medlemsstat avgörs den behöriga myndighetens behörighet på området av statens nationella lagstiftning, inklusive dess bestämmelser i fråga om internationell privaträtt.³³⁴

(3) Kontroll av handlingar

674. Handlingarna kommer att kontrolleras för att se till att de är fullständiga och uppfyller eventuella särskilda krav – till exempel på bestyrkta kopior.³³⁵ Det finns inget krav i konventionen eller förordningen på att bestyrkta handlingar alltid ska tillhandahållas (se dock kapitel 3 del II för en beskrivning av kraven på äkthet/bemyndigande i samband med vissa handlingar). Om vissa handlingar krävs enligt den nationella lagstiftningen i [statens namn], och dessa inte har tillhandahållits, ska detta följas upp tillsammans med den begärande staten via centralmyndigheten i [statens namn].

³³³ I [statens namn] är den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten [...].

³³⁴ Om det avgörande som utverkas är tänkt att erkännas och/eller verkställas i ett annat bör de behöriga myndigheterna ta hänsyn till vilka behörighetsgrunder som godtas när det gäller erkännande och verkställighet av ett avgörande om underhållsskyldighet i det utländska jurisdiktionsområdet, och framför allt de grunder som anges i artikel 20 i konventionen. I de flesta fall erkänner och verkställer domstolar i USA exempelvis inte utländska avgöranden om underhåll till barn om behörigheten grundas på var den underhållsberättigade har sin hemvist (artikel 20.2 i konventionen gör det möjligt för en fördragsslutande stat som är bunden av konventionen att anmäla ett förbehåll till denna och flera andra behörighetsgrunder för att kunna erkänna och verkställa utländska avgöranden). I så fall blir emellertid en fördragsslutande stat, om den underhållsskyldige är bosatt i den staten, skyldig att vidta lämpliga åtgärder för att utverka ett avgörande till förmån för den underhållsberättigade (se artikel 20.4).

³³⁵ I [statens namn] [...].

(4) Underrätta den underhållsskyldige

675. I samband med varje ansökan om erhållande av ett avgörande om underhållsskyldighet ska den **underhållsskyldige** underrättas om ansökan eller underhållsprövningen. I vissa stater kommer detta att ske mycket tidigt i förfarandet, och den underhållsskyldige kommer att underrättas om att det har gjorts anspråk på underhållsbidrag. Han eller hon kommer att uppmanas att lämna ekonomiska uppgifter till den behöriga myndighet som ansvarar för att meddela avgörandet om underhållsskyldighet.³³⁶ Den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten fastställer sedan storleken på underhållsbidraget.

En **underhållsskyldig** är den enskilda person som är eller påstås vara skyldig att betala underhållsbidrag. Den underhållsskyldige kan vara en förälder eller en make/maka eller någon annan som enligt lagstiftningen på den plats

676. Dessutom kan den underhållsskyldige uppmanas att lämna ekonomisk information eller andra uppgifter som anses vara nödvändiga för att avgöra dennes inkomster och förmåga att betala underhållsbidrag.

(5) Hänskjutning till tvistlösning eller liknande förfaranden

677. I vissa stater kan det finnas tillgång till tjänster som alternativ tvistlösning, medling eller hjälp med att upprätta handlingar för att se till att ansökan behandlas snabbt. Dessa ska finnas tillgängliga för både sökande och svarande efter behov. I vissa stater gör man ansträngningar för att nå ett avgörande genom samtycke eller överenskommelser.³³⁷

(6) Fastställa föräldraskap

678. I vissa ansökningar har den underhållsberättigade begärt att föräldraskapet ska fastställas, eller så ifrågasätter den underhållsskyldige/svaranden att han är förälder till barnet eller barnen och begär genetiska tester. Det är lagen i den anmodade staten som avgör om den underhållsskyldige kan väcka denna fråga. I vissa stater görs inget föräldraskapstest eller tillåts en ansökan om barnet föddes under tiden föräldrarna var gifta.³³⁸

679. Om det behövs ett föräldraskapstest är centralmyndigheten enligt konventionen och förordningen skyldig att "vara behjälplig med" att fastställa föräldraskap (artikel 6.2 h i konventionen och artikel 51.2 h i förordningen). Detta innebär inte att centralmyndigheten i den anmodade staten (dvs. [statens namn]) är skyldig att på den underhållsskyldiges begäran tillhandahålla ett DNA-test, utan snarare att den måste kunna informera svaranden/den underhållsskyldige om var ett sådant test kan utföras.³³⁹

680. Detta betyder dock inte att den anmodade staten måste betala för testet av föräldraskap om det är den underhållsskyldige som begär testet. Den anmodade staten får kräva att den underhållsskyldige/svaranden ska betala för testet.³⁴⁰

681. De behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheterna vill eventuellt kontrollera om centralmyndigheten har gjort ett försök att få den presumtiva fadern att frivilligt ta på sig faderskapet. Vid behov bör centralmyndigheten även ha fastställt tillämplig lag för fastställandet av föräldraskap (se även kapitel 3 del I avsnitt I.A för mer information om föräldraskapsfrågor).

(7) Rättsligt bistånd och kostnaden för test av föräldraskap

682. Kostnaderna för genetiska tester i syfte att fastställa föräldraskap varierar stort mellan olika stater. En av de grundläggande principerna i konventionen och förordningen är att en underhållsberättigad kostnadsfritt bör tillhandahållas de tjänster som finns att tillgå, däribland rättsligt bistånd/rättshjälp, vid ansökningar om underhållsskyldigheter avseende ett barn som är under 21 år. Detta inbegriper ansökningar om erhållande av

³³⁶ Se fotnot 290 ovan.

³³⁷ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

³³⁸ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

³³⁹ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

³⁴⁰ Se fotnot 96 ovan.

ett avgörande (se artikel 15.1 i konventionen och artikel 46.1 i förordningen). I praktiken innebär detta att den underhållsberättigade inte ska behöva betala kostnaderna för testet av föräldraskap.³⁴¹

683. För mer information om tillhandahållande av rättsligt bistånd, se kapitel 3 del II avsnitt VII.

(8) Fastställande av tillämplig lag

684. Innan underhållsbidragets storlek fastställs, dvs. själva sakfrågan, måste den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten fastställa vilken lag som är tillämplig, nationell eller utländsk. För mer information om frågor beträffande tillämplig lag enligt konventionen och förordningen, se kapitel 5.

685. Om det fastställs att utländsk lag är tillämplig på tvisten måste den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten hitta och bekräfta innehållet i tillämplig utländsk lag. För mer information om att hitta och bekräfta utländsk lag, se kapitel 6.

(9) Fastställa beloppet för underhållsbidraget

686. När alla frågor om föräldraskap har lösts, och de andra förberedande åtgärder som krävs enligt de interna förfarandena i [statens namn] har vidtagits, ska ett avgörande om underhållsskyldighet meddelas. Observera att vid fastställandet av storleken på det underhållsbidrag som ska betalas använder vissa stater sig av riktlinjer för underhåll till barn som grundas på den underhållsskyldiges inkomst eller en kombination av den underhållsskyldiges inkomst och den underhållsberättigades inkomst, medan andra stater fastställer storleken på underhållsbidraget enbart utifrån kostnaderna för vården av ett barn.³⁴²

(10) Förfaranden för överklagande eller omprövning

687. Så snart avgörandet om underhållsskyldighet har meddelats ska den behöriga myndigheten eller centralmyndigheten meddela avgörandet till alla parter, inklusive till sökanden. Det kan vara tillåtet att överklaga eller ompröva avgörandet enligt lagen i den anmodade staten.³⁴³ Även sökanden har rätt att utnyttja detta rättsmedel, exempelvis om inget underhåll beviljades eller sökanden bestrider det belopp som beviljats i underhållsbidrag. Det kan vara lämpligt att, med hjälp av centralmyndigheten, uppmärksamma sökanden på vilka möjligheter att överklaga eller begära förnyad prövning som finns, och tidsfristerna för att hävda dessa rättigheter.³⁴⁴

688. Om det är nödvändigt med rättsligt bistånd för att kunna överklaga ett avgörande gäller diskussionen ovan även skyldigheten för den anmodade staten ([statens namn]) att tillhandahålla kostnadsfritt rättsligt bistånd eller fri rättshjälp till den underhållsberättigade/sökanden. Notera dock att det kan göras en ny prövning av sökandens rätt till kostnadsfritt bistånd/fri rättshjälp i samband med överklagandet, eftersom den anmodade staten har rätt att pröva huruvida ansökan, efter vad som framgår av omständigheterna, uppenbart saknar grund innan den tillhandahåller kostnadsfritt bistånd.³⁴⁵

(11) Verkställa avgörandet om underhållsskyldighet

689. När det slutliga avgörandet har meddelats, om sökanden har begärt verkställighet av avgörandet (detta ska anges på relevant ansökningsformulär) bör den behöriga

³⁴¹ Såvida inte den anmodade staten anser att ansökan, efter vad som framgår av omständigheterna, uppenbart saknar grund (artikel 15.2 i konventionen och artikel 46.2 i förordningen). Enligt (enbart) konventionen får en fördragsslutande stat även förklara att den kommer att göra en behovsprövning utifrån en bedömning av barnets medel för att fastställa huruvida en underhållsberättigad har rätt till kostnadsfria tjänster. Europeiska unionen kommer inte att avge en sådan förklaring, och ingen EU-medlemsstat kommer således att göra en sådan bedömning av barnets medel (se rådets beslut 2011/432/EU, ovan fotnot 59).

³⁴² Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

³⁴³ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

³⁴⁴ Ibid.

³⁴⁵ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 386.

[rättsliga] [administrativa] myndigheten gå vidare med verkställigheten (se kapitel 12 för information om verkställighet av avgöranden om underhåll).

(12) Statusuppdateringar

690. Det är viktigt att den begärande staten hålls informerad om hur behandlingen av ansökan om erhållande fortskrider. Den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten bör hålla centralmyndigheten i [statens namn] informerad om statusen på en ansökan om erhållande av ett avgörande. Centralmyndigheten är skyldig att informera centralmyndigheten i den begärande staten om ansökans status och hur behandlingen av ansökan fortskrider.

III. Ytterligare material

A. Praktiska råd

- Om sökanden och svaranden når en förlikning beträffande avgörandet om underhållsskyldighet måste centralmyndigheten i [statens namn] meddelas så att denna utan dröjsmål kan informera centralmyndigheten i den begärande staten och ärendet avslutas.
- Enligt konventionen är alla fördragsslutande stater skyldiga att behandla ansökningar så skyndsamt som möjligt. Skyndsamt behandling är särskilt viktigt vid ansökningar om erhållande av ett avgörande, eftersom sökanden och barnet/barnen inte har rätt till underhåll förrän ett avgörande har erhållits. Onödiga fördröjningar i avgörandet av underhållsskyldighet kan ofta skapa stora problem för familjerna.

B. Åtföljande formulär

2007 års konvention:

Ansökan om erhållande av ett avgörande
Formulär för översändande
Redogörelse för ekonomisk situation

2009 års förordning:

Bilaga VII

C. Relevanta artiklar

2007 års konvention:

Artikel 10
Artikel 11
Artikel 12
Artikel 14
Artikel 15
Artikel 20
Artikel 22

2009 års förordning:

Artikel 56
Artikel 57
Artikel 58
Artikel 44
Artikel 46

D. Tillhörande kapitel i handboken

Se kapitel 3 – Frågor av allmän räckvidd: 2007 års konvention och 2009 års förordning

Se kapitel 4 – 2009 års förordning: Direkta behörighetsregler

Se kapitel 5 – Tillämplig lag enligt 2007 års konvention och 2009 års förordning

Se kapitel 6 – Hitta och bekräfta utländsk lag

Se kapitel 12 – Verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet enligt 2007 års konvention och 2009 års förordning

IV. Checklista – Inkommande ansökningar om erhållande av ett avgörande

	Förfarande	Hänvisning till handboken
1	Ta emot handlingar från centralmyndigheten i [statens namn].	II.C.1
2	Se till att handlingarna är fullständiga och att ansökan omfattas av konventionens eller förordningens tillämpningsområde.	II.C.1
3	Vidta lämpliga interimistiska åtgärder eller säkerhetsåtgärder.	II.C.2.1
4	Meddela avgörandet om underhållsskyldighet.	II.C.2
i)	Granska handlingar och underrätta den underhållsskyldige.	II.C.2.4
ii)	Fastställ föräldraskap vid behov.	II.C.2.6
iii)	Fastställ beloppet för underhållsbidraget.	II.C.2.9
5	Underrätta den underhållsberättigade och den underhållsskyldige och informera den begärande centralmyndigheten.	II.C.2.10
6	Ett överklagande eller en omprövning om detta tillåts.	II.C.2.10
7	Skicka avgörandet för verkställighet om sökanden har begärt detta.	II.C.2.11

V. Vanliga frågor

Hur kan en sökande ta reda på vad som har hänt med ansökan?

691. Om sökanden har frågor bör han eller hon kontakta centralmyndigheten i den begärande staten för att få veta vad som har hänt med ansökan. Centralmyndigheten i [statens namn] har ingen direkt kontakt med sökanden såvida den inte har gått med på att ta emot direkta framställningar. Enligt konventionen ska centralmyndigheten i [statens namn] inom sex veckor efter att ha tagit emot ansökan bekräfta mottagandet och inom tre månader efter bekräftelsen av mottagandet av ansökan lämna ytterligare information om ansökans status. Enligt förordningen ska centralmyndigheten i [statens namn] inom 30 dagar efter att ha tagit emot ansökan bekräfta mottagandet och inom 60 dagar efter bekräftelsen av mottagandet av ansökan lämna ytterligare information om ansökans status.

Kan den underhållsskyldige/svaranden bestrida faderskapet?

692. Det beror på lagen i den anmodade staten. I vissa stater kommer en begäran om test av föräldraskap att avslås, till exempel om parterna varit gifta med varandra.³⁴⁶

³⁴⁶ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

Vilken roll har centralmyndigheten om det krävs test av föräldraskap?

693. Centralmyndigheten i [statens namn] bör bistå sökanden om denne begär att ett föräldraskapstest ska utföras. Centralmyndigheten i [statens namn] bör kontakta den begärande centralmyndigheten och underlätta för sökanden att genomföra testet.

694. Om den underhållsskyldige har rätt att begära ett föräldraskapstest är [statens namn], den anmodade staten, inte skyldig att tillhandahålla testet. Den behöriga myndigheten i [statens namn] kan emellertid vilja tillhandahålla information till den underhållsskyldige om hur denne ska gå till väga för att genomgå ett föräldraskapstest.³⁴⁷

Måste sökanden infinna sig vid domstol?

695. Det beror på om den anmodade staten (där ansökan om erhållande behandlas) kräver att sökanden ska närvara.³⁴⁸ Centralmyndigheten i [statens namn] kan underlätta deltagandet genom att anordna telefon- eller videokonferenser, om sådana finns att tillgå.

Vem ska betala kostnaderna för genetiska tester i en ansökan om underhåll till barn för ett barn som är yngre än 21 år?

696. Kostnaderna för att göra ett test av föräldraskap ingår i de kostnadsfria tjänster som måste erbjudas en sökande i ett ärende som gäller underhåll till barn. Sökanden kan därför inte åläggas att betala för föräldraskapstester, såvida inte ansökan är uppenbart ogrundad enligt artikel 15.2 i konventionen eller artikel 46.2 i förordningen.³⁴⁹ Detta innebär dock inte nödvändigtvis att centralmyndigheten i [statens namn] ska stå för kostnaderna eftersom den anmodade staten som ett villkor för att utföra testerna kan kräva att den underhållsskyldige själv ska stå för testkostnaderna.³⁵⁰

Hur stort kommer underhållsbidraget att bli?

697. Den metod som används för att beräkna vilket belopp som ska betalas ut i underhållsbidrag ser olika ut i varje medlemsstat, i enlighet med tillämplig lag (se kapitel 5).³⁵¹

Vad händer om svaranden underrättas men inte svarar eller gör invändningar mot avgörandet?

698. Det beror på bestämmelserna i den anmodade staten. Om det är tillåtet enligt den statens lagstiftning får ärendet gå vidare och ett avgörande meddelas utan svaranden, eller – i ett administrativt system – så kan avgörandet om verkställighet anses ha trätt i kraft så snart tidsfristen för att göra invändningar eller bestrida avgörandet har löpt ut, och sedan kan avgörandet verkställas.³⁵²

Vad händer när avgörandet har meddelats?

699. Sökanden ska på ansökningsformuläret ange huruvida han eller hon vill att avgörandet ska verkställas. Om så är fallet översänds avgörandet till den behöriga myndigheten i [statens namn] för att verkställas, och utbetalningarna vidarebefordras till den underhållsberättigade.³⁵³

³⁴⁷ Se fotnot 338 för information om faderskapsförfarandet i [statens namn] lag och ovan fotnot 96 när det gäller faderskapstestester och bevisfrågor.

³⁴⁸ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

³⁴⁹ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 393. Enligt (enbart) konventionen kan en stat förklara att den kommer att göra en behovsprövning utifrån en bedömning av barnets medel, och att sökanden, om barnet inte klarar prövningen, kan anmodas att betala kostnaderna. Europeiska unionen kommer inte att avge någon sådan förklaring, och ingen EU-medlemsstat kommer således att göra en sådan bedömning av barnets medel (se rådets beslut 2011/432/EU, ovan fotnot 59).

³⁵⁰ Se fotnot 96 ovan.

³⁵¹ Se fotnot 342 ovan.

³⁵² Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

³⁵³ I [statens namn] [...].

Kan sökanden överklaga beloppet för det beslutade underhållsbidraget?

700. Bara om det finns ett överklagande- eller omprövningsförfarande som är tillåtet av den stat där avgörandet meddelades. Centralmyndigheten i den anmodade staten ska informera den underhållsberättigade när avgörandet meddelas och om beloppet går att överklaga. Sökanden får också överklaga ett avgörande om att inte bevilja underhållsbidrag, och centralmyndigheten i den anmodade staten kan bistå även i det förfarandet.³⁵⁴

VI. Direkta framställningar om erhållande av avgöranden

701. Direkta framställningar till en behörig [rättslig] [administrativ] myndighet i [statens namn] om erhållande av ett avgörande som omfattas av konventionens eller förordningens tillämpningsområde regleras av gällande lag i det landet, vilket i regel innebär den inhemska lagen (inklusive bestämmelser i internationell privaträtt). Enligt förordningen ska de behörighetsregler som anges i förordningen tillämpas vid direkta framställningar om erhållande och ändring av avgöranden (se kapitel 4). Detsamma gäller de bestämmelser om tillämplig lag som anges i protokollet (se kapitel 5), för de stater där protokollet är tillämpligt. De bestämmelser i konventionen som diskuteras i kapitel 7 beträffande direkta framställningar om erkännande och verkställighet enligt konventionen gäller inte för direkta framställningar om erhållande eller ändring. I praktiken innebär detta att de förfaranden, formulär och bistånd som är tillgängliga för de underhållsberättigade eller underhållsskyldiga som gör sådana framställningar återfinns i gällande nationell lag eller de förfaranden som tillämpas i [statens namn].

702. Det är viktigt att påpeka att även om avgörandet om underhållsskyldighet kan omfattas av konventionens eller förordningens tillämpningsområde (exempelvis om avgörandet rör erhållande av ett avgörande om underhållsskyldighet mot make), omfattas dessa direkta framställningar inte av de mest fördelaktiga bestämmelserna om rättsligt bistånd. I vissa fall kan en underhållsberättigad eller underhållsskyldig vara skyldig att själv stå för sina advokatkostnader i den anmodade staten, dvs. [statens namn], för att kunna inge framställan. (Se kapitel 2 del II avsnitt VII för mer information om faktisk tillgång till förfaranden och rättsligt bistånd/rättshjälp inom ramen för de två rättsinstrumenten.) I [statens namn] [...].

³⁵⁴ Se förklarande rapport, punkt 390. Om överklagandet anses uppenbart sakna grund kan staten vägra att ge kostnadsfritt rättsligt bistånd. För information om den nationella lagstiftningen i [statens namn], se ovan fotnot 343.

Kapitel 11 - Ansökningar om ändring av ett avgörande: artikel 10.1 e och f och 10.2 b och c i 2007 års konvention och artikel 56.1 e och f och 56.2 b och c i 2009 års förordning

Del I – Inledning

703. I detta kapitel ges först en översikt av hur konventionen eller förordningen ska tillämpas på ansökningar från underhållsskyldiga och underhållsberättigade om ändring av befintliga avgöranden om underhållsskyldighet (del I). I de resterande avsnitten av kapitlet (del II) beskrivs sedan hur inkommande ansökningar om ändring ska handläggas.

704. Det är viktigt att framhålla att i EU-medlemsstater där förordningen är tillämplig ska behöriga myndigheter tillämpa behörighetsreglerna i förordningen på alla ansökningar om ändring och direkta framställningar enligt antingen konventionen eller förordningen, så länge dessa omfattas av förordningens materiella och tidsmässiga tillämpningsområde (se även kapitel 3 del I avsnitt III för mer information om förordningens tillämpningsområde, samt kapitel 4 om behörighetsreglerna i förordningen). I de EU-medlemsstater där förordningen är tillämplig, och som är bundna av 2007 års Haagprotokoll, ska behöriga myndigheter även tillämpa protokollet på alla ansökningar om ändring och direkta framställningar, så länge dessa omfattas av protokollets materiella och tidsmässiga tillämpningsområde (se även kapitel 5 om 2007 års Haagprotokoll). När det gäller geografiskt tillämpningsområde är behörighetsreglerna i förordningen och reglerna om tillämplig lag i protokollet allmänt tillämpliga.³⁵⁵

705. I fördragsslutande stater bundna av konventionen som inte är EU-medlemsstater omfattas ändringsansökningar däremot främst av nationell lag när det gäller frågor som rör behörighet och tillämplig lag (såvida inte den fördragsslutande staten är part i 2007 års protokoll). En bekräftelse på huruvida ändringen kan godtas inom ramen för de begränsningar som anges i artikel 18 i konventionen fås när ett avgörande erkänns och verkställs i en annan fördragsslutande stat.

706. Samverkan mellan bestämmelserna i konventionen och förordningen, parternas förhållande (var de är bosatta, var avgörandet meddelades etc.) och huruvida ansökan ges in av en underhållsberättigad eller en underhållsskyldig påverkar var och hur en sökande väljer att ge in en ansökan om **ändring**. Behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheter bör vara medvetna om några av de underliggande frågorna i samband med ändring av avgöranden enligt de två instrumenten, så att de har den bakgrundsinformation som krävs för att behandla ansökningar och framställningar om ändring.

Ändring är förfarandet för att ändra ett avgörande om underhållsskyldighet efter det att det har meddelats. I vissa stater kallas detta för en ansökan om justering eller ändring. Ändringen kan gälla underhållsbidragets storlek, hur ofta det ska betalas ut eller något annat villkor i avgörandet om underhållsskyldighet.

I. Översikt – ändring av avgöranden om underhållsskyldighet enligt 2007 års konvention och 2009 års förordning

A. Allmänt

707. Eftersom underhåll, särskilt underhåll till barn, kan behöva betalas under många år och barnens behov och föräldrarnas tillgångar kommer att ändras över tid, är det viktigt

³⁵⁵ [statens namn] [är] [inte] en [stat] [EU-medlemsstat] där förordningen och 2007 års Haagprotokoll är tillämpliga.

att det går att ändra ett avgörande för att se till att barn och familjer får det underhåll de behöver. Konventionen och förordningen innehåller därför bestämmelser som ålägger centralmyndigheter att hjälpa till att vidarebefordra och behandla ansökningar om ändring av avgöranden, och de två instrumenten innehåller dessutom bestämmelser för att vid behov erkänna och verkställa dessa ändrade avgöranden.³⁵⁶

708. Enligt artikel 10 i konventionen och artikel 56 i förordningen kan en ansökan om ändring av ett befintligt avgörande göras om en av parterna, antingen en underhållsberättigad eller en underhållsskyldig, begär en ändring (i vissa stater kallas detta även för ändring eller justering³⁵⁷) av avgörandet. En underhållsberättigad får ansöka om höjt underhållsbidrag, avslutat underhållsbidrag för ett eller flera barn, eller en ändring av villkoren, till exempel hur ofta utbetalningarna ska göras. På liknande sätt får en underhållsskyldig ansöka om en ändring – ofta för att sänka det belopp som ska betalas, avsluta underhållsskyldigheten för ett eller flera barn eller ändra betalningsvillkoren. Ändringen kan också helt enkelt göras för att se till att underhållet motsvarar den underhållsskyldiges aktuella inkomster. Centralmyndigheten i en begärande stat, i vilken sökanden är bosatt, ska vidarebefordra begäran om ändring till den andra fördragsslutande staten eller medlemsstaten.

709. Alla fördragsslutande stater eller medlemsstater har förfaranden som gör det möjligt att behandla ansökningar om ändring av avgöranden om underhållsskyldighet enligt konventionen eller förordningen, antingen genom ändring av det befintliga avgörandet eller genom att meddela ett nytt avgörande om underhållsskyldighet.³⁵⁸ Det är emellertid viktigt att komma ihåg att i de flesta fall kommer prövningen av huruvida ändringsansökan är välgrundad att avgöras av tillämplig lag i den anmodade staten eller denna stats nationella lagstiftning.³⁵⁹ Det kan även finnas stora skillnader mellan lagstiftningen i fördragsslutande stater och medlemsstater när det gäller vilka grunder som måste fastställas innan ett avgörande får ändras.³⁶⁰

710. Det är viktigt att notera att det finns stora skillnader i staternas behandling av ändringsansökningar där sökanden begär att utestående fordringar ska nedsättas eller avskrivas. Några stater tillåter inga ändringar av utestående fordringar, och även om det har meddelats ett avgörande om ändring av fordringar är det inte säkert att den ändringen erkänns i en annan stat.³⁶¹

711. Det är också viktigt att undersöka möjligheten att få rättsligt bistånd när det gäller ändringsansökningar från underhållsskyldiga. En underhållsskyldig som inger en ansökan om ändring har inte automatiskt rätt till kostnadsfritt rättsligt bistånd (se artikel 17 i konventionen och artikel 47 i förordningen). Om det är en underhållsberättigad som gör ansökan om ändring och den gäller underhåll till barn som omfattas av konventionen kommer den underhållsberättigade att ha rätt till kostnadsfritt bistånd.

712. Lika viktigt är att konventionen och förordningen endast ger grundläggande vägledning om vilka typer av ändringsansökningar som kan göras genom centralmyndigheter. De innehåller följaktligen mycket begränsade bestämmelser om hur fördragsslutande stater och medlemsstater ska handlägga utländska ändringsavgöranden när sådana väl meddelats.

Ursprungsstaten är den stat där avgörandet om underhållsskyldighet meddelades.

³⁵⁶ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 258.

³⁵⁷ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

³⁵⁸ Även om diskussionen i detta kapitel rör en situation där en stat anmodas att ändra ett tidigare avgörande gäller kapitlet i lika hög grad situationer där det enligt den nationella lagstiftningen inte är tillåtet att ändra ett avgörande, utan att meddela ett nytt avgörande. Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 264. Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

³⁵⁹ Vissa stater tillämpar utländsk, och inte inhemsk lag på dessa ansökningar. Om en stat är bunden av 2007 års Haagprotokoll är protokollet tillämpligt på ändringar av avgöranden. I [statens namn] [...]. Se även kapitel 5 om tillämplig lag.

³⁶⁰ I vissa stater erkänns inte ändringen av ett avgörande som meddelats av en annan stat om barnet eller en av parterna fortsätter att vara bosatt i ursprungsstaten. Detta kan ha betydelse för om det är någon idé att ansöka om en annan ändring än i ursprungsstaten.

³⁶¹ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

713. I samband med handläggningen av internationella ärenden kommer det därför att uppstå situationer där varken konventionen eller förordningen ger någon särskild vägledning. I sådana ärenden blir enskilda stater, i detta fall [statens namn], tvungna att lösa eventuella problem genom att hänvisa till sin nationella lagstiftning och de övergripande principer i konventionen eller förordningen enligt vilka stater är skyldiga att samarbeta för att främja ändamålsenliga, kostnadseffektiva och rättvisa lösningar, och uppmuntra lösningar som bidrar till att uppfylla målet för indrivningen av underhåll till barn och andra familjemedlemmar.

B. Var kan en direkt framställning eller ansökan om ändring göras, och är en ansökan möjlig enligt konventionen eller förordningen?

714. Som redan påpekats innehåller förordningen direkta behörighetsregler (se kapitel 4) som anger när en medlemsstat där förordningen är tillämplig får utöva behörighet i ett underhållsärende.

715. Konventionen innehåller inte några "direkta behörighetsregler" som anger när en fördragsslutande stat får ändra ett avgörande om underhållsskyldighet som har meddelats i en annan fördragsslutande stat. Detta kommer alltid att regleras av nationell lag i de fördragsslutande stater bundna av konventionen som inte är EU-medlemsstater. Den enda situation där konventionen specifikt behandlar möjligheten att ändra ett avgörande, och som kontrolleras när ett avgörande erkänns och verkställs i en annan fördragsslutande stat, är i förhållande till ändringsansökningar som ingetts av en underhållsskyldig i en annan stat än ursprungsstaten, om den underhållsberättigade är bosatt i ursprungsstaten (artikel 18 i konventionen).³⁶²

Tips: Genom hela handboken skiljer vi mellan **direkta framställningar** och **ansökningar**. En ansökan är en åtgärd enligt konventionen eller förordningen som går genom en centralmyndighet, såsom en ansökan om erkännande och verkställighet. En direkt framställning är en åtgärd som går direkt till en behörig myndighet, t.ex. en direkt framställning enligt konventionen om att enbart fastställa underhållsskyldighet mellan makar, om ingen av de fördragsslutande staterna har utsträckt tillämpningen av konventionen till att även gälla dessa framställningar. Se avsnitt VI för mer information om direkta framställningar.

716. I förordningen behandlas dessutom specifikt möjligheten att ändra ett avgörande i samband med en ändringsansökan som ingetts av en underhållsskyldig i en annan stat än ursprungsstaten, om den underhållsberättigade fortsätter att ha sin hemvist i ursprungsstaten (artikel 8 i förordningen). Se nedan (del II, "Behörighet") för mer information om artikel 8 i förordningen och hur denna bestämmelse samverkar med de övriga behörighetsreglerna i förordningen.

717. Genom att konventionen gör det möjligt att inge **ansökningar om ändring**, och innehåller bestämmelser om när avgöranden (inbegripet ändrade avgöranden) kan erkännas och verkställas, tillhandahåller konventionen och förordningen ramar som motsvarar parternas behov i situationer där det ursprungliga avgörandet måste ändras. Konventionen och förordningen gör det möjligt för underhållsberättigade eller underhållsskyldiga att med hjälp av ett kostnadsfritt och enkelt förfarande inge ändringsansökningar, om den andra parten har sin hemvist i en annan fördragsslutande stat eller medlemsstat. I de flesta fall innebär detta att den part som har behov av en ändring inte behöver resa till den andra staten för att göra ansökan.³⁶³

718. I de flesta fall har sökanden, antingen den underhållsberättigade eller den underhållsskyldige, flera olika alternativ i fråga om var ändringen kan begäras och

³⁶² Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 415.

³⁶³ I vissa fall kan det dock ändå krävas en resa om ärendet inte kan behandlas via centralmyndigheten. För att undvika sådana resor har vissa stater möjlighet att anordna videokonferenser, och de behöriga myndigheterna kan i förekommande fall undersöka om en sådan möjlighet föreligger.

huruvida konventionen eller förordningen bör användas eller inte användas för att göra en ansökan. Sökanden kan välja att

- göra en ansökan enligt artikel 10 i konventionen eller artikel 56 i förordningen och låta ansökan vidarebefordras för handläggning i den stat där den andra parten har sin hemvist, eller
- resa till den stat där avgörandet meddelades eller där den andra parten bor och göra en direkt framställning till den behöriga myndigheten i den staten, eller
- göra en direkt framställning till den behöriga myndigheten i sin egen stat, särskilt om han eller hon bor kvar i den stat där avgörandet meddelades.

719. Vilket av dessa alternativ som den sökande väljer i ett enskilt fall beror på

- var sökanden bor och om det är i ursprungsstaten (den stat där avgörandet meddelades),
- var den underhållsskyldige bor,
- huruvida tillämplig lag i den stat där ansökan eller den direkta framställan kommer att göras tillåter den typ av ändring som begärs (se t.ex. kommentarerna ovan om ändring av utestående fordringar),
- om det kommer att uppstå några svårigheter med att få det ändrade avgörandet erkänt i den stat där det ska verkställas,
- hur lång tid det kommer att ta att färdigbehandla ansökan; detta kan vara särskilt viktigt när en underhållsberättigad behöver en höjning av underhållsbidraget för att täcka de ökande försörjningskostnaderna för barnet,
- om en stat erbjuder ett påskyndat förfarande för ändringar – till exempel de omprövningsförfaranden som finns i Australien – som kan tillåta frekventa justeringar om parterna begär detta.

720. Det är viktigt att komma ihåg att den underhållsskyldiges valmöjligheter vid ändring av ett avgörande är mer begränsade än den underhållsberättigades valmöjligheter på grund av artikel 18 i konventionen och artikel 8 i förordningen.

721. Slutligen bör det påpekas att konventionen kanske bara är tillämplig i ett begränsat antal omständigheter, vilket betyder att de ändringar eller nya avgöranden som meddelas kan leda till att flera avgöranden meddelas för samma familj, sökande och svarande. Man bör så långt det är möjligt undvika ett tillvägagångssätt som leder till flera avgöranden, eftersom den osäkerhet som avgörandena leder till och de resurser som krävs för att lösa problemen kommer att göra det svårare att verkställa avgörandena effektivt.

Del II – Handläggning av inkommande ändringsansökningar

722. I detta avsnitt behandlas de förfaranden som den anmodade staten, det vill säga [statens namn], ska tillämpa när den tar emot en ansökan om ändring.

723. Behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheter som inte är vana att behandla ändringsansökningar rekommenderas att läsa igenom del I i detta kapitel ännu en gång för att få en bättre förståelse för vad som ligger bakom och utmärker ändringsansökningar.

I. Förfaranden – behörig [rättslig] [administrativ] myndighet

1. Är det "uppenbart" att kraven i konventionen eller förordningen inte är uppfyllda?

724. Enligt konventionen och förordningen får en centralmyndighet endast vägra behandla en ansökan om det är "uppenbart" att kraven i konventionen (artikel 12.8) eller

förordningen (artikel 58.8) inte är uppfyllda. Detta undantag är mycket begränsat och kan till exempel gälla om ansökan inte avser underhåll.³⁶⁴

725. Den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten i [statens namn] kan vilja göra en liknande inledande granskning, och i förekommande fall informera centralmyndigheten i [statens namn] om vad den har kommit fram till.

2. Är dokumenten och uppgifterna fullständiga?

2007 års konvention

726. Endast formuläret för översändande och en ansökan (den rekommenderade ansökan om ändring av ett avgörande kan användas) är obligatoriska enligt konventionen, men i de flesta fall behövs emellertid även andra handlingar för att kunna fastställa grunden för ändringen. I de flesta fall kommer följande handlingar att ingå i paketet med material:

- Det rekommenderade formuläret för ansökan om ändring av ett avgörande.
- Kopia av avgörandet om underhållsskyldighet – bestyrkt kopia endast om den anmodade staten kräver detta (se landsprofil).³⁶⁵
- Formulär för redogörelse för den underhållsskyldiges ekonomiska förhållanden.
- Uppgifter som krävs för att lokalisera den part som är svarande i den anmodade staten.
- Formulär för redogörelse för den underhållsberättigades ekonomiska förhållanden.
- Ytterligare handlingar som krävs till stöd för ansökan om ändring.
- Kompletterande handlingar som den anmodade staten kräver (se landsprofil).³⁶⁶

2009 års förordning

a) Bilaga VII

727. Enligt förordningen ska bilaga VII till förordningen användas för ansökningar om ändring av ett avgörande. Enligt förordningen ska en ansökan minst innehålla följande (artikel 57.2):

- a) Uppgift om vilken typ av ansökan eller ansökningar det gäller.
- b) Sökandens namn och kontaktuppgifter, inklusive adress och födelsedatum.³⁶⁷
- c) Svarandens namn och, om uppgifterna är kända, adress och födelsedatum.
- d) Namn och födelsedatum för de personer för vilka underhåll söks.
- e) Grunderna för ansökan.
- f) När det gäller ansökningar från underhållsberättigade, uppgift om var utbetalningen av underhållet ska sändas eller överföras elektroniskt.
- g) Namn på och kontaktuppgifter för den person eller den enhet inom centralmyndigheten i den begärande medlemsstaten som ansvarar för handläggningen av ansökan.

b) Kompletterande handlingar (artikel 57)

728. Enligt artikel 57.4 och 57.5 i förordningen ska ansökan i förekommande fall eller vid behov, och i den mån uppgifterna är kända, åtföljas av kompletterande handlingar. I dessa ingår följande:

- Den underhållsberättigades ekonomiska förhållanden (artikel 57.4 a).
- Den underhållsskyldiges ekonomiska förhållanden, inklusive namn på och adress till den underhållsskyldiges arbetsgivare samt uppgifter om vilken typ av tillgångar den underhållsskyldige har och var dessa finns (artikel 57.4 b).

³⁶⁴ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 344.

³⁶⁵ [Statens namn] kräver att [...].

³⁶⁶ Ibid.

³⁶⁷ Sökandens adress kan ersättas av en annan adress när det förekommit våld inom familjen, om det inte enligt lagstiftningen i den anmodade medlemsstaten krävs att sökanden lämnar sin adress för att ett förfarande ska kunna inledas (artikel 57.3). Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

- Annan information som kan vara till hjälp för att lokalisera svaranden (artikel 57.4 c).
- Alla nödvändiga kompletterande uppgifter eller skriftliga bevis inklusive, i förekommande fall, handlingar rörande sökandens rätt till rättshjälp (artikel 57.5).

3. Ofullständiga handlingar?

729. Om någon av ovanstående handlingar är obligatoriska enligt konventionen eller förordningen men inte åtföljer ansökan, ska ansökan inte avvisas. I stället bör de nödvändiga handlingarna begäras in från den begärande staten, via centralmyndigheten i [statens namn]. Behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheter som saknar handlingar bör så fort som möjligt informera centralmyndigheten i [statens namn], så att denna utan dröjsmål kan begära in de saknade handlingarna från den begärande staten.

4. Finns det några inledande överväganden?

730. Centralmyndigheten i [statens namn] bör göra en inledande granskning av de mottagna handlingarna och avgöra huruvida det finns några hinder för att handlägga ärendet i den anmodade staten och huruvida det finns risk för att det kan bli svårt att få det ändrade avgörandet erkänt eller verkställt. Den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten i [statens namn] måste göra en liknande kontroll. Denna bedömning är särskilt viktig vid ansökningar från underhållsskyldiga. Som diskuterades i del I (avsnitt I.B) i detta kapitel har en underhållsskyldig enligt konventionen eller förordningen begränsade möjligheter att inge en ansökan om ändring av ett avgörande i en annan stat.

731. I vissa stater tillåter inte den nationella lagstiftningen att utestående fordringar som avser underhåll till barn sätts ned eller skrivs av. Om ansökan endast avser en begäran om avskrivning av utestående fordringar avseende underhåll till barn, och den nationella lagstiftningen i ditt land³⁶⁸ inte tillåter avskrivning av utestående fordringar, ska centralmyndigheten i [statens namn] meddelas, som i sin tur på lämpligt sätt ska informera den begärande staten.³⁶⁹

5. Lämpliga interimistiska åtgärder eller säkerhetsåtgärder

732. Det kan vara lämpligt för den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten att vidta interimistiska åtgärder eller säkerhetsåtgärder under tiden ett ansökningsförfarande pågår. Dessa åtgärder kan vidtas när som helst under – eller till och med före – ansökningsförfarandet. Se kapitel 3 del II avsnitt VIII i denna handbok för mer information om interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder.

6. Behandla ändringsansökan

733. När slutsatsen av den inledande bedömningen är att behandlingen av ansökan kan fortsätta i enlighet med konventionen eller förordningen kan den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten gå vidare till att pröva ärendet i sak. Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

a) Behörighet

i. Behörighet i fördragsslutande stater bundna av 2007 års konvention som inte är EU-medlemsstater

734. Behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheter i fördragsslutande stater bundna av konventionen som inte är EU-medlemsstater (dvs. stater där förordningen inte är

³⁶⁸ I vissa stater inbegriper detta 2007 års Haagprotokoll (se kapitel 5 för mer information om 2007 års Haagprotokoll).

³⁶⁹ Se fotnot 361 ovan.

tillämplig) ska pröva huruvida de är behöriga att handlägga ärendet i enlighet med nationell lag.³⁷⁰

735. Det bör dock noteras att konventionen innehåller en bestämmelse om "negativ behörighet", nämligen artikel 18 om "begränsning av förfaranden", som behandlar möjligheten för en underhållsskyldig att ändra ett befintligt avgörande. Så länge den underhållsberättigade fortsätter att ha sin hemvist i en fördragsslutande stat bunden av konventionen där ett avgörande har meddelats, får en underhållsskyldig inte väcka talan för att ändra avgörandet i en annan fördragsslutande stat bunden av konventionen, med förbehåll för en rad undantag (för mer information om artikel 18 i konventionen, som i stort sett motsvaras av artikel 8 i förordningen, se kapitel 4 om behörighetsreglerna i förordningen, avsnitt G).³⁷¹

ii. Behörighet enligt 2009 års förordning

736. Behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheter i de EU-medlemsstater där förordningen är tillämplig ska tillämpa behörighetsreglerna i förordningen på inkommande ansökningar och direkta framställningar om ändring, oavsett om ansökan eller framställan har gjorts enligt konventionen eller förordningen. Detta beror på att behörighetsreglerna i förordningen är universella och har allmängiltig verkan (*erga omnes*) (se kapitel 4 för mer information om de direkta behörighetsreglerna i förordningen).

737. Precis som konventionen innehåller förordningen en särskild "negativ behörighetsregel" som behandlar en underhållsskyldig persons möjlighet att väcka talan för att ändra en befintlig dom (artikel 8 i förordningen, "Begränsning av förfaranden"). Så länge en underhållsberättigad fortsätter att ha sin hemvist i en fördragsslutande stat bunden av konventionen eller i en EU-medlemsstat där ett avgörande har meddelats får en underhållsskyldig enligt förordningen inte väcka talan om ändring av avgörandet i en annan medlemsstat (för en sammanfattning av artikel 8 i förordningen se kapitel 4 avsnitt G).

738. Artikel 8 i förordningen samverkar med andra behörighetsbestämmelser i förordningen på ett särskilt sätt. Behöriga myndigheter som tillämpar förordningen bör först pröva om de kan utöva behörighet enligt artikel 4 i förordningen, som redogör för kriterierna för giltiga avtal om val av domstol enligt förordningen. Ett avtal om val av domstol som uppfyller kraven i artikel 4 i förordningen är ett av de angivna undantagen till begränsningen av vilka förfaranden en underhållsskyldig kan inleda (artikel 8.2 a).

739. Om behöriga myndigheter inte kan utöva behörighet på grundval av ett giltigt avtal om val av domstol måste de undersöka om de kan utöva behörighet på någon annan grund, först enligt artikel 3 i förordningen (Allmänna bestämmelser), och därefter enligt artikel 5 i förordningen (Behörighet grundad på att svaranden går i svaromål).

740. När de behöriga myndigheterna har fastställt att de kan utöva behörighet i ett ärende om ändring av ett avgörande i enlighet med den viktigaste "positiva" behörighetsregeln i förordningen ska de bedöma huruvida det finns någon begränsning av förfarandena enligt artikel 8. Notera att denna begränsning av förfarandena endast är relevant om ansökan eller framställan om ändring ges in av en underhållsskyldig, om den underhållsberättigade fortsätter att ha sin hemvist i den fördragsslutande stat som är

³⁷⁰ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

³⁷¹ Om det avgörande som utverkas är tänkt att erkännas och/eller verkställas i ett annat jurisdiktionsområde bör de behöriga myndigheterna ta hänsyn till vilka behörighetsgrunder som godtas när det gäller erkännande och verkställighet av ett avgörande om underhållsskyldighet i det utländska jurisdiktionsområdet, och framför allt de grunder som anges i artikel 20 i konventionen. I de flesta fall erkänner och verkställer domstolar i USA exempelvis inte utländska avgöranden om underhåll till barn om behörigheten grundas på var den underhållsberättigade har sin hemvist (artikel 20.2 i konventionen gör det möjligt för en fördragsslutande stat som är bunden av konventionen att anmäla ett förbehåll till denna och flera andra behörighetsgrunder för att kunna erkänna och verkställa utländska avgöranden). I så fall blir emellertid en fördragsslutande stat, om den underhållsskyldige är bosatt i den staten, skyldig att vidta lämpliga åtgärder för att utverka ett avgörande till förmån för den underhållsberättigade (se artikel 20.4).

bunden av Haagkonventionen eller i den medlemsstat där det ursprungliga avgörandet meddelades, och omfattas av de fyra undantag som anges i artikel 8.2 a–d.

741. Se kapitel 4 i denna handbok för närmare information om samtliga behörighetsregler i förordningen (se avsnitt G i kapitel 4 för mer information om artikel 8).³⁷²

b) Tillämplig lag

i. Tillämplig lag i stater som inte är bundna av 2007 års Haagprotokoll

742. Behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheter i de fördragsslutande stater bundna av konventionen som inte är parter i 2007 års Haagprotokoll, och i de EU-medlemsstater som inte är bundna av 2007 års Haagprotokoll (Förenade kungariket och Danmark), ska tillämpa sina nationella regler för att fastställa tillämplig lag vid en ansökan eller framställan om ändring av ett avgörande.

ii. Tillämplig lag i stater som är bundna av Haagprotokollet

743. Samtliga EU-medlemsstater, med undantag av Förenade kungariket och Danmark, är bundna av protokollet. De fördragsslutande stater utanför Europa som är bundna av konventionen kan även vara bundna av 2007 års Haagprotokoll. De behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheterna i stater som är bundna av protokollet ska därför tillämpa reglerna för tillämplig lag i protokollet vid ansökningar och framställningar om ändring.³⁷³ (För mer information om 2007 års Haagprotokoll, se kapitel 5.)

7. När avgörandet har meddelats

744. Om avgörandet ändras ska den behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheten vidarebefordra avgörandet till centralmyndigheten i [statens namn], eftersom denna ska skicka en kopia av det ändrade avgörandet till centralmyndigheten i den begärande staten.

745. I vissa fall måste det ändrade avgörandet erkännas i den begärande staten innan det kan förklaras verkställbart eller verkställas i den staten. I så fall kan den anmodade staten, i egenskap av den stat där det ändrade avgörandet ursprungligen meddelades, bli tvungen att hjälpa till att tillhandahålla de handlingar som behövs under erkännandeförfarandet (se kapitlen 7 och 8 för information om vilka handlingar som behövs i samband med förfarandena för erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring/verkställighet enligt konventionen och förordningen).

II. Checklista – Inkommande ändringsansökningar

	Förfarande	Hänvisning till handboken
1	Ta emot handlingar från centralmyndigheten i [statens namn].	
2	Är det "uppenbart" att konventionens krav inte uppfylls?	II.I.1
3	Är handlingarna fullständiga?	II.I.2
4	Fastställ huruvida det finns några hinder för ändringsansökan (särskilt vid t.ex. ansökningar från	II.I.4

³⁷² Ibid.

³⁷³ Notera dock att det finns delade meningar om hur reglerna i 2007 års Haagprotokoll ska tillämpas i förhållande till huruvida en ändringsansökan, enligt nationell lag, ska betraktas som ett nytt avgörande eller som en justering av ett befintligt avgörande. Om ändringen enligt nationell lag anses vara ett nytt avgörande förefaller det uppenbart att protokollets regler om tillämplig lag ska tillämpas. Om ändringen emellertid endast anses vara en justering av ett tidigare avgörande kan vissa anse att den lag som tillämpades på det ursprungliga avgörandet ska fortsätta att tillämpas.

	underhållsskyldiga).	
5	Vidta lämpliga interimistiska åtgärder eller säkerhetsåtgärder.	II.I.5
6	Behandla ansökan.	II.I.6
7	Meddela resultatet till centralmyndigheten i [statens namn].	II.I.7

III. Ytterligare material

A. Praktiska råd för alla ansökningar eller framställningar om ändring

- Det finns inget krav på att originalhandlingar måste översändas.
- Eftersom vissa ändringar kommer att handläggas som direkta framställningar till en behörig [rättslig] [administrativ] myndighet är det viktigt att se till att varje centralmyndighet som handlägger ett pågående ärende meddelas den ändring som den behöriga myndigheten har gjort. På så sätt kan man säkerställa att båda de fördragsslutande staterna har aktuell information.
- Den nationella lagstiftningen i vissa stater innehåller viktiga restriktioner när det gäller avskrivning av utestående fordringar.³⁷⁴
- Det är inte alltid nödvändigt med en ändring när ett avgörande om underhållsskyldighet håller på att verkställas eller när parternas omständigheter har förändrats. Det kan finnas andra möjligheter enligt inhemsk lag, till exempel att verkställigheten tillfälligt skjuts upp, eller alternativ till ändring, såsom en administrativ omräkning eller omprövning av avgörandet.³⁷⁵

B. Åtföljande formulär

2007 års konvention:

Formulär för översändande
 Ansökan om ändring av ett avgörande
 Formulär för sekretessbelagd information
 Redogörelse för ekonomiska förhållanden
 Sammanfattning av ett avgörande

2009 års förordning:

Bilaga VII

C. Relevanta artiklar

2007 års konvention

Artikel 10.1 e och f och artikel 10.2 b och c
 Artikel 11
 Artikel 12
 Artikel 15
 Artikel 17
 Artikel 18
 Artikel 20
 Artikel 22

2009 års förordning

³⁷⁴ Se fotnot 361 ovan.

³⁷⁵ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

Artikel 56.1 e och f och artikel 56.2 b och c

Artikel 57

Artikel 58

Artikel 46

Artikel 47

Artikel 3–7 (Behörighet)

Artikel 8

Artikel 15 (Tillämplig lagstiftning)

D. Tillhörande kapitel i handboken

Se kapitel 3 – Frågor av allmän räckvidd: 2007 års konvention och 2009 års förordning

Se kapitel 4 – 2009 års förordning: Direkta behörighetsregler

Se kapitel 5 – Tillämplig lag enligt 2007 års konvention och 2009 års förordning

Se kapitel 6 – Hitta och bekräfta utländsk lag

Se kapitel 12 – Verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet enligt 2007 års konvention och 2009 års förordning

IV. Vanliga frågor

Den underhållsskyldige är skyldig att betala underhåll enligt ett avgörande från en annan stat. Ett av barnen bor numera med den underhållsskyldige. Kan avgörandet ändras av den underhållsskyldige?

746. I de flesta fall – ja. Den underhållsskyldige måste fylla i en ansökan enligt artikel 10.2 b eller 10.2 c i konventionen eller artikel 56.2 b och 56.2 c i förordningen (beroende på vilket instrument som är tillämpligt) och inge ansökan till centralmyndigheten. Centralmyndigheten i den stat där den underhållsskyldige är bosatt ska skicka ansökan till den stat där avgörandet meddelades, om den underhållsberättigade fortfarande har sin hemvist där, eller till den stat där den underhållsberättigade numera bor. I vissa fall kan den underhållsskyldige göra en direkt framställning till den behöriga myndigheten i den stat där han eller hon bor. Huruvida avgörandet kan ändras ska avgöras med hjälp av tillämplig lag i den anmodade staten.³⁷⁶

Vilka steg ska en underhållsberättigad eller underhållsskyldig vidta efter att ett avgörande om underhållsskyldighet har ändrats för att det ändrade avgörandet ska kunna verkställas?

747. De steg som följer regleras i huvudsak av nationell lag, beroende på var parterna är bosatta och om det ändrade avgörandet kommer från den stat där det ska verkställas. I så fall behöver det inte göras något mer, eftersom den staten ska verkställa sitt eget avgörande.

748. Om det ändrade avgörandet meddelades i någon annan fördragsslutande stat bunden av konventionen eller en annan medlemsstat där förordningen är tillämplig än den stat där det ska verkställas är det tänkbart att avgörandet måste erkännas och förklaras verkställbart innan det kan verkställas. Erkännande eller en verkställbarhetsförklaring kan krävas i antingen den stat där den underhållsskyldige är bosatt eller i den stat där han eller hon har tillgångar.

749. I vissa stater behöver ett ändrat avgörande inte erkännas eller förklaras verkställbart eftersom ett ändrat avgörande ses som en utvidgning av det ursprungliga beslutet, förutsatt att det ursprungliga beslutet erkändes i den staten. I andra stater måste en ansökan om erkännande av det ändrade avgörandet göras i enlighet med de bestämmelser om erkännande och verkställighet som anges i konventionen eller förordningen.

³⁷⁶ Se fotnot 358 ovan.

När kan ett avgörande om underhållsskyldighet ändras? Vad måste sökanden visa?

750. Tillämplig lag på den ort där ansökan prövas (den anmodade staten) avgör huruvida ett avgörande kan ändras eller justeras. I de flesta stater måste sökanden visa att omständigheterna har ändrats för den underhållsberättigade, den underhållsskyldige eller barnen sedan det ursprungliga avgörandet meddelades.³⁷⁷

Kan utestående fordringar rörande obetalt underhåll nedsättas eller avskrivas i en ansökan enligt konventionen eller förordningen?

751. Detta beror på den materiella rätt som enligt tillämpliga rättsregler gäller i landet. Behöriga myndigheter kan konsultera den anmodade fördragsslutande statens landsprofil för att ta reda på om den statens nationella lagstiftning tillåter nedsättning och avskrivning av utestående fordringar. För att ansökan ska beviljas måste tillämplig lag i den anmodade staten tillåta avskrivning eller nedsättning av utestående fordringar. Enligt den nationella lagstiftningen i vissa stater får utestående fordringar rörande underhåll till barn inte avskrivas.³⁷⁸

Storleken på det underhållsbidrag som anges i den underhållsberättigades avgörande om underhållsskyldighet motsvarar inte längre barnens behov. Den underhållsskyldige är numera bosatt i ett annat land. Hur ska den underhållsberättigade göra för att höja underhållsbidraget?

752. Om avgörandet meddelades i en stat som den underhållsberättigade fortfarande bor i, kan det vara möjligt att helt enkelt begära att den behöriga myndighet som meddelade det ursprungliga avgörandet ändrar avgörandet och höjer beloppet. Om den myndigheten av något skäl inte kan meddela ett ändrat avgörande måste den underhållsberättigade inge en ansökan enligt konventionen eller förordningen och se till att ansökan vidarebefordras till den stat där den underhållsskyldige numera är bosatt.

753. Om den underhållsberättigade inte bor i den stat där avgörandet meddelades kan det hända att den rättsliga eller administrativa myndigheten i den staten inte har möjlighet att ändra avgörandet.³⁷⁹ I så fall måste den underhållsberättigade inge en ansökan om ändring enligt konventionen eller förordningen och se till att ansökan översänds till den stat där den underhållsskyldige är bosatt.

På vilka grunder kan ett avgörande ändras? Kan underhållsbidraget ändras eller utestående underhållsfordringar annulleras utan den underhållsberättigades samtycke?

754. Huruvida en ändring kommer att tillåtas beror på tillämplig lag i den stat som prövar ansökan. I de flesta stater kan ett avgörande för underhåll till barn inte justeras såvida inte omständigheterna har ändrats för den underhållsskyldige, den underhållsberättigade eller barnet.³⁸⁰ Avskrivning av utestående fordringar rörande underhåll till barn kan vara såväl tillåtet som otillåtet enligt tillämplig lag i den anmodade staten. Många stater tillåter inte annullering av utestående fordringar på underhåll till barn annat än under särskilda omständigheter, och det är inte säkert att de erkänner eller verkställer ett avgörande om ändring av utestående fordringar.³⁸¹

Kan sökanden bli tvungen att närvara personligen i den anmodade staten för ändringsansökan?

755. Varken av artikel 29 i konventionen eller av artikel 41 i förordningen framgår det huruvida sökanden kan åläggas att fysiskt närvara vid en ändringsansökan. Centralmyndigheterna i både den anmodade och den begärande staten bör samarbeta för att se till att sökandens bevisning ingår i ansökan, och hjälpa till att göra det möjligt

³⁷⁷ Se punkt 733 ovan.

³⁷⁸ Se fotnot 361 ovan.

³⁷⁹ Se fotnot 358 ovan.

³⁸⁰ Se punkt 733 ovan.

³⁸¹ Se fotnot 361 ovan.

för sökanden att i förekommande fall yttra sig eller lägga fram bevisning med hjälp av alternativa metoder som telefon- eller videokonferenser.

V. Direkta framställningar om ändring av avgöranden

756. Direkta framställningar till en behörig myndighet i [statens namn], [i dess egenskap av EU-medlemsstat bunden/inte bunden av 2007 års Haagprotokoll], om ändring av ett avgörande som omfattas av tillämpningsområdet för konventionen eller förordningen [enligt förordningens bestämmelser om domstols behörighet (se kapitel 4 i denna handbok) och tillämplig lag (se kapitel 5 i denna handbok), vilka diskuterades ovan,] och av statens interna lagstiftning.

757. Notera att de bestämmelser i konventionen som diskuterades i kapitel 7 om direkta framställningar om erkännande och verkställighet inte är tillämpliga på direkta framställningar om erhållande eller ändring av ett avgörande. I praktiken innebär detta att de underhållsberättigade eller underhållsskyldiga som gör sådana direkta framställningar enligt konventionen måste använda sig av de förfaranden, de formulär och det bistånd som anges i de nationella lagarna och förfarandena i [statens namn]. Det är viktigt att påpeka att även om avgörandet om underhållsskyldighet kan omfattas av konventionens eller förordningens tillämpningsområde (exempelvis om avgörandet rör ändring av underhållsskyldighet mellan makar), omfattas dessa direkta framställningar inte av de mest fördelaktiga bestämmelserna om rättsligt bistånd. I vissa fall kan en underhållsberättigad eller underhållsskyldig vara skyldig att själv stå för sina advokatkostnader i den anmodade staten, dvs. [statens namn], för att de ska kunna inge den direkta framställan. (Se kapitel 2 del II avsnitt VII för mer information om faktisk tillgång till förfaranden och rättsligt bistånd/rättshjälp enligt de två instrumenten.) I [statens namn] [...].

Kapitel 12 - Verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet enligt 2007 års konvention och 2009 års förordning

I. Översikt

758. Detta kapitel skiljer sig från övriga kapitel i handboken eftersom det inte behandlar direkta framställningar eller ansökningar genom den nationella centralmyndigheten som mottas av behöriga [rättsliga] [administrativa] myndigheter enligt konventionen eller förordningen. I stället innehåller detta kapitel en redogörelse för vilka åtgärder den anmodade staten (i detta fall, [statens namn]) enligt sin nationella lagstiftning är skyldig att vidta efter att ha tagit emot och behandlat en begäran från en annan stat (om erkännande av ett befintligt avgörande, ändring av avgörandet eller erhållande av ett nytt avgörande) och sökanden begär att avgörandet ska verkställas.

759. De myndigheter i [statens namn] som ansvarar för verkställighetsfrågor inom ramen för konventionen eller förordningen är [...].

A. Inledning till verkställighet av ett avgörande enligt konventionen eller förordningen

760. Ett avgörande om underhållsskyldighet kommer att verkställas när det finns ett giltigt, verkställbart avgörande. Avgörandet måste ha meddelats, erkänts eller förklarats verkställbart i den anmodade staten. Verkställigheten kommer vanligtvis att ske i den stat där den underhållsskyldige bor eller i den stat där den underhållsskyldige har tillgångar eller inkomster. Ibland kan verkställigheten inledas i mer än en stat, beroende på var den underhållsskyldige är bosatt och var hans eller hennes tillgångar eller inkomster finns.

761. Alla stater kommer inte att vidta samma åtgärder för att verkställa ett **avgörande om underhållsskyldighet**, och de steg som krävs i varje enskilt fall beror på den underhållsskyldiges vilja och förmåga att göra utbetalningarna. I vissa stater kommer man alltid att försöka uppmuntra till frivilliga betalningar enligt avgörandet om underhållsskyldighet, antingen innan verkställigheten inleds, eller inom ramen för ett pågående verkställighetsförfarande.³⁸² Målet för alla åtgärder som vidtas i den anmodade staten bör alltid vara att så snabbt och effektivt som möjligt få till stånd löpande, regelbundna utbetalningar av underhållsbidrag, och att avgörandet följs.

I ett **avgörande om underhållsskyldighet** fastställs den underhållsskyldiges skyldighet att betala underhåll. Det får även omfatta en automatisk justering genom indexering och krav på betalning av utestående fordringar på underhåll, retroaktivt underhåll eller ränta samt fastställande av kostnader eller utgifter.

762. Eftersom ett ärende kan ligga kvar hos en verkställande myndighet för indrivning under många år kommer det att bli föremål för olika verkställighetsåtgärder under den tiden, och det kan uppstå olika problem under verkställighetens gång.

763. Enligt både konventionen och förordningen är verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet nästan helt och hållet en fråga för den nationella lagstiftningen i den stat där verkställigheten ska ske, trots att båda instrumenten innehåller vissa allmänna bestämmelser om verkställighet (se emellertid även kapitel 8 i denna handbok för information om de särskilda bestämmelserna för verkställighet av avgöranden enligt förfarandena i förordningen).

764. De behöriga myndigheter som ansvarar för verkställighet av avgöranden enligt konventionen eller förordningen måste först fastställa vilket instrument avgörandet omfattas av för att de på lämpligt sätt ska kunna verkställa avgörandet enligt något av

³⁸² I [statens namn] [...].

instrumenten (se kapitel 3 del I för en diskussion om konventionens och förordningens tillämpningsområde och tillämpning).

765. Konventionen innehåller vissa centrala allmänna bestämmelser om verkställighet. Verkställigheten måste ske "utan dröjsmål" (artikel 32.2) och ske utan att det krävs ytterligare åtgärder från sökanden (artikel 32.3). Konventionen kräver också att de fördragsslutande staterna har "effektiva åtgärder" för att verkställa avgöranden. Artikel 34 innehåller en förteckning över förslag på verkställighetsåtgärder. Det är dock upp till verkställighetsstaten att i nationell lag tillämpa och använda någon eller alla av de verkställighetsåtgärder som räknas upp.³⁸³ Alla verkställighetsåtgärder som räknas upp finns dock inte att tillgå i alla fördragsslutande staters nationella lagstiftningar.³⁸⁴

766. Förordningen innehåller inte någon allmän bestämmelse om verkställighet som motsvarar de konventionsbestämmelser som beskrivs i föregående punkt. I förordningen anges endast att verkställighetsförfarandet ska regleras av lagen i den verkställande medlemsstaten, och att domar enligt förordningen ska verkställas på samma villkor som nationella domar (artikel 41.1). Kapitel IV i förordningen innehåller vissa förfaranden, tidsfrister och dokumentationskrav som är nödvändiga för att kunna verkställa domar enligt förordningen (vilka beskrivs i kapitel 8). De handlingar som behövs för att verkställa avgörandet enligt kapitel IV anges främst i artikel 20 avsnitt 1 och artikel 28 avsnitt 2. Notera att enligt avsnitt 1 i kapitel IV i förordningen krävs inte något verkställighetsförfarande, och sökanden behöver bara lämna de handlingar som anges i artikel 20 till den behöriga verkställande myndigheten i den anmodade staten för att direkt kunna verkställa en dom.

767. I både artikel 6.2 f i konventionen och artikel 51.2 f i förordningen åläggs stater dessutom att underlätta snabb överföring av utbetalningar till underhållsberättigade. Enligt artikel 35 i konventionen ska fördragsslutande stater främja kostnadseffektiva och verkningsfulla metoder för överföring av medel och minska hindren för gränsöverskridande överföring av underhållsbidrag.³⁸⁵

II. Verkställighet enligt 2007 års konvention

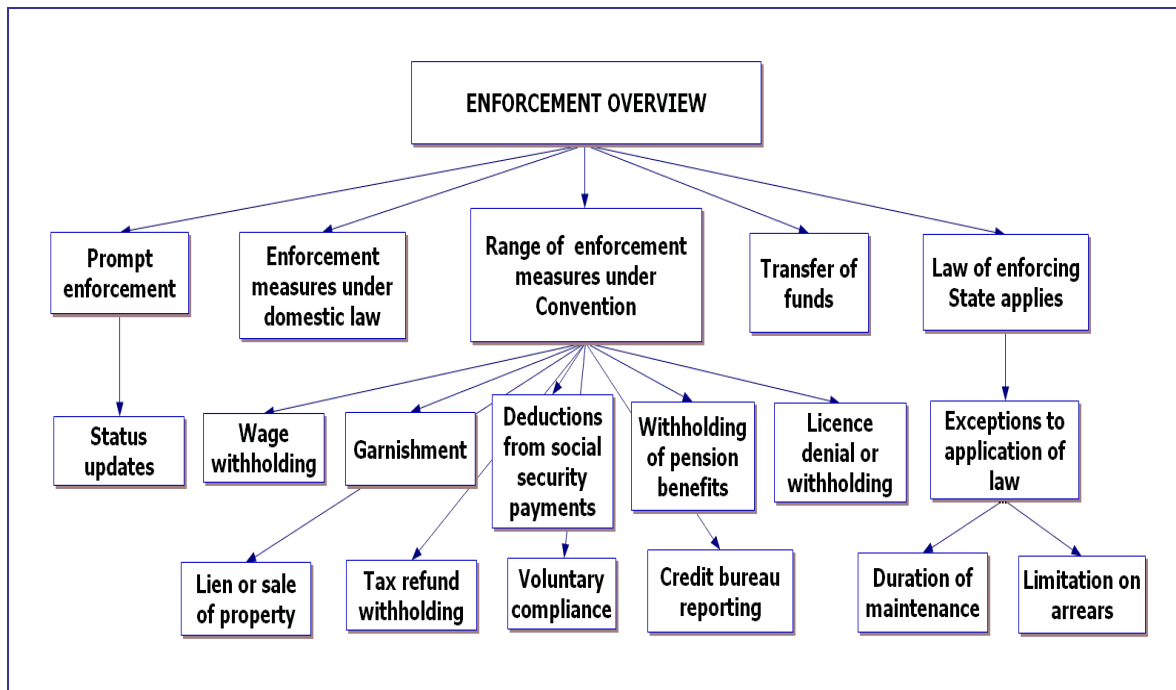
A. Allmänna verkställighetsförfaranden

768. Konventionen innehåller endast allmänna bestämmelser om verkställigheten av avgöranden. Detta beror på att de faktiska verkställighetsförfarandena och verkställighetsmetoderna föreskrivs i den inhemska lagstiftningen i den stat som ansvarar för verkställigheten. Konventionens bestämmelser är i princip desamma för ansökningar om verkställighet som tas emot genom en centralmyndighet som för direkta framställningar till en behörig myndighet.

³⁸³ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 582.

³⁸⁴ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

³⁸⁵ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 585.

Figur 13: Översikt av konventionens bestämmelser om verkställighet

B. Verkställighet utan dröjsmål

769. Eftersom målet för många ansökningar enligt konventionen är att avgörandet om underhållsskyldighet ska verkställas framgångsrikt, krävs i artikel 32.2 att verkställigheten ska ske "utan dröjsmål". Det finns ingen definition av vad "utan dröjsmål" innebär i en viss situation, men det finns en tydlig förväntan om att verkställighetsåtgärder ska vidtas så snabbt som möjligt enligt lagstiftningen och bestämmelserna i den stat där verkställigheten sker.³⁸⁶

770. Kravet på verkställighet utan dröjsmål bör också beaktas tillsammans med centralmyndigheternas skyldighet enligt artikel 12 att hålla varandra informerade om vilken eller vilka personer eller enheter som ansvarar för ett ärende, hur ärendet fortskrider och besvara förfrågningar. Behöriga myndigheter behöver troligen samarbeta med sin nationella centralmyndighet för att fullgöra sina rapporteringsskyldigheter enligt konventionen i fråga om hur ett visst ärende fortskrider.

C. Verkställighetsåtgärder

771. Alla fördragsslutande stater måste ha tillgång till effektiva åtgärder³⁸⁷ för att verkställa avgöranden om underhållsskyldighet som omfattas av konventionen, och måste tillhandahålla åtminstone de verkställighetsåtgärder som motsvarar de åtgärder som finns att tillgå i inhemska ärenden. Vilka åtgärder som är tillgängliga varierar dock från stat till stat eftersom verkställigheten styrs av lagen i den verkställande staten.³⁸⁸

772. I detta avsnitt redogörs närmare för de olika tänkbara verkställighetsåtgärder som beskrivs i konventionen, med uppgift om var dessa verkställighetsåtgärder finns att tillgå i [statens namn]. Se avsnitt IV nedan för mer information om verkställighet i [statens namn].

773. I vissa stater kommer den verkställande myndigheten att först försöka övertyga svaranden att frivilligt rätta sig efter avgörandet och antingen göra regelbundna utbetalningar eller göra automatiska avdrag från lönen.³⁸⁹ Detta kommer att ske innan

³⁸⁶ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 572.

³⁸⁷ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 582 för en diskussion om detta begrepp.

³⁸⁸ I varje fördragsslutande stats landsprofil anges vilka verkställighetsåtgärder som finns att tillgå i den staten.

³⁸⁹ Se fotnot 382 ovan.

det vidtas några verkställighetsåtgärder. I vissa stater kan en underhållsskyldig också ha rätt att underrättas om verkställigheten, och den underhållsskyldige kan ha en viss rätt att betala frivilligt innan det vidtas några verkställighetsåtgärder.³⁹⁰

774. Om det inte görs några utbetalningar avgörs verkställighetsmetoden av den verkställande myndighetens policy och behörighet. I vissa stater är verkställigheten nästan helt administrativ, och domstolsförfaranden används vid mycket få tillfällen, vid uppsätlig brist på efterlevnad. I andra stater måste så gott som alla verkställighetsåtgärder, inbegripet utmätningar, beslutas av domstol.³⁹¹

775. I konventionen finns en förteckning över föreslagna åtgärder. I vissa länder finns tillgång till ytterligare åtgärder. De tillgängliga verkställighetsmetoderna kan bland annat omfatta följande:

a) Innehållande av lön

776. Detta är en verkställighetsåtgärd som innebär att en underhållsskyldigs arbetsgivare ska innehålla en andel av den underhållsskyldiges lön och överföra de medlen till den verkställande myndigheten. Det kan också kallas för utmätning eller införsel på lön. Innehållandet kan inledas frivilligt på den underhållsskyldiges begäran eller vara en följd av en åtgärd som vidtas av den verkställande myndigheten.³⁹²

Utmätning, kvarstad och innehållande är begrepp som används i konventionen för att beskriva förfarandet för att fånga upp medel som annars skulle betalas ut till den underhållsskyldige och kräva att dessa medel antingen ska överföras till den behöriga myndigheten eller till en domstol eller administrativ myndighet. Dessa medel kan sedan användas för att betala utestående underhåll.

b) Utmätning

777. **Utmätning** innebär att den verkställande myndigheten beslagtar medel som annars skulle betalas ut till en underhållsskyldig. I ett förordnande eller beslut om utmätning krävs att den person eller organisation som skulle ha betalat ut medlen i stället ska betala dem till den verkställande myndigheten på den underhållsberättigades vägnar. Beroende på lagarna om verkställighet i den stat som ansvarar för verkställigheten kan följande typer av medel bli föremål för utmätning:

- Skatteåterbäring.
- Betalningar av engångsbelopp.
- Betalningar av hyra eller betalningar för tjänster.
- Bankmedel.
- Provision.³⁹³

c) Avdrag från socialförsäkringsutbetalningar

778. I vissa stater kan den behöriga myndigheten verkställa avgörandet om underhållsskyldighet genom att se till att det görs avdrag för underhållet från eventuella socialförsäkringsutbetalningar eller bidragsbetalningar från staten som den underhållsskyldige har rätt till.³⁹⁴

d) Panträtt eller tvångsförsäljning av fast egendom

779. En säkerhet är ett anspråk som görs på äganderätten eller registreringen av fast egendom som ägs av den underhållsskyldige. Om egendomen därefter säljs kommer eventuella utestående underhållsfordringar att betalas med intäkterna från försäljningen. En panträtt kan även ge den verkställande myndigheten rätten att sälja fastigheten (så kallad tvångsförsäljning) och driva in underhållsbidraget från vinsten från försäljningen.

³⁹⁰ Ibid.

³⁹¹ Enligt nationell lag i [statens namn] [...].

³⁹² Enligt nationell lag i [statens namn] [...].

³⁹³ Ibid.

³⁹⁴ Ibid.

780. En säkerhet kan avse fast egendom (till exempel mark, ett hus eller en byggnad) eller personlig egendom (bilar, båtar, släpvagnar och liknande ägodelar).³⁹⁵

e) Innehållande av skatteåterbäring

781. I vissa stater finns det ett förfarande där staten kan betala tillbaka eventuell överskjutande inbetald eller innehållen skatt. Kriterierna för återbetalningen varierar mellan staterna. Många stater tillåter myndigheter som verkställer avgöranden om underhållsskyldighet att beslagta eventuell skatteåterbäring för en underhållsskyldig.³⁹⁶

f) Innehållande eller utmätning av pensionsförmåner

782. I vissa stater kan de pensionsförmåner eller pensionsutbetalningar som en underhållsskyldig har rätt till tas som kvarstad och användas för att betala utestående underhåll.³⁹⁷

g) Anmärkning i kreditupplysningsregister

783. Att rapportera utestående underhållsfordringar till ett kreditupplysningsföretag är en metod som verkställande myndigheter använder sig av i vissa stater för att se till att eventuella kreditgivare, till exempel finansinstitut, är medvetna om den underhållsskyldiges skyldighet att betala underhåll och om eventuella utestående fordringar. Detta kan påverka den underhållsskyldiges möjlighet att få ytterligare kredit eller finansiering.³⁹⁸

h) Avslag på ansökan om eller indragning eller återkallande av olika tillstånd

784. I vissa stater kan den verkställande myndigheten begära att rätten till olika tillstånd ska begränsas eller dras tillbaka om den underhållsskyldige har utestående underhållsfordringar. Det kan gälla körkort, motorfordonstillstånd eller andra särskilda tillstånd eller licenser, till exempel en yrkeslicens, som har utfärdats enligt inhemsk lag. I vissa stater kallas detta även innehållande av licens.³⁹⁹

i) Medling, förlikning eller liknande förfaranden för att uppnå frivillig verkställighet

785. Många program för verkställighet av underhåll har visat att ansträngningar för att få den underhållsskyldige att frivilligt följa ett avgörande är ytterst effektiva för att fordringar ska betalas och minskar sannolikheten för inställda betalningar i framtiden. Handläggare i dessa stater kommer att arbeta tillsammans med den underhållsskyldige för att ta fram en betalningsplan för att se till att eventuella utestående fordringar betalas av utöver de löpande underhållsbetalningarna.⁴⁰⁰

j) Andra tillgängliga åtgärder enligt inhemsk lagstiftning

786. Andra åtgärder som kan vara tillgängliga enligt den inhemska lagstiftningen i den stat som verkställer avgörandet kan omfatta

- vägran att utfärda eller indragning av den underhållsskyldiges pass, eller begränsning av den underhållsskyldiges rätt att lämna landet,
- rapportering av underhållsskyldiga med utestående fordringar till yrkestillsynsorganisationer, som läkar- eller advokatförbund,
- fängelsestraff för underhållsskyldiga som har konstaterad betalningsförmåga men som avsiktligt underlåter att följa avgörandet, eller bryter mot domstolsbeslut om betalning,
- beslagtagning av medel från lotterivinster, försäkringsutbetalningar och rättstvister,

³⁹⁵ Enligt nationell lag i [statens namn] [...].

³⁹⁶ Se fotnot 392 ovan.

³⁹⁷ Ibid.

³⁹⁸ I [statens namn] [...].

³⁹⁹ Enligt nationell lagstiftning i [statens namn] [...].

⁴⁰⁰ Se fotnot 382 ovan.

- ställande av krav på strukturerad arbetssökning, där den underhållsskyldige åläggs att söka arbete.⁴⁰¹

III. Verkställighet enligt 2009 års förordning (artikel 41)

787. Som påpekas ovan innehåller förordningen endast en allmän bestämmelse om verkställighet, artikel 41. I artikel 41.1 anges att verkställighetsförfarandet för domar som meddelats i en annan medlemsstat ska regleras av lagen i den verkställande medlemsstaten.⁴⁰² I den bestämmelsen anges också att det inte får förekomma någon diskriminering i samband med verkställigheten av en sådan dom, utan att den verkställbara utländska domen "ska verkställas [...] på samma villkor som en dom som har meddelats i den verkställande medlemsstaten".

788. I artikel 41.2 anges att den part som begär verkställighet av en dom som meddelats i en annan medlemsstat inte ska åläggas att ha en postadress eller ett bemyndigat ombud i verkställighetsmedlemsstaten.

789. Eftersom verkställighet som omfattas av förordningen måste ske i enlighet med lagen i den verkställande medlemsstaten kan någon av eller alla de verkställighetsmetoder som nämns ovan i avsnitt II.C, i samband med konventionen, även vara lämpliga enligt förordningen, om de är tillgängliga enligt nationell lag. I EU-medlemsstater kan det även finnas en mängd EU-rättsakter som kan vara relevanta för verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet.⁴⁰³

790. Se även kapitel 8 för information om de bestämmelser i kapitel IV i förordningen som rör verkställighet av utländska domar som ska erkännas och verkställas enligt förfarandena i förordningen.

IV. Mer information om verkställighetsförfaranden i [statens namn]

[...]

V. Utbetalningar enligt 2007 års konvention och 2009 års förordning

791. När den verkställande myndigheten i den anmodade staten har tagit emot underhållsbetalningarna kommer dessa att överföras till den underhållsberättigade i den begärande staten. I de flesta fall kommer betalningarna att gå från den underhållsskyldige till den verkställande myndigheten i den underhållsskyldiges stat, och sedan vidare till den begärande centralmyndigheten eller till den underhållsberättigade, men vissa stater kommer att skicka betalningarna direkt till den underhållsberättigade i den begärande staten.⁴⁰⁴

Centralmyndigheten är den offentliga myndighet som en fördragsslutande stat eller en medlemsstat har utsett att fullgöra eller utföra de uppgifter i fråga om administrativt samarbete eller bistånd som åligger den enligt konventionen eller förordningen.

⁴⁰¹ Enligt nationell lag i [statens namn] [...].

⁴⁰² Se fotnot 262 ovan.

⁴⁰³ Som påpekades i kapitel 8 kan exempelvis Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1896/2006 av den 12 december 2006 om införande av ett europeiskt betalningsföreläggande vara relevant i europeiska underhållsärenden. Under tiden denna handbok utarbetades lades det dessutom fram ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om införande av ett europeiskt föreläggande om bevarande av bankkontotillgångar för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (syftet med förslaget är att möjliggöra för fordringsägare att erhålla förelägganden om bevarande av bankkontotillgångar på samma villkor oavsett i vilket land den behöriga domstolen befinner sig, samt att göra det möjligt för fordringsägare att få information om var gäldenärerna har sina bankkonton).

⁴⁰⁴ Enligt nationell lag i [statens namn] [...].

792. Utbetalningarna från den underhållsskyldige kommer i allmänhet att gå via den verkställande myndigheten så att den kan föra korrekt bok över de utbetalda beloppen och avgöra det korrekta beloppet för utestående fordringar. Detta är särskilt viktigt när verkställighetslagstiftningen i en stat innehåller ett lägsta tröskelvärde för utestående fordringar för att använda en viss verkställighetsmetod, eller när den verkställande staten betalar ut förskott på underhållet till den underhållsberättigade.⁴⁰⁵

En **behörig myndighet** är den myndighet i en viss stat som har i uppdrag eller befogenhet enligt den statens lagstiftning att utföra specifika uppgifter enligt konventionen. En behörig myndighet kan vara en domstol, ett administrativt organ, ett program för indrivning av underhåll till barn eller någon annan statlig enhet som utför några av de uppgifter som anges i konventionen eller förordningen.

793. Metoderna för att överföra medel varierar stort. Vissa stater kan överföra medel elektroniskt, medan andra använder checkar eller andra monetära instrument för att översända medlen. Vissa stater kommer endast att överföra medel en gång i månaden och slå ihop alla utbetalningar från den staten till en enda överföring. I andra stater skickas varje enskild utbetalning så snart den har kommit in från en underhållsskyldig. Det finns också skillnader mellan staterna när det gäller om utbetalningarna kommer att göras i den avsändande statens valuta eller om de kommer att konverteras till valutan i den underhållsberättigades stat innan de skickas.⁴⁰⁶

794. I landsprofilen anges vilka förfaranden den verkställighetsansvariga staten använder för att översända utbetalningar till den underhållsberättigade, och i vilken valuta utbetalningarna översänds.

VI. Andra verkställighetsfrågor

1. Invändningar mot verkställighet

795. Eftersom verkställigheten nästan helt och hållet är ett lokalt ärende kommer frågor om verkställigheten i allmänhet att lösas genom den inhemska lagen där verkställigheten ska ske och enligt de förfaranden som har införts för verkställighet i den staten.

796. Stöd för denna uppfattning går att hitta i den bestämmelse i konventionen (artikel 32) där det anges att verkställighet ska ske i enlighet med lagen i den "anmodade" staten⁴⁰⁷ och den bestämmelse i förordningen (artikel 41.1) där det anges att verkställighetsförfarandet för domar ska regleras av lagen i den verkställande medlemsstaten.⁴⁰⁸

797. Enligt konventionen finns det vissa undantag från den allmänna tillämpningen av principen att verkställighetsstatens lag ska tillämpas. Dessa regler diskuteras nedan.

2. Konventionen (och förordningen): preskription vid indrivning av utestående fordringar

798. Vissa staters lagstiftning innehåller preskriptionsbestämmelser som hindrar indrivning av utestående fordringar om fordringarna har upplupit under mer än ett visst antal år (för att t.ex. förhindra indrivning av utestående fordringar som är mer än tio år gamla). Det kan uppstå konflikter när en preskriptionsfrist i en stat står i strid med en preskriptionsfrist (eller avsaknad av en sådan) i en annan.⁴⁰⁹

⁴⁰⁵ Enligt nationell lag i [statens namn] [...].

⁴⁰⁶ Enligt nationell lag i [statens namn] [...].

⁴⁰⁷ Se den förklarande rapporten till konventionen, punkt 571.

⁴⁰⁸ Dock påverkar dessa bestämmelser och hänvisningen till nationell lag naturligtvis inte någon av de övergripande reglerna i konventionen eller förordningen, t.ex. reglerna om förnyad prövning eller uppskov med och hinder mot verkställighet av ett avgörande som omfattas av något av instrumenten. Se kapitlen 7 och 8 för en ingående diskussion om dessa regler.

⁴⁰⁹ Enligt nationell lag i [statens namn] [...].

799. Artikel 32.5 i konventionen ger vägledning i en sådan situation. Där anges att preskriptionsfristen för verkställighet av utestående fordringar ska fastställas antingen enligt lagen i ursprungsstaten (den stat som meddelat avgörandet) eller enligt lagen i den stat där verkställigheten sker, beroende på vilken lag som föreskriver den längsta preskriptionsfristen.

800. Ur praktisk synvinkel innebär detta att ursprungsstaten måste tillhandahålla någon typ av bestyrkande av den preskriptionstid som är tillämplig för avgöranden som meddelats i den staten. I många fall är ursprungsstaten också den begärande staten, och då är det inte svårt att få fram den här informationen. Landsprofilen för ursprungsstaten ska också ange preskriptionsfristerna för indrivning av utestående fordringar i den staten.

801. Det är viktigt att komma ihåg att preskriptionsfristen för indrivning av utestående fordringar endast påverkar verkställigheten av utestående fordringar som omfattas av avgörandet. Skyldigheten att fortsätta att betala eventuellt löpande underhåll kvarstår trots begränsningen för indrivning av utestående fordringar.

802. Enligt förordningen regleras detta av lagen i den verkställande medlemsstaten, eftersom det inte hänvisas till någon särskild bestämmelse om tillämplig lag vid verkställighet av utestående fordringar.⁴¹⁰ Inte heller i 2007 års Haagprotokoll regleras frågan om verkställighet av utestående fordringar (se kapitel 5 för mer information om protokollet).⁴¹¹

3. 2007 års konvention: Varaktighet för underhållsskyldighet

803. Den andra specifika rättsregel som är tillämplig på verkställighet enligt konventionen (förordningen saknar en motsvarande regel⁴¹²) rör underhållsskyldighetens varaktighet. I artikel 32.4 i konventionen anges att avgörandets varaktighet – dvs. under hur lång tid underhåll ska betalas – avgörs av tillämplig lag i ursprungsstaten.

804. Varaktigheten kan avgöras av barnets ålder, eller så kan skyldigheten att betala underhåll till ett barn upphöra när vissa villkor uppfylls (t.ex. när barnet går ut skolan). I vissa stater kallas den ålder då underhållsskyldigheten upphör för myndighetsåldern. I andra stater är barnets ålder endast en av de faktorer som styr varaktigheten för underhållsskyldigheten för ett barn.

Ett **förbehåll** är ett formellt uttalande av en fördragsslutande stat som i vissa fall tillåts enligt konventionen om att konventionens tillämplighet i den staten ska begränsas på något sätt.

805. Underhållsskyldighetens varaktighet är dock inte samma sak som rätt till underhåll. Rätten till underhåll är den rätt som ett barn eller en vuxen person har att få underhållsbidrag grundat på vissa kriterier, till exempel förhållandet mellan en förälder och ett barn. När en person har rätt att komma ifråga för underhåll fastställs varaktigheten som ett villkor i avgörandet, eller så avgörs varaktigheten av tillämplig lag på den ort där avgörandet meddelades.

806. I praktiken innebär detta att om det avgörande som verkställs är ett utländskt avgörande, och inget slutdatum anges i avgörandet, ska den behöriga myndighet som ansvarar för verkställandet gå till den utländska lagen för att avgöra när skyldigheten att betala underhåll till barnet upphör. Dessa bestämmelser om varaktighet ska tillämpas även om lagen i den stat där barnet eller den underhållsberättigade har sin hemvist skulle ha inneburit en längre eller kortare

En **förklaring** är ett formellt uttalande som avges av en fördragsslutande stat om vissa artiklar eller krav enligt konventionen.

⁴¹⁰ Se ibidem.

⁴¹¹ Se den förklarande rapporten till protokollet, punkt 172.

⁴¹² För stater som är bundna av 2007 års Haagprotokoll avgör protokollets bestämmelser om tillämplig lag vilken lag som ska tillämpas på en underhållsskyldighets varaktighet (se kapitel 5 för en diskussion om protokollet).

varaktighet. Detta innebär också att det kan uppstå situationer där varaktigheten för en underhållsskyldighet (och därmed verkställigheten för avgörandet) kommer att bli längre eller kortare för avgöranden som har meddelats utanför den verkställande staten än för avgöranden som har meddelats i den staten. För stater som är bundna av konventioner innehåller ursprungsstatens landsprofil information om underhållsskyldighetens varaktighet vid avgöranden som meddelas i den staten.

807. Det är viktigt att komma ihåg att även om underhållet har upphört för ett barn på grundval av underhållsskyldighetens varaktighet hindrar detta inte indrivning av eventuella utestående fordringar på underhåll för det barnet. Sådana fordringar kan fortfarande drivas in, trots att det löpande underhållet har avslutats.

808. En fördragsslutande stat får utfärda en förklaring enligt konventionen om att den kommer att utvidga tillämpningen av konventionen till barn som är äldre än 21 år, eller utfärda ett förbehåll som begränsar konventionens tillämpning till barn som är yngre än 18 år.

Exempel:

Ett avgörande meddelas i land A, där underhåll till barn endast ska betalas tills barnet fyller 20 år. Avgörandet översänds till land B för erkännande och verkställighet enligt konventionen. Enligt sin egen lagstiftning verkställer land B endast underhåll till barn för barn som är yngre än 19 år. Enligt artikel 34.2 måste land B verkställa underhållet till det barnet tills barnet fyller 20, eftersom varaktigheten avgörs av lagen i land A.

a) Undantag: barn som är 21 år eller äldre

809. Hänvisningen till lagen i ursprungsstaten när det gäller varaktighetsfrågor gör emellertid inte att någon stat är skyldig att verkställa underhåll till ett barn som är 21 år eller äldre, såvida inte den staten uttryckligen har utvidgat tillämpningen av konventionen till sådana ärenden (se kapitel 3 del I avsnitt II). Konventionens tillämpningsområde är oberoende av villkoren i avgörandet eller lagen i ursprungsstaten. Konventionen upphör att gälla för avgöranden om underhåll så snart ett barn är 21 år eller äldre, och därmed finns ingen ytterligare skyldighet enligt konventionen att fortsätta att verkställa underhållet för det barnet.

810. I så fall måste sökanden göra en direkt framställning till den behöriga myndigheten om att fortsätta verkställigheten av avgörandet. Om en sådan ansökan godkänns beror på policyn hos den verkställande myndigheten och lagen i den stat där verkställigheten sker.

4. Tvister om utestående fordringar inom ramen för konventionen eller förordningen

811. Tvister om fordringar uppstår när en underhållsskyldig hävdar att de utestående fordringarna är felaktiga på grund av att han eller hon har gjort utbetalningar som inte har beaktats i den verkställande myndighetens beräkning av fordringarna. Det kan även uppstå en tvist om hur avgörandet ska tolkas (t.ex. när betalningarna enligt avgörandet ska inledas eller avslutas), eller så kan den underhållsskyldige hävda att han eller hon har rätt till en nedsättning av underhållet, exempelvis för att han eller hon inte längre är skyldig att betala underhåll till ett av barnen.

812. Om den underhållsskyldige bestrider utestående fordringar som ingick i den ursprungliga ansökan om erkännande och verkställighet bör den verkställande myndigheten kontrollera om den underhållsskyldige tidigare har tagit upp samma fråga. Enligt artikel 23.8 i konventionen får svaranden invända mot eller överklaga erkännandet eller erkännandet och verkställigheten om svaranden anser att skulden har betalats. Om de utestående fordringarna tidigare har bestridits, och befunnits korrekta, får den underhållsskyldige endast i undantagsfall ta upp samma fråga igen under förfaranden för

att verkställa dessa utestående fordringar. En underhållsskyldig får dock bestrida beräkningen av andra utestående fordringar.

813. Vissa frågor om utestående fordringar kräver information från den begärande centralmyndigheten eller den underhållsberättigade. Om information behöver inhämtas ska centralmyndigheten eller den behöriga myndighet som ansvarar för verkställigheten ta kontakt med centralmyndigheten eller den behöriga myndigheten i den andra staten och begära in de uppgifter eller handlingar som behövs.⁴¹³

814. Om informationen inte lämnas in och verkställigheten inte kan fortsätta bör det göras ytterligare en begäran. Även om den begärande centralmyndigheten har **tre månader** enligt konventionen och **90 dagar** enligt förordningen på sig att tillhandahålla nödvändiga upplysningar, och verkställigheten kan stoppas om handlingarna inte mottas, bör detta endast ske om fortsatt verkställighet är omöjligt eller opraktiskt. I många fall är det fortfarande möjligt att verkställa det resterande underhållet enligt avgörandet, samtidigt som de utestående fordringarna fastställs.

Bra lösning: Om det finns en tvist om en andel av de utestående fordringarna bör de återstående (ej omtvistade) fordringarna och det löpande underhållet ändå verkställas, medan tvisten behandlas.

5. Kontoavstämning enligt konventionen och förordningen - valutaomräkningsfrågor

815. En av de svåraste aspekterna av internationell verkställighet av underhållsskyldighet är avstämningen av de bokförda utbetalningarna i den begärande staten mot dem i den verkställande staten, för att kunna fastställa de utestående underhållsfordringarna korrekt. Detta kan bli ett stort problem när det avgörande som verkställs är ett utländskt avgörande och underhållsbeloppen i det avgörandet anges i en annan valuta än den som används i den stat som ansvarar för verkställigheten. I många stater måste underhållsbeloppen konverteras från den valuta som används i avgörandet till ett motsvarande belopp i valutan i den verkställande staten för att avgörandet ska kunna verkställas. Den underhållsskyldige kommer sedan att uppmanas att betala det belopp som har omräknats till den lokala valutan.

816. Reglerna för denna omräkning (omräkningsdatum, valutakurs, om valutakursen kan uppdateras och så vidare) ska vara dem som gäller i den stat som ansvarar för verkställigheten. Många stater saknar en metod (enligt lag eller i praktiken) för att ändra denna valutaomräkning när den väl är gjord, varför bokföringen i den anmodade (verkställande) staten och i den begärande staten kommer att skilja sig åt i takt med att valutakurserna förändras över tid.⁴¹⁴

817. Utöver omräkningen av det underhållsbelopp som ska betalas från valutan i avgörandet till den underhållsskyldiges valuta måste alla utbetalningar från den underhållsskyldige dessutom räknas om till den underhållsberättigades valuta. När valutakurserna ändras kan detta leda till skillnader i utestående fordringar enligt beräkningarna i de båda staternas respektive bokföring.

⁴¹³ Enligt nationell lag i [statens namn] [...].

⁴¹⁴ Se ovan fotnot 406 och ibidem.

Kontoavstämning: Exempel

Ett avgörande om underhållsskyldighet meddelades i Australien i december 2010. Storleken på underhållsbidraget fastställdes till 400 australiensiska dollar i månaden. Avgörandet översändes till Nederländerna för verkställighet. Beloppet räknades vid den aktuella tidpunkten om till 237,65 euro och den underhållsskyldige uppmanades att betala det beloppet varje månad.

I december 2012 motsvarade 400 australiensiska dollar emellertid bara 202,56 euro. Den australiska bokföringen kommer att fortsätta att visa 400 australiska dollar per månad medan Nederländernas bokföring fortsätter att visa 237,65 euro per månad, om växelkursen inte har uppdaterats. Detta kan leda till en "överbetalning" på 35 euro i månaden om den underhållsskyldige fortsätter att betala de belopp som han eller hon ursprungligen uppmanades att betala.

818. Det finns ingen enkel lösning på det här problemet. Varken konventionen eller förordningen tar upp denna fråga. Lag och praxis i den verkställande staten avgör om bokföringen i den stat som ansvarar för verkställigheten kan uppdateras regelbundet för att motsvara bokföringen i den begärande staten. Vissa stater kan göra administrativa ändringar i sin bokföring, medan detta varken är tillåtet eller praktiskt möjligt i andra.

819. Det är dock viktigt att komma ihåg att eventuella omräkningar av underhållsbeloppet till en annan valuta inte ändrar eller varierar det underliggande avgörandet. Den underhållsskyldige ska fortfarande betala det belopp som fastställs i det ursprungliga avgörandet om underhållsskyldighet. Underhållsskulden är inte betald i sin helhet förrän hela beloppet i den valuta som anges i avgörandet om underhållsskyldighet har betalats. Om den underhållsskyldige skulle återvända till den stat där avgörandet meddelades skulle skuldens belopp beräknas med valutan i den stat där avgörandet meddelades. Verkställigheten av avgörandet i den utländska staten kan dock begränsas av valutaomräkningen.

820. De problem som uppstår till följd av valutakursvariationerna belyser behovet av fortlöpande kommunikation mellan den begärande och den anmodade staten. Det är mycket viktigt att staterna håller varandra informerade om hur de utestående fordringarna har beräknats och om eventuella inhemska regler för den beräkningen. Den begärande staten kan också behöva hjälpa sökanden att inhämta eventuella kompletterande handlingar eller avgöranden som bekräftar utestående fordringar, om den verkställande staten behöver dem för att motivera indrivning av upplupna fordringar till följd av växelkursvariationer.

821. För information om gränsöverskridande justering av underhållsbelopp grundat på hänsyn till köpkraftsparitet, se kapitel 3 del II avsnitt X.

VII. Ytterligare material

A. Praktiska råd

- I vissa fall är det snabbaste sättet att få till stånd löpande utbetalningar till den underhållsberättigade och barnen att kontakta den underhållsskyldige så snart som möjligt för att få denne att frivilligt börja göra utbetalningar. Det är dock viktigt att komma ihåg att alla åtgärder för att verkställa avgörandet, oavsett om dessa gäller frivillig efterlevnad eller verkställighetsåtgärder, bör vidtas utan dröjsmål och i syfte att se till att utbetalningarna görs i tid och i enlighet med avgörandet.
- Det är viktigt att all ny information som den underhållsberättigade eventuellt har om den underhållsskyldiges tillgångar och inkomster så snabbt som möjligt vidarebefordras till den behöriga myndighet som ansvarar för verkställigheten, via centralmyndigheterna i de berörda staterna. Det kommer att göra det lättare för den myndigheten att verkställa avgörandet.
- Konventionens formulär för att lämna en statusrapport är ett enkelt sätt för den behöriga myndigheten i den stat som verkställer ett avgörande att hålla den

begärande staten informerad om utvecklingen. Utöver information om nya åtgärder som vidtagits kan man lämna med ett utdrag eller en förteckning över de utbetalningar som det verkställande organet har tagit emot. Det kommer att göra det lättare för den begärande staten att stämma av sina konton och uppdatera eventuella saldon över utestående fordringar.

- Om verkställande organ är berörda i både den anmodade och den begärande staten, ökar sannolikheten för att verkställigheten av avgörandet ska lyckas om dessa organ kommunicerar ofta med varandra. I vissa fall kan det vara lämpligt att inleda verkställighet i båda staterna för att se till att alla inkomster och tillgångar utmäts i förekommande fall.⁴¹⁵

B. Relevanta artiklar

2007 års konvention:

Artikel 6e och f
 Artikel 12.9
 Artikel 32
 Artikel 33
 Artikel 34
 Artikel 35

2009 års förordning:

Artiklarna 16–43
 Artikel 51.2 e och f
 artikel 58.9

C. Tillhörande kapitel i handboken

Kapitel 3 – Frågor av allmän räckvidd: 2007 års konvention och 2009 års förordning

Se kapitel 7 – 2007 års konvention: Handläggning av ansökningar genom centralmyndigheter och direkta framställningar om erkännande eller erkännande och verkställighet

Se kapitel 8 – 2009 års förordning: Handläggning av ansökningar genom centralmyndigheter och direkta framställningar om erkännande eller erkännande och verkställbarhetsförklaring

Se kapitel 9 – Handläggning av inkommande ansökningar om verkställighet av avgöranden som meddelats eller erkänts i den anmodade staten enligt 2007 års konvention eller 2009 års förordning

VIII. Vanliga frågor

Vilka steg ska/bör en stat som omfattas av konventionen eller förordningen vidta för att verkställa ett avgörande?

822. Det beror på staten där avgörandet ska verkställas. I konventionen anges en förteckning över rekommenderade åtgärder, men alla åtgärder kommer inte att vara tillgängliga i varje fördragsslutande stat, och några stater kanske använder andra åtgärder. I förordningen överläts detta helt på nationell lag. Den verkställande staten måste åtminstone använda samma åtgärder för att verkställa utländska avgöranden som för inhemska. Vilka åtgärder som vidtas beror också på om eventuella försök att uppmuntra den underhållsskyldige att följa avgörandet frivilligt är framgångsrika.

⁴¹⁵ I [statens namn] [...].

Hur kommer utbetalningarna att skickas till sökanden?

823. I de flesta fall kommer den underhållsskyldiges utbetalningar att skickas till den verkställande myndigheten i den stat där verkställigheten sker.⁴¹⁶ Den myndigheten skickar utbetalningarna direkt till den underhållsberättigade eller till centralmyndigheten eller den verkställande myndigheten i den stat där den underhållsberättigade bor. I det formulär som inleder förfarandet (t.ex. ansökan om erkännande eller erkännande och verkställighet) ges den underhållsberättigade möjlighet att ange vart betalningarna ska sändas.

Hur lång tid tar det innan den underhållsberättigade börjar få utbetalningarna?

824. Det beror på flera faktorer. Det beror på om den underhållsskyldige betalar frivilligt eller om det krävs verkställighetsåtgärder. Det kommer också att ta längre tid om det krävs efterforskningar för att lokalisera den underhållsskyldige eller dennes inkomster eller tillgångar.

⁴¹⁶ Se fotnot 404 ovan.